

2012

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Methodologie en
beschrijvende resultaten

Jan Fekke Ybema
Wouter van der Torre
Ernest de Vroome
Seth van den Bossche

Hendrika Lautenbach
Reinder Banning
Henk-Jan Dirven

TNO innovation
for life

Centraal Bureau voor de Statistiek

2012

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Methodologie en
beschrijvende resultaten

TNO/CBS-rapport

Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012

Methodologie en beschrijvende resultaten

Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012

Methodologie en beschrijvende resultaten

© 2013 TNO/CBS, Hoofddorp/Heerlen

TNO

Auteurs Jan Fekke Ybema
Wouter van der Torre
Ernest de Vroome
Seth van den Bossche

CBS

Hendrika Lautenbach
Reinder Banning
Henk-Jan Dirven

ISBN 978 90 5986 430 6

Opmaak LINE UP boek en media, Groningen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO of CBS.

Inhoudsopgave

Samenvatting 5

1 Inleiding 7

- 1.1 Aanleiding 7
- 1.2 Waarom zijn zelfstandigen zo'n belangrijke en interessante groep? 7
- 1.3 Doelgroep van de ZEA 8
- 1.4 Inhoud van de ZEA 9
- 1.5 Doel en inhoud van het rapport 9
- 1.6 Openbaarmaking van de resultaten en gebruik door derden 9
- 1.7 Samenwerking en klankbordgroep 9

2 Verantwoording van de vragen uit de ZEA 11

- 2.1 Overzicht van de onderwerpen in de ZEA 11
- 2.2 Herkomst van de vragen in de ZEA 11
- 2.3 Kwalitatieve test met proefpersonen 22
- 2.4 Verrijking van de ZEA met registerdata 22

3 Dataverzameling 27

- 3.1 Steekproef 27
- 3.2 Veldwerk 29
- 3.3 Respons 33
- 3.4 Non-responsanalyse 34
- 3.5 Weging 39

4 Kwaliteit van de ZEA 2012 45

- 4.1 Item non-respons 45
- 4.2 Kwaliteit van de schalen 47
- 4.3 Reacties van respondenten op de vragenlijst 47
- 4.4 Conclusies over de kwaliteit van de ZEA 2012 49

5 Resultaten van ZEA 2012 51

- 5.1 Achtergrondkenmerken van zelfstandig ondernemers 51
- 5.2 Achtergrondkenmerken van directeuren-grotaandeelhouders 52
- 5.3 Achtergrondkenmerken van personen met inkomen overige arbeid 52
- 5.4 Werksituatie 53
- 5.5 Beroep en sector 56
- 5.6 Arbeidsomstandigheden 57
- 5.7 Arboregels 59
- 5.8 Arbeidsongevallen 59

5.9	Gezondheid	60
5.10	Ziekte en arbeidsongeschiktheid	60
5.11	Chronische aandoening	61
5.12	Functioneren en inzetbaarheid	61
5.13	Aspecten van uw werk als zelfstandige	62
5.14	Opleiding en ontwikkeling	63
5.15	Werk en thuis	64
5.16	De verdere loopbaan	65
5.17	Tevredenheid	65
5.18	Technische toelichting op tabel 5.1	65
Tabel 5.1	Resultaten ZEA 2012	67
6	Literatuur	103
7	Bijlagen	105
7.1	Screenshots online vragenlijst ZEA 2012	105
7.2	Vragen ZEA 2012	109
7.3	Screenshots informatiewebsite ZEA 2012	137
7.4	Uitnodigingsbrief (1 ^e benadering)	140
7.5	1 ^e reminderbrief (2 ^e benadering)	141
7.6	2 ^e reminderkaart (3 ^e benadering)	142
7.7	Informatiebrochure	143
7.8	Vragen telefonische enquête reminder/non-response ZEA 2012	145

Samenvatting

De Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) is een enquête onder zelfstandigen in Nederland over hun arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid. De ZEA 2012 is een pilotonderzoek dat is uitgevoerd met financiële steun van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De ZEA is ontwikkeld omdat de groep zelfstandigen een belangrijk deel van onze beroepsbevolking uitmaakt – zowel in omvang (1,1 miljoen personen) als in de rol die de groep vervult – en er tot op heden slechts beperkte informatie beschikbaar was over de werksituatie van zelfstandigen. De ZEA wil daarmee voorzien in een informatiebehoefte van politici, beleidsmakers, belangenbehartigers van zelfstandigen en onderzoekers.

De ZEA omvat een breed scala aan onderwerpen rond de werksituatie van zelfstandigen, zoals arbeidsomstandigheden, inzetbaarheid, gezondheid, financiële situatie, prestaties en arbeidsvoorwaarden. De doelgroep bestaat uit zelfstandig ondernemers (met en zonder personeel), directeuren-groootaandeelhouders (DGA) en personen die inkomen uit overige arbeid (IOA) opgeven bij de Belastingdienst.

Er hebben 3.926 zelfstandigen meegedaan aan het onderzoek, waarmee een responspercentage van 17,8% is bereikt. Gezien de relatief lage respons dient bij de uitkomsten van de ZEA 2012 een slag om de arm te worden gehouden. Dit betekent dat de uitkomsten in dit rapport niet moeten worden gezien als ‘harde’ puntschattingen. Wel geven de uitkomsten een indicatie van de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen in Nederland en van verschillen tussen en binnen groepen zelfstandigen.

Hieronder wordt een selectie van de resultaten besproken, waarbij de grootste groep zelfstandigen centraal staat: de zelfstandig ondernemers (N = 3.033). De gemiddelde leeftijd van zelfstandig ondernemers is 48 jaar, iets meer dan een derde is vrouw en ruim een derde is hoogopgeleid (afgeronde HBO of WO-opleiding). Van de zelfstandig ondernemers is ruim de helft een zogenaamde *nieuwe zzp'er* die vooral zijn eigen arbeid aanbiedt. Deze nieuwe zzp'ers werken vooral in de zakelijke dienstverlening, de bouw, de cultuursector en de zorg. Een tweede groep van zelfstandigen zonder personeel zijn de *klassieke zzp'ers* die goederen verkopen of produceren en vooral werken in de detailhandel en de landbouw. Van de *zelfstandigen met personeel* heeft bijna 70% één tot vier personen in dienst. Zelfstandigen met personeel zijn vooral werkzaam in de handel, de zakelijke dienstverlening en de zorg.

Bijna een derde van de zelfstandig ondernemers geeft aan personeel in te huren en van deze groep huurt 70% andere zelfstandigen in via hun eigen netwerk. Zelfstandig ondernemers werken gemiddeld meer dan 40 uur per week, en gemiddeld zouden ze enkele uren minder willen werken dan ze op dit moment doen. Ze besteden ongeveer 10% van hun tijd aan acquisitie en marketing. De helft van de zelfstandig ondernemers werkt gedurende 6 of 7 dagen in week en de overgrote meerderheid werkt wel eens 's avonds of 's nachts.

Bij de vraag waarom men als zelfstandige is gaan werken, gaven de respondenten vaak aan dat zij altijd al als zelfstandige wilden werken (37%), dat zij een nieuwe uitdaging zochten (35%) of zelf wilden bepalen wanneer en hoeveel zij werken (29%). Negatieve redenen om als zelfstandige aan de slag te gaan, zoals “Ik kon geen geschikte baan vinden als werknemer” (9%) of “Ik ben ontslagen of mijn contract werd niet

verlengd” (6%) werden minder vaak genoemd. Gedwongen zelfstandigheid: “Mijn werkgever wilde dat ik als zelfstandige ging werken” werd zelden genoemd (2%).

Wat betreft de arbeidsomstandigheden blijkt dat zelfstandig ondernemers veel autonomie hebben, matig hoge taakeisen ervaren en hun werk behoorlijk intensief en gevarieerd vinden. Ongeveer een kwart van de zelfstandig ondernemers vindt dat zij (soms of vaak) gevaarlijk werk verrichten. Bijna een kwart van de zelfstandig ondernemers wordt geconfronteerd met ongewenst gedrag (pesten, intimidatie, geweld, ongewenste seksuele aandacht) van klanten of opdrachtgevers. Verder is 77% van de zelfstandig ondernemers tevreden met hun arbeidsomstandigheden en 82% is tevreden met hun werk als zelfstandige.

Over de financiële situatie van hun bedrijf oordeelt bijna 30% dat deze matig tot slecht is terwijl 40% de financiële situatie als goed tot zeer goed beoordeelt. Meer dan een kwart van de zelfstandig ondernemers geeft verder aan dat zij (een klein of groot) risico lopen dat hun bedrijf failliet gaat en 60% maakt zich wel eens zorgen over de toekomst van hun bedrijf. De financiële situatie van zzp'ers is gemiddeld slechter dan die van zelfstandigen met personeel, maar zelfstandigen met personeel maken zich vaker zorgen over de toekomst van hun bedrijf. Van de zelfstandig ondernemers is 30% niet tevreden over hun inkomsten en 45% vindt het vervelend dat ze onzeker zijn over de hoogte van hun inkomsten. Van de zelfstandig ondernemers had 4% slechts één klant in het afgelopen jaar en 7% gaf aan dat vrijwel al hun omzet afkomstig was van hun grootste klant.

In de loop van 2013 zullen de resultaten van de ZEA worden vergeleken met die van werknemers in de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA), voor zowel de totale groep als voor subgroepen, bijvoorbeeld naar sectoren met veel zelfstandigen. Hiermee kunnen de resultaten, met name die over de arbeidsomstandigheden, beter in perspectief worden geplaatst. Over het geheel genomen kan de ZEA 2012 als een geslaagde pilot worden beschouwd die voorziet in belangrijke informatie over de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen. Tevens kan de ZEA 2012 een goede basis zijn voor eventuele toekomstige enquêtes onder zelfstandigen.

1 Inleiding

De Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) is een enquête onder zelfstandigen in Nederland over hun arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid. TNO en CBS hebben deze enquête in 2012 voor het eerst uitgevoerd en beschouwen deze eerste ZEA als een pilot. De ZEA maakt deel uit van het meerjarenprogramma Arbeid (2011-2014) van TNO dat gericht is op kennisontwikkeling op de middellange termijn. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is regievoerder van het programma.

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor de pilot is het gegeven dat de groep zelfstandigen een belangrijk deel uitmaakt van de beroepsbevolking, terwijl er relatief weinig kennis over de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen beschikbaar is. De ZEA is in dat kader een aanvulling op de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA), die is gericht op de kwaliteit van de arbeid van *werknemers*. Daarnaast is de ZEA een aanvulling op de Werkgevers Enquête Arbeid (WEA). Deze enquête onder werkgevers heeft weliswaar een brede focus op ontwikkelingen op het gebied van arbeid binnen organisaties, maar laat de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van de werkgever *zelf* buiten beschouwing.

In 2009 hebben TNO en CBS de uitbreiding van de doelpopulatie van de NEA met zelfstandigen benoemd als één van de verbeterpunten (zie Bijlage 4 in Van den Bossche, Van Putten, Houtman en Koppes, 2009). Met een structurele gegevensverzameling onder zelfstandigen kan een beter beeld worden verkregen van ontwikkelingen in arbeid van de totale werkzame bevolking.

Eind 2011 heeft de heer Ulenbelt (Tweede Kamerlid van de SP) een motie ingediend met het verzoek het periodieke onderzoek naar arbeidsomstandigheden van werknemers uit te breiden met een onderzoek naar arbeidsomstandigheden van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en daarover te rapporteren in de Arbobalans. De toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (de heer De Krom) heeft aangegeven deze motie te beschouwen als ondersteuning van zijn beleid. Naar zijn mening is er reden om de kennis op dit terrein te vergroten.

In 2011 hebben TNO en CBS in overleg met het ministerie van SZW afgesproken een pilot uit te voeren voor de ontwikkeling van een Zelfstandigen Enquête Arbeid, om tegemoet te komen aan bovenstaande kennisbehoeften.

1.2 Waarom zijn zelfstandigen zo'n belangrijke en interessante groep?

Zelfstandigen vormen een belangrijk deel van de beroepsbevolking in Nederland. Vooral de zelfstandige zonder personeel (zzp'er) is in opkomst (Dekker & Kösters, 2011). In 2012 waren er in totaal bijna 1,1 miljoen zelfstandigen, waarvan 752 duizend zonder personeel (CBS, 2012a). Behalve vanwege de omvang van de groep zijn zelfstandigen van belang voor de Nederlandse economie omdat ze onder meer bijdragen

aan de flexibiliteit van arbeid. Verder blijkt dat zelfstandigen vaker tot of na de officiële pensioenleeftijd doorwerken dan werknemers (Otten, Arts, Siermann & Ybema, 2010) en ook aangeven dat zij aanzienlijk langer willen en kunnen doorwerken dan werknemers (Ybema, Geuskens & Van den Heuvel, 2011). Dus ook op het gebied van duurzame inzetbaarheid zijn zelfstandigen een belangrijke groep op de arbeidsmarkt.

Aan de andere kant lijken in tijden van economische teruggang vooral zzp'ers en andere flexwerkers de last van verminderde arbeidsvraag te dragen (Theeuwes & Koopmans, 2010). Bedrijven trachten werknemers met een vast contract zo lang mogelijk in dienst te houden, ten koste van opdrachten aan en inhuur van zzp'ers. Ook zijn er grote verschillen in het inkomen van zelfstandigen. Volgens het Armoedesignalement (SCP/CBS, 2011) bestaat de helft van de werkende armen uit zelfstandigen.

Hoewel de zelfstandigen qua omvang, bijdrage aan de flexibiliteit van de arbeidsmarkt en duurzame inzetbaarheid (langer doorwerken) dus als een interessante en belangrijke groep worden beschouwd, is er weinig bekend over de omstandigheden waaronder zelfstandigen arbeid verrichten. De ZEA heeft als belangrijkste doel om inzicht te geven in de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen.

1.3 Doelgroep van de ZEA

De doelgroep van de ZEA bestaat uit de volgende subgroepen:

1. Zelfstandig ondernemers, waaronder:
 - a. zelfstandigen zonder personeel die voornamelijk hun eigen arbeid inzetten, de 'nieuwe' zzp'ers;
 - b. zelfstandigen zonder personeel die voornamelijk goederen of grondstoffen verkopen of produceren (waaronder detailhandel, agrariërs), de 'klassieke' zzp'ers;
 - c. zelfstandigen met personeel;
2. Directeuren-grotaandeelhouders (DGA);
3. Overige niet-werknemers die betaalde arbeid verrichten; personen met inkomen uit overige arbeid (waaronder alfhulpverleners, postbestellers, gastouders, artiesten).

Kader 1.1 Zelfstandigen

In dit rapport wordt de doelgroep van de ZEA omschreven met de term "zelfstandigen". Deze doelgroep bestaat uit zelfstandig ondernemers, directeuren-grotaandeelhouders (DGA) en personen met inkomen uit overige arbeid (IOA). De doelgroep van de ZEA sluit daarmee niet volledig aan bij de CBS-definitie van zelfstandigen. Het CBS definieert zelfstandigen als personen die als (hoofd)baan het verrichten van arbeid voor eigen rekening of risico hebben in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep.

In de ZEA hanteren we de term *zelfstandig ondernemers* voor personen die winstaangifte doen bij de Belastingdienst. Naast 'nieuwe' en 'klassieke' zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers; groep 1a en 1b) nemen we ook zelfstandigen met personeel (zmp'ers) op (groep 1c). De reden hiervoor is dat we een zo breed mogelijk beeld willen krijgen van de arbeidsomstandigheden, inzetbaarheid en bijdrage aan de economie van de werkzame bevolking in Nederland. Dit betekent dat alle werkenden die niet zijn vertegenwoordigd in de NEA, dus alle groepen zelfstandigen, voor de ZEA relevant zijn.

Directeuren-grotaandeelhouders (DGA, groep 2) zijn ondernemers die een besloten vennootschap hebben opgericht (BV) en in dienst zijn van hun eigen bedrijf. Het belangrijkste onderscheid met de subgroep zelfstandig ondernemers is dat zij niet volledig voor eigen risico arbeid verrichten, maar alleen voor het kapitaal dat zij in de BV hebben geïnvesteerd. Hoewel DGA's werknemer zijn (van hun eigen bedrijf), zijn zij niet goed vertegenwoordigd in de NEA. In de NEA 2011 zijn 2.136 DGA's aangeschreven, maar hebben slechts 245 DGA's (11,5%) gerespondeerd. Wellicht beschouwden veel DGA's de NEA niet op

hen van toepassing, mede doordat in de NEA wordt aangegeven dat de vragenlijst niet voor zelfstandigen is bedoeld. Daarom zijn DGA's in de ZEA opgenomen.

De groep overige niet-werknemers die betaalde arbeid verrichten (groep 3), betreft personen die vaak niet bij de Kamer van Koophandel zijn ingeschreven als zelfstandige en die in principe belasting moeten betalen over *inkomen uit overige arbeid*. Dit betreft onder meer alfhulpverleners, gastouders, postbestellers en artiesten. Deze groep zelfstandigen werkt doorgaans voor slechts enkele opdrachtgevers en doet dit vaak volgens een Overeenkomst van Opdracht (OvO). Dit lijkt een belangrijke doelgroep voor de ZEA, zowel voor het zo volledig mogelijk in kaart brengen van de werkzame bevolking als voor het specifieke doel van het ministerie van SZW om de arbeidsomstandigheden van zzp'ers in kaart te brengen.

Ambtenaren, in dienst van de overheid, en werknemers, uitzendkrachten en oproepkrachten die in dienst zijn van een bedrijf, zijn vertegenwoordigd in de NEA. Deze groepen behoren daarom niet tot de doelgroep van de ZEA, tenzij zij tevens als zelfstandig ondernemer of DGA werkzaam zijn.

1.4 Inhoud van de ZEA

De ZEA omvat een breed scala aan onderwerpen die de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen betreffen en is daarmee vergelijkbaar met de NEA. Er wordt onder andere gevraagd naar arbeidsomstandigheden, arbeidsinhoud, arbeidsvoorwaarden, gezondheid en prestaties. Met de informatie die middels de ZEA wordt verzameld, kunnen overheden, belangenverenigingen van zelfstandigen en brancheorganisaties beter inspelen op de behoeften en knelpunten van de zelfstandigen en kan het maatschappelijk debat over de rol van zelfstandigen (zoals in de SER) beter worden onderbouwd. Tevens kunnen onderzoeksinstituten op basis van secundaire analyses meer informatie uit de ZEA halen.

1.5 Doel en inhoud van het rapport

Dit rapport bevat zowel een methodologische verantwoording van het onderzoek als een eerste globale beschrijving van de resultaten. Na het inleidende eerste hoofdstuk beschrijven we in hoofdstuk 2 de herkomst van de vragen. De dataverzameling komt in hoofdstuk 3 aan bod. In hoofdstuk 4 beschrijven we de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de gebruikte schalen in het onderzoek en in hoofdstuk 5 worden ten slotte de inhoudelijke resultaten gepresenteerd.

1.6 Openbaarmaking van de resultaten en gebruik door derden

Op basis van de ZEA 2012 zullen diverse publicaties volgen, waaronder wetenschappelijke artikelen, pers- en nieuwsberichten en rapporten.

De ZEA 2012 data zullen vanaf 1 mei 2014 – onder voorwaarden – toegankelijk worden gemaakt voor derden via het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS. Meer informatie hierover is te vinden op de CBS website: www.cbs.nl/cvb.

1.7 Samenwerking en klankbordgroep

De Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012 is een gezamenlijk project van TNO en CBS. Daarbij is nauw samengewerkt met diverse stakeholders, waaronder het ministerie van SZW. Hiertoe is een klankbordgroep ingesteld, bestaande uit de volgende leden: Hein Kroft (SZW GVW), Annemie Bongers (SZW GVW), Rianne van Alphen (SZW FEZ), Jochem van der Veen (SZW AV), Rik Dillingh (SZW ASEA), Monique Aerts (minis-

terie van EZ), Josien van Breda (FNV zelfstandigen), Sitara Narain en Marieke Lips (PZO), Ton Hokken (LTO Nederland), Gerrard Boot (Universiteit Leiden), Ronald Dekker (Universiteit Tilburg).

2 Verantwoording van de vragen uit de ZEA

In dit hoofdstuk wordt de herkomst en de operationalisatie van de onderwerpen beschreven. De onderwerpen zijn gezamenlijk bepaald door TNO en het CBS, in overleg met de klankbordgroep (zie ook paragraaf 1.7). Om de situatie van zelfstandigen in perspectief te kunnen plaatsen is een aanzienlijk deel van de onderwerpen vergelijkbaar met die in de NEA, zodat vergelijkingen met werknemers op deze onderwerpen mogelijk worden. Aan de andere kant zijn er belangrijke verschillen tussen zelfstandigen en werknemers en daarom hebben we een aantal specifieke onderwerpen toegevoegd, een aantal onderwerpen weggelaten en is een aantal onderwerpen anders geoperationaliseerd dan in de NEA.

2.1 Overzicht van de onderwerpen in de ZEA

In tabel 2.1 geven we een overzicht van de onderwerpen in de ZEA 2012. De ZEA vragenlijst bestaat uit 203 vragen over 17 onderwerpen. Een deel van de vragen zijn doorverwijsvragen die niet aan alle respondenten zijn voorgelegd (afhankelijk van eerdere antwoorden van de respondent). Wat betreft het aantal vragen is de ZEA 2012 vergelijkbaar met de internetvragenlijst van de NEA 2012, die uit 201 vragen bestaat.

Tabel 2.1 Overzicht onderwerpen ZEA

Onderwerp	Aantal vragen
Persoonsgegevens	6
Uw situatie als zelfstandige	38
Uw beroep / vak	3
Uw bedrijf	2
Uw werkomstandigheden	39
Arboregels	4
Arbeidsongevallen	6
Uw gezondheid	11
Ziekte en werk	5
De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte	4
Chronische ziekte of aandoening	5
Functioneren en inzetbaarheid	16
Aspecten van uw werk als zelfstandige	35
Opleiding en ontwikkeling	10
Werk en thuis	5
Uw verdere loopbaan	12
Tevredenheid	2
Totaal	203

2.2 Herkomst van de vragen in de ZEA

In deze paragraaf bespreken we de herkomst van de vragen in de ZEA 2012. In de tekst verwijzen we naar de bron waarop de vragen zijn gebaseerd, in veel gevallen de NEA of STREAM (Study on Transitions in Employment, Ability and Motivation). De NEA is, zoals eerder aangegeven, een onderzoek naar de kwaliteit van de arbeid van werknemers. STREAM is een longitudinaal onderzoek met vier metingen (in 2010,

2011, 2012 en 2013) onder personen van 45 t/m 64 jaar naar de omstandigheden waaronder werknemers, zelfstandigen en niet-werkenden met behoud van een goede productiviteit en een goede gezondheid in betaald werk kunnen (blijven) participeren. De vragen in NEA en STREAM zijn vaak weer gebaseerd op andere bronnen. In tabel 2.2 staat aangegeven welke achterliggende bronnen gebruikt zijn, maar in de tekst wordt volstaan met de verwijzing naar NEA of STREAM.

2.2.1 Persoonsgegevens

De volgende kenmerken van de zelfstandigen komen bij dit onderwerp aan bod:

- Situatie (bijv. zelfstandige en/of werknemer en/of huisman/huisvrouw)
- Geslacht
- Geboortejaar
- Opleiding
- Samenstelling huishouden
- Inkomen partner

Bij de eerste vraag, over de situatie waarin de respondent momenteel verkeert, kan gekozen worden uit de antwoordcategorieën: werkzaam als zelfstandige, als werknemer, geen werk, arbeidsongeschikt, met (pre)pensioen, schoolgaand en/of huisman/huisvrouw. Tevens wordt in een voetnoot toegelicht wat er in dit onderzoek onder zelfstandige (onder meer) wordt verstaan: “ondernemers (met of zonder personeel), freelancers, zelfstandigen zonder personeel (zzp’ers), directeuren-grotaandeelhouders (DGA’s), personen met inkomen uit werk die niet als werknemer in dienst zijn bij een bedrijf (bijvoorbeeld sommige alfahulpen, postbestellers, gastouders, artiesten, etcetera)”. We hebben gekozen voor deze beschrijving in plaats van een formele definitie om aan te sluiten bij de terminologie rond het begrip zelfstandigen in verschillende sectoren. Door deze vraag als eerste te stellen, kunnen we personen die geen zelfstandige (meer) zijn direct uitsluiten van het onderzoek. Tevens wordt aangegeven bij respondenten die zowel “zelfstandige” als een andere categorie hebben ingevuld (zoals “werknemer”), dat de vragenlijst voor het werk als zelfstandige moet worden ingevuld. Deze vraag over de situatie van de respondent is ontleend aan STREAM, maar aangepast omdat STREAM niet *alleen* op zelfstandigen is gericht. Wanneer respondenten aangeven dat zij *geen* zelfstandige zijn, wordt een controlevraag gesteld met de uitleg wat in dit onderzoek onder zelfstandige wordt verstaan. Wanneer respondenten bij deze controlevraag nogmaals bevestigen dat zij geen zelfstandige zijn, verlaten zij de vragenlijst automatisch.

De vragen over geslacht, geboortejaar, samenstelling van het huishouden en inkomen van de partner zijn letterlijk overgenomen uit de NEA 2012. De vraag over het opleidingsniveau komt letterlijk uit STREAM.

Daarnaast zijn de persoonsgegevens verrijkt met de volgende kenmerken uit registraties waarover het CBS beschikt: landsdeel, stedelijkheid, herkomst en inkomen. Hierdoor konden vragen over deze onderwerpen achterwege blijven in de vragenlijst. De verrijking van de gegevens wordt in paragraaf 2.4 beschreven.

2.2.2 Uw situatie als zelfstandige

De vragen over de situatie als zelfstandige zijn voor het grootste deel nieuw ontwikkeld voor de ZEA 2012. Daarnaast is een aantal vragen afkomstig uit STREAM en (in mindere mate) uit de NEA 2012. Ook zijn enkele vragen gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking. We zullen blokken items beschrijven en deze vervolgens toelichten, te beginnen met:

- Personeel in dienst
- Personeel ingeleend
- Type personeel ingeleend
- Medeondernemer/meewerkend gezinslid

De vraag over het personeel dat in dienst is bij de zelfstandige komt letterlijk uit STREAM en is bedoeld om het onderscheid te maken tussen zzp'ers en zmp'ers (zelfstandigen met personeel). De vragen over ingeleend personeel zijn nieuw ontwikkeld voor de ZEA, omdat zelfstandigen regelmatig samenwerken met derden via flexibele samenwerkingsverbanden en we inzicht willen krijgen in de mate waarin dit gebeurt. De vraag over medeondernemers of meewerkende gezinsleden is afkomstig uit STREAM, maar we hebben een kleine aanpassing gemaakt door bij de categorie "anders" de mogelijkheid te bieden om een toelichting te geven. Uit deze vraag blijkt in hoeverre zelfstandigen hun onderneming voeren met een medeondernemer en of ze hulp krijgen van, en werk verschaffen aan, gezinsleden.

- Diensten of goederen
- Inzet kapitaalgoederen

Het eerste item is overgenomen uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB, CBS) en is bedoeld om het onderscheid te kunnen maken tussen zelfstandigen zonder personeel die vooral hun eigen arbeid aanbieden en zelfstandigen zonder personeel die vooral goederen of producten aanbieden. Deze groepen worden hier ook wel omschreven als 'nieuwe' respectievelijk 'klassieke' zelfstandigen (zie ook SER, 2010). Het tweede item is nieuw ontwikkeld voor de ZEA 2012 en is bedoeld om het onderscheid te maken tussen zelfstandigen die (op grotere schaal) kapitaalgoederen inzetten en zelfstandigen die dat niet doen.

- DGA
- Inschrijving Kamer van Koophandel
- VAR

Deze vragen zijn nieuw ontwikkeld voor de ZEA 2012. De vraag of de zelfstandige een directeur-grootaandeelhouder is, is bedoeld om deze groep te kunnen onderscheiden van de rest van zelfstandigen. Ook wordt gevraagd of de respondenten zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel (zoals de wet voorschrijft) en wordt gevraagd of de respondenten een Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) hebben, en zo ja, welke VAR. Met een VAR kunnen zelfstandigen aantonen dat ze als zelfstandige worden beschouwd door de Belastingdienst.

- Aantal klanten / opdrachtgevers
- Omzet bij grootste klant
- Financiële situatie bedrijf

Het eerste item is afkomstig uit STREAM, maar daarbij hebben we de antwoordcategorieën aangepast, om kleinere aantallen klanten/opdrachtgevers te kunnen onderscheiden. Hiermee wordt inzichtelijk in hoeverre een zelfstandige afhankelijk is van één of enkele opdrachtgevers/klanten of juist veel klanten/opdrachtgevers heeft. De vraag over het deel van de omzet dat afkomstig is van de grootste klant is ontwikkeld op basis van een vraag in het ZZP-panel van EIM, om inzicht te krijgen in de financiële afhankelijkheid van de grootste klant/opdrachtgever. De vraag over de financiële situatie van het bedrijf/de onderneming is letterlijk overgenomen uit STREAM.

- Situatie voor u zelfstandige werd
- Redenen voor keuze zelfstandigheid

Deze twee items zijn op basis van STREAM opgesteld. Bij de vraag over de situatie waarin de respondent verkeerde voordat deze zelfstandige werd, is een kleine aanpassing gemaakt in één van de antwoordcategorieën (in plaats van de categorie "ik was net klaar met mijn opleiding" is de categorie "ik volgde een opleiding", om personen die hun opleiding niet hebben afgerond ook binnen deze categorie te laten vallen). Bij de vraag welke redenen de respondent had om als zelfstandige te gaan werken, hebben we de antwoordcategorieën aangepast, om een betere balans tussen positieve en negatieve redenen te krijgen. Daarnaast hebben we mede naar aanleiding van de test van de vragenlijst met proefpersonen (zie paragraaf 2.3) een aantal opties

weggelaten, specifiek geformuleerd en hebben we twee opties toegevoegd. De opties “ik heb altijd al als zelfstandige willen werken” is toegevoegd, nadat een aantal proefpersonen had aangegeven dat ze altijd al als zelfstandige wilden werken, zonder daar een (expliciete) rationele argumentatie voor te geven. Ook de reden “ik wilde niet (meer) voor een baas werken” is op basis van het testen toegevoegd.

- Omvang werkweek (uren)
- Aantal dagen in de week waarop wordt gewerkt
- Wenselijke omvang werkweek (uren)
- Uren acquisitie
- Uren in loondienst

Het gemiddelde aantal uren dat de respondent per week werkt, het aantal dagen per week dat de respondent werkt en het aantal uren dat de respondent zou willen werken, zijn bevraagd op basis van NEA (2012) vragen. Er zijn aanpassingen gemaakt in de formulering om (nogmaals) duidelijk te maken dat het (alleen) om het werk als zelfstandige gaat en om de vraag beter te laten aansluiten bij onze doelgroep (in de NEA 2012 wordt naar de omvang van het dienstverband gevraagd). Daarnaast is de toelichting gegeven dat acquisitie-uren ook moeten worden meegerekend. Er is een aparte vraag gesteld over het aantal uren per week dat de respondent besteedt aan acquisitie. Tevens is er een vraag ontwikkeld voor zelfstandigen die ook in loondienst werken over het aantal uren per week dat deze respondenten in loondienst werken.

- Sinds wanneer zelfstandige
- Sinds wanneer huidige beroep

Bovenstaande twee items zijn ontwikkeld voor de ZEA 2012. Uit deze vraag wordt duidelijk wanneer de respondent voor zichzelf is begonnen en sinds wanneer de respondent zijn huidige beroep of vak uitoefent.

- Alleen of samen werken (8 items)
- Andere personen in zelfde werkruimte

Er zijn acht vragen ontwikkeld voor de ZEA 2012 over het deel van de tijd dat de respondenten alleen werken en het deel van de tijd dat ze samenwerken met anderen. Hierbij worden zeven groepen onderscheiden waarmee de zelfstandige kan samenwerken, te weten: (personeel van) opdrachtgevers of klanten, (personeel van) leverancier of onderaannemer, andere zelfstandigen, eigen personeel, ingeleend of ingehuurd personeel, een medeondernemer of een gezinslid. De vragen over de laatste vier groepen potentiële samenwerkingspartners zijn alleen gesteld indien deze vragen van toepassing waren voor de respondent.

Vervolgens is de vraag gesteld welk deel van hun tijd zelfstandigen alleen of met anderen *op dezelfde locatie* werken, omdat dit van belang is voor recent ingevoerd Arbobeleid dat de doelbepalingen van de Arboret van toepassing zijn op zelfstandigen indien er andere personen op dezelfde locatie (bijvoorbeeld bouwplaats) werkzaam zijn.

- Afwijkende werktijden
- Werken tussen 00.00 en 06.00
- Uren in weekend

De eerste en de laatste vraag uit de bovenstaande opsomming zijn letterlijk overgenomen uit de NEA 2012. De vraag over het werken tussen 00.00 en 06.00 is gesteld om de afwijkende werktijden te specificeren en is afkomstig uit STREAM.

- Werklocatie
- Thuiswerkuren in de week
- Reistijd

De vraag over de locatie waar de zelfstandige doorgaans werkt, is ontwikkeld voor de ZEA 2012. De vraag over het thuiswerken is gebaseerd op de NEA 2012 om meer specifieke informatie te verzamelen over het aantal uren dat de zelfstandige thuiswerkt. Daarbij is de toelichting uit de NEA “overwerk niet meegerekend” weggelaten. De vraag “Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg. *Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek*” is nieuw ontwikkeld voor de ZEA 2012. In de NEA wordt naar woon-werkverkeer gevraagd, maar omdat veel zelfstandigen thuis of bij opdrachtgevers/klanten werken en/of vaak voor hun werk onderweg zijn, vonden wij het relevant om deze vraag te verbreden naar totale reistijd per werkdag.

- Lidmaatschap brancheorganisatie / belangenvereniging
- Tevredenheid brancheorganisatie / belangenvereniging

Beide vragen zijn aangepaste vragen uit de WEA 2012 (Werkgevers Enquête Arbeid) en zijn bedoeld om inzichtelijk te maken in hoeverre zelfstandigen bij brancheorganisaties of belangvereniging zijn aangesloten en in hoeverre ze tevreden zijn met de activiteiten van deze organisaties.

2.2.3 Beroep

Bij dit onderwerp worden vragen gesteld over het beroep of vak dat de zelfstandige uitoefent.

De eerste *open vraag* is een aangepaste vraag uit de EBB die tevens in de NEA 2012 wordt gesteld. In de NEA wordt gevraagd “wat is uw beroep of functie” en in de ZEA wordt gevraagd “wat is uw beroep of vak”, omdat deze termen beter aansluiten bij de belevingswereld van zelfstandigen. Daarbij wordt aangegeven dat de respondent zo specifiek mogelijk moet antwoorden en worden voorbeelden gegeven van specifieke en minder specifieke beschrijvingen van beroepen/vakken. De open vraagstelling is opgenomen om de gegevens over beroep te kunnen coderen volgens de International Standard Classification of Occupations (ISCO).

Ook wordt een open vraag gesteld naar de belangrijkste werkzaamheden die de respondent verricht. Daarbij wordt gevraagd om de werkzaamheden zo specifiek mogelijk te beschrijven. Deze vraag is letterlijk overgenomen uit de EBB. De voorbeelden van specifieke en minder specifieke beschrijvingen zijn echter aangepast aan de specifieke doelgroep van zelfstandigen.

De hierop volgende *gesloten vraag* over beroep of vak is gebaseerd op een vraag in de NEA 2012 die we hebben aangepast. Allereerst hebben we weer naar “beroep of vak” gevraagd in plaats van naar “beroep of functie” en hoewel zelfstandigen vaak meerdere beroepen of vakken uitoefenen hebben we – net als in de NEA 2012 – gevraagd om aan te geven in welke categorie het beroep of vak waaraan men het meeste tijd besteedt *het beste* past, om te voorkomen dat er veel verschillende opties worden aangevinkt *die slechts ten dele* passen. De antwoordcategorieën zijn gebaseerd op de ‘hoofdgroepindeling’ van de Internationale standaard beroepenclassificatie (ISCO 2008) die ook in de NEA wordt gebruikt, maar we hebben deze toegespitst op zelfstandigen. Zo hebben we leidinggevende beroepen uitgesplitst naar “interimmanagers”, “directeuren en topmanagers” en overige “leidinggevende beroepen”.

2.2.4 Bedrijf

Net als bij de vragen over beroep worden hier een gesloten en open vraagstelling gehanteerd. De *open vraag* inventariseert het soort bedrijf of onderneming dat de zelfstandige heeft en de sector waarin de zelfstandige *voornamelijk* werkzaam is. Dit zijn aangepaste vragen uit de EBB, die ook in de NEA 2012 zijn gesteld. In de NEA wordt gevraagd “Bij wat voor soort bedrijf of instelling bent u werkzaam” en in de ZEA vragen we “Wat voor soort bedrijf of onderneming heeft u”. Daarbij wordt, in tegenstelling tot de NEA maar vergelijkbaar met de EBB, gevraagd om zo specifiek mogelijk te antwoorden. Ook hier worden weer voorbeelden gegeven van specifieke en minder specifieke antwoorden.

De codering van bedrijf is voor personen met inkomen uit overige arbeid altijd gebaseerd op de open vraagstelling. De antwoorden zijn daarbij gecodeerd door het CBS volgens de Standaard Bedrijfsindeling (SBI 2008). Bij zelfstandig ondernemers is ook gebruikgemaakt van de antwoorden op de open vraagstelling, maar alleen indien het bedrijf na 2010 is gestart of veranderd van werkzaamheden. Bij de overige zelfstandig ondernemers en bij de DGA's is de SBI code gekoppeld vanuit registraties.

De *gesloten vraag* over de sector of bedrijfstak wordt in de NEA geformuleerd als “Kunt u aangeven in welke van de onderstaande categorieën uw bedrijf of instelling het beste past” en in de ZEA als “In welke sector bent u voornamelijk werkzaam”. De vraag naar sector is in de ZEA dus niet een typering van het eigen bedrijf, maar van het werkgebied van het bedrijf. Een zelfstandige IT'er kan bijvoorbeeld voornamelijk in de Industrie of de Landbouw werkzaam zijn. De antwoordcategorieën zijn wel hetzelfde als in de NEA.

2.2.5 Werkomstandigheden

De vragen over dit onderwerp zijn voor een belangrijk deel letterlijk, of met een kleine aanpassing, overgenomen uit de NEA 2012. De werkomstandigheden worden onderverdeeld in (onder meer) de volgende deelaspecten:

- Gevaarlijk werk
- Fysieke belasting
- Gevaarlijke stoffen
- Autonomie
- Taakeisen
- Emotionele belasting
- Moeilijkheidsgraad van het werk
- Gevarieerd werk
- Beeldschermwerk
- Ongewenst gedrag

De eerste vraag over gevaarlijk werk wordt in de NEA als volgt gesteld: “moet u gevaarlijk werk doen?”. In de ZEA hebben we de formulering aangepast naar “vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?”, omdat proefpersonen in de kwalitatieve test van de vragenlijst (zie paragraaf 2.3) aangaven dat ze er *zelf* voor kiezen om bepaald werk te verrichten en daarnaast aangaven dat de eigenschap “gevaarlijk” een subjectieve beoordeling is. Deze constatering kwam overeen met de mening van de klankbordgroep. Vervolgens wordt een vraag gesteld, over de belangrijkste gevaren die de respondent loopt, die letterlijk is overgenomen uit de NEA 2012. Deze vraag werd tegelijkertijd met de eerste vraag zichtbaar op het scherm, zodat een respondent kan zien welke gevaren er onder meer worden bedoeld (in de eerste vraag). Wanneer de respondent invult dat hij geen gevaarlijk werk verricht, verdwijnt deze tweede vraag automatisch.

De vragen over fysieke belasting van het werk, zoals kracht zetten, trillingen, ongemakkelijke werkhouding, herhalende bewegingen en lawaai, zijn letterlijk overgenomen uit de NEA 2012. Dit geldt ook voor de vraag over het gebruik van gehoorbeschermers. Ook de vragen over het werken met gevaarlijke stoffen en mogelijk besmettingsgevaar komen letterlijk uit de NEA 2012.

De vragen over autonomie zijn voor een deel aangepast ten opzichte van de NEA 2012. Allereerst is er gekozen voor een vierpuntschaal (nooit, soms, vaak, altijd) die ook in STREAM wordt gebruikt in plaats van de driepuntschaal (ja regelmatig, ja soms, nee) van de NEA. Daarnaast is de vraag “kunt u zelf bepalen op welke tijden u werkt” niet overgenomen uit de NEA, mede omdat de proefpersonen bij de test van de vragenlijst deze vraag zeer verschillend interpreteerden. In principe konden ze hun werktijden zelf bepalen, maar aan de andere kant zijn ze afhankelijk van de wensen van hun klanten/opdrachtgevers en dit leverde verschillende antwoorden voor dezelfde situatie op. Daarnaast is de vraag uit de NEA: “kunt u

verlof opnemen wanneer u dat wilt” aangepast naar “kunt u vrij nemen wanneer u wilt”, omdat de term “verlof” niet aansluit bij de situatie van zelfstandigen.

De vragen over taakeisen, emotionele belasting, moeilijkheidsgraad, gevarieerd werk en beeldschermwerk, zijn letterlijk overgenomen uit de NEA 2012. Hier is de term “moeten” in bepaalde vragen wel overgenomen, bijvoorbeeld “Moet u erg snel werken?” omdat uit de test bleek dat de proefpersonen dit op de beoogde manier interpreteerden.

De vragen over ongewenst gedrag zijn aangepast ten opzichte van de NEA 2012. In de NEA wordt gevraagd naar ongewenst gedrag van “klanten” en “leidinggevendenden of collega’s” en in de ZEA wordt gevraagd naar ongewenst gedrag van “klanten / opdrachtgevers” en “collega’s of andere zelfstandigen”.

2.2.6 Arboregels

Aangezien voor zelfstandigen deels andere Arbowetgeving geldt dan voor werknemers, en aangezien bepaalde Arbomaatregelen die in bedrijven worden genomen voor werknemers niet relevant zijn voor onze doelgroep, zijn deze vragen speciaal voor de ZEA 2012 ontwikkeld. In de nieuwe Arbowetgeving voor zelfstandigen die in 2012 is ingevoerd, wordt onderscheid gemaakt op basis van de vraag of zelfstandigen onder hiërarchisch gezag werken van een opdrachtgever of klant en de vraag of er andere personen werkzaam zijn op dezelfde locatie. Deze laatste vraag is eerder aan bod gekomen bij het onderwerp “uw situatie als zelfstandige”. De vraag naar hiërarchisch gezag is als volgt geformuleerd: “Werkt u onder hiërarchisch gezag van uw klant / opdrachtgever?”. Vervolgens is de volgende toelichting gegeven: “Er is sprake van hiërarchisch gezag als u (volgens de overeenkomst met uw klant) verplicht bent om aanwijzingen van uw klant op te volgen. Bijvoorbeeld: de klant bepaalt uw werktijden, de materialen waarmee u werkt etc.” met de antwoordcategorieën “nooit”, “soms”, “vaak”, “altijd” en “weet ik niet”. Daarnaast is er een vraag gesteld over wie er wettelijk verantwoordelijk is voor de veiligheid en gezondheid van de zelfstandige: “Wie is er wettelijk verantwoordelijk voor uw veiligheid en gezondheid tijdens het werk?” met de volgende antwoordcategorieën: “ikzelf”, “mijn klant(en) of opdrachtgever(s)”, “dit wisselt per situatie” en “weet ik niet”. Daarnaast wordt er een vraag gesteld over het verschil tussen Arboregels voor zelfstandigen en werknemers in de branche die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren en wordt gevraagd of deze eventuele verschillen voordelig of nadelig zijn voor de zelfstandige. Deze vier vragen over Arboregels zijn in nauw overleg met de verantwoordelijke beleidsmedewerker van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid opgesteld.

2.2.7 Arbeidsongevallen

Bij dit onderwerp wordt er gevraagd of de respondent het afgelopen jaar een arbeidsongeval heeft gehad en vervolgens wordt er doorgevraagd naar *het meest recente* ongeval dat de respondent heeft gehad (over het soort letsel, de oorzaak van het ongeval, of en zo ja, hoelang men niet heeft kunnen werken en de behandeling van het letsel). Alle vragen over arbeidsongevallen zijn overgenomen uit de NEA 2012. Vier van de zes vragen zijn letterlijk overgenomen en twee vragen zijn in beperkte mate aangepast. In plaats van “verzuim” (naar aanleiding van het ongeval) hebben we de formulering “uw werk niet kunnen doen” gehanteerd, omdat “verzuim” minder goed aansluit bij de belevingswereld van zelfstandigen.

2.2.8 Gezondheid

Bij dit onderwerp is gevraagd naar de beoordeling van de algemene gezondheid, burn-out klachten, bevoegenheid en lengte en gewicht. Deze vragen zijn alle letterlijk overgenomen uit de NEA 2012.

2.2.9 Ziekte en werk

Drie vragen over het niet kunnen werken vanwege ziekte of andere gezondheidsredenen zijn gebaseerd op NEA, maar aangepast voor onze doelgroep. In de NEA wordt gesproken over “verzuim”, maar om beter aan te sluiten bij de belevingswereld van zelfstandigen hebben wij gekozen voor de formulering “niet (of minder) kunnen werken vanwege ziekte of andere gezondheidsredenen”. Daarnaast hebben we een vraag toegevoegd over presenteïsme, omdat personen kunnen gaan werken terwijl ze eigenlijk ziek zijn en een hypothese is dat presenteïsme bij zelfstandigen relatief vaak voorkomt (in vergelijking met werknemers). Daarom is de volgende vraag geformuleerd: “Is het in de afgelopen 12 maanden wel eens voorgekomen dat u bent gaan werken terwijl u eigenlijk ziek was?” met als antwoordcategorieën “ja, één keer”, “ja, meerdere keren” en “nee”. Deze vraag is overgenomen uit de TAS (TNO Arbeidssituatie Survey), met een kleine aanpassing in de formulering om beter aan te sluiten bij de situatie van zelfstandigen. Daarnaast hebben we de vraag toegevoegd “Bent u verzekerd voor arbeidsongeschiktheid” (“ja”, “nee”, “weet ik niet”), omdat zelfstandigen daar niet toe verplicht zijn en veel zelfstandigen zichzelf niet lijken te verzekeren voor arbeidsongeschiktheid vanwege de hoge kosten die eraan verbonden zijn.

2.2.10 De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte

Ook de vier vragen over de laatste keer dat de respondent niet (of minder) kon werken vanwege ziekte zijn vergelijkbaar aan de NEA, maar aangepast voor onze doelgroep. We praten wederom niet over “verzuim” maar over “niet of minder kunnen werken”.

2.2.11 Chronische ziekte of aandoening

Alle vragen over de chronische ziekte of aandoening zijn overgenomen uit de NEA 2012, waarbij er een kleine aanpassing is gemaakt in de formulering van een vraag. Er wordt gevraagd of de respondent een chronische ziekte of aandoening heeft, welke dat is, of deze ziekte of aandoening het gevolg is van het werk en of de werkplek is (of zou moeten worden) aangepast.

2.2.12 Functioneren en inzetbaarheid

De vragen over dit onderwerp zijn overgenomen uit NEA 2012 en STREAM. Uit NEA 2012 zijn de vragen over productiviteit en werkgeschiktheid (fysieke en psychische eisen) letterlijk overgenomen. Uit STREAM is een vraag over werkvermogen letterlijk overgenomen en er zijn vragen over belemmeringen in het werk opgenomen in de ZEA met een kleine aanpassing in de formulering.

2.2.13 Aspecten van uw werk als zelfstandige

Over dit onderwerp vragen we allereerst naar het belang van bepaalde aspecten van werk in het algemeen (zoals inhoud van het werk, inkomen en ontwikkelingsmogelijkheden) en naar de tevredenheid van respondenten met deze aspecten in hun huidige werk. Deze vragen zijn voor een belangrijk deel overgenomen uit de NEA 2012, hoewel er enkele aanpassingen zijn gedaan in de formulering (we spreken bijvoorbeeld over “werk” in plaats van “baan” en “inkomen” in plaats van “salaris”). Daarnaast zijn er categorieën aangepast en toegevoegd om aan te sluiten bij onze doelgroep. Zo vragen we naar (het belang van, en de tevredenheid met) de “relatie met klanten of opdrachtgevers”, het “eigen baas zijn” en naar de “vraag naar mijn producten/diensten”.

Daarnaast vragen we in dit onderdeel naar een aantal (mogelijk) belastende aspecten die kenmerkend zijn voor het werk van zelfstandig ondernemers, zoals de onzekerheid over de hoogte van het inkomen. Deze vragen zijn deels overgenomen van STREAM, waarbij de antwoordcategorieën zijn aangepast. Ook is er een aantal (mogelijk) belastende aspecten toegevoegd. In aanvulling op STREAM, vragen we in de ZEA naar “de onzekerheid over de (toekomstige) vraag naar uw producten/diensten” en “niet of slecht

betalende klanten”. Daarnaast vragen we aanvullend naar de ervaren belasting van “het aantal regels en instanties” waar de respondent mee te maken heeft en naar de ervaren belasting van de verantwoordelijkheid voor personeel (indien de respondent personeel in dienst heeft). Deze vragen zijn toegevoegd mede naar aanleiding van de test van de vragenlijst en naar aanleiding van suggesties van de klankbordgroep.

2.2.14 Opleiding en ontwikkeling

In het kader van opleiding en ontwikkeling wordt onder andere gevraagd naar de bijgewoonde activiteiten, de opleidingsbehoefte, de aansluiting van de kennis en vaardigheden bij het werk, maar ook naar de leeroriëntatie en het innovatieve gedrag van de respondenten. De vragen over de bijgewoonde activiteiten zijn gebaseerd op STREAM. Er is een kleine aanpassing gemaakt in de formulering in één van de antwoordcategorieën bij de vraag naar welke activiteiten zijn bijgewoond. Daarnaast is er bij de vraag naar het doel van de activiteiten (in het kader van opleiding en ontwikkeling) een aantal antwoordcategorieën toegevoegd, aangezien deze activiteiten niet (alleen) in het kader van ontwikkeling worden bijgewoond. Ook netwerken, acquisitie en kennismaken van nieuwe producten en diensten zijn mogelijke redenen om naar bijvoorbeeld een congres of een bijeenkomst van een brancheorganisatie te gaan. Deze antwoordcategorieën zijn toegevoegd in overleg met de klankbordgroep en bleken uit de test van de vragenlijst met proefpersonen wenselijk. De vragen over opleidingsbehoefte zijn letterlijk overgenomen uit de NEA 2012 en de vraag naar aansluiting van de kennis en vaardigheden bij het werk is met een kleine aanpassing in de formulering overgenomen uit de NEA 2012. Vier vragen over leeroriëntatie zijn letterlijk overgenomen uit STREAM en daarnaast hebben we twee vragen toegevoegd over innovatief gedrag en het nemen van risico's op dat gebied.

2.2.15 Werk en thuis

Over de werk-privé balans zijn twee vragen gesteld over verwaarlozing van gezins- en familieactiviteiten door het werk en andersom. Deze zijn letterlijk overgenomen uit de NEA 2012. Daarnaast is een vraag over de financiële situatie van het huishouden gesteld, die ook letterlijk uit de NEA 2012 afkomstig is. Naar de bijdrage die de respondent levert aan het inkomen van het huishouden is een vraag gesteld die letterlijk uit STREAM komt en ten slotte hebben we een nieuwe vraag ontwikkeld over de steun en waardering die de respondent krijgt van partner, familie of vrienden.

2.2.16 Verdere loopbaan

Dit onderwerp begint met twee nieuw ontwikkelde vragen over de continuïteit van het bedrijf/de onderneming. We vragen respondenten hoe groot het risico is dat hun bedrijf of onderneming failliet gaat. Daarnaast vragen we de respondent of zij zich zorgen maken over de toekomst van hun bedrijf of onderneming.

Vervolgens vragen we of respondenten het afgelopen jaar hebben nagedacht over een (nieuwe) baan als werknemer en of zij daadwerkelijk actie hebben ondernomen op dat gebied. Deze vragen zijn gebaseerd op NEA 2012 vragen, maar zijn aangepast. Daarnaast vragen we of respondenten over vijf jaar nog steeds hun huidige werk als zelfstandige zouden doen, als het aan henzelf lag. Deze vraag is nieuw ontwikkeld voor de ZEA, om de wens om het werk als zelfstandige voort te zetten inzichtelijk te maken.

Ook vragen we naar de leeftijd tot waarop de respondent zou *willen* en zou *kunnen* (lichamelijk en geestelijk) blijven werken op basis van twee vragen die letterlijk overgenomen zijn uit de NEA 2012. Deze vragen worden gevolgd door twee vragen naar omstandigheden die er voor zouden kunnen zorgen dat de respondent (toch) langer zou doorwerken dan hij op dit moment wil of verwacht te kunnen. Deze vragen zijn overgenomen uit de internetvragenlijst van de NEA 2012, met een kleine aanpassing in de antwoordcategorieën om voor zelfstandigen van toepassing te zijn. Ten slotte vragen we op basis van een aangepaste vraag uit STREAM of de respondent financieel gezien kan stoppen vóór de wettelijke pensioenleeftijd.

2.2.17 Tevredenheid

We eindigen het inhoudelijke deel van de vragenlijst met een vraag over de tevredenheid over de arbeidsomstandigheden en de tevredenheid met het werk (alles bij elkaar genomen). Deze vragen zijn overgenomen uit de NEA 2012, waarbij in de formulering van de tweede vraag een kleine aanpassing is gemaakt, om nogmaals duidelijk te maken dat het alleen over het werk als zelfstandige gaat (voor zelfstandigen die bijvoorbeeld ook werknemer zijn).

Tabel 2.2 Overzicht onderwerpen ZEA 2012 en herkomst

Module (aantal items) & Items (aantal)	Herkomst**
A Persoonsgegevens (6)	
A01 Situatie op de arbeidsmarkt (1)	STREAM*
A02 Geslacht (1)	NEA 2012
A03 Geboortjaar (1)	NEA 2012 o.b.v. TAS
A04 Opleiding (1)	STREAM o.b.v. indeling Intomart GfK
A05 Samenstelling huishouden (1)	NEA 2012 o.b.v. TAS*
A06 Inkomen partner (1)	NEA 2012
Landsdeel	Uit CBS-registraties (zie par. 2.4)
Stedelijkheid	Uit CBS-registraties (zie par. 2.4)
Herkomst	Uit CBS-registraties (zie par. 2.4)
Inkomen	Uit CBS-registraties (zie par. 2.4)
B Uw situatie als zelfstandige (38)	
B01 Personeel in dienst (1)	STREAM
B02-03 Personeel ingeleend (2)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B04 Medeondernemer/meewerkend gezinslid (1)	STREAM* o.b.v. EIM
B05 Diensten of goederen (1)	EBB*
B06 Inzet kapitaalgoederen (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B07 DGA (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B08 Inschrijving Kamer van Koophandel (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B09 VAR (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B10 Aantal klanten / opdrachtgevers (1)	STREAM* o.b.v. Van den Berg et al (2009)
B11 Omzet van grootste klant (1)	EIM*
B12 Financiële situatie bedrijf (1)	STREAM
B13 Situatie voor zelfstandig ondernemerschap (1)	STREAM*
B14 Redenen voor keuze zelfstandig ondernemerschap (1)	STREAM*
B15 Omvang werkweek (uren) (1)	NEA 2012* o.b.v. MA*
B16 Aantal dagen in de week waarop wordt gewerkt (1)	NEA 2012* o.b.v. MA*
B17 Wenselijke omvang werkweek (1)	NEA 2012* o.b.v. TAS
B18 Uren Acquisitie (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B19 Uren in loondienst (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B20 Sinds wanneer zelfstandige (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B21 Sinds wanneer huidige beroep (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B22a-h Alleen of samen werken (8 items)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B23 Andere personen in zelfde werkruimte (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B24-25 Avond- en nachtwerk (2)	NEA 2012 o.b.v. POLS*
	STREAM
B26 Werken in weekend (1)	NEA 2012 o.b.v. POLS*
B27 Werklocatie (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
B28 Thuiswerkuren per week (1)	NEA 2012* o.b.v. TAS*
B29 Reistijd (1)	NEA 2012* o.b.v. TAS*
B30-31 Brancheorganisatie/belangenvereniging (2)	WEA 2012*
C Uw beroep / vak (3)	
C01 Beroep / vak open vraag (1)	EBB, NEA 2012*
C02 Beroep / vak gesloten vraag (1)	NEA 2012* o.b.v. TAS*
C03 Belangrijkste werkzaamheden (1)	EBB*
D Uw bedrijf (2)	
D01 Soort bedrijf open vraag (1)	EBB, NEA 2012*
D02 Sector (1)	NEA 2012* o.b.v. TAS*
E Uw werkomstandigheden (32)	
E01-02 Gevaarlijk werk (2)	NEA 2012* deels o.b.v. POLS
E03-06 Fysieke belasting (4)	NEA 2012. Vraag E03 NEA 2012 o.b.v. POLS/EBB, vraag E04 NEA 2012 o.b.v. EBB en vragen E05 en E06 NEA 2012 o.b.v. EBB*
E07-08 Lawaai (2)	NEA 2012 o.b.v. POLS/EBB*
E09-12 Gevaarlijke stoffen & besmetting (4)	NEA 2012. Vraag E12 NEA 2012 o.b.v. Arbeidsinspectie: Arbomonitor 2002
E13-17 Autonomie (5)	NEA 2012* o.b.v. JCQ.
E18-21 Taakeisen (4)	NEA 2012 o.b.v. JCQ.
E22-24 Emotionele belasting (3)	NEA 2012 o.b.v. COPSOQ
E25-27 Moeilijkheidsgraad (3)	NEA 2012 o.b.v. NOVA-WEBA
E28-30 Gevarieerd werk (3)	NEA 2012 o.b.v. JCQ
E31 Beeldschermwerk (1)	NEA 2012 o.b.v. MA
E32-38 Ongewenst gedrag (8)	NEA 2012* o.b.v. TAS

Module (aantal items) & Items (aantal)	Herkomst**
F Arboregels (4)	
F01 Hiërarchisch gezag (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
F02 Verantwoordelijk voor veiligheid (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
F03 Verschil met werknemers (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
F04 Voor- of nadelig verschil (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
G Arbeidsongevallen (6)	
G01 Arbeidsongeval in afgelopen jaar (1)	NEA 2012 o.b.v. EBB (2005)*
G02 Aard van letsel (1)	NEA 2012 o.b.v. EBB (2005)*
G03-04 Uitval door arbeidsongeval (2)	NEA 2012* o.b.v. EBB (2005)*
G05 Behandeling letsel (1)	NEA 2012 o.b.v. OBIN*
G06 Oorzaak letsel (1)	NEA 2012 o.b.v. OBIN*
H Uw gezondheid (11)	
H01 Algemene gezondheidstoestand (1)	NEA 2012 o.b.v. POLS/TAS
H02-06 Burnout (5)	NEA 2012 o.b.v. UBOS*
H07-09 Bevlogenheid (3)	NEA 2012 o.b.v. UBES*
H10-11 Lengte en gewicht (2)	NEA 2012
I Ziekte en werk (5)	
I01-03 Uitval door ziekte (3)	NEA 2012*
I04 Presenteïsme (1)	TAS*
I05 Arbeidsongeschiktheidsverzekering (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
J De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte (4)	
J01 Soort klacht (1)	NEA 2012* o.b.v. MA*
J02 Aantal dagen niet gewerkt (1)	NEA 2012*
J03-04 Werkgebondenheid (2)	NEA 2012* o.b.v. MA
K Chronische ziekte of aandoening (5)	
K01 Aard chronische aandoening (1)	NEA 2012 o.b.v. EBB*
K02 Arbeidshandicap (1)	NEA 2012 o.b.v. EBB*
K03 Werkgebondenheid (1)	NEA 2012* o.b.v. EBB*
K04-05 Werk(plek)aanpassing (2)	NEA 2012 o.b.v. EBB*
L Functioneren en inzetbaarheid (16)	
L01-03 In-role performance (3)	NEA 2012
L04-13 Belemmering in werk (10)	STREAM*
L14-15 Werkgeschiktheid (2)	NEA 2012
L16 Werkvermogen (1)	STREAM, WAI
M Aspecten van werk als zelfstandige (35)	
M01-12 Werkwaarden (12)	NEA 2012. Vraag M06 en M12 ontwikkeld voor ZEA 2012
M13-24 Tevredenheid vervulling werkwaarden (12)	NEA 2012. Vraag M18 en M24 ontwikkeld voor ZEA 2012
M25-35 Belastende aspecten zelfstandigheid (11)	STREAM*, o.b.v. Van den Born (2009). Vraag M25, M31, M34 en M35 ontwikkeld voor ZEA 2012
N Opleiding en ontwikkeling (10)	
N01 Bijwonen activiteiten (1)	STREAM*
N02 Doel van activiteiten(1)	STREAM*
N03 Opleidingsbehoefte (1)	NEA 2012* o.b.v. TAS
N04 Aansluiting kennis en vaardigheden bij werk (1)	NEA 2012 o.b.v. OSA aanbodpanel 2008*
N05-08 Leeroriëntatie (4)	STREAM o.b.v. Veldhoven en Dorenbosch (2008)
N09-10 Innovatie (2)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
O Werk en thuis (5)	
O01 Werk-thuisinterferentie (2)	NEA 2012 o.b.v. TAS
O03 Bijdrage inkomen huishouden (1)	STREAM o.b.v. EWCS 2005
O04 Financiële situatie huishouden (1)	NEA 2012 o.b.v. OSA-aanbodpanel 2008
O05 Steun en waardering privé omgeving (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
P Uw verder loopbaan (12)	
P01 Risico op faillissement (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
P02 Zorgen over toekomst bedrijf (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
P03-04 Baan zoeken als werknemer (2)	NEA 2012*
P05 Voortzetting loopbaan als zelfstandige (1)	Ontwikkeld voor ZEA 2012
P06-07 Doorwerkleeftijd (2)	NEA 2012 o.b.v. NEA-cohortonderzoek
P08-11 Omstandigheden langer doorwerken (4)	NEA 2012 (internetvragenlijst)*
P12 Financieel mogelijk eerder te stoppen (1)	STREAM*
Q Tevredenheid (2)	
Q01 Tevredenheid arbeidsomstandigheden (1)	NEA 2012
Q02 Tevredenheid werk (1)	NEA 2012*
R Afsluiting (5)	
Totaal 203 items (exclusief afsluiting)	

* aangepast t.o.v. bron

** Hieronder staan de genoemde afkortingen, met verwijzingen weergegeven:

COPSOQ: Copenhagen Psychosocial Questionnaire (Kirstensen et al., 2005)	OBIN: Monitor Ongevallen en Bewegingen in Nederland (Vriend et al., 2005)
EBB : Enquête Beroepsbevolking (CBS, 2012b)	OSA Arbeidsaanbodpanel 2008 (OSA, 2008)
EIM: ZPP-panel van Panteia/EIM (De Vries & Vroonhof, 2010)	POLS: Permanent Onderzoek Leefsituatie (CBS, 2003)
EWCS: European Working Conditions Survey (Eurofound, 2009)	STREAM: Study on Transitions in Employment, Ability and Motivation (Ybema et al., 2011)
JCQ: Job Content Questionnaire (Karasek et al., 1998)	TAS: TNO Arbeidssituatie Survey (Smulders et al., 2001)
MA: Monitor Arboconvenanten (Dijkstra, Kroft & Oomkes, 2004)	UBOS: Utrechtse Burnoutschaal (Schaufeli & Van Dierendonk, 1994)
NEA: Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (Koppes et al., 2012).	UBES: Utrechtse Bevlogenheidsschaal (Schaufeli & Bakker, 2003)
NOVA-WEBA (Kraan et al., 2000)	WAI: Work ability index (Tuomi et al., 1998)

2.3 Kwalitatieve test met proefpersonen

Aangezien de ZEA 2012 een pilot is, is de vragenlijst getest bij 8 personen uit de doelgroep van de ZEA. Er is een diverse groep van proefpersonen geselecteerd, die bestond uit zelfstandigen met en zonder personeel, directeur-groothandhouders (DGA's) en personen die inkomen uit overige arbeid opgeven bij de Belastingdienst. De selectie van de proefpersonen is uitbesteed aan een organisatie die hierin is gespecialiseerd en deze selectie is gemaakt op basis van een aantal criteria: type zelfstandige, leeftijds-categorie, geslacht en opleidingsniveau. Daarnaast is aangegeven dat we een zo divers mogelijke groep willen qua beroepen (zoals fysieke en niet fysieke beroepen). Door deze variëteit aan proefpersonen konden we beoordelen of de vragenlijst aansloot bij zelfstandigen met diverse achtergronden en werksituaties en wat we eventueel moesten aanpassen. De selectie leidde uiteindelijk tot de proefpersonen die in tabel 2.3 staan.

Tabel 2.3 Proefpersonen voor de test van de ZEA-vragenlijst

Beroep	Geslacht	Leeftijd	Opleidingsniveau
ZZP: Hospitality / Catering	M	38	HBO
ZZP: Eigenaresse Kledingwinkel (met medeondernemer)	V	29	WO
ZZP: Eigenaar Reisbureau (in het verleden had deze zelfstandige wel personeel in dienst)	M	66	MBO
DGA: groothandel auto en camping (7 werknemers)	M	65	HBO
ZMP: Eigenaresse Tabakszaak (1 werknemer)	V	61	MAVO
ZZP: Groothandel Juwelier	M	52	VWO
IOA: Alfahulp	V	25	HBO
IOA: Koerier (ad hoc koeriersdiensten)	M	36	MBO

De proefpersonen hebben de vragenlijst ingevuld in het bijzijn van een onderzoeker. De proefpersonen is gevraagd hardop te denken (zonder antwoord te verwachten) en zijn geobserveerd (één op één met onderzoeker). Na het invullen van de vragenlijst is deze besproken aan de hand van de ervaring van de proefpersoon en de observaties van de onderzoeker. Op basis van deze testen is een aantal vragen verduidelijkt, zijn vragen verwijderd en is een aantal vragen toegevoegd. De helft van de proefpersonen gaf aan dat ze de vragenlijst lang vonden. Er is nogmaals gekeken of er vragen geschrapt konden worden, maar dit heeft niet geleid tot een substantieel kortere vragenlijst.

Bij een aanzienlijk aantal (op de NEA gebaseerde) vragen is de formulering aangepast. Hoewel dat ten koste gaat van de vergelijkbaarheid met de NEA, bleken de formuleringen van deze vragen niet aan te sluiten bij de belevingswereld van zelfstandigen. In paragraaf 2.2 (herkomst van de vragen) is aangegeven waar de formulering is aangepast om beter aan te sluiten bij de doelgroep.

Voorbeelden van toegevoegde vragen zijn vragen over presenteïsme (doorwerken terwijl men eigenlijk ziek is), niet of slecht betalende klanten en het (grote) aantal regels en instanties waar zelfstandigen mee te maken hebben. Ook is een vraag toegevoegd over mogelijke verschillen in Arboregels tussen zelfstandigen en de (eventuele) werknemers die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren. Dit is gedaan omdat een proefpersoon aangaf dat hij zijn werk voor een groot deel te danken had aan het feit dat werknemers in de sector meer beperkt / beschermd worden door Arboregels. Daarnaast is de vraag geschrapt over inkomstenbelasting, omdat zes van de acht proefpersonen de opgave van de inkomstenbelasting uitbesteedde (en niet op de hoogte was van hoe hun opgave precies werd ingevuld). Om toch onderscheid te kunnen maken tussen groepen zelfstandigen (bijvoorbeeld om personen met IOA te onderscheiden), is de vraag gesteld welke VAR de respondenten hebben.

2.4 Verrijking van de ZEA met registerdata

Aan het responsbestand van de ZEA is een aantal variabelen toegevoegd afkomstig uit bevolkingsgegevens en gegevens over inkomen die het CBS al heeft (zie tabel 2.4). Hierdoor was het niet nodig om res-

pondenten hierover vragen te stellen in de enquête. De variabelen die aan het bestand zijn toegevoegd, betreffen enerzijds variabelen die in het weegmodel zijn opgenomen en anderzijds inkomensvariabelen die als achtergrondkenmerk in analyses en uitsplitsingen kunnen worden gebruikt.

Zo zijn uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) de variabelen geslacht, leeftijd, herkomst, regio en stedelijkheid toegevoegd. Daarnaast zijn uit de zogenaamde integrale inkomensbestanden van het CBS voorlopige inkomensgegevens over 2011 toegevoegd. Deze inkomensgegevens kunnen worden gebruikt als achtergrondkenmerk of indelingsvariabele in beschrijvingen en analyses. De gegevens zijn uitdrukkelijk niet bedoeld voor het beschrijven van de inkomenspositie van zelfstandigen. Daarover wordt door het CBS op reguliere basis gerapporteerd in het kader van de Inkomensstatistiek (zie ook kader 2.1).

Tabel 2.4 Registergegevens die aan het steekproefbestand zijn toegevoegd

Bron	Variabelen
GBA	Geslacht
	Leeftijd op 1 oktober 2012
	Herkomst
	Regio op 1 september 2012
Integraal Inkomensbestand	Stedelijkheid in 2012
	Inkomen uit arbeid, waaronder:
	• loon directeur-grotoaandehouder
	• inkomen uit overige arbeid
	Inkomen uit eigen onderneming
	Persoonlijk inkomen
	Persoonlijk primair inkomen
	Besteedbaar inkomen van het huishouden

Inkomen uit arbeid

Bij personen en huishoudens wordt hieronder verstaan loon en salaris inclusief de werknemers- en werkgeversbijdrage in de premies voor de sociale verzekeringen, tantième, spaarloon en de beloning van arbeid die niet in dienstbetrekking is verricht. Ook de waarde van het privégebruik van de auto van de werkgever is hiertoe gerekend.

Inkomen uit eigen onderneming

Inkomen uit eigen onderneming bestaat uit het fiscale resultaat uit onderneming vermeerderd met het bedrag van de investeringsaftrek.

Persoonlijk inkomen

Dit omvat de volgende bestanddelen van het bruto-inkomen van een persoon: inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, uitkering inkomensverzekeringen en uitkering sociale voorzieningen (m.u.v. kinderbijslag).

Toelichting: Bij de bepaling van het persoonlijk inkomen zijn de volgende inkomensbestanddelen van het bruto-inkomen buiten beschouwing gebleven: inkomen uit vermogen, kinderbijslag en ontvangen gebonden overdrachten zoals huursubsidie.

Persoonlijk primair inkomen

Bij personen en huishoudens wordt hieronder begrepen inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming en inkomen uit vermogen.

Toelichting: Inkomen uit arbeid bestaat uit loon en salaris incl. de werknemers- en werkgeversbijdrage in de premies voor de sociale verzekeringen (WW, ZW, WAO, pensioen en ZFW), tantième, spaarloon en de beloning van arbeid die niet in dienstbetrekking is verricht. Ook de waarde van het privégebruik van de auto van de werkgever is hiertoe gerekend. Inkomen uit eigen onderneming omvat de behaalde winst. Inkomen uit vermogen bestaat uit de som van inkomsten uit financieel vermogen, inkomsten uit onroerend goed en inkomsten uit overige bezittingen, verminderd met betaalde rente.

Besteedbaar inkomen van het huishouden

Het bruto-inkomen van het huishouden verminderd met:

- betaalde inkomensoverdrachten,
- premies inkomensverzekeringen,
- premies ziektekostenverzekeringen, en
- belastingen op inkomen en vermogen.

Toelichting: Betaalde inkomensoverdrachten bestaan uit overdrachten tussen huishoudens zoals alimentatie betaald aan de ex-echtgeno(o)t(e). Premies inkomensverzekeringen betreffen premies betaald voor sociale verzekeringen, volksverzekeringen en particuliere verzekeringen in verband met werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en ouderdom en nabestaanden.

Kader 2.1 Inkomenspositie van zelfstandigen

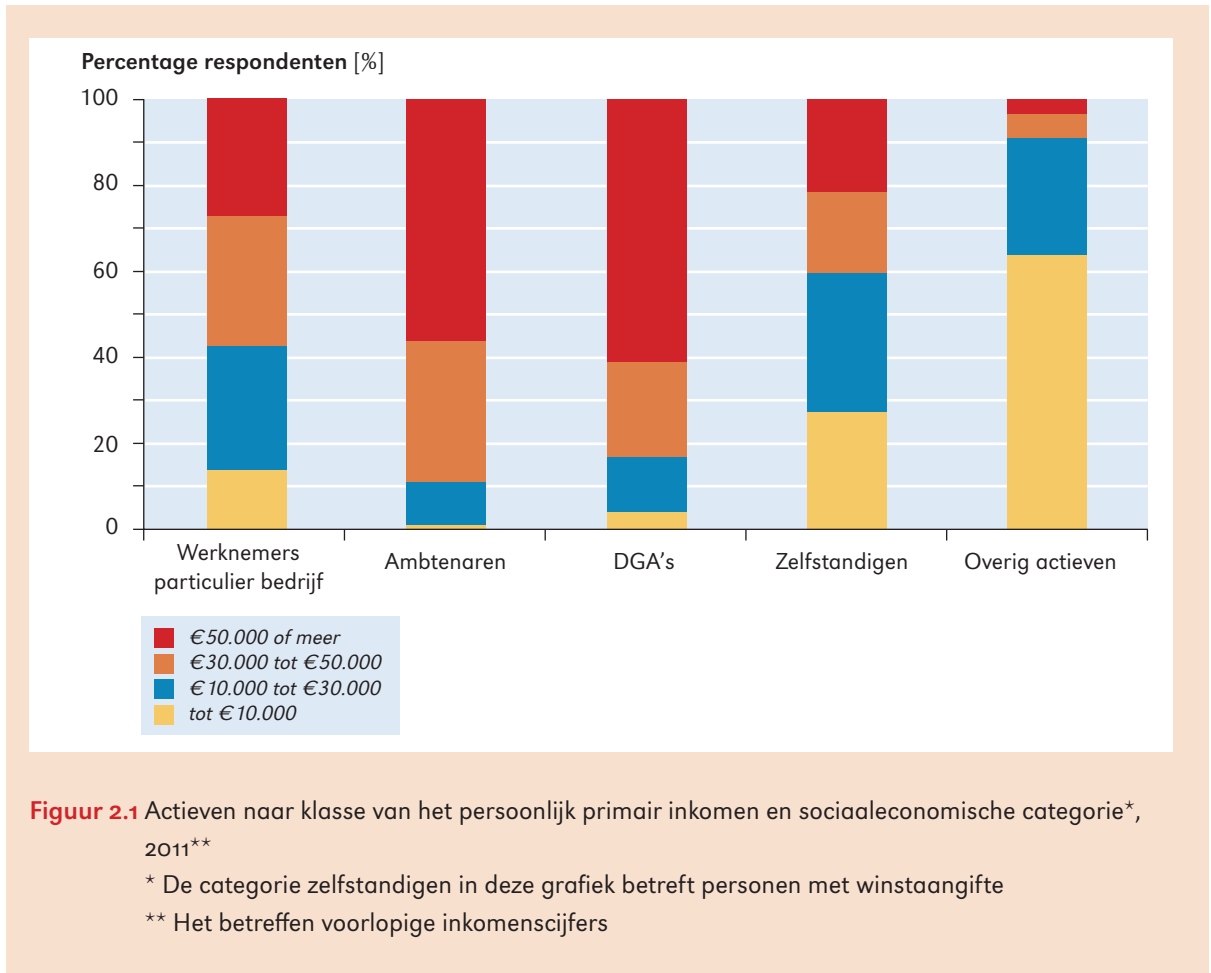
Uitkomsten over de inkomenspositie van zelfstandigen worden door het CBS op reguliere basis gepubliceerd op basis van het Inkomenspanelonderzoek (IPO), een steekproefonderzoek van ca. 250 duizend personen. Zo geeft de StatLine-publicatie 'Inkomensklassen; personen' onder meer informatie over het persoonlijk primair inkomen naar sociaaleconomische categorie. Daarbij kan aan de hand van de bron van het inkomen dat een persoon in een jaar ontvangen heeft, onderscheid worden gemaakt naar actieven, niet-actieven en personen zonder inkomen. De actieven bestaan uit de volgende groepen:

- Werknemers particulier bedrijf
- Ambtenaren
- Directeuren-grotoaandeelhouder
- Zelfstandigen
- Overige actieven

In figuur 2.1 staat de verdeling van het primair inkomen over vier klassen voor de groepen van actieven zoals hierboven beschreven. Het primair inkomen van personen omvat inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming en inkomen uit vermogen.

Relatief veel ambtenaren en DGA's hebben een primair jaarinkomen van 50 duizend euro of meer. Daarnaast heeft meer dan de helft van de personen met inkomen uit overige arbeid een inkomen dat niet boven de 10 duizend euro per jaar uitkomt. Voor een groot deel hangt dit samen met het gemiddeld aantal uren dat men werkt. Onder de laatste categorie is het aandeel met een fulltime baan namelijk relatief laag, wat zich vertaalt in de hiermee verworven inkomsten. Het aandeel fulltimers is voor de onderscheiden groepen het hoogst bij de DGA's.

Merk op dat de deelpopulaties van zelfstandigen in de ZEA niet één-op-één aansluiten bij die in het IPO. Bij het IPO worden personen op de volgende wijze in een sociaaleconomische categorie ingedeeld. Zodra er sprake is van winstaangifte wordt men ingedeeld als zelfstandige. De overige groepen zijn ingedeeld naar de inkomensbron waarmee op jaarbasis het meeste inkomen is gegenereerd. De manier waarop de indeling naar de diverse typen van zelfstandigen bij de ZEA heeft plaatsgevonden is beschreven in paragraaf 3.1.2.

3 Dataverzameling

3.1 Steekproef

3.1.1 Doelpopulatie

De doelpopulatie van de ZEA omvat personen die betaald werk verrichten als zelfstandig ondernemer, directeur-groootaandeelhouder (DGA) of anderszins, maar niet als werknemer. De populatie is verder afgebakend tot personen van 15 jaar of ouder woonachtig in Nederland.

3.1.2 Steekproefkader

Aan de basis van het steekproefkader van de ZEA staat de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). Door de GBA te koppelen aan de zogenaamde ABR¹-Satelliet Zelfstandige Ondernemingen (SZO) zijn de zelfstandig ondernemers geselecteerd. Directeur-groootaandeelhouders konden worden geïdentificeerd door koppeling van de GBA aan de Polisadministratie van het UWV. Koppeling van de GBA met gegevens van de Belastingdienst maakte het mogelijk een selectie te maken van personen met inkomen uit overige arbeid. Hiertoe behoren bijvoorbeeld gastouders, alfarhulpen en artiesten.

Directeuren-groootaandeelhouders gelden fiscaal als werknemer. Zij behoren strikt genomen daarom tot de doelpopulatie van de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA). Het responspercentage van DGA's in de NEA is met krap 9 procent echter bijzonder laag. Dit komt mogelijk doordat zij zich niet zozeer als werknemer, maar eerder als zelfstandige of ondernemer beschouwen. Om die reden zijn de DGA's toegevoegd aan de doelpopulatie en het steekproefkader van de ZEA. Alleen DGA's die in Nederland woonachtig zijn en van wie het bedrijf ook in Nederland is gevestigd, maken deel uit van het steekproefkader.

Uitsluitend personen met een substantieel inkomen uit overige arbeid zijn in het steekproefkader opgenomen. Hiervoor is gekozen om te voorkomen dat de vragen over arbeidsomstandigheden in de ZEA zouden moeten worden beantwoord voor werkzaamheden van geringe omvang. Als criterium voor een substantieel inkomen uit overige arbeid is gekozen voor minimaal 4.800 euro op jaarbasis. Dit komt overeen met gemiddeld ten minste 400 euro per maand, ongeveer de helft van het sociaal minimum van een alleenstaande.

De gegevens uit de SZO en van de Belastingdienst hebben betrekking op het jaar 2010. Actuelere gegevens waren ten tijde van de steekproeftrekking niet beschikbaar. Fiscale gegevens – vooral die van zelfstandigen – komen immers met enige vertraging beschikbaar. Voor het identificeren van de DGA's is de Polisadministratie van maart 2012 gebruikt.

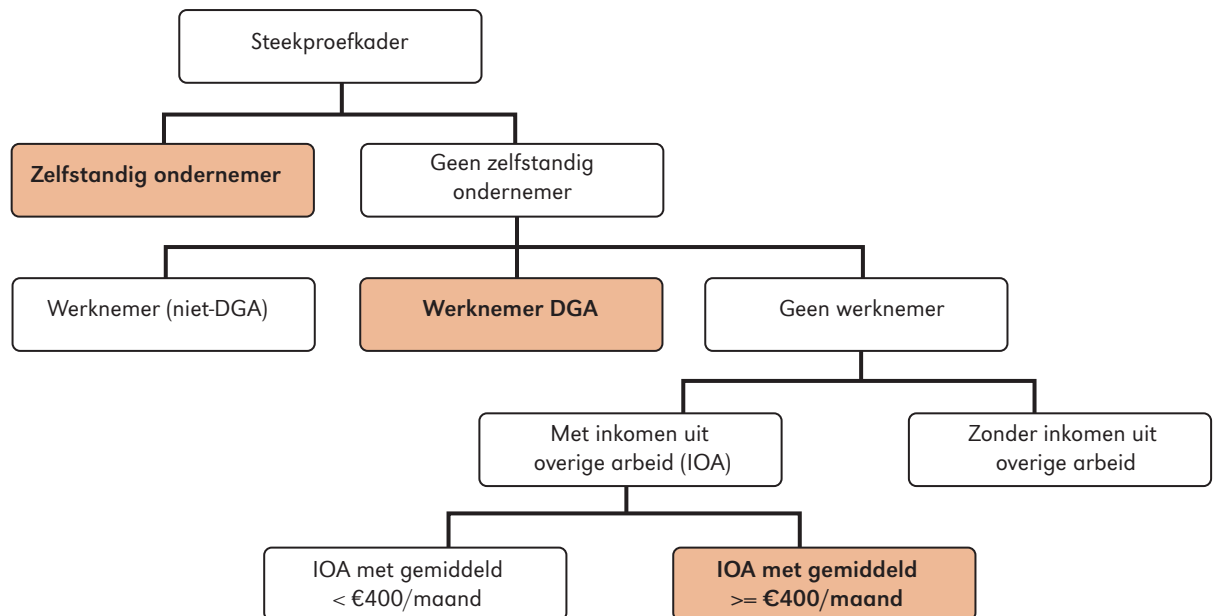
Een consequentie van het gebruik van een steekproefkader met een peildatum ruim vóór het eigenlijke veldwerk is dat er relatief veel mensen buiten de steekproef blijven, die recent zijn gestart als zelfstandig

¹ ABR staat voor Algemeen Bedrijven Register.

ondernemer of andere betaalde werkzaamheden niet als werknemer zijn gaan verrichten. Bij de NEA bestaat de instroom vooral uit jongeren die net hun opleiding hebben afgerond. Het aandeel dat om deze reden bij de ZEA wordt gemist is mogelijk kleiner, omdat de doelpopulatie van de ZEA relatief weinig jongeren bevat. Anderzijds bevat het steekproefkader personen die na de peildatum zijn uitgestroomd. Dit betreft personen die met pensioen zijn gegaan en mensen die werkloos of arbeidsongeschikt zijn geworden. Ook kan het zijn dat zij inmiddels (alleen nog) een baan als werknemer hebben. Uiteindelijk geeft 10,1 procent van de respondenten aan niet tot de doelpopulatie te behoren (zie paragraaf 3.4.3 voor een meer uitgebreide beschrijving van de steekproefvervuiling).

Uit de bestanden die ten grondslag liggen aan het steekproefkader van de ZEA zijn personen geselecteerd die bij de start van de veldwerfphase, 1 oktober 2012, minimaal 15 jaar oud zijn. Omdat personen meerdere werkkringen kunnen hebben, is in kaart gebracht (zie figuur 3.1) in hoeverre de drie deelpopulaties van de ZEA met elkaar overlappen en in hoeverre deze deelpopulaties ook nog betaald werk in loondienst (niet als DGA) verrichten. Personen zijn uitgesloten van het steekproefkader indien:

- Men werkzaam was als werknemer (niet-DGA) én geen zelfstandig ondernemer was (ongeacht het inkomen uit overige arbeid);
- Men geen werknemer of zelfstandig ondernemer was én minder dan 400 euro per maand aan inkomen uit overige arbeid had.

Figuur 3.1 Selectie doelpopulaties ZEA (in oranje)

3.1.3 Steekproefomvang

Qua omvang lopen de drie deelpopulaties van de ZEA erg uiteen. Zowel de zelfstandig ondernemers uit de SZO (954 duizend personen) als de DGA's uit de Polisadministratie (185 duizend personen) zijn integraal in het steekproefkader opgenomen. Personen met inkomen uit overige arbeid (ruim een half miljoen) zijn niet integraal opgenomen. Uitgesloten zijn personen die enkel inkomen uit overige arbeid hadden van minder dan gemiddeld 400 euro per maand en personen die naast inkomen uit overige arbeid ook inkomen uit arbeid als werknemer hadden. Hierdoor resteerden 75 duizend personen met inkomen uit overige arbeid in het steekproefkader. In totaal omvatte het kader ruim 1,2 miljoen personen.

Het streven was een respons van 5.000 personen te realiseren. Op basis van ervaringen met andere onderzoeken zoals de NEA is voorzichtigheidshalve uitgegaan van een responspercentage van 25 procent.

Om te compenseren voor eventuele steekproefvervuiling is de uiteindelijke bruto steekproefomvang vastgesteld op 22 duizend.

De kans voor personen met inkomen uit overige arbeid om in de steekproef terecht te komen is met een factor 2 verhoogd. Hierdoor is beoogd de omvang van de respons in deze groep vrijwel gelijk te maken aan die van de DGA's, zodat voor deze twee groepen uiteindelijk op hetzelfde detailniveau uitspraken kunnen worden gedaan. Verder is algemeen bekend dat het responspercentage onder jongeren en niet-westerse allochtonen lager ligt dan bij anderen. Om ervoor te zorgen dat er toch voldoende jongeren en niet-westerse allochtonen aan het onderzoek meedoen, is de trekkingskans van deze twee groepen met een factor 1,5 verhoogd.

Jongeren van 15 tot 25 jaar, niet-westerse allochtonen en personen met inkomen uit overige arbeid zijn dus oververtegenwoordigd in de steekproef van 22 duizend.

3.1.4 Steekproeftrekking

De steekproef is een systematische Probability Proportional to Size-steekproef. Alle personen in het steekproefkader hebben dezelfde trekkingskans, behalve jongeren van 15 tot 25 jaar, niet-westerse allochtonen en personen met inkomen uit overige arbeid. Jongeren en niet-westerse allochtonen hebben een trekkingskans die anderhalf keer zo groot is. Personen met inkomen uit overige arbeid hebben een trekkingskans die twee maal zo groot is. Jongeren met inkomen uit overige arbeid hebben daardoor een trekkingskans die drie maal zo groot is.

Het steekproefkader is eerst gesorteerd op geslacht, leeftijdsklasse en corop-gebied (regio). De corop variabele is afgeleid uit de gemeentecode. Daarna zijn de personen binnen een groep van hetzelfde geslacht, dezelfde leeftijdsklasse, en dezelfde corop in willekeurige volgorde geplaatst. Door het steekproefkader op deze manier te 'schudden' is de steekproef min of meer evenredig verdeeld over deze variabelen. Uit dit kader is een steekproef getrokken van 27 duizend personen. Vervolgens zijn via de GBA de namen en adressen van de getrokken personen opgevraagd. Van de personen die zijn uitgeschreven uit het GBA, krijgt het CBS geen namen en adressen. Een aantal personen heeft bij de gemeente te kennen gegeven dat zij niet willen dat de gemeente hun persoonsgegevens aan derden levert. Deze personen worden verwijderd uit de steekproef, net als personen die wonen in een institutioneel huishouden of een asielzoekerscentrum. Ook worden personen verwijderd die op een adres wonen dat het afgelopen jaar al is benaderd voor een CBS-steekproefonderzoek. Ten slotte worden personen verwijderd die in de steekproef van de NEA 2012 zitten. Na het verwijderen van deze personen blijft een steekproef over van 23,5 duizend personen. Uit deze steekproef is volledig willekeurig de definitieve steekproef van 22 duizend personen getrokken.

3.2 Veldwerk

3.2.1 Wijze van dataverzameling

Voor de ZEA 2012 is gebruik gemaakt van een internetvragenlijst (Computer Assisted Web Interviewing, CAWI). Een internetvragenlijst is een voor de respondent gebruiksvriendelijke methode van dataverzameling, die tevens relatief goedkoop is met het oog op de verspreiding van de vragenlijst én de verzameling en verwerking van de antwoorden. Uit kostenoverwegingen is er voor gekozen om geen schriftelijke vragenlijst mee te sturen. Bij de NEA wordt wel altijd een schriftelijk vragenlijst meegestuurd. Omdat bij de NEA een aanzienlijk deel van de respons via papieren vragenlijsten wordt binnengehaald is rekening gehouden met een responspercentage dat lager ligt dan bij de NEA. Bij de NEA ligt de respons op ruim 30 procent. Bij de ZEA is er op basis van enkel CAWI bevraging uitgegaan van een respons van rond de 25 procent.

Ook is ervoor gekozen om geen mogelijkheid te bieden om de vragenlijst telefonisch af te nemen. In de NEA 2011 werd die mogelijkheid wel geboden (indien de respondent aangaf daaraan behoefte te hebben), maar daar is toen geen gebruik van gemaakt.

De personen uit de steekproef zijn door Intomart GFK schriftelijk benaderd op hun woonadres. Het adressenbestand van 22 duizend personen is eind week 38 door CBS bij Intomart GFK aangeleverd. Elke persoon ontving een gepersonaliseerde uitnodigingsbrief met een inlogcode, waarmee de vragenlijst op internet kon worden ingevuld. Daarnaast is een begeleidende informatiefolder meegestuurd. De uitnodigingsbrief en de informatiefolder zijn opgenomen in de Bijlage.

3.2.2 Responsperiode en verzenddata

De gepersonaliseerde uitnodigingsbrieven met begeleidende folder zijn op 15 oktober 2012 verstuurd. De personen konden de internetvragenlijst aanvankelijk tussen 15 oktober 2012 en 16 december 2012 invullen. Vanwege de achterblijvende respons en om voldoende tijd te creëren voor maatregelen om de respons te verhogen is de invultermijn verlengd tot 7 januari 2013.

Na de uitnodigingsbrief zijn twee reminders verstuurd. De eerste reminder was een brief die op 29 oktober is verstuurd naar 20.446 personen die nog niet hadden gereageerd. Ook bij deze herinneringsbrief is de informatiebrochure bijgevoegd. De eerste reminderbrief is opgenomen in de Bijlage. De tweede reminder was een gepersonaliseerde herinneringskaart, die op 26 november 2012 is verstuurd aan 18.816 personen. Er is gekozen voor een kaart met een aantrekkelijke lay-out waarin de meest relevante informatie beknopt en overzichtelijk is gepresenteerd in plaats van een brief. Deze kaart is eveneens opgenomen in de Bijlage.

3.2.3 Responsverhogende maatregelen

Om een zo hoog mogelijke respons te realiseren is – naast de reminders – een aantal maatregelen genomen die in deze paragraaf worden besproken.

Waarborging privacy

Allereerst is duidelijk aangegeven dat het onderzoek volledig voldoet aan de Wet bescherming persoonsgegevens (zie paragraaf 3.2.6). Er zijn verschillende maatregelen genomen om de respondenten te beschermen tegen schendingen van de privacy.

Helpdesk

Gedurende de periode van dataverzameling konden respondenten terecht bij een telefonische helpdesk van Intomart GFK. Deze helpdesk was op werkdagen geopend van 10.00 tot 17.00 en van 19.00 tot 21.00. Tevens was er de mogelijkheid om via e-mail contact op te nemen met de helpdesk. Uiteindelijk hebben 71 personen de helpdesk gebeld en zijn er 344 e-mails binnengekomen. Verder is er een informatiewebsite gemaakt voor het onderzoek.

Beloning

Als tegemoetkoming voor deelname maakten de respondenten via loting kans op een staatslot ter waarde van 25 euro of een VVV-cadeaubon van dezelfde waarde. Respondenten konden zelf aangeven waar hun voorkeur naar uitging. Er zijn 200 staatsloten/VVV-bonnen verloot.

Na een tegenvallende respons is er via de tweede reminder bekend gemaakt dat ook 6 Ipads en 2 reischeques ter waarde van 1.000 euro verloot zouden worden. In week 3 van 2013 zijn de winnaars random geselecteerd en op de informatiewebsite bekendgemaakt.

Lay-out van de vragenlijst en informatiefolder

Om de informatiefolder en de vragenlijst zo aantrekkelijk mogelijk te maken, is de lay-out van groot belang. Er is gekozen om de lay-out van de NEA te kopiëren, waarbij de steunkleuren zijn aangepast om het onderscheid tussen NEA en ZEA duidelijk kenbaar te maken. De NEA lay-out van de vragenlijst en de informatiefolder zijn door een professioneel DTP-bureau ontwikkeld en vervolgens getest.

Periode van aanschrijving

Het veldwerk is gestart in oktober. Dit is de periode waarin de respons volgens het CBS doorgaans het hoogst is.

Responsmonitoring

Gedurende de veldwerkperiode is de respons wekelijks gemonitord. De netto respons is bepaald op een voor 75% ingevulde vragenlijst en daarnaast moest de respondent daadwerkelijk zelfstandig zijn. Uit deze monitoring bleek dat de respons tegenviel ten opzichte van de beoogde respons en daarom is besloten om een extra telefonische reminder te organiseren die in paragraaf 3.2.4 is beschreven.

3.2.4 Telefonische reminder

In de periode van 30 november 2012 tot 20 december 2012 heeft Intomart GfK een telefonische reminder uitgevoerd bij personen in de steekproef van de ZEA die op 29 november nog niet hadden gerespondeerd. Van de 19.104 personen die de vragenlijst nog niet (volledig) hadden ingevuld op 29 november, zijn telefoonnummers gezocht. Van 28% is geen telefoonnummers achterhaald en 40% is niet binnen 3 pogingen bereikt of werd men verbonden met een antwoordapparaat, fax of modem. Er is gebeld van maandag tot en met vrijdag van 09:00 uur tot 21:00 uur, op zaterdagen is gebeld van 09:30 uur tot 18:30 uur.

Van de 6.000 respondenten die telefonisch bereikt konden worden, gaf ruim de helft direct aan dat ze niet wilden meewerken aan de telefonische reminder. Vaak gaven zij hiervoor als reden dat zij geen zelfstandige waren, of dat zij geen tijd of geen zin hadden. Met 221 personen is een afspraak gemaakt om later opnieuw te bellen, maar die personen konden op dit latere tijdstip niet opnieuw bereikt worden. Van 2.750 personen is daadwerkelijk een korte telefonische enquête afgenomen over hun bereidheid om de ZEA alsnog in te vullen (zie Bijlage).

Tabel 3.1 Medewerking aan telefonische reminder

	Aantal	Percentage
1 Respondent wil meewerken	2.750	14,4
2 Afspraak	221	1,2
3 Non respons (respondent wil niet meewerken)	3.029	15,9
4 Antwoordapparaat/voicemail	1.936	10,1
5 Fax/modem	119	,6
6 Niet bereikt	5.620	29,4
7 Telefoonnummer niet bekend	5.429	28,4
Totaal	19.104	100,0

Van de 2.750 respondenten die wilden meewerken aan de telefonische reminder, waren er 2.675 die tot de aangeschreven steekproef behoorden. Hiervan gaven er 1.413 aan dat zij de ZEA-vragenlijst wel wilden invullen en 1.060 dat zij dat niet wilden doen. Verder waren er 78 respondenten die aangaven dat zij de vragenlijst al hadden ingevuld en 124 respondenten die aangaven dat zij nog niet wisten of zij de vragenlijst zouden gaan invullen.

Tabel 3.2 Toezegging invullen ZEA in telefonische reminder

Zou u de vragenlijst nog willen invullen/afmaken?	Aantal	Percentage
1 ja	1.413	52,8
2 nee, wil ik niet	1.060	39,6
3 nee, heb de vragenlijst al ingevuld	78	2,9
4 weet nog niet	124	4,6
Totaal	2.675	100,0

Van de respondenten die aangaven dat zij de ZEA-vragenlijst zouden invullen hebben 543 (= 38,4%) dat daadwerkelijk gedaan. Nog 58 andere deelnemers aan de telefonische reminder hebben de ZEA-vragenlijst ingevuld. Bovendien zijn er 180 personen die niet wilden deelnemen aan de telefonische reminder, maar wel alsnog de ZEA-vragenlijst hebben ingevuld. Van alle 6000 telefonisch bereikte personen hebben er dus 781 (= 13,0%) de vragenlijst ingevuld. Van de 12.870 niet bereikte personen hebben er 234 (= 1,8%) de vragenlijst ingevuld (in de periode vanaf 30 november 2012). De schatting van het netto-effect van het telefonisch benaderen van 6000 personen in de steekproef van de ZEA is daarmee 674 (= 11,2%) extra respondenten. De respons van de overige 341 personen die de vragenlijst vanaf 30 november hebben ingevuld, is waarschijnlijk grotendeels toe te schrijven aan de 2^e reminder in de vorm van een briefkaart (zie paragraaf 3.2.2).

3.2.5 Databewerking

TNO heeft het bestand met de enquêtegegevens van de ZEA 2012 op 8 januari 2013 van Intomart GfK ontvangen. Identificerende gegevens in dit bestand (mailadressen) zijn verwijderd en afzonderlijk van de data opgeslagen in een beveiligde omgeving. Vervolgens is het databestand gecontroleerd op routing en op onmogelijke antwoorden en antwoordcombinaties. Doordat de ZEA 2012 in zijn geheel als internet-enquête is afgenomen en de routing van de enquête uitgebreid was gecheckt (zie paragraaf 3.2.1), zijn er geen onmogelijke antwoorden of antwoordcombinaties in de data aangetroffen. Vervolgens zijn schalen gemaakt van de constructen in de vragenlijst (zie paragraaf 4.2) en zijn enkele hulpvariabelen geschraapt. Het opgeschoonde databestand is naar het CBS verzonden voor verrijking met registergegevens (zie paragraaf 2.4) en weging (zie paragraaf 3.5).

Vervolgens is nagegaan in hoeverre er inconsistenties waren in de geregistreeerde en gerapporteerde waarden voor geboortjaar en geslacht. Van de 3926 respondenten aan de ZEA 2012 geven er in de vragenlijst 65 (1,7%) een geboortjaar of geslacht op dat afwijkt van de registratie van het geboortjaar of geslacht. Hiervan verschilt zowel het geslacht als het geboortjaar bij 40 respondenten (1,0%), waarbij het geboortjaar doorgaans een paar jaar verschilt. Bij 4 respondenten (0,1%) verschilt het geslacht wel, maar het geboortjaar niet en bij 21 respondenten (0,5%) is het geslacht identiek, maar verschilt het geboortjaar wel.

Bij de start van de vragenlijst geeft de respondent antwoord op de volgende vraag: “Welkom bij dit onderzoek. Deze vragenlijst is bedoeld voor mevrouw A. Jansen, geboren op 13 januari 1973. Bent u deze persoon?”. Alleen indien de respondent “ja” antwoordde op die vraag, kon zij door naar de vragenlijst. Dit betekent dat de inconsistenties in geboortjaar en geslacht ofwel vergissingen (aanklik- of typfouten) bij het invullen van de vragenlijst waren, ofwel dat willens en wetens iemand anders (uit het huishouden) de vragenlijst heeft ingevuld. In het laatste geval gaan we ervan uit dat de respondent (meestal de partner) de vragenlijst beantwoordt ten behoeve van de aangeschreven persoon (proxy-beantwoording). Gezien de lage respons op de ZEA en het relatief kleine aantal respondenten waarvoor dit geldt, hebben we ervoor gekozen om deze respondenten in de steekproef te houden. We beschouwen daarbij de *geregistreeerde* gegevens over geslacht en geboortjaar als de “juiste” gegevens. Voor leeftijd is de geregistreeerde leeftijd op 1 oktober 2012, zoals door het CBS aangeleverd, genomen.

3.2.6 Bescherming persoonsgegevens

De gegevens die in de ZEA worden gebruikt en verzameld worden vertrouwelijk behandeld door TNO, CBS en Intomart GfK. Het onderzoek voldoet aan de Wet bescherming persoonsgegevens.

De adressen en namen van de potentiële respondenten zijn als volgt behandeld. Intomart GfK ontving het adressenbestand van 22.000 personen via een beveiligde CD van CBS en voorziet alle personen van een unieke random aangemaakte code. Deze code dient drie doelen. Allereerst is de code nodig om de beloningen te kunnen versturen. Ten tweede kunnen door middel van de code herinneringsbrieven

worden gestuurd aan de personen die nog niet (volledig) hebben gereageerd. En ten derde is de code nodig om de personen aan het Sociaal Statistisch Bestand (zie www.cbs.nl/cvb) te kunnen koppelen. Na verzending van de beloningen is het adressenbestand door Intomart GfK vernietigd.

Na de vernietiging van het adressenbestand door Intomart GfK kan alleen het CBS de koppeling maken tussen de gegevens uit de enquête en andere informatiebronnen, zoals het Sociaal Statistisch Bestand. Het CBS koppelt de gegevens via goed beveiligde computersystemen waar derden geen toegang tot hebben. Het geanonimiseerde ZEA databestand is alleen in het bezit van TNO en CBS. Via het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS hebben andere onderzoeksinstituten (vanaf 1 mei 2014) de mogelijkheid om – onder voorwaarden – secundaire analyses op het ZEA bestand uit te voeren. Het Centrum voor Beleidsonderzoek zal het ZEA 2012 databestand vanaf mei 2014 hiervoor beschikbaar stellen. De informatie die op basis van de ZEA – al dan niet gekoppeld aan andere bronnen – naar buiten wordt gebracht, is nooit herleidbaar tot individuele personen. Over de waarborging van privacy zijn de aangeschreven personen voor de ZEA geïnformeerd via de informatiefolder. Daarnaast is op de informatiewebsite een paragraaf over privacy opgenomen.

3-3 Respons

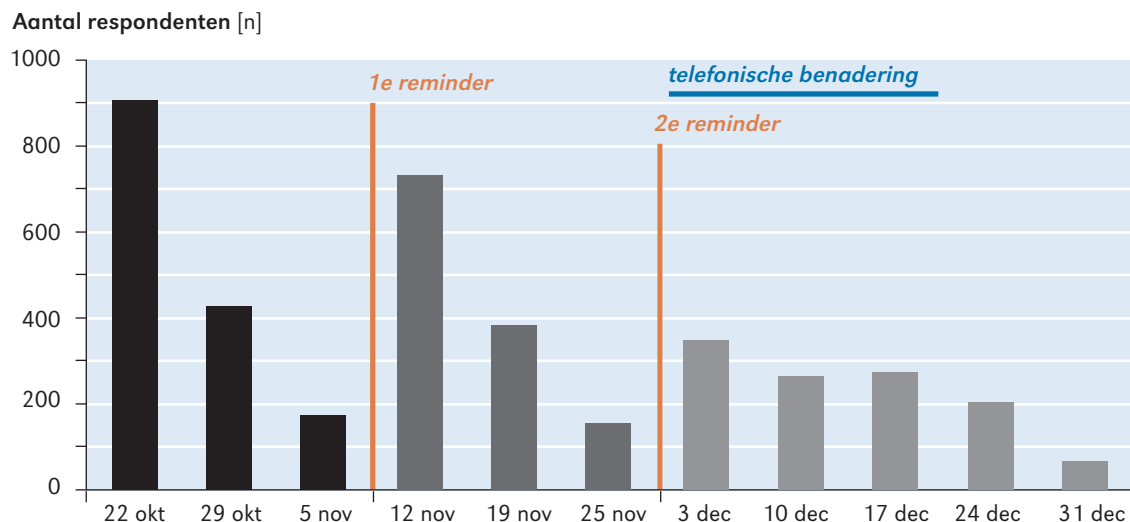
De uitnodigingsbrief voor deelname aan het onderzoek is verstuurd aan 22.000 personen, waarvan 3.926 zelfstandigen meer dan 75% van de vragen hebben beantwoord. Van het totaal aan ingevulde vragenlijsten zijn er 1086 niet bruikbaar omdat deze respondenten minder dan 75% van de vragen hebben ingevuld (578 personen) of omdat de respondent geen zelfstandige (meer) was (508 personen). Bij deze laatste groep zijn ook de personen meegerekend die via de helpdesk hebben aangegeven geen zelfstandige (meer) te zijn. Het responspercentage komt daarmee op 17,8%. In tabel 3.3 is een overzicht gegeven van de respons en in figuur 3.2 is het verloop van de respons in de tijd gepresenteerd.

Tabel 3.3 Responsoverzicht ZEA 2012

	N
Bruto steekproef	22.000
Geschatte steekproefvervuiling (22%)*	4.840
Geschatte netto steekproef	17.160
Totale respons	5.012
<i>Niet bruikbare respons</i>	<i>1.086</i>
Te weinig ingevulde antwoorden (eis: >75%)	578
Behoort niet tot de doelgroep	508
<i>Bruikbare respons</i>	<i>3.926</i>
Responspercentage	
Totaal (bruikbare respons/bruto steekproef)	17,8%
Bruto (Totale respons/Bruto steekproef)	22,8%
Netto (Bruikbare respons/Netto steekproef)	22,9%

* Zie paragraaf 4.3.4

Bron: Intomart GfK (2013) Veldwerkverantwoording

Figuur 3.2 Verloop van de bruikbare respons in de tijd
(Bron: Intomart GFK (2013) Veldwerkverantwoording)

Het responspercentage van 17,8% is relatief laag vergeleken met bijvoorbeeld vergelijkbare onderzoeken onder werknemers (NEA). Hier zullen we in hoofdstuk 4 dieper op ingaan.

3.4 Non-responsanalyse

3.4.1 Vergelijking van respons met steekproefkader

Vormen de personen die aan de ZEA hebben meegedaan een goede afspiegeling van het steekproefkader? Om deze vraag te beantwoorden vergelijken we de verdeling van een aantal achtergrondkenmerken tussen de respondenten van de ZEA en het weegkader. Zo is er gekeken naar de verdeling van de kenmerken die uiteindelijk in het weegmodel van de ZEA zijn opgenomen (de zogenaamde weegtermen, zie tabel 3.4 en 3.5). Daarnaast is er gekeken naar de combinatie van herkomst en generatie, die niet als term in het weegmodel is opgenomen.

Tabel 3.4 Overzicht van weegtermen geanalyseerd in de non-respons-analyse.

Termen	Omschrijving
1	Geslacht × Leeftijd ³ × Herkomst ²
2	Geslacht × Leeftijd ³ × Opleiding
3	Landsdeel × Stedelijkheid
4	Sector
5	Leeftijdsklasse ⁶

De frequentietellingen – in het weegkader, in de steekproef en in de respons – van de variabelen die in de non-respons analyse zijn opgenomen, worden hieronder per deelpopulatie gepresenteerd. Merk op dat de frequentietellingen voor de steekproef en de respons zijn gecorrigeerd voor onder- of oververtegenwoordiging van bepaalde groepen bij de steekproeftrekking (door middel van de reciproke insluitkans).

Tabel 3.5 Specificaties van de variabelen gebruikt in de analyse van de non-respons en de weging van de ZEA

Variabele	Code	Omschrijving
Geslacht	1	Man
	2	Vrouw
Herkomst2	1	Autochtoon
	2	Niet autochtoon
Landsdeel	1	Noord-Nederland (Drenthe, Groningen en Friesland)
	2	Oost-Nederland (Flevoland, Overijssel en Gelderland)
	3	West-Nederland (Noord-Holland, Utrecht, Zeeland, Zuid-Holland)
	4	Zuid-Nederland (Noord-Brabant en Limburg)
Opleiding	1	Laag
	2	Middelbaar
	3	Hoog
Stedelijkheid	1	Zeer sterk & Sterk
	2	Matig
	3	Weinig
	4	Niet
Leeftijd6	1	15 t/m 34 jaar
	2	35 t/m 44 jaar
	3	45 t/m 54 jaar
	4	55 t/m 64 jaar
	5	65 t/m 69 jaar
	6	70 jaar en ouder
Leeftijd3	1	15 t/m 44 jaar
	2	45 t/m 54 jaar
	3	55 jaar en ouder
Sector	1	A
	2	B t/m F
	3	D, G, H, onbekend
	4	I t/m L; N
	5	M
	6	O, P, S t/m U
	7	Q, R

Zelfstandig ondernemers

De verschillen in de tellingen van weegterm 1 voor het weegkader en de respons zijn weergegeven in tabel 3.6 en bedragen maximaal ruim 3 procentpunt. Het grootste verschil bestaat bij categorie 2, 'Man: 15 t/m 44 jaar : Niet autochtoon'. Voor deze groep is de ondervertegenwoordiging in de respons ten opzichte van het weegkader gelijk aan 3,2 procent. Verder is voor categorie 5, 'Man : 55+ jaar : Autochtoon', de respons met 2,5 procentpunt oververtegenwoordigd ten opzichte van het weegkader. Hetzelfde geldt voor categorie 9, 'Vrouw : 45 t/m 54 jaar : Autochtoon'.

Tabel 3.6 Frequentietelling term 1: Geslacht × Leeftijd3 × Herkomst2

Code	Steekproef (%)	Weegkader (%)	Respons (%)	Vershil Weegkader – Respons (procentpunt)
1:1:1 (1)	21,17	21,08	18,63	2,5
1:1:2 (2)	5,55	5,61	2,37	3,2
1:2:1 (3)	16,22	16,17	19,15	-3,0
1:2:2 (4)	2,79	2,93	1,72	1,2
1:3:1 (5)	18,25	17,75	20,25	-2,5
1:3:2 (6)	2,26	2,24	1,57	0,7
2:1:1 (7)	10,71	11,02	11,46	-0,4
2:1:2 (8)	2,94	2,84	1,63	1,2
2:2:1 (9)	9,25	9,43	12,00	-2,6
2:2:2 (10)	1,47	1,68	1,14	0,5
2:3:1 (11)	8,24	8,08	8,86	-0,8
2:3:3 (12)	1,15	1,16	1,23	-0,1
Totaal	100 (16.326)	100 (954.429)	100 (3.031)	

De verschillen tussen de tellingen van weegterm 2 voor het weegkader en de respons lopen op tot 5,0 procentpunt (tabel 3.7). Deze tabel is niet compleet omdat de variabele 'opleidingsniveau' niet in het ZEA steekproefkader is opgenomen. De verdeling naar opleidingsniveau is daarom, net als bij de NEA, ontleend aan de verdeling die binnen de Enquête Beroepsbevolking (EBB) wordt gevonden.² De ondervertegenwoordiging is maximaal voor categorie 2: 'Man : 15 t/m 44 jaar : Middelbaar opleidingsniveau'. Daartegenover staat een oververtegenwoordiging in de respons van 2 procentpunt voor categorie 6, de categorie 'Man ; 45 t/m 54 jaar : Hoog opgeleid'.

² Waarbij dient te worden opgemerkt dat de vraagstellingen naar het opleidingsniveau in de ZEA en ook in de NEA niet identiek zijn aan die in de EBB.

Tabel 3.7 Frequentietelling term 2: Geslacht × Leeftijd3 × Opleiding

Code	Steekproef (%)	Weegkader (%)	Respons (%)	Vershil Weegkader-Respons (procentpunt)
1:1:1 (1)	-	5,92	4,53	1,4
1:1:2 (2)	-	12,40	7,43	5,0
1:1:3 (3)	-	8,37	9,04	-0,7
1:2:1 (4)	-	4,87	5,64	-0,8
1:2:2 (5)	-	7,82	6,74	1,1
1:2:3 (6)	-	6,41	8,49	-2,1
1:3:1 (7)	-	5,34	6,31	-1,0
1:3:2 (8)	-	7,38	5,37	2,0
1:3:3 (9)	-	7,27	10,15	-2,9
2:1:1 (10)	-	1,33	1,26	0,1
2:1:2 (11)	-	5,84	4,00	1,8
2:1:3 (12)	-	6,68	7,83	-1,2
2:2:1 (13)	-	1,84	2,50	-0,7
2:2:2 (14)	-	4,47	4,17	0,3
2:2:3 (15)	-	4,80	6,47	-1,7
2:3:1 (16)	-	2,86	3,18	-0,3
2:3:2 (17)	-	3,23	2,02	1,2
2:3:3 (18)	-	3,16	4,89	-1,7
Totaal	-	100 (954.429)	100 (3.031)	

Bij de frequentietelling naar leeftijd in zes klassen is het maximale verschil tussen de verdeling in het weegkader en de verdeling in de respons 4,4 procentpunt (tabel 3.8). Het gaat daarbij om een oververtegenwoordiging in de respons van de leeftijdscategorie 55 t/m 64 jaar. Bij de leeftijdscategorie 45 t/m 54 jaar is de oververtegenwoordiging in de respons gelijk aan 3,8 procentpunt.

Tabel 3.8 Frequentietelling term 5: Leeftijdsklasse6

	Steekproef (%)	Weegkader (%)	Respons (%)	Vershil Weegkader-Respons (procentpunt)
15 t/m 34	14,28	14,17	10,02	4,2
35 t/m 44	26,09	26,38	24,08	2,3
45 t/m 54	29,72	30,21	34,00	-3,8
55 t/m 64	20,97	20,68	25,11	-4,4
65 t/m 74	5,55	5,53	5,16	0,4
75 en ouder	3,39	3,02	1,64	1,4
Totaal	100 (16.326)	100 (954.429)	100 (3.031)	

Behalve naar de verschillen in de tellingen van de weegtermen is ook gekeken naar de verschillen in de tellingen voor de combinatie van herkomst en generatie. Vanwege geringe aantallen in de respons is deze combinatie van kernmerken niet in de uiteindelijke weging opgenomen. Wanneer herkomst gekruist wordt met generatie bedraagt het verschil tussen de tellingen in het weegkader en de respons maximaal 6,8 procentpunt (tabel 3.9). Daarbij gaat het om een oververtegenwoordiging van autochtonen in de respons. Eerste generatie allochtonen, zowel westerse als niet-westerse, zijn met ruim 4 procentpunt ondervertegenwoordigd in de respons van de ZEA. Tweede generatie westerse en niet-westerse allochtonen zitten in vrijwel dezelfde mate in zowel het weegkader als de respons.

Omdat de combinatie van herkomst en generatie niet in het weegmodel is opgenomen, betekent dit dat de respons hiervoor niet door middel van weging representatief is gemaakt. Voor deze combinatie van kenmerken is dus – ook vanwege de relatief geringe aantallen in de respons – extra voorzichtigheid geboden bij het interpreteren van de resultaten.

Tabel 3.9 Frequentietelling: Herkomst × Generatie

	Steekproef (%)	Weegkader (%)	Respons (%)	Vershil Weegkader-Respons (procentpunt)
Autochtoon	83,84	83,53	90,35	-6,8
Niet-westerse allochtoon 1e generatie	5,74	5,91	1,69	4,2
Niet-westerse allochtoon 2de generatie	1,51	1,58	0,74	0,8
Westerse allochtoon 1e generatie	3,7	6,82	2,57	4,3
Westerse allochtoon 2de generatie	5,21	5,15	4,65	0,5
Totaal	100 (16.326)	100 (954.429)	100 (3.031)	

In paragraaf 3.5.3 wordt toegelicht waarom en op welke manier het weegmodel voor de deelpopulaties van DGA's en personen met inkomen uit overige arbeid afwijkt van dat van zelfstandig ondernemers. In het algemeen zijn voor deze groepen minder gedetailleerde termen en alleen enkelvoudige termen in de weging opgenomen.

Directeuren grootaandeelhouders

De respons voor de DGA's wijkt in die zin van het weegkader af dat mannen, 45-plussers, autochtonen, en laag- en hoogopgeleiden enigszins oververtegenwoordigd zijn in de respons. Bij de frequentietelling is het maximale verschil tussen de verdeling in het weegkader en de verdeling in de respons 7,9 procentpunt (tabel 3.10). Het gaat hierbij om een ondervertegenwoordiging van de middelbaar opgeleiden.

Tabel 3.10 Frequentietelling weegtermen DGA's

Weegterm		Steekproef (%)	Weegkader (%)	Respons (%)	Vershil weegkader – respons (procentpunt)
Geslacht	Man	80,05	80,27	86,54	-6,3
	Vrouw	19,95	19,73	13,46	6,3
Leeftijd3	15 t/m 44	30,57	31,16	24,36	6,8
	45 t/m 54	36,56	36,39	40,75	-4,4
	55 en ouder	32,87	32,45	34,89	-2,4
Herkomst	Autochtoon	90,33	89,74	91,21	-1,5
	Allochtoon	9,67	10,26	8,79	1,5
Opleiding	Laag		12,14	15,26	-3,1
	Middelbaar		35,65	27,79	7,9
	Hoog		52,2	56,95	-4,8

Personen met inkomen uit overige arbeid

Ook bij personen met inkomen uit overige arbeid is er een zekere mate van oververtegenwoordiging van mannen, autochtonen en laag en middelbaar opgeleiden in de respons. De leeftijdsgroep van 45 t/m 54 jaar is oververtegenwoordigd (met 5,5 procentpunt) terwijl de leeftijdsgroepen hieronder en hierboven licht ondervertegenwoordigd zijn in de respons. Bij de frequentietelling is het maximale verschil tussen de verdeling in het weegkader en de verdeling in de respons 9,9 procentpunt (tabel 3.11). Net als bij de DGA's gaat het hierbij om een ondervertegenwoordiging van de middelbaar opgeleiden.

Tabel 3.11 Frequentietelling weegtermen personen met inkomen uit overige arbeid

Weegterm		Steekproef (%)	Weegkader (%)	Respons (%)	Vershil weegkader – respons (procentpunt)
Geslacht	Man	33,84	32,7	39,77	-7,1
	Vrouw	66,16	67,3	60,23	7,1
Leeftijd3	15 t/m 44	23,96	23,73	20,64	3,1
	45 t/m 54	20,91	21,41	26,89	-5,5
	55 en ouder	55,13	54,86	52,46	2,4
Herkomst	Autochtoon	83,97	85,04	88,35	-3,3
	Allochtoon	16,03	14,96	11,65	3,3
Opleiding	Laag		20,97	23,77	-2,8
	Middelbaar		37,65	27,75	9,9
	Hoog		41,38	48,48	-7,1

Conclusie

Uit de verdeling van verschillende kenmerken in het weegkader en de respons blijkt een aantal verschillen. Vaak zijn mannen, ouderen, en hoogopgeleiden in enige mate oververtegenwoordigd in de respons. Jongeren en middelbaar opgeleiden zijn vaak ondervertegenwoordigd in de respons. Met deze verschillen is op een aantal kenmerken in de weging rekening gehouden. Dit zorgt ervoor dat de respons na weging zoveel mogelijk representatief is. Informatie over het weegkader is te vinden in paragraaf 3.5.

3.4.2 Redenen voor non-respons

Om meer inzicht te krijgen in de redenen voor non-respons is er een non-responsonderzoek uitgevoerd. Dit non-responsonderzoek is gekoppeld aan de extra telefonische reminder die in de periode van 30 november t/m 20 december is uitgevoerd en ten doel had om zoveel mogelijk zelfstandigen er toe te bewegen de vragenlijst alsnog in te vullen (zie paragraaf 3.2.4).

Aan een deel van de 1060 respondenten die bij de telefonische reminder aangaven niet te willen deelnemen aan de ZEA is gevraagd waarom ze de vragenlijst niet willen invullen. Deze vraag is random aan 203 personen gesteld. In tabel 3.12 zijn de redenen voor de non-respons bij deze personen weergegeven.

Een drietal redenen zijn bepalend geweest voor de (potentiële) respondenten om niet aan het onderzoek deel te nemen:

1. Geen zelfstandige (steekproefvervuiling, zie paragraaf 3.4.3)
2. Geen interesse
3. Geen tijd/te druk

Hierbij moet worden aangetekend dat we geen zicht hebben op de redenen voor non-respons bij de personen die aangaven dat zij de vragenlijst wel zouden invullen, maar dit uiteindelijk niet deden (n = 870 van de 2750 deelnemers aan de telefonische reminder, zie paragraaf 3.2.4).

Tabel 3.12 Redenen voor non-respons (N = 203)

	Aantal	%
Behoort niet tot de doelgroep		
Ik ben nooit zelfstandige geweest	14	7%
Ik ben geen zelfstandige (meer)	62	31%
Vragenlijst/inhoudelijk		
Vragenlijst is te lang	2	1%
Vragenlijst is niet interessant	2	1%
Vragenlijst bevat teveel persoonlijke vragen	2	1%
Vragenlijst is te moeilijk/taalprobleem	2	1%
Ik zie er de meerwaarde niet van in	10	5%
Beloning		
Beloning is niet interessant (te laag)	2	1%
Beloning is niet interessant (vorm, VVV-bon of Staatslot)	1	0,5%
Algemeen		
Ik heb geen interesse	51	25%
Ik heb geen tijd/te druk	40	20%
Anders, namelijk	43	21%
Weet niet/geen opgave	4	2%
Totaal	203	100%

(Bron: Intomart GFK (2013) Veldwerkverantwoording)

3.4.3 Steekproefvervuiling

In de ZEA is de bruto-steekproef getrokken uit registratiegegevens van zelfstandig ondernemers en personen met inkomen uit overige arbeid op basis van Belastingdienstgegevens over het jaar 2010. Dit betekent dat personen die in 2010 inkomen hadden als zelfstandig ondernemer of inkomen uit overige arbeid, deel uitmaken van de populatie waaruit de steekproef werd getrokken. De gegevens over directeuren-grootaandeelhouders (DGA's) waren meer recent en betroffen registratiegegevens in de Polisadministratie van maart 2012. Een deel van de zelfstandig ondernemers, personen met inkomen uit overige arbeid en DGA's zullen ten tijde van het onderzoek niet langer werkzaam zijn als zelfstandige. Deze personen zijn ten onrechte in de steekproef opgenomen, wat leidt tot steekproefvervuiling. Bovendien zullen er personen zijn die na 2010 als zelfstandige zijn gestart. Deze personen zijn ten onrechte *niet* opgenomen in de steekproef. Dit heeft geen consequenties voor de steekproefvervuiling, maar betekent dat we op basis van de ZEA geen uitspraken kunnen doen over onlangs gestarte zelfstandigen.

Bij het trekken van de bruto-steekproef zijn we uitgegaan van een steekproefvervuiling van circa 22%. In de ZEA hebben we diverse aanwijzingen voor de daadwerkelijke steekproefvervuiling. Ten eerste betreft dit het aantal personen dat gestart is met de vragenlijst en vervolgens aangaf dat zij geen zelfstandige waren. Ten tweede betreft dit het aantal personen dat niet wilde deelnemen aan de telefonische reminder en daarbij als reden aangaf geen zelfstandige te zijn. En ten slotte betreft dit het aantal personen dat in het non-respons onderzoek aangaf dat zij geen zelfstandig (meer) waren (zie paragraaf 3.4.2).

Van de 4.752 personen die de vragenlijst hebben opgestart en minimaal de eerste vraag hebben beantwoord, gaven er 289 (6%) aan geen zelfstandige te zijn. Daarnaast waren er 219 personen die aan Intomart GfK hebben doorgegeven dat zij geen zelfstandige (meer) waren. Gezamenlijk vormen deze 508 respondenten ruim 10% van de totale responsgroep (zie paragraaf 3.3). Aangezien personen die geen zelfstandige zijn het verzoek om een vragenlijst voor zelfstandigen in te vullen waarschijnlijk relatief vaak zullen negeren, is dit naar verwachting een onderschatting van de steekproefvervuiling.

Bij de telefonische reminder (zie paragraaf 3.2) zijn 6.000 personen die op 29 november 2012 nog niet hadden deelgenomen aan de ZEA telefonisch bereikt. Hen is gevraagd of ze enkele vragen wilden beantwoorden over deelname aan de ZEA. Hiervan weigerden er 3.029, waarvan er 745 (25%) aangaven dat zij geen zelfstandige (meer) waren. Dit is waarschijnlijk een overschatting van de steekproefvervuiling omdat personen die geen zelfstandige zijn wellicht eerder zullen weigeren om aan de telefonische reminder deel te nemen.

Van de 2.750 personen die wel deelnamen aan de telefonische reminder gaven er 1.060 (40%) aan dat zij niet (alsnog) wilden deelnemen aan de ZEA. Hiervan is aan 203 personen een aanvullende vraag gesteld over de redenen waarom zij niet wilden deelnemen. Op deze vraag gaven er 76 (37%) aan geen zelfstandige meer te zijn ($n = 62$) of dat nooit te zijn geweest ($n=14$). Wanneer we aannemen dat (vrijwel) alle personen die geen zelfstandige zijn, niet zullen aangeven dat zij de ZEA alsnog zullen invullen, geeft dit een schatting van de steekproefvervuiling van 14% (namelijk $0,40 \cdot 0,37$). Dit is waarschijnlijk een onderschatting van de steekproefvervuiling, omdat een klein deel van de niet-zelfstandigen wellicht zal aangeven dat zij de ZEA alsnog zullen invullen en omdat niet-zelfstandigen minder vaak zullen deelnemen aan de telefonische reminder.

De conclusie is dat de feitelijke steekproefvervuiling waarschijnlijk tussen 14% en 25% ligt. We handhaven daarom de schatting vooraf van 22% steekproefvervuiling.

3.5 Weging

Verschillen tussen de doelpopulatie en de ZEA-respons – bijvoorbeeld in de verdeling van mannen en vrouwen en van jongeren en ouderen – kunnen de representativiteit van ZEA-bevindingen verminderen. Om de vertekening door selectiviteit van de respons tot een minimum te beperken wordt de respons gewogen. Zo blijkt de respons bij de leeftijdsgroep van 45 t/m 64 jaar hoger te zijn dan bij de overige leeftijdsgroepen. Daarom krijgen de personen van 45 t/m 64 jaar gemiddeld een lager gewicht toegekend en de overige leeftijdsgroepen gemiddeld een hoger gewicht. Bij de steekproeftrekking werd al rekening gehouden met een lagere respons onder jongeren en onder niet-westerse allochtonen door de steekproeffractie voor deze bevolkingsgroepen te verhogen (oversampling). Indien er ondanks deze oversampling toch een ongelijke verdeling tussen respons en doelpopulatie bestaat, wordt hiervoor door de weging alsnog gecorrigeerd. Het toepassen van gewichten wordt ophogen genoemd als de gewichten optellen tot de populatieomvang (het weegkader). Deze gewichten worden ophooggewichten genoemd. Bij analyses wordt ook vaak gewerkt met gewichten die zodanig genormeerd zijn, dat het gemiddelde van de gewichten 1 is. In dat geval komt de som van de gewichten overeen met het aantal respondenten.

3.5.1 Het bepalen van de gewichten

Bij de ZEA zijn personen met ongelijke kansen in de steekproef getrokken. Hierdoor zal de samenstelling van zowel de steekproef als de respons verschillen van de samenstelling van de populatie.

De methode van lineair wegen is gebaseerd op de theorie van de gegeneraliseerde regressieschatter (Bethlehem, 2009). Met behulp van beschikbare achtergrondinformatie wordt een schatter verkregen met een grotere nauwkeurigheid. De uiteindelijke gewichten worden uitgerekend als de lineaire som

van een aantal individuele weegcoëfficiënten. Deze methode kan worden toegepast met behulp van het weegprogramma BASCULA, een onderdeel van BLAISE, dat is ontwikkeld door het CBS.

3.5.2 De gebruikte stratificaties en achtergrondgegevens

Iedere respondent in de ZEA is (hiërarchisch) getypeerd als een zelfstandig ondernemer, een DGA of een persoon met inkomen uit overige arbeid. Het weegkader, de steekproef en de respons zijn volgens deze typering gesplitst (zie tabel 3.13) en de weging is per deelpopulatie uitgevoerd. Dit is gedaan zodat de uitkomsten voor deze drie groepen afzonderlijk beschreven kunnen worden.

Tabel 3.13 Aantal personen in weegkader, steekproef en responsbestand.

Omschrijving	Weegkader	Steekproef	Respons
Zelfstandig ondernemers	954.429 (78,82%)	16.326 (74,23%)	3.031 (77,20%)
DGA's	184.542 (15,20%)	3.086 (14,03%)	540 (13,75%)
Personen met inkomen uit overige arbeid	74.964 (6,18%)	2.583 (11,74%)	355 (9,04%)
Totaal	1.213.935 (100%)	21.995 (100%)	3.926 (100%)

Wat opvalt aan de cijfers in tabel 3.13 is dat de verdeling over de deelpopulaties in het weegkader verschilt van die in de steekproef, welke weer afwijkt van de verdeling in de respons. Vergeleken met het weegkader is zowel de deelpopulatie zelfstandig ondernemers als de deelpopulatie DGA's licht ondervertegenwoordigd in de respons. Mutatis mutandis is de deelpopulatie personen met inkomen uit overige arbeid oververtegenwoordigd in de respons.

Om de respons succesvol naar een variabele te kunnen wegen dient de variabele in de respons en in de populatie (het weegkader) bekend te zijn. De ZEA-respons wordt gewogen naar de volgende variabelen:

1. geslacht
2. leeftijd in respectievelijk drie of zes leeftijdsklassen
3. bedrijfstak in zeven ingedikte groepen van de standaardbedrijfsindeling (SBI2008)
4. herkomst in twee klassen: autochtoon en niet-autochtoon
5. regio indeling in vier landsdelen
6. stedelijkheid in vier klassen
7. opleiding in drie klassen

De eerste zes variabelen zijn afkomstig uit het weegkader. Deze variabelen kunnen dus zonder meer worden gebruikt in de weging van de respons. De variabele opleiding is niet beschikbaar in het weegkader. Het GBA, de SZO en de Polisadministratie bevatten namelijk geen informatie over het opleidingsniveau. In de vragenlijst van de ZEA is wel een vraag naar het opleidingsniveau opgenomen. De verdeling van de variabele opleidingsniveau in de respons is dus bekend. Voor de verdeling van de variabele opleidingsniveau in het weegkader is gebruik gemaakt van uitkomsten uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De EBB is gebaseerd op een steekproef uit de bevolking van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Middels koppeling aan inkomensbestanden zijn in de EBB dezelfde deelpopulaties van zelfstandigen afgeleid als in de ZEA. Voor deze deelpopulaties is op basis van de EBB de verdeling naar opleidingsniveau bepaald.

De belangrijkste reden om de ZEA 2012 te wegen naar opleidingsniveau is dat uit de NEA bekend is dat personen met een lagere opleiding ondervertegenwoordigd zijn in de respons. Omdat arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid – de belangrijkste doelvariabelen van de ZEA – in het algemeen samenhangen met het opleidingsniveau, kan een vertekening optreden in de uitkomsten indien hiermee geen rekening wordt gehouden.

3.5.3 Weegmodellen en resultaten voor zelfstandig ondernemers

De deelpopulatie zelfstandig ondernemers bestaat uit 954.429 personen. Daarvan zijn 16.326 personen aangeschreven voor deelname aan de enquête. Uiteindelijk hebben 3.031 personen daadwerkelijk gerespondeerd. Het responspercentage voor deze groep komt daarmee op:

$$\rho_{\text{Zelfstandigen}} = 100\% \times \frac{3.031}{16.236} = 18,57\%$$

De termen vermeld in tabel 3.4 (zie paragraaf 3.4.1), waarvoor een beknopte analyse van de non-respons is uitgevoerd, zijn ieder afzonderlijk kandidaat om in het weegmodel te worden opgenomen. Het hierna volgende weegmodel sluit zo goed mogelijk aan bij het weegmodel van de NEA. Voor specificering van de variabelen in het weegmodel wordt verwezen naar tabel 3.5 in paragraaf 3.4.1.

Geslacht \times Leeftijd3 \times Herkomst2 + Geslacht \times Leeftijd3 \times Opleiding
+ Landsdeel \times Stedelijkheid + SBI2008 + Leeftijd6

De minimale celvulling in het weegmodel is 37. Het berekende gewicht is voor alle personen in de respons positief. De conclusie is dat het voorgestelde weegmodel geschikt is voor weging van de respons.

Voor het gewicht van de zelfstandig ondernemers gelden de kenmerken zoals weergegeven in tabel 3.14. Het ZEA-gewicht telt op tot de omvang van het responsbestand van deze groep, namelijk 3.031.

Tabel 3.14 Kenmerken van het gewicht van zelfstandig ondernemers

	ZEAgewicht
Minimum	0,0520
Maximum	3,3595
Gemiddelde	1,0000
Standaarddeviatie	0,4750
Eerste kwartiel	0,6440
Derde kwartiel	1,2801
Mediaan	0,9488
Som	3.031,0000

Aan de gemiddelden van de weegcoëfficiënten in tabel 3.15 is te zien dat bijvoorbeeld de leeftijdsgroep van 15 t/m 44 jaar ondervertegenwoordigd is in de respons en daardoor een hoger gewicht krijgt. Dit geldt ook voor de allochtonen.

Tabel 3.15 Gemiddelden en standaarddeviaties van de weegcoëfficiënten van zelfstandig ondernemers

Variabele	Code	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Geslacht	Man	1,033	0,505
	Vrouw	0,943	0,412
Leeftijd3	15 t/m 44 jaar	1,179	0,522
	45 t/m 54 jaar	0,891	0,344
	55 jaar en ouder	0,923	0,486
Herkomst2	Autochtoon	0,936	0,418
	Allochtoon	1,536	0,571
Landsdeel	Noord-Nederland	0,952	0,430
	Oost-Nederland	0,974	0,459
	West-Nederland	1,046	0,483
	Zuid-Nederland	0,955	0,489
Stedelijkheid	Zeer sterk en sterk	1,015	0,498
	Matig	1,006	0,481
	Weinig	1,003	0,456
	Niet	0,948	0,431
Sector (SBI2008)	A	1,198	0,353
	B t/m F	1,392	0,451
	D, G, H, onbekend	1,285	0,405
	I t/m L, N	1,091	0,414
	M	0,658	0,391
	O, P, S t/m U	0,917	0,362
Opleiding	Q, R	0,779	0,363
	Laag	0,943	0,379
	Middelbaar	1,387	0,420
Leeftijd6	Hoog	0,783	0,393
	15 t/m 34 jaar	1,386	0,498
	35 t/m 44 jaar	1,091	0,508
	45 t/m 54 jaar	0,891	0,344
	55 t/m 64 jaar	0,829	0,432
	65 t/m 69 jaar	1,082	0,394
70 jaar en ouder	1,868	0,394	

3.5.4 Weegmodel en resultaten voor directeuren-grotaandeelhouders

De deelpopulatie DGA bestaat uit 184.542 personen. Daarvan zijn 3.086 personen uitgenodigd aan de enquête deel te nemen. Uiteindelijk hebben 540 personen gereageerd. Het responspercentage voor deze groep komt daarmee op:

$$\rho_{DGA} = 100\% \times \frac{540}{3.086} = 17,50\%$$

Het weegmodel, dat voor de deelpopulatie zelfstandig ondernemers is ontwikkeld, is niet geschikt voor toepassing als weegmodel bij de deelpopulatie DGA. Het aantal respondenten van 540 is te klein om voldoende vulling van de cellen te realiseren. Daarom is een vereenvoudigde versie van het weegmodel gebruikt.

Geslacht + Herkomst₂ + Landsdeel + Stedelijkheid + Opleiding + Leeftijd₃

De minimale celvulling in dit vereenvoudigde weegmodel is 38. Het weegmodel is daarmee geschikt voor gebruik bij weging van de respons van de deelpopulatie DGA.

Voor het gewicht van de DGA's gelden de kenmerken zoals weergegeven in tabel 3.16. In de tabel zien we dat, in overeenstemming met het ontwerp, het ZEA-gewicht optelt tot de omvang van 540 personen in het responsbestand.

Tabel 3.16 Kenmerken van het gewicht van DGA's

	ZEAgewicht
Minimum	0,2934
Maximum	2,1697
Gemiddelde	1,0000
Standaarddeviatie	0,3366
Eerste kwartiel	0,7684
Derde kwartiel	1,1898
Mediaan	0,9667
Som	540,0000

Aan de gemiddelden van de weegcoëfficiënten in tabel 3.17 is te zien dat bijvoorbeeld vrouwen, personen van 15 t/m 44 jaar en middelbaaropgeleiden ondervertegenwoordigd zijn en daardoor een hoger gewicht krijgen.

Tabel 3.17 Gemiddelden en standaarddeviaties van de weegcoëfficiënten van DGA's

Variabele	Code	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Geslacht	Man	0,926	0,278
	Vrouw	1,480	0,287
Leeftijd ₃	15 t/m 44 jaar	1,275	0,274
	45 t/m 54 jaar	0,893	0,327
	55 jaar en ouder	0,932	0,278
Herkomst	Autochtoon	0,993	0,340
	Allochtoon	1,065	0,297
Landsdeel	Noord-Nederland	0,931	0,245
	Oost-Nederland	0,974	0,309
	West-Nederland	1,080	0,323
	Zuid-Nederland	0,892	0,368
Stedelijkheid	Zeer sterk en sterk	1,023	0,295
	Matig	1,065	0,335
	Weinig	0,883	0,349
Opleiding	Niet	1,108	0,358
	Laag	0,800	0,286
	Middelbaar	1,284	0,285
	Hoog	0,915	0,284

3.5.5 Weegmodel en resultaten voor personen met inkomen uit overige arbeid

De deelpopulatie personen met inkomen uit overige arbeid bestaat uit 74.964 personen. Daarvan zijn 2.583 personen aangeschreven voor deelname aan de enquête. Uiteindelijk hebben 355 personen daadwerkelijk gerepsondeerd. Het responspercentage voor deze groep komt daarmee op:

$$\rho_{\text{InkomenOverigeArbeid}} = 100\% \times \frac{355}{2.583} = 13,7\%$$

Het vereenvoudigde weegmodel toegepast bij het wegen van de respons van de deelpopulatie DGA wordt bij voorkeur ook toegepast voor het wegen van de respons van de deelpopulatie personen met inkomen uit overige arbeid. Met andere woorden, het hier gebruikte weegmodel is van de vorm:

Geslacht + Herkomst₂ + Landsdeel + Stedelijkheid + Opleiding + Leeftijd₃

De minimale celvulling in het weegmodel is 44. Deze vulling is voldoende hoog voor gebruik in de weging van de respons van de deelpopulatie personen met inkomen uit overige arbeid.

Voor het gewicht van personen met inkomen uit overige arbeid gelden de kenmerken zoals weergegeven in tabel 3.18. De tabel laat zien dat conform het ontwerp, het ZEA-gewicht optelt tot 355; de omvang van het responsbestand.

Tabel 3.18 Kenmerken van het gewicht van personen met inkomen uit overige arbeid

	ZEAgewicht
Minimum	0,1777
Maximum	1,9694
Gemiddelde	1,0000
Standaarddeviatie	0,3381
Eerste kwartiel	0,7592
Derde kwartiel	1,2284
Mediaan	0,9860
Som	355,0000

Aan de gemiddelden van de weegcoëfficiënten in tabel 3.19 is te zien dat bijvoorbeeld allochtonen, personen van 15 t/m 44 jaar en middelbaaropleiden ondervertegenwoordigd zijn en daardoor een hoger gewicht krijgen.

Tabel 3.19 Gemiddelden en standaarddeviaties van de weegcoëfficiënten van personen met inkomen uit overige arbeid

Variabele	Code	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Geslacht	Man	0,823	0,276
	Vrouw	1,116	0,325
Leeftijd ₃	15 t/m 44 jaar	1,138	0,328
	45 t/m 54 jaar	0,792	0,312
	55 jaar en ouder	1,053	0,307
Herkomst	Autochtoon	0,971	0,327
	Allochtonen	1,207	0,349
Landsdeel	Noord-Nederland	0,931	0,324
	Oost-Nederland	0,859	0,314
	West-Nederland	1,039	0,344
	Zuid-Nederland ⁴	1,151	0,287
Stedelijkheid	Zeer sterk en sterk	0,985	0,341
	Matig	1,021	0,362
	Weinig	1,052	0,319
	Niet	0,928	0,321
Opleiding	Laag	0,876	0,243
	Middelbaar	1,364	0,230
	Hoog	0,854	0,270

3.5.6 Conclusie

In deze paragraaf is de weging van de respons van de ZEA 2012 beschreven. De doelpopulatie is in drie deelpopulaties onderverdeeld. Het steekproefontwerp heeft niet expliciet rekening gehouden met deze indeling in deelpopulaties. Bij het wegen van de respons is besloten wel rekening te houden met deze indeling. Voor iedere deelpopulatie is een eigen weegmodel afgeleid.

De ZEA die in 2012 voor het eerst is gehouden, sluit inhoudelijk aan op de NEA die al in eerdere jaren is afgenomen. Voor de NEA bestaat reeds een weegmodel. Dit weegmodel heeft als leidraad gefungeerd bij het ontwerpen van de weging van de ZEA. De definitieve versie van het ZEA-weegmodel wijkt op één term af van het NEA-weegmodel. In de weging van de ZEA wordt niet gecorrigeerd voor de over- en ondervertegenwoordiging in de respons voor de kruising van de variabelen herkomst en generatie. Voor de termen die wel in het weegmodel zijn opgenomen is de respons na weging representatief in vergelijking tot het weegkader.

De respons per deelpopulatie is met succes gewogen. Geen van de opgestelde weegmodellen leidt tot negatieve gewichten. Ondanks de grote verschillen in de omvang van de afzonderlijke deelpopulaties is het mogelijk gebleken bij het wegen per deelpopulatie, een hoge mate van uniformiteit aan te houden.

4 Kwaliteit van de ZEA 2012

De kwaliteit van de ZEA hangt af van diverse kenmerken van het onderzoek. Ten eerste de respons. Hierbij gaat het vooral om de hoogte van het responspercentage en in hoeverre er aanwijzingen zijn voor selectiviteit van de respons. Dit onderwerp is in hoofdstuk 3 uitgebreid aan bod gekomen.

Een tweede kenmerk dat mede bepalend is voor de kwaliteit van de ZEA betreft de antwoorden op de vragen in de vragenlijst. Hierbij gaat het ten eerste om de mate waarin vragen worden overgeslagen (item non-respons), ten tweede om de betrouwbaarheid of homogeniteit van de gehanteerde schalen in de vragenlijst en ten derde om de reacties van respondenten op een open vraag aan het einde van de vragenlijst, waarin de respondenten konden aangeven wat zij van de vragenlijst vonden en of zij onderwerpen hadden gemist.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van ongewogen gegevens. Hierdoor kunnen aantallen en percentages afwijken van de aantallen en percentages in hoofdstuk 5, waarbij de gegevens worden gewogen om zo representatief mogelijke uitspraken te kunnen doen over zelfstandigen in Nederland (zie ook paragraaf 3.5).

4.1 Item non-respons

In een schriftelijke vragenlijst kunnen respondenten naar keuze vragen beantwoorden of overslaan. In een internet-enquête zoals de ZEA is dit afhankelijk van de wijze waarop de vragenlijst is geprogrammeerd. In de ZEA hebben we ervoor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de internet-enquête van de NEA en respondenten de mogelijkheid te geven om vragen over te slaan. Dit is echter niet expliciet aangegeven in de toelichting van de vragenlijst voor de respondenten. Wij beschouwen een vragenlijst als bruikbaar indien minimaal 75% van de vragen is ingevuld.

In de vragenlijst zijn sommige vragen noodzakelijk om te beantwoorden om de vragenlijst te vervolgen. Dit zijn de vragen waarvan de antwoorden bepalen of andere vragen al dan niet worden gesteld. Om problemen in de routing van respondenten te voorkomen, kunnen respondenten alleen verder in de vragenlijst indien ze de betreffende selectievraag beantwoorden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de vraag of iemand personeel in dienst heeft (vraag B01). De vraag welk deel van de tijd iemand samenwerkt met eigen personeel (vraag B22e) wordt alleen gesteld aan zelfstandigen met personeel in dienst en daarom mag vraag B01 geen ontbrekende waarde ("missing value") hebben.

Ontbrekende waarden op individuele vragen kunnen twee oorzaken hebben. Enerzijds kan de respondent in de loop van het onderzoek afhaken en de vragenlijst niet volledig invullen. Dit is het geval voor 40 van de 3926 respondenten (1,0%) die meer dan 75% van de vragen hebben ingevuld. Anderzijds kunnen respondenten vragen overslaan omdat ze het antwoord niet weten of niet willen geven. Bij het overgrote deel van de vragen was het aantal ontbrekende waarden zeer beperkt (minder dan 3% van de responden-

ten die de betreffende vraag had moeten beantwoorden). In tabel 4.1 staan de vragen genoemd die meer dan 3% ontbrekende waarden hadden.

Tabel 4.1 Vragen met meer dan 3% ontbrekende waarden

Vraag	Aantal valide antwoorden	% ontbrekende waarden	aantal verwachte antwoorden
B17. Hoeveel uur per week zou u als zelfstandige willen werken?	3.775	3,8%	3.926
B22a. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u alleen?	3.476	11,5%	3.926
B22b. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met (personeel van) een opdrachtgever of klant?	2.848	27,5%	3.926
B22c. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met (personeel van) een leverancier of onderaannemer?	2.707	31,0%	3.926
B22d. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met andere zelfstandigen?	3.011	23,3%	3.926
B22e. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met uw eigen personeel?	928	8,6%	1.015
B22f. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met ingeleend / ingehuurd personeel?	868	19,4%	1.077
B22g. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met een medeondernemer?	634	6,6%	679
B22h. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met een gezinslid?	850	6,5%	909
B29. Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg? (Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek etc., minuten per dag)	3.792	3,4%	3.926
E04. Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt?	3.773	3,9%	3.926
E08. Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oorkappen of oordopjes?	3.430	12,6%	3.926

Uit tabel 4.1 blijkt dat vooral de vragen over het samenwerken met anderen (B22a-h) tot veel ontbrekende waarden leiden. Dit komt waarschijnlijk gedeeltelijk doordat deze vragen gezamenlijk op één scherm werden gepresenteerd en respondenten vragen die voor hen niet relevant waren oversloegen. Respondenten die bijvoorbeeld geen leveranciers of onderaannemers hebben zouden “zelden of nooit (0-10% van de tijd)” moeten antwoorden op vraag B22c. Veel van dergelijke respondenten hebben de betreffende vraag waarschijnlijk echter overgeslagen. Een andere mogelijke oorzaak voor het grote aantal ontbrekende waarden is dat een schatting gegeven moet worden van het deel van de werktijd dat iemand alleen werkt dan wel samenwerkt. Dit vinden respondenten mogelijk lastig in te schatten. Ten slotte kan het voor de respondenten onduidelijk zijn in welke situaties er sprake is van “samenwerking”: is het voldoende als je in dezelfde ruimte werkt of moet je ook aan dezelfde taak werken? Het lijkt raadzaam om bij een volgende ZEA deze vragen te vereenvoudigen, beter toe te lichten of mogelijk te laten vervallen.

Een andere vraag met relatief veel ontbrekende waarden betreft de vraag naar het gebruik van beschermingsmiddelen in het geval van lawaai (E08). Deze vraag volgde op een vraag of iemand aan lawaai blootgesteld is (E07). Hoewel een antwoordcategorie van vraag E08 “niet van toepassing” was, heeft een deel van de respondenten die bij E07 aangaf dat zij niet aan lawaai waren blootgesteld, de vervolgvraag overgeslagen. Er is voor gekozen om hier geen routing aan te brengen om dit gelijk te houden met de NEA internetvragenlijst. Van de 766 respondenten die aangaven dat zij soms of regelmatig aan lawaai waren blootgesteld, gaven er 4 (0,5%) geen antwoord op E08 en gaven er 36 (4,7%) “niet van toepassing” als antwoord.

Voor de overige vragen in tabel 4.1 geldt waarschijnlijk dat een deel van de respondenten het antwoord op de vragen niet weet of dat de vraag onduidelijk is. Vraag B17: over het aantal uur dat iemand als zelfstandige zou willen werken, is wellicht een lastige vraag omdat hij hypothetisch gesteld is. Vraag B29: over het aantal minuten dat mensen per dag onderweg zijn, kan per dag sterk variëren en is daardoor wellicht moeilijk in te schatten voor respondenten. Vraag E04 is een samengestelde vraag met drie mogelijke oorzaken (gereedschap, apparaat, voertuig) en twee uitkomsten (trillingen, schudden) en daarom mogelijk ook niet duidelijk of moeilijk te beantwoorden voor respondenten.

De conclusie is dat het voor het overgrote deel van de vragen in de ZEA weinig ontbrekende waarden zijn en dat een klein aantal vragen tot hoge item non-respons leidt.

4.2 Kwaliteit van de schalen

De kwaliteit van de samengestelde schalen in de ZEA wordt afgemeten aan Cronbach's alfa. Dit is een maat voor de homogeniteit van de schaal. Cronbach's alfa is afhankelijk van het aantal items en de onderlinge correlaties tussen de items van de schaal. In het algemeen wordt Cronbach's alfa van 0,70 of hoger als acceptabel gezien en Cronbach's alfa van 0,80 of hoger als goed. Bij een gering aantal items wordt ook Cronbach's alfa tussen de 0,60 en 0,70 wel geaccepteerd (De Heus, Leeden & Glazendam, 1995)

In tabel 4.2 zijn schalen en de items waaruit de schaal is opgebouwd weergegeven. Uit de tabel blijkt dat alle schalen een acceptabele of goede betrouwbaarheid hebben, met uitzondering van gevarieerd werk. Aangezien deze schaal slechts drie items bevat en Cronbach's alfa bijna de 0,70 bereikt, handhaven we deze schaal wel. In tabel 4.2 is een overzicht gegeven van de samengestelde schalen in de ZEA.

Tabel 4.2 Schalen in de ZEA met onderliggende items en Cronbach's alfa

Schaal en items	Cronbach's alfa
Autonomie	0,78
E13. Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert?	
E14. Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?	
E15. Kunt u zelf uw werktempo regelen?	
E16. Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen?	
E17. Kunt u vrij nemen wanneer u dat wilt?	
Taakeisen	0,86
E18. Moet u erg snel werken?	
E19. Moet u heel veel werk doen?	
E20. Moet u extra hard werken?	
E21. Is uw werk hectisch?	
Emotioneel zwaar werk	0,79
E22. Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties?	
E23. Is uw werk emotioneel veeleisend?	
E24. Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk?	
Moelijkheidsgraad	0,78
E25. Vereist uw werk intensief nadenken?	
E26. Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt?	
E27. Vergt uw werk veel aandacht van u?	
Gevarieerd werk	0,69
E28. Is uw werk gevarieerd?	
E29. Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert?	
E30. Vereist uw werk creativiteit?	
Burnout	0,84
H02. Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk	
H03. Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg	
H04. Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk	
H05. Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken	
H06. Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk	
Bevlogenheid	0,83
H07. Als ik werk voel ik me fit en sterk	
H08. Ik ben enthousiast over mijn werk	
H09. Ik ga helemaal op in mijn werk	
In-role performance / functioneren	0,85
L01. Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen	
L02. De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af	
L03. Ik presteer goed in mijn werk	
Leeroriëntatie	0,82
N05. In mijn werk probeer ik telkens weer nieuwe dingen te leren	
N06. Ik denk er over na hoe ik in de toekomst mijn werk zo goed mogelijk kan blijven doen	
N07. In mijn werk zoek ik de mensen op waar ik iets van kan leren	
N08. Ik zorg ervoor dat ik qua kennis en vaardigheden goed mee kan komen met veranderingen in mijn werk	

4.3 Reacties van respondenten op de vragenlijst

Aan het einde van de vragenlijst is aan respondenten gevraagd of zij opmerkingen hadden over de vragenlijst of dat zij wilden aangeven welke onderwerpen over hun werk als zelfstandige onvoldoende aan bod waren gekomen. In totaal hebben 1027 respondenten (26%) een inhoudelijk betekenisvol antwoord gegeven op de vraag. Deze open antwoorden zijn gecodeerd in categorieën die zijn weergegeven in tabel 4.3, met daarbij het aantal respondenten dat een dergelijk antwoord heeft gegeven, het percentage

ten opzichte van het aantal respondenten dat de vraag heeft beantwoord en ten opzichte van het totale aantal respondenten. Deze aantallen en percentages zijn gebaseerd op ongewogen gegevens.

Tabel 4.3 Reacties op de vragenlijst

	aantal	%	% totaal
Lengte van de vragenlijst			
Vragenlijst is te lang	139	13,5%	3,5%
Oordeel over de vragenlijst			
Positief	124	12,1%	3,2%
Negatief	14	1,4%	0,4%
Ontbrekende onderwerpen in de vragenlijst			
Sociale zekerheid, verzekeringen	63	6,1%	1,6%
Belastingen	42	4,1%	1,1%
Regelgeving, overheidsbeleid	126	12,3%	3,2%
Pensioen, pensioenopbouw	46	4,5%	1,2%
Reden voor zelfstandig ondernemerschap	19	1,9%	0,5%
Inkomsten, financiële aspecten	76	7,4%	1,9%
Risico's ondernemerschap	25	2,4%	0,6%
Overige onderwerpen	139	13,5%	3,5%
Toepasbaarheid van de vragenlijst			
Sluit niet aan bij eigen (specifieke) situatie	89	8,7%	2,3%
Bepaalde vragen sluiten niet aan	31	3,0%	0,8%
Indeling sector/beroep sluit niet aan	29	2,8%	0,7%
Sluit niet goed aan bij 65-plussers	42	4,1%	1,1%
Overige opmerkingen			
Toelichting eerdere vragen	191	18,6%	4,9%
Individuele knelpunten	146	14,2%	3,7%
Praktische opmerkingen over vragenlijst	95	9,3%	2,4%
Totaal	1.027	100,0%	26,2%

4.3.1 Lengte van de vragenlijst

De vragenlijst bevat, exclusief afsluitende vragen, 203 vragen. Dit aantal is vergelijkbaar met de NEA, hoewel in de ZEA vaker om toelichting gevraagd wordt bij bepaalde antwoordcategorieën ("anders, namelijk ..."). De invulduur van de ZEA is echter aanzienlijk langer dan in de NEA en zeker langer dan de beoogde en aan de respondenten voorgespiegelde 20 minuten. Gemiddeld waren de respondenten 39 minuten bezig met de ZEA, met een mediaan (50^e percentiel) van 34 minuten. Slechts 8% van de respondenten vulde de vragenlijst in 20 minuten of minder in en 11% was een uur of langer bezig met invullen. In de internetenquête van de NEA 2011 was de invulduur gemiddeld 30 minuten, met een mediaan van 27 minuten.

Gegeven deze cijfers is het niet verwonderlijk dat een behoorlijk deel van de respondenten de vragenlijst te lang vond. Bij een eventuele volgende afname van de ZEA moet de vragenlijst substantieel worden ingekort. We zullen dan streven naar een halvering van de vragenlijst (100 items, mediaan invulduur circa 15 minuten).

4.3.2 Oordeel over de vragenlijst

Respondenten gaven aan dat het een duidelijke vragenlijst was, met interessante vragen. Enkele respondenten gaven aan dat het leerzaam was om de vragenlijst in te vullen, bijvoorbeeld "Was een voor mij persoonlijke leerzame vragenlijst. Heeft mij op enkele punten aan het denken gezet.". Een klein aantal respondenten oordeelde negatief over de vragenlijst. Daarbij moet worden opgemerkt dat dit om respondenten gaat die 75% of meer van de vragen hebben ingevuld en bij de afsluitende vragen een reactie hebben gegeven op de vragenlijst. Over respondenten die eerder zijn afgehaakt (en deze afsluitende vraag niet hebben beantwoord) hebben we geen informatie. Het is waarschijnlijk dat een aantal van deze respondenten is afgehaakt vanwege een negatief oordeel over de vragenlijst.

4.3.3 Ontbrekende onderwerpen

Respondenten noemden allerlei onderwerpen die hen bezig houden en die niet of onvoldoende in de vragenlijst aan bod waren gekomen. In veel gevallen werden deze opmerkingen over ontbrekende on-

derwerpen gecombineerd met een klacht over bijvoorbeeld belastingen, regelgeving en overheidsbeleid, waarbij respondenten vaak hun hart wilden luchten. Anderen klaagden over hun slechte of onzekere financiële positie, waarbij de betreffende vragen blijkbaar onvoldoende aansloten bij hun wensen of situatie (vraag M25-35, P01-02).

Meer inhoudelijke suggesties voor ontbrekende vragen betroffen onder meer het aanbod en deelname aan collectieve regelingen, pensioenvoorzieningen, verzekeringen en dergelijke. Ook noemden diverse respondenten dat het van belang is om te achterhalen waarom personen zelfstandige zijn geworden (bijvoorbeeld noodgedwongen dan wel uit vrije keuze). Dit is overigens een onderwerp dat wel in de ZEA aan bod komt (vraag B14), maar wellicht vinden deze respondenten dat dieper moet worden ingegaan op de redenen voor zelfstandigheid.

4.3.4 Toepasbaarheid van de vragenlijst

Een deel van de respondenten gaf aan dat de vragenlijst niet toegesneden was op hun specifieke situatie of beroep. Diverse kunstenaars en gastouders gaven bijvoorbeeld aan dat zij niet echte zelfstandigen zijn met een eigen bedrijf, waardoor sommige vragen lastig te beantwoorden waren. Ook enkele personen die slechts een beperkt aantal uren per week als zelfstandige werken, vonden de vragenlijst niet goed van toepassing. Veel van de problemen en wensen van deze respondenten bleken, op basis van de klachten die bij deze vraag werden geuit, heel specifiek voor de eigen sector of het eigen beroep te gelden. Daarbij moet worden aangetekend dat de ZEA bedoeld is om met behulp van een generieke vragenlijst een totaalbeeld te geven van de arbeidsomstandigheden en de duurzame inzetbaarheid van zelfstandigen in Nederland. Hierdoor is het niet goed mogelijk om een vragenlijst te hanteren die naadloos aansluit bij specifieke beroepen (zoals schippers, boeren, predikanten en kunstenaars).

Ook gaf een deel van de respondenten commentaar op specifieke vragen, bijvoorbeeld over de vraag naar chronische aandoening (vraag K01), waarbij ze niet konden aangeven wat hun eigen aandoening was of hoe die hun werk belemmerde. Of ze betwijfelden de relevantie van bijvoorbeeld de vragen over lengte en gewicht. Een twintigtal respondenten had moeite met de gebruikte indeling van beroep (vraag C02) of sector (D02). Sommigen wilden graag meerdere categorieën kunnen aankruisen en anderen konden hun eigen beroep of sector niet terugvinden in de lijst.

Ten slotte gaven personen ouder dan 65 vaak aan dat de vraag over doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd (P12) voor hen niet relevant was. Een enkele 65-plusser noemde ook andere vragen die niet relevant leken, bijvoorbeeld over de toekomstige loopbaan.

4.4 Conclusies over de kwaliteit van de ZEA 2012

De ZEA 2012 is een pilotonderzoek. Een doel van de pilot was na te gaan of de huidige onderzoeksopzet bruikbaar is om de arbeidsomstandigheden en duurzame inzetbaarheid van zelfstandigen in beeld te brengen. Hiertoe zijn de volgende aspecten van de ZEA onderzocht:

- De hoogte van de respons
- De selectiviteit van de respons
- De kwaliteit van de vragenlijst
- Opmerkingen van respondenten

De respons op de ZEA is met 17,8% een stuk lager dan de respons op de NEA (31,5% in 2012). Dit hangt onder meer samen met de wijze van afname van de vragenlijst (uitsluitend via internet) en de hogere steekproefvervuiling (het steekproefkader is minder actueel). Vermoedelijk spelen ook de relatief hoge administratieve lasten bij zelfstandigen een rol. Hierdoor zijn ze wellicht minder geneigd deel te nemen

aan onderzoek dat niet wettelijk verplicht is. Tot slot ontstaat de lage respons mogelijk ook doordat een deel van de doelgroep van de ZEA zichzelf niet als een zelfstandige ziet. Dit lijkt aan de orde bij personen met inkomen uit overige arbeid, waarvan slechts 13,7% respondeerde.

Voor de vraag of de gegevens een representatief beeld opleveren van zelfstandigen in Nederland is een inschatting gemaakt van de selectiviteit van de respons. Zo bleek de respons enigszins selectief naar onder meer geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Hiermee is rekening gehouden in de weging, zodat de respons na weging representatief is op deze kenmerken. Voor de ondervertegenwoordiging van niet-westerse allochtonen van de eerste generatie kon – anders dan in de NEA – niet worden gecorrigeerd.

Een andere groep die niet heeft deelgenomen aan de ZEA 2012, zijn personen zonder internetaansluiting. Dit betreft een nagenoeg verwaarloosbaar deel van de zelfstandigen. Bijna alle zelfstandigen hebben een aansluiting.

Wat betreft de kwaliteit van de vragenlijst, zien we dat er – op enkele vragen na – weinig ontbrekende waarden zijn en de samengestelde schalen een goede betrouwbaarheid hebben. Ook beoordelen respondenten de vragenlijst overwegend positief, al is de vragenlijst wel duidelijk te lang. Bovendien sluit de vragenlijst minder goed aan bij enkele specifieke groepen uit de doelgroep van de ZEA 2012, met name bij een deel van de personen met inkomen uit overige arbeid.

Gezien de relatief lage respons dient bij de uitkomsten van de ZEA 2012 (zie tabel 5.1) een slag om de arm te worden gehouden. Het is mogelijk dat bij toekomstige uitvoering van het onderzoek met een aangepaste opzet – gericht op een hogere en, waar mogelijk, een minder selectieve respons – de schattingen anders zullen uitpakken dan in de ZEA 2012. Dit betekent dat de uitkomsten in dit rapport niet moeten worden gezien als ‘harde’ puntschattingen. Wel geven de uitkomsten een indicatie van de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen in Nederland en van verschillen tussen en binnen groepen zelfstandigen.

Naar aanleiding van de ervaringen met de ZEA 2012 streven we bij een eventuele toekomstige meting naar de volgende aanpassingen van de onderzoeksopzet:

1. Inkorten van de vragenlijst:

Hoewel het aantal vragen overeenkomt met dat van de NEA, blijkt het invullen aanzienlijk meer tijd te kosten. Om de respons te verhogen streven we naar een vragenlijst met een mediane invulduur van circa 15 minuten.

2. Betere aansluiting van de vragenlijst bij de situatie van personen met inkomen uit overige arbeid:

De redenen hiervoor zijn dat deze doelgroep weinig respondeert en dat de huidige vragenlijst niet optimaal lijkt aan te sluiten bij situatie van deze groep. We beschouwen deze doelgroep wel als een interessante groep, die van belang is voor het totaaloverzicht van de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van werkzame personen in Nederland.

3. Toepassen van een gerichtere benaderingsstrategie:

Tijdens het veldwerk van de ZEA 2012 is vanwege tegenvallende responscijfers besloten de benaderingsstrategie aan te passen. Dit heeft tot een verhoging van de respons geleid. Bij een volgend onderzoek is het dus van belang de lessen die hieruit geleerd zijn mee te nemen en te kijken of de benaderingsstrategie nog verder kan worden aangescherpt.

Tot slot is de aanbeveling om bij een periodieke uitvoering van de ZEA deze in dezelfde periode als de NEA te laten plaatsvinden, zodat een optimale vergelijking met de NEA mogelijk is. Mogelijk zou de uitvoering van de NEA en de ZEA nog verder kunnen worden geïntegreerd, bijvoorbeeld door uit te gaan van één steekproefkader.

5 Resultaten van ZEA 2012

In dit hoofdstuk beschrijven we een selectie van de resultaten van de ZEA 2012. Daarbij maken we gebruik van de uitgebreide tabel met resultaten die in dit hoofdstuk is opgenomen (tabel 5.1). Dit is een eerste globale beschrijving zonder dat we volledig proberen te zijn. Er kan en zal nog veel meer informatie uit deze data gehaald worden, mede aan de hand van een vergelijking met de resultaten van de NEA 2012, maar dat valt buiten de scope van dit rapport. Bij het interpreteren van de data uit de tabel is het van belang om in het oog te houden dat de ZEA 2012 een pilot is en mogelijk niet in alle opzichten een volledig representatief beeld van de zelfstandigen in Nederland geeft (zie paragraaf 4.4).

In de ZEA 2012 zijn drie groepen zelfstandigen bevraagd: 3.031 zelfstandig ondernemers, 531 directeuren-grootaandeelhouders (DGA) en 355 personen met inkomen uit overige arbeid (IOA). In tabel 5.1 zijn deze drie groepen onderscheiden en zijn de 3.031 zelfstandig ondernemers verder uitgesplitst naar het hebben van personeel, geslacht, leeftijd en sector. Bij het hebben van personeel worden zelfstandigen met personeel (zmp'ers) onderscheiden van 'klassieke' zelfstandigen zonder personeel (klassieke zzp'ers) en van 'nieuwe' zelfstandigen zonder personeel (nieuwe zzp'ers). Nieuwe zzp'ers bieden vooral hun eigen arbeid of diensten aan, klassieke zzp'ers hebben als belangrijkste doel de verkoop van goederen of grondstoffen (vraag B05). Gezien de relatief geringe omvang van de groepen DGA's en personen met IOA, zijn deze groepen niet nader uitgesplitst.

Van alle vragen in de vragenlijst is de antwoordverdeling in percentages (bij categorische variabelen) of het gemiddelde (bij numerieke schalen) weergegeven. Daarbij is met symbolen aangegeven of het betreffende percentage of gemiddelde relatief hoog of laag is (zie paragraaf 5.18 voor een technische toelichting bij tabel 5.1).

In dit hoofdstuk geven we eerst een beschrijving van de achtergrondkenmerken van zelfstandig ondernemers, directeuren-grootaandeelhouders en personen met inkomen uit overige arbeid. Vervolgens geven we per onderdeel van de vragenlijst een beschrijving van een selectie van de resultaten. Daarbij ligt de focus op de resultaten voor zelfstandig ondernemers.

5.1 Achtergrondkenmerken van zelfstandig ondernemers

De gemiddelde leeftijd van zelfstandig ondernemers in de ZEA is 48 jaar. De verschillen in leeftijd tussen zelfstandigen met personeel, nieuwe zzp'ers en klassieke zzp'ers en ook de verschillen tussen de sectoren zijn klein.

Iets meer dan een derde van de zelfstandig ondernemers is vrouw. In de niet-commerciële dienstverlening is een meerderheid van de zelfstandig ondernemers vrouw, maar in de andere sectoren zijn minder vrouwen dan mannen zelfstandig ondernemer. 84% van de zelfstandig ondernemers is autochtoon. De niet-autochtone zelfstandig ondernemers zijn vooral te vinden in de commerciële en niet-commerciële

dienstverlening (respectievelijk 19% en 18% van de zelfstandig ondernemers is niet-autochtoon) en het minst in de landbouw (2%).

Meer dan een derde is hoog opgeleid (een afgeronde HBO of wetenschappelijke opleiding). Vrouwelijke zelfstandig ondernemers hebben over het algemeen vaker een hoge opleiding afgerond dan mannen en de zelfstandig ondernemers in de commerciële en niet commerciële dienstverlening zijn aanzienlijk vaker hoog opgeleid dan in de sectoren landbouw en nijverheid. Bovendien zijn nieuwe zzp'ers vaker hoogopgeleid (46%) dan klassieke zzp'ers (21%) en nemen zelfstandigen met personeel een middenpositie in (31%). Daarnaast heeft 41% van alle zelfstandig ondernemers een middelbare opleiding afgerond (een HAVO/VWO, MBO of een vergelijkbare opleiding).

Van de zelfstandig ondernemers heeft 10% ook één of meer betaalde banen als werknemer. Dat geldt met name voor klassieke zzp'ers (14%) en nieuwe zzp'ers (11%) en in veel minder mate voor zelfstandig ondernemers met personeel (3%). Ook geeft 4% van de zelfstandig ondernemers aan met pensioen te zijn, maar nog wel werkzaam te zijn als zelfstandig ondernemer. Dit geldt weer met name voor klassieke en nieuwe zzp'ers (allebei 5%) en in mindere mate (1%) voor zelfstandigen met personeel (zzp'ers). Ook beschouwt 5% van de zelfstandig ondernemers zichzelf tevens als huisman/huisvrouw.

Bijna de helft is gehuwd of samenwonend en heeft thuiswonende kinderen en iets meer dan een derde is gehuwd of samenwonend maar heeft geen thuiswonende kinderen (meer). Van de zelfstandig ondernemers met partner heeft iets meer dan 10% een partner die geen inkomen heeft. Bijna de helft van de partners heeft inkomen uit een baan als werknemer en bijna een derde van de partners is ook zelfstandige.

5.2 Achtergrondkenmerken van directeuren-grotaandeelhouders

Gemiddeld zijn de DGA's 50 jaar oud en slechts 3% is jonger dan 34. Daarnaast is 80% man, 90% autochtoon en meer dan de helft is gehuwd of woont samen en heeft thuiswonende kinderen. Van de partners heeft 17% geen inkomen en iets minder dan de helft heeft inkomen uit een baan als werknemer. Vergeleken met de zelfstandig ondernemers en personen met inkomen uit overige arbeid zijn relatief weinig DGA's ook huisvrouw of huisman, met pensioen of werkzaam als werknemer (los van het feit dat ze officieel werknemer zijn van hun eigen BV). DGA's zijn verder hoogopgeleid (meer dan de helft heeft bijvoorbeeld een HBO-diploma of hoger) en daarmee zijn DGA's gemiddeld genomen hoger opgeleid dan zelfstandig ondernemers of personen met inkomen uit overige arbeid.

5.3 Achtergrondkenmerken van personen met inkomen overige arbeid

De personen met inkomen uit overige arbeid (IOA) zijn met 54 jaar gemiddeld het oudst van de 3 groepen zelfstandigen. 7% van de personen met IOA is jonger dan 34. Verder is opvallend dat iets meer dan twee derde van de personen met inkomen uit overige arbeid (IOA) vrouw is. Vergeleken met de twee andere groepen zelfstandigen geeft een relatief groot deel aan met de VUT / prepensioen of pensioen / functioneel leeftijdsontslag te zijn (respectievelijk 4% en 16%). Daarnaast zijn personen met IOA relatief minder vaak gehuwd of samenwonend *met* thuiswonende kinderen en relatief vaak gehuwd of samenwonend *zonder* thuiswonende kinderen. Tevens geeft een relatief groot deel aan ook huisvrouw/huisman te zijn (15%). Iets meer dan 40% is hoogopgeleid en iets minder dan 40% is middelbaar opgeleid. 15% van de personen met IOA is niet van autochtone herkomst.

5.4 Werksituatie

Onderdeel B van de vragenlijst betreft de werksituatie van zelfstandigen en daarbij gaan de belangrijkste vragen over:

- personeel (in dienst en inhuur)
- type zelfstandige
- klanten / opdrachtgevers
- financiële situatie
- situatie voordat men zelfstandige werd
- redenen voor het werken als zelfstandige
- hoeveel, wanneer en waar zelfstandigen werken
- belangenverenigingen/brancheverenigingen

In de paragrafen hieronder zullen we de antwoorden op deze vragen beknopt beschrijven.

5.4.1 Personeel (in dienst en inhuur)

Bijna 80% van de zelfstandig ondernemers is zelfstandige *zonder* personeel (zzp) en van de zelfstandige *met* personeel (zmp) heeft bijna 70% één tot vier personen in dienst. Hierbij is nauwelijks verschil tussen mannelijke en vrouwelijke zelfstandigen. In de commerciële dienstverlening is een relatief kleiner deel van de zelfstandig ondernemers een zzp'er.

Bijna 30% van de zelfstandig ondernemers huurt personeel in. Nieuwe zzp'ers huren minder vaak personeel in dan de andere groepen. Als we naar de verschillen tussen sectoren kijken, komt inhuur meer voor in de sectoren landbouw en nijverheid en minder in de commerciële en niet-commerciële dienstverlening. Op de vraag wat voor personeel worden ingehuurd, geeft 70% van de zelfstandig ondernemers aan dat zij andere zelfstandigen inhuren via het eigen netwerk.

Vooraf nieuwe zzp'ers die personeel inhuren, schakelen andere zelfstandigen via hun eigen netwerk in. Jongeren doen dat vaker dan ouderen en in de nijverheid gebeurt het meer dan in de landbouw. Slechts weinig zelfstandig ondernemers (3%) schakelen een intermediair (bijvoorbeeld een detachingsbureau) in om andere zelfstandigen in te huren. Van de zelfstandig ondernemers die personeel inhuren geeft 16% aan uitzendkrachten in te huren, 14% huurt personeel van andere bedrijven in en 13% maakt gebruik van stagiairs. Uitzendkrachten en stagiairs worden vooral door zmp'ers ingezet. In de landbouw maken zelfstandig ondernemers relatief veel gebruik van personeel van andere bedrijven en uitzendkrachten.

Meer dan de helft van de zelfstandig ondernemers voert de onderneming alleen, 16% werkt samen met een medeondernemer en iets meer dan een kwart krijgt hulp van een meewerkend gezinslid. Dit laatste komt vooral in de landbouw veel voor.

Vergeleken met zelfstandig ondernemers, hebben DGA's relatief vaak en relatief veel personeel in dienst in tegenstelling tot personen met inkomen uit overige arbeid die doorgaans geen personeel in dienst hebben (93%). Hetzelfde geldt voor de inhuur van personeel: dat doen DGA's relatief vaak en mensen met IOA relatief weinig.

5.4.2 Type zelfstandige

Op de vraag of de zelfstandigen vooral goederen of grondstoffen of vooral de eigen arbeid of diensten aanbieden, antwoordt twee derde van de zelfstandig ondernemers 'vooral eigen arbeid of diensten'. Van de zelfstandig ondernemers is meer dan de helft (55%) een nieuwe zzp'er, die vooral de eigen arbeid of diensten aanbiedt, minder dan een kwart (23%) is klassieke zzp'er en een ongeveer gelijk deel is zelfstandige

met personeel (22%). Nieuwe zzp'ers werken vooral in de nijverheid en niet-commerciële dienstverlening en klassieke zzp'ers (die vooral goederen of diensten aanbieden of beide evenveel) werken vooral in de landbouw. Nieuwe zzp'ers zetten daarnaast aanzienlijk minder vaak kapitaalgoederen van minimaal 100.000 euro in (11% in vergelijking met 47% van de klassieke zzp'ers en 51% van de zmp'ers). Onder de personen die inkomen uit overige arbeid opgeven zijn er relatief weinig (7%) die vooral goederen of grondstoffen verkopen en kapitaalgoederen van minimaal 100.000 euro inzetten (8%).

5.4.3 Klanten / opdrachtgevers

Bij dit onderwerp hebben we allereerst gevraagd hoeveel klanten de zelfstandigen de afgelopen 12 maanden hadden. Zelfstandig ondernemers met personeel hadden gemiddeld genomen meer klanten en nieuwe zzp'ers gemiddeld minder. Van de klassieke en nieuwe zzp'ers had respectievelijk 5 en 4% slechts 1 klant in de afgelopen 12 maanden. Van de zmp'ers had meer dan de helft 100 klanten of meer. De zelfstandig ondernemers met 100 klanten of meer werken vooral in de commerciële dienstverlening en de zelfstandig ondernemers met slechts 1 klant vooral in de landbouw. Daarnaast hebben we gevraagd naar het deel van de omzet dat van de grootste klant afkomstig was in het afgelopen jaar. 7% van de zelfstandig ondernemers geeft aan dat 90-100% van de omzet van de grootste klant afkomstig is en die zelfstandig ondernemers werken weer vooral in de landbouw.

Personen met inkomen uit overige arbeid hebben vaker één of enkele klanten/opdrachtgevers dan zelfstandig ondernemers en van die groep gaf tevens een groter deel (18%) aan dat 90 tot 100% van de omzet van de grootste klant afkomstig was.

5.4.4 Financiële situatie

De meerderheid van de zelfstandig ondernemers beoordeelt de financiële situatie van hun onderneming als redelijk tot zeer goed, maar toch ook een aanzienlijk deel (bijna 30%) beoordeelt deze als matig tot slecht. Oudere zelfstandig ondernemers (55+) beoordelen hun financiële situatie vaker als slecht. DGA's zijn het meest positief over de financiële situatie van hun onderneming in vergelijking met zelfstandig ondernemers en personen met inkomen uit overige arbeid.

5.4.5 Situatie voordat men zelfstandige werd

Op de vraag in welke situatie de respondenten zaten voordat ze zelfstandige werden, antwoordt een meerderheid (66%) dat men in loondienst werkte. Daarnaast volgde 13% een opleiding en 7% was werkloos. De landbouw valt op omdat een derde van de zelfstandig ondernemers daar aangeeft dat men een opleiding volgde voordat men zelfstandige werd en minder dan de helft aangeeft dat men in loondienst werkte. Een duidelijk verschil tussen mannen en vrouwen is dat 9% van de vrouwen geen betaald werk had vanwege zorgtaken, tegenover 0,1% van de mannen. Personen met IOA hadden relatief vaak geen betaald werk vanwege zorgtaken (14%) en een relatief groot deel was met (pre)pensioen of VUT (7%).

5.4.6 Redenen voor het werken als zelfstandige

Op de vraag welke omstandigheden maakten dat de respondent als zelfstandige ging werken, waren de vier belangrijkste redenen voor zelfstandig ondernemers:

1. Ik heb altijd al als zelfstandige willen werken (37%)
2. Ik zoek een nieuwe uitdaging (35%)
3. Ik wilde zelf bepalen hoeveel en wanneer ik werk (29%)
4. Ik wilde niet meer voor een baas werken (21%)

Negatieve redenen om als zelfstandige aan de slag te gaan, zoals "Ik kon geen geschikte baan vinden als werknemer" (9%) of "Ik ben ontslagen of mijn contract werd niet verlengd" (6%) werden minder vaak

genoemd. Gedwongen zelfstandigheid: “Mijn werkgever wilde dat ik als zelfstandige ging werken” werd zelden genoemd (2%). Daarnaast gaf iets minder dan een kwart aan dat er (ook) andere redenen van belang waren naast de door ons geformuleerde antwoordcategorieën.

Nieuwe zzp'ers antwoorden minder vaak dat ze altijd al als zelfstandige wilden werken en juist vaker dat ze een nieuwe uitdaging zochten en zelf wilden bepalen hoeveel en wanneer ze werkten. Ook geven nieuwe zzp'ers relatief vaak (12%) aan dat ze geen geschikte baan als werknemer konden vinden.

Het verschil tussen jongere zelfstandig ondernemers (t/m 44 jaar) en oudere zelfstandig ondernemers (55+) is vooral dat jongeren vaker aangeven dat ze een nieuwe uitdaging zochten, altijd al als zelfstandige wilden werken en meer konden verdienen als zelfstandige dan ouderen. Daarnaast valt op dat vrouwen minder vaak aangeven dat ze altijd al als zelfstandige wilden werken dan mannen (respectievelijk 27% tegenover 42%).

Daarnaast zien we dat personen met inkomen uit overige arbeid minder vaak aangeven dat ze ‘altijd al als zelfstandige wilden werken’ en ‘niet meer voor een baas wilden werken’. Bij de redenen “mijn werkgever wilde dat ik als zelfstandige ging werken”, “ik ben ontslagen of mijn vorige contract is niet verlengd” en “mijn werkzaamheden in mijn vorige baan kwamen te vervallen” wijken de personen met IOA niet (significant) af van de DGA's en zelfstandig ondernemers.

5.4.7 Hoeveel, wanneer en waar zelfstandigen werken

Gemiddeld werken zelfstandig ondernemers 42 uur per week. De zmp'ers werken gemiddeld 51 uur per week, de klassieke zzp'ers 46 en de nieuwe zzp'ers 37. Daarnaast zien we dat vrouwen gemiddeld minder uur (35) werken dan mannen (46). Als we de sectoren vergelijken, zien we dat zelfstandig ondernemers in de landbouw en nijverheid meer – en zelfstandig ondernemers in de niet-commerciële dienstverlening minder – uren werken dan het gemiddelde. Op de vraag hoeveel uur zelfstandig ondernemers zouden *willen* werken, geven de verschillende groepen zelfstandig ondernemers aan dat ze gemiddeld enkele uren minder willen werken dan ze op dit moment werken. DGA's werken gemiddeld 48 uur per week en personen met IOA werken aanzienlijk minder; gemiddeld 24 uur per week. DGA's geven aan gemiddeld 41 uur per week te *willen* werken en personen met IOA geven gemiddeld aan net zoveel te willen werken als ze daadwerkelijk (gemiddeld) werken.

Daarnaast hebben we gevraagd hoeveel uur per week er aan acquisitie/marketing wordt besteed. Gemiddeld is dat voor zelfstandig ondernemers 4,5 uur. Zmp'ers besteden gemiddeld 5,5 uur aan acquisitie en marketing per week, klassieke zzp'ers 5 uur en nieuwe zzp'ers 4 uur. In landbouw wordt de minste tijd aan acquisitie en marketing besteed. DGA's besteden meer tijd aan marketing en acquisitie (6,6 uur) dan zelfstandig ondernemers en personen met IOA aanzienlijk minder (1,5 uur).

Vervolgens is gevraagd hoeveel dagen per week de zelfstandigen doorgaans werken. Gemiddeld werken zelfstandig ondernemers op 5,3 dagen. Bijna de helft van de zelfstandig ondernemers werkt op 6 of 7 dagen in de week. In de landbouw werkt meer dan de helft van de zelfstandig ondernemers op alle dagen van de week. Verder geeft meer dan de helft van de zelfstandig ondernemers aan regelmatig in het weekend te werken en bijna 40% werkt regelmatig 's avonds en 's nachts. Personen met IOA werken gemiddeld op vier dagen in de week en deze groep werkt ook minder in het weekend en 's avonds en 's nachts dan zelfstandig ondernemers en DGA's.

Op de vraag waar zelfstandig ondernemers doorgaans werken, geeft 51% aan op een eigen werklocatie te werken, 45% werkt doorgaans thuis en 40% bij een klant/opdrachtgever. Zmp'ers werken vaker op een eigen werklocatie dan nieuwe zzp'ers en de nieuwe zzp'ers werken vaker thuis of bij een klant/opdrachtgever. Gemiddeld werken zelfstandig ondernemers 16 uur per week thuis. De gemiddelde reistijd van

zelfstandig ondernemers is 71 minuten per dag. DGA's werken relatief vaak op een eigen werklocatie en minder vaak thuis en bij personen met inkomen uit overige arbeid is dit omgekeerd.

5.4.8 Belangenvereniging/branchevereniging

Iets minder dan de helft van de zelfstandig ondernemers is lid van een belangenorganisatie of een branchevereniging. Van alle zelfstandig ondernemers is iets meer dan een derde tevreden tot zeer tevreden over de activiteiten van belangenverenigingen en brancheverenigingen, 11% is niet tevreden en 55% weet het niet of heeft geen mening. DGA's zijn vaker lid en meer tevreden en personen met IOA zijn minder vaak lid en reageren vaak met "weet niet / geen mening" op de vraag hoe tevreden ze zijn met de activiteiten van de branchevereniging of belangenvereniging.

5-5 Beroep en sector

Voor de indeling naar beroepen hebben we gekeken naar de door CBS gecodeerde antwoorden op de open vraag naar beroep volgens de ISCO 2008 (International Standard Classification of Occupations 2008). In deze paragraaf tonen we alleen de meest voorkomende beroepen.

De meest voorkomende beroepen onder zelfstandig ondernemers volgens deze standaard indeling zijn:

1. Tuinders, akkerbouwers en veetelers (10% heeft dit beroep)
2. Verkopers (9%)
3. Bouwarbeiders (9%)
4. Juristen, sociaal wetenschappers en kunstenaars (8%)
5. Specialisten bedrijfsbeheer en administratie (accountants, HR adviseurs) (7%)
6. Medewerkers persoonlijke verzorging (kappers, uitvaartverzorgers) (7%)
7. Vakspecialisten bedrijfsbeheer en administratie (boekhouders, inkopers) (7%)
8. Ingenieurs en onderzoekers wis- natuur- en technische wetenschappen (5%)
9. Specialisten gezondheidszorg (artsen, verloskundigen) (5%)

Onder DGA's zijn de meest voorkomende beroepen:

1. Vakspecialisten bedrijfsbeheer en administratie (boekhouders, inkopers) (18%)
2. Specialisten bedrijfsbeheer en administratie (accountants, HR adviseurs) (16%)
3. Specialisten informatie en communicatietechnologie (systeemanalisten, softwareontwikkelaars) (8%)
4. Ingenieurs en onderzoekers wis- natuur- en technische wetenschappen (7%)
5. Verkopers (7%)
6. Managers productie en gespecialiseerde dienstverlening (5%)
7. Juristen, sociaal wetenschappers en kunstenaars (5%)

Onder personen met IOA zijn de meest voorkomende beroepen:

1. Verzorgend personeel (25%)
2. Juristen, sociaal wetenschappers en kunstenaars (16%)
3. Medewerkers persoonlijke verzorging (kappers, uitvaartverzorgers) (7%)
4. Docenten (6%)
5. Ingenieurs en onderzoekers wis- natuur- en technische wetenschappen (5%)
6. Vakspecialisten op juridisch, maatschappelijk en cultureel gebied (5%)
7. Specialisten gezondheidszorg (artsen, verloskundigen) (4%)

Vervolgens is nagegaan in welke sector de zelfstandigen werkzaam zijn. Dit hebben we zowel uit de registratie bij het CBS gehaald als gevraagd in de vragenlijst, maar we zullen weer alleen de registratie behandelen.

Zelfstandig ondernemers werken vooral in de sectoren:

1. Zakelijke dienstverlening / onroerend goed (20%)
2. Groot en detailhandel (17%)
3. Landbouw, bosbouw en visserij (11%)
4. Bouwnijverheid (11%)
5. Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening (10%)
6. Gezondheids- en welzijnszorg (8%)

Hierbij zijn zelfstandigen met personeel vooral werkzaam in de handel, de zakelijke dienstverlening en de zorg. Klassieke zzp'ers werken vooral in de handel en de landbouw en nieuwe zzp'ers werken vooral in de zakelijke dienstverlening, de bouw, de cultuursector en de zorg.

DGA's werken vooral in de sectoren:

1. Zakelijke dienstverlening / onroerend goed (32%)
2. Financiële instellingen (23%)
3. Groot en detailhandel (15%)
4. Bouwnijverheid (7%)

Personen met IOA werken vooral in de sectoren:

1. Gezondheids- en welzijnswerk (44%)
2. Zakelijke dienstverlening / onroerend goed (15%)
3. Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening (15%)
4. Onderwijs (9%)

5.6 Arbeidsomstandigheden

In onderdeel E van de vragenlijst zijn de arbeidsomstandigheden van zelfstandigen bevraagd. Dit betreft de volgende onderdelen:

- Gevaarlijk werk
- Fysieke belasting en lawaai
- Gevaarlijke stoffen
- Autonomie
- Taakeisen
- Emotionele belasting
- Moeilijkheidsgraad van het werk
- Taakvariatie
- Beeldschermwerk
- Ongewenst gedrag

Van elk van deze onderdelen zullen we enkele resultaten bespreken.

5.6.1 Gevaarlijk werk

Uit tabel 5.1 blijkt dat ongeveer een kwart van de zelfstandig ondernemers vindt dat zij regelmatig of soms gevaarlijk werk doen. Mannen doen vaker gevaarlijk werk dan vrouwen en gevaarlijk werk komt vooral voor in de landbouw en de nijverheid. De belangrijkste gevaren die worden genoemd zijn struikelen of uitglijden, vallen van hoogte en snijden of steken. In de landbouw is ook bekneld raken een belangrijk gevaar.

5.6.2 Fysieke belasting

Ook fysieke belasting zien we met name terug in de landbouw en de nijverheid. Dit geldt voor alle vormen van fysieke belasting: kracht zetten, blootstelling aan trillingen, herhalende bewegingen en lawaai. In het algemeen is de fysieke belasting wat hoger bij mannen dan bij vrouwen en wat hoger bij jongeren dan bij ouderen.

5.6.3 Gevaarlijke stoffen

De landbouw en nijverheid zijn eveneens de sectoren waarin zelfstandig ondernemers het vaakst blootgesteld worden aan diverse gevaarlijke stoffen. In de niet-commerciële dienstverlening worden zelfstandigen bovendien relatief vaak blootgesteld aan besmettelijke personen, dieren of materialen.

5.6.4 Autonomie

De autonomie is in alle groepen zelfstandig ondernemers hoog met gemiddeld 3,4 op een schaal van 1 tot 4. Zelfstandig ondernemers geven in meerderheid aan dat zij *altijd* zelf bepalen hoe zij werken, in welke volgorde ze hun werkzaamheden uitvoeren, dat zij zelf hun werktempo kunnen regelen en zelf oplossingen bedenken. Een kleiner deel van de zelfstandigen kan altijd vrij nemen wanneer zij dat willen. Bij zelfstandig ondernemers van 55 jaar en ouder is de autonomie nog iets hoger dan bij jongere zelfstandigen.

5.6.5 Taakeisen

De kwantitatieve taakeisen zijn gemiddeld niet erg hoog bij zelfstandig ondernemers: 2,3 op een schaal van 1 tot 4. Ongeveer één op de drie zelfstandig ondernemers vindt dat zij vaak heel veel werk moeten verzetten of erg snel moeten werken. Zelfstandigen met personeel ervaren wat hogere taakeisen dan zelfstandigen zonder personeel. Verder zijn taakeisen iets hoger bij mannen dan bij vrouwen en wat lager bij 55-plussers dan bij jongere zelfstandigen.

Wanneer we kijken naar de taakeisen van directeuren-groootaandeelhouders en personen met inkomen uit overige arbeid, zien we dat DGA's wat meer taakeisen rapporteren dan zelfstandig ondernemers, terwijl personen met IOA juist relatief lage taakeisen hebben.

5.6.6 Emotioneel zwaar werk

De emotionele belasting is in het algemeen laag bij zelfstandig ondernemers. Slechts een kleine minderheid geeft aan dat het werk vaak emotioneel veeleisend is of hen in emotioneel moeilijke situaties brengt. In de niet-commerciële dienstverlening is de emotionele belasting wat hoger dan in andere sectoren en in de nijverheid juist wat lager.

5.6.7 Moeilijkheidsgraad van het werk en taakvariatie

Het werk als zelfstandig ondernemer vraagt meestal veel aandacht en intensief nadenken. Ook beschouwen zelfstandig ondernemers hun werk als gevarieerd en vraagt het werk om creativiteit. Nieuwe zzp'ers beschouwen hun werk wat vaker als moeilijk maar ook wat vaker als gevarieerd in vergelijking met klassieke zzp'ers. Ook is de moeilijkheidsgraad en taakvariatie wat hoger in de niet-commerciële dienstverlening dan gemiddeld en wat lager in de landbouw.

5.6.8 Beeldschermwerk

Zelfstandig ondernemers werken gemiddeld 3,3 uur per dag aan een beeldscherm. Dit is aanzienlijk langer bij DGA's (gemiddeld 5 uur) en korter bij personen met inkomen uit overige arbeid (gemiddeld 2,1 uur). Bij de zelfstandig ondernemers zien we het meeste beeldschermwerk in de commerciële dienstverlening en het minste in de landbouw. Verder zien we dat klassieke zzp'ers wat minder beeldschermwerk doen dan andere zelfstandig ondernemers.

5.6.9 Ongewenst gedrag

Van de zelfstandig ondernemers wordt 9% wel eens blootgesteld aan ongewenst gedrag van collega's of andere zelfstandigen. Dit betreft vooral intimidatie (6%) of pesten (4%). Een aanzienlijk groter deel van de zelfstandigen: 23% wordt wel eens blootgesteld aan ongewenst gedrag van klanten of opdrachtgevers. Ook hier gaat het vooral om intimidatie (20%) of pesten (5%), maar soms ook om ongewenste seksuele aandacht (4%) of lichamelijk geweld (2%). Zelfstandigen met personeel worden vaker blootgesteld aan ongewenst gedrag van klanten of opdrachtgevers dan zelfstandigen zonder personeel. Vrouwen krijgen vaker ongewenste seksuele aandacht van klanten of opdrachtgevers dan mannen.

5.7 Arboregels

Een meerderheid van de zelfstandig ondernemers werkt nooit onder gezag van een klant / opdrachtgever en 30% geeft aan dat dit soms het geval is. Als zelfstandigen onder gezag werken dan geldt voor hen alle Arboretgeving die ook op werknemers van toepassing is. Op de vraag wie er wettelijk verantwoordelijk is voor de veiligheid van de zelfstandige op het werk, geeft 87% van de zelfstandig ondernemers aan dat de men zelf verantwoordelijk is. Nieuwe zzp'ers geven vaker aan dat de klant/opdrachtgever verantwoordelijk is of dat dit wisselt per situatie.

Bijna 40% van de zelfstandig ondernemers geeft aan dat er geen verschil is tussen de Arboregels voor de zelfstandigen en de Arboregels voor werknemers in de branche die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren. Een groot deel van de zelfstandig ondernemers (38%) weet dit niet. Van de zelfstandig ondernemers die aangeeft dat er wel verschil is met werknemers in de branche die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren, geven meer respondenten aan dat het verschil voor hen positief dan negatief is.

In onderdeel B van de vragenlijst (vraag B23) is gevraagd welk deel van de werktijd andere personen in dezelfde werkruimte werkzaam zijn. Dit is relevant omdat de doelbepalingen van de Arboret in dat geval van toepassing zijn op zelfstandigen. Bij 41% zijn er zelden of nooit andere personen werkzaam in dezelfde werkruimte als zijzelf, bij 28% is dat meer dan de helft van de tijd het geval. Bij zzp'ers komt het minder vaak voor dat er andere personen in dezelfde ruimte werkzaam zijn dan bij zelfstandigen met personeel.

5.8 Arbeidsongevallen

In onderdeel G van de vragenlijst wordt gevraagd naar arbeidsongevallen. In totaal rapporteert 4% van de zelfstandig ondernemers een arbeidsongeval waarbij geestelijke schade (in 15% van de gevallen), lichamelijk letsel (72%) of beide (13%) optrad. In bijna de helft van de gevallen heeft de zelfstandig ondernemer door het ongeval een of meer dagen niet kunnen werken. Bij 22% van de arbeidsongevallen met verzuim was de zelfstandig ondernemer een maand of langer niet werkzaam.

Het letsel als gevolg van arbeidsongevallen wordt vaak door de huisarts of op de Spoedeisende Hulpafdeling van een ziekenhuis behandeld. 11% van de arbeidsongevallen bij zelfstandig ondernemers leidt tot poliklinische behandeling in het ziekenhuis en 6% tot opname in het ziekenhuis.

5.9 Gezondheid

Onderdeel H van de vragenlijst betreft de gezondheid. Zelfstandig ondernemers rapporteren in grote meerderheid een goede, zeer goede of uitstekende gezondheid (92%). Wat betreft de gezondheid zijn er slechts kleine verschillen tussen de groepen. De meeste zelfstandig ondernemers zijn bevlogen over hun werk en rapporteren dat ze dagelijks enthousiast zijn over hun werk, helemaal in hun werk opgaan en zich meestal fit en sterk voelen tijdens hun werk.

Ongeveer de helft van de zelfstandig ondernemers heeft overgewicht. Dit geldt vaker voor mannen dan voor vrouwen en vaker voor 55-plussers dan voor personen jonger dan 45. Verder zijn zelfstandig ondernemers in de nijverheid vaker te zwaar dan zelfstandig ondernemers in de niet-commerciële dienstverlening.

5.10 Ziekte en arbeidsongeschiktheid

In de onderdelen I en J komt aan bod of het is voorgekomen dat de respondenten in de afgelopen 12 maanden niet of minder uren konden werken als gevolg van ziekte of een andere gezondheidsreden. Van de zelfstandig ondernemers geeft 34% aan dat dit in het afgelopen jaar is gebeurd. Bij DGA's en personen met IOA kwam dit iets minder vaak voor. Gemiddeld hebben zelfstandig ondernemers 2,3 keer niet kunnen werken in de afgelopen 12 maanden en dit betrof gemiddeld 5,4 werkdagen. De verschillen tussen de onderscheiden groepen zelfstandig ondernemers zijn gering. In de nijverheid is het gemiddeld aantal niet-gewerkte werkdagen door ziekte wat groter (7,2) dan in de commerciële dienstverlening (4,6 dagen).

Ruim de helft van de zelfstandig ondernemers (55%) geeft aan dat zij één of meerdere keren in het afgelopen jaar zijn gaan werken terwijl ze eigenlijk ziek waren. Dit percentage ligt wat lager bij DGA's en personen met IOA. Ziek doorwerken komt vaker voor bij zelfstandig ondernemers jonger dan 45 jaar dan bij 55-plussers.

Van de zelfstandig ondernemers is iets meer dan een derde verzekerd voor arbeidsongeschiktheid. Dit geldt voor meer dan de helft van de DGA's en voor een kleine minderheid van de personen met IOA. Zelfstandigen met personeel zijn vaker verzekerd voor arbeidsongeschiktheid dan zzp'ers, mannen zijn vaker verzekerd dan vrouwen en zelfstandig ondernemers jonger dan 55 zijn vaker verzekerd dan 55-plussers. Ten slotte zien we dat in de landbouw en de nijverheid een groter deel van de zelfstandig ondernemers is verzekerd dan in de dienstverlening.

Bij de vraag naar de *laatste keer* dat de respondent niet kon werken (eventueel langer dan een jaar geleden) gaf een vijfde van de zelfstandig ondernemers aan dat dit nog nooit was voorgekomen. Ruim een derde had niet gewerkt vanwege griep of verkoudheid, bijna één of de vijf vanwege klachten aan het bewegingsapparaat (rug, armen, benen). De laatste keer dat men niet kon werken door ziekte had bij zelfstandig ondernemers gemiddeld 14 dagen geduurd. In de nijverheid en de landbouw lag dit aantal niet-gewerkte dagen aanzienlijk hoger dan in de dienstverlening.

Van de zelfstandig ondernemers gaf 22% aan dat zij de indruk hadden dat de klachten waardoor men de laatste keer niet kon werken gedeeltelijk of geheel het gevolg waren van hun werk. Daarbij ging het vooral om lichamelijk te zwaar werk of hoge werkdruk of werkstress. Werkdruk en werkstress werden relatief vaak genoemd als oorzaak van werkgerelateerd verzuim door DGA's, jongere zelfstandig ondernemers en zelfstandig ondernemers in de commerciële dienstverlening. In de nijverheid is lichamelijk te zwaar werk relatief vaak de oorzaak van het werkgerelateerde verzuim.

5.11 Chronische aandoening

Van de zelfstandig ondernemers rapporteert een derde dat zij een langdurige ziekte, aandoening of handicap hebben (onderdeel K). Bij zelfstandig ondernemers jonger dan 45 jaar is dat een kwart en bij 55-plussers bijna de helft. De prevalentie van bewegingsapparaatklachten (rug, benen, armen), hart- en vaatziekten, suikerziekte en gehoorproblemen nemen sterk toe met de leeftijd.

Van de zelfstandig ondernemers die een chronische aandoening rapporteren, geeft meer dan de helft aan dat zij door de aandoening (in lichte of sterke mate) in hun werk worden belemmerd. In totaal heeft 20% van de zelfstandig ondernemers een arbeidshandicap. Een kwart van de zelfstandig ondernemers met een chronische aandoening geeft aan dat die aandoening het gevolg is van hun werk.

Van de zelfstandig ondernemers heeft 18% in de afgelopen 12 maanden aanpassingen aangebracht in hun werk in verband met hun gezondheid. Het gaat hier bijvoorbeeld om hulpmiddelen of meubilair, om aanpassingen in de hoeveelheid werk of de werktijden. Het merendeel vindt verdere aanpassingen niet nodig.

5.12 Functioneren en inzetbaarheid

Bij dit onderwerp wordt gevraagd naar prestaties (“in-role performance”), belemmeringen in het werk, werkgeschiktheid en werkvermogen.

Op de drie vragen over het eigen functioneren reageren zelfstandig ondernemers erg positief. Ze scoren daarbij 4,4 op een schaal van 5. De verschillen tussen mannen en vrouwen, sectoren en leeftijdscategorieën zijn klein.

Wat betreft belemmeringen hebben we gevraagd naar files, vertraging in het openbaar vervoer of andere vervoersproblemen, storing in apparatuur, onnodig overleg/vergaderen, onnodige administratie, een collega die slecht functioneert, problemen met klanten / opdrachtgevers, beperkte motivatie voor het huidige werk, beperkingen door leefstijl/gedrag in vrije tijd, beperkingen in de gezondheid en zorg voor een familielid of andere naaste. Bij bijna al deze belemmeringen geeft meer dan drie kwart van de zelfstandig ondernemers aan dat zij daar zelden of nooit last van hebben. Een uitzondering is onnodige administratie, daar wordt 34% maandelijks, wekelijks of dagelijks door belemmerd.

DGA's geven bij een aanzienlijk aantal belemmeringen aan dat zij er vaker last van hebben en personen met IOA geven juist bij een aanzienlijk aantal belemmeringen aan dat ze daar minder last van hebben in vergelijking met zelfstandig ondernemers. Onnodige administratie is ook voor de DGA's en personen met IOA de grootste belemmering: 48% van de DGA's en 18% van de personen met IOA geven aan hier maandelijks, wekelijks of dagelijks last van te hebben.

Over hun werkgeschiktheid zijn zelfstandig ondernemers erg positief. 87% is het eens of helemaal eens met de stelling “ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt” en 90% is het eens of helemaal eens met de stelling “ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt”. De verschillen tussen de groepen zelfstandig ondernemers en de verschillen tussen zelfstandig ondernemers, DGA's en personen met IOA zijn beperkt.

Daarnaast is de zelfstandigen gevraagd naar hun werkvermogen. Gemiddeld hebben zelfstandig ondernemers een werkvermogen van 8,4 op een schaal van 0 tot 10. De verschillen tussen zelfstandig ondernemers, DGA's en personen met IOA zijn klein, net als de meeste verschillen tussen groepen zelfstandig ondernemers, al zijn de oudere zelfstandig ondernemers negatiever over hun werkvermogen dan de jongeren.

5.13 Aspecten van uw werk als zelfstandige

Bij dit onderwerp is naar de werkwaarden gevraagd, de tevredenheid met de werkwaarden in het huidige werk en de belastende aspecten van het werk als zelfstandige.

De twaalf werkwaarden waar we naar vragen zijn:

- Interessant werk
- Mogelijkheid om te leren
- Prettige sfeer
- Goede relatie met klanten of opdrachtgevers
- Goed inkomen
- Veel vraag naar mijn producten / diensten
- Mogelijkheid om in deeltijd te werken
- Mogelijkheid om zelf de werktijden te bepalen
- Mogelijkheid om thuis te werken
- Reistijd / reisafstand naar het werk
- Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)
- Eigen baas zijn

Het overgrote deel van de 12 werkwaarden wordt door de zelfstandig ondernemers belangrijk of heel belangrijk gevonden. De mogelijkheid om in deeltijd te werken, de mogelijkheid om thuis te werken en de reistijd / reisafstand tot het werk werd door een aanzienlijk deel (respectievelijk 47%, 39% en 35%) van de zelfstandig ondernemers echter *niet* belangrijk gevonden. Deeltijdwerken wordt in de sectoren landbouw en nijverheid door een meerderheid niet belangrijk gevonden. In de nijverheid vindt een meerderheid thuiswerken ook niet belangrijk, maar in de landbouw vindt men thuiswerken juist weer belangrijker dan in de andere sectoren. Daarnaast vinden vrouwen de mogelijkheid om in deeltijd te werken, thuis te werken, zelf de werktijden te bepalen en de reistijd / reisafstand belangrijker dan mannen. Personen met inkomen uit overige werkzaamheden vinden deeltijdwerken en thuiswerken belangrijker en een goed inkomen, veel vraag naar hun producten/diensten en eigen baas zijn minder belangrijk in vergelijking met zelfstandig ondernemers en DGA's.

Over het algemeen is meer dan 90% van de zelfstandige werknemers tevreden tot zeer tevreden met de mate waarin hun werk voorziet in de verschillende werkwaarden. Alleen met "goed inkomen" en "veel vraag naar mijn producten of diensten" is een aanzienlijk deel niet tevreden (respectievelijk 30 en 25%). Vooral de klassieke zzp'ers geven aan niet tevreden te zijn met hun inkomen. Met betrekking tot "veel vraag naar mijn producten of diensten" zijn de zmp'ers en de zelfstandig ondernemers in de landbouw positiever. Ook met de mogelijkheid om in deeltijd te werken is 11% van de zelfstandig ondernemers niet tevreden. In de nijverheid is men minder tevreden over de mogelijkheid om in deeltijd te werken en om thuis te werken. Vrouwen zijn meer tevreden met de mogelijkheid om in deeltijd te werken en de reistijd of reisafstand tot het werk.

DGA's zijn gemiddeld positiever over hun inkomen dan zelfstandig ondernemers. Personen met IOA zijn relatief meer tevreden met de vraag naar hun producten of diensten, de mogelijkheid om in deeltijd te werken, de mogelijkheid om zelf de werktijden te bepalen en de mogelijkheid om thuis te werken.

Na de werkwaarden volgen vragen over mogelijk vervelende of belastende aspecten van het werk als zelfstandige. Allereerst vragen we naar hoe vervelend zij de volgende aspecten vinden:

- Onzekerheid over de toekomstige vraag naar de producten of diensten
- Onzekerheid over het inkomen
- Onzekerheid over de tijdsbesteding

- Onzekerheid over toekomstige loopbaan
- Ontbreken van collectieve regelingen voor ziekte en pensioen
- Geen of weinig collega's om mee te overleggen
- Niet of slecht betalende klanten

Een aanzienlijk deel van de zelfstandig ondernemers ervaart deze aspecten van hun werk als vervelend, maar er zijn ook zelfstandig ondernemers die deze aspecten helemaal niet vervelend vinden (varieert van 8% tot 30%) of de aspecten niet van toepassing vinden op hun werk (varieert van 10% tot 33%).

Zelfstandig ondernemers noemen onzekerheid over het inkomen het vaakst als (heel erg) vervelend (45%), gevolgd door niet of slecht betalende klanten (42%) en onzekerheid over de toekomstige vraag naar de producten of diensten (40%). Het aspect "geen of weinig collega's om mee te overleggen" wordt minder vaak als vervelend ervaren (15%). Het ontbreken van collectieve regelingen voor ziekte en pensioen werd door ongeveer een derde van de zelfstandig ondernemers (heel erg) vervelend ervaren.

Verder is opvallend dat zelfstandig ondernemers in de landbouw relatief weinig te maken krijgen met niet of slecht betalende klanten en in de nijverheid vinden ze dat het meest vervelend. Voor personen met IOA waren alle aspecten vaker niet van toepassing. DGA's vinden de onzekerheid over de toekomstige loopbaan en het ontbreken van collectieve regelingen voor ziekte en pensioen relatief vaak niet vervelend.

Vervolgens is gevraagd hoe belastend de respondenten vier aspecten van hun werk vinden:

- Administratie voeren / boekhouding
- Voldoen aan en bijhouden van wetgeving
- Het aantal regels en instanties waar een zelfstandige mee te maken heeft
- De verantwoordelijkheid voor eigen personeel (indien van toepassing).

Ongeveer een derde van de zelfstandig ondernemers ervaart deze aspecten als belastend of heel erg belastend. Dit geldt het meest voor het aantal regels en instanties waarmee zelfstandigen te maken hebben. Dit wordt door 41% als (heel erg) belastend ervaren. Vooral in de landbouw vinden zelfstandig ondernemers het voldoen aan, en bijhouden van, wetgeving en het aantal regels en instanties waar ze mee te maken hebben belastend. Nieuwe zzp'ers hebben relatief weinig last van deze twee aspecten. DGA's vinden het voldoen aan en bijhouden van wetgeving en het aantal regels en instanties waar ze mee te maken hebben juist weer meer belastend dan gemiddeld. Personen met IOA vinden de meeste aspecten vaker niet van toepassing en minder vaak belastend.

5.14 Opleiding en ontwikkeling

In het kader van opleiding en ontwikkeling (onderdeel N) is meer dan de helft van de zelfstandig ondernemers naar een vakbeurs, congres of seminar geweest in het afgelopen jaar. Iets meer dan een derde is naar een bijeenkomst van een leverancier of brancheorganisatie geweest, iets meer dan een kwart heeft 1 tot 5 dagen cursus of opleiding gevolgd en iets minder dan 20% heeft een training of instructie op de werkvloer gevolgd. Zmp'ers wonen de meeste activiteiten vaker bij dan gemiddeld en nieuwe zzp'ers wonen relatief vaak geen van de genoemde activiteiten bij. Er zijn ook duidelijke verschillen tussen sectoren: in de nijverheid worden relatief weinig van de genoemde activiteiten bijgewoond. Ook personen met IOA wonen relatief vaak geen van de genoemde activiteiten bij. DGA's wonen juist relatief vaak activiteiten bij die gericht zijn op opleiding en ontwikkeling.

De belangrijkste redenen voor het bijwonen van activiteiten in het kader van opleiding en ontwikkeling zijn: kennis en vaardigheden opdoen voor het huidige werk, kennisnemen van producten en diensten en netwerken of contacten onderhouden.

Twee derde van alle zelfstandig ondernemers geeft aan geen behoefte aan een opleiding of cursus te hebben. Nieuwe zzp'ers en jongere zelfstandig ondernemers geven vaker aan dat zijn wel behoefte hebben aan opleiding en cursus om hun kansen op werk in hun toekomst te vergroten. Van DGA's en personen met IOA geeft bijna drie kwart aan geen behoefte te hebben aan een opleiding of cursus.

Over de aansluiting van kennis en vaardigheden bij het huidige werk geeft 70% van de zelfstandig ondernemers aan dat dit goed aansluit en een kwart geeft aan dat men meer kennis en vaardigheden heeft dan nodig is voor het huidige werk. De verschillen tussen zmp'ers, klassieke zzp'ers en nieuwe zzp'ers zijn beperkt. DGA's geven vaker aan dat kennis en vaardigheden goed aansluiten bij het werk en personen met IOA geven vaker aan meer kennis en vaardigheden te hebben dan noodzakelijk voor het werk.

Wat betreft de vragen over de leeroriëntatie scoren zelfstandig ondernemers gemiddeld een 4 op een schaal van 1 t/m 5. Dit betekent dat zelfstandig ondernemers er vrij sterk op zijn gericht om zich in hun werk te ontwikkelen. De verschillen tussen de verschillende groepen zijn beperkt, maar de zelfstandig ondernemers in de niet-commerciële dienstverlening scoren iets hoger en de personen met IOA iets lager op leeroriëntatie dan gemiddeld.

Ten slotte zijn bij dit onderwerp twee vragen over innovatie gesteld. Op de stelling "ik probeer voortdurend om mijn producten of diensten te vernieuwen", antwoordt 63% van de zelfstandig ondernemers dat ze het er (helemaal) mee eens zijn. Zmp'ers zijn iets meer gericht op vernieuwen van producten of diensten dan nieuwe zzp'ers. In de landbouw zijn zelfstandig ondernemers iets minder gericht op innovatie dan in andere sectoren. Als we de DGA's en personen met IOA vergelijken met zelfstandig ondernemers, zien we dat personen met IOA iets minder en DGA's iets meer gericht zijn op innovatie dan zelfstandig ondernemers.

Op de stelling "Ik neem financiële risico's om nieuwe producten/diensten te ontwikkelen of aan te bieden" reageert iets meer dan 30% van de zelfstandig ondernemers dat ze het er (helemaal) mee eens zijn. Net als bij de vorige stelling zien we dat zmp'ers en DGA's relatief vaak investeren in innovatie, terwijl nieuwe zzp'ers en personen met IOA in het algemeen minder investeren.

5.15 Werk en thuis

In de ZEA zijn twee vragen gesteld over de werk-thuis interferentie. Van de zelfstandig ondernemers geeft een derde aan dat zij nooit hun familie- of gezinsactiviteiten missen of verwaarlozen door het werk en 13% dat zij dat (zeer) vaak doen. Het omgekeerde: het verwaarlozen of missen van hun werkzaamheden door familie- of gezinsverantwoordelijkheden komt minder vaak voor, namelijk bij iets minder dan de helft van de zelfstandig ondernemers. Bij DGA's komen beide vormen van werk-thuis interferentie wat vaker voor en bij personen met IOA aanzienlijk minder vaak dan bij zelfstandig ondernemers.

Van de zelfstandig ondernemers die niet alleenstaand zijn, draagt de helft het meeste bij aan het inkomen van het huishouden, een kwart ongeveer evenveel als de partner en een kwart minder dan de partner. Hier zijn grote verschillen tussen mannen en vrouwen: mannen dragen veel vaker het meeste bij aan het huishoudinkomen dan vrouwen. Ook zijn er (waarschijnlijk aan geslacht gerelateerde) verschillen naar sector in de bijdrage aan het huishoudinkomen.

Bij de vraag naar de financiële situatie van het huishouden geeft ruim 20% van de zelfstandig ondernemers aan dat geld zij tekort komen en de helft geeft aan dat zij geld overhouden. DGA's komen minder vaak geld tekort en houden vaker veel geld over dan zelfstandig ondernemers of personen met IOA. De verschillen tussen de groepen zelfstandig ondernemers in de financiële situatie van het huishouden zijn gering.

5.16 De verdere loopbaan

Van de zelfstandig ondernemers geeft ruim een kwart aan dat hun bedrijf een (groot of klein) risico loopt om failliet te gaan en 60% geeft aan dat zij zich wel eens zorgen maken over de toekomst van hun bedrijf. Zelfstandig ondernemers met personeel achten het risico op faillissement vaker aanwezig dan zzp'ers en in de nijverheid wordt het risico groter ingeschat dan in de niet-commerciële dienstverlening.

Een kwart van de zelfstandig ondernemers heeft het afgelopen jaar overwogen om een baan als werknemer te zoeken. Dit geldt in sterkere mate voor nieuwe zzp'ers dan voor klassieke zzp'ers en zelfstandigen met personeel. Ook geldt het sterker voor jongere dan voor oudere zelfstandig ondernemers. In de landbouw komt het relatief weinig voor dat zelfstandig ondernemers overwegen om een baan als werknemer te zoeken. Minder dan de helft van de zelfstandig ondernemers die overwegen om een baan als werknemer te zoeken, heeft in het afgelopen jaar daadwerkelijk iets ondernomen om een baan als werknemer te krijgen.

De overgrote meerderheid van de zelfstandig ondernemers wil over 5 jaar hun werk als zelfstandige nog doen. Dit geldt in mindere mate voor 55-plussers dan voor jongere zelfstandig ondernemers. De gemiddelde leeftijd tot waarop zelfstandig ondernemers hun werk denken te kunnen voortzetten is 67 jaar en ze willen gemiddeld tot hun 66^e blijven doorwerken. Bij zelfstandigen met personeel liggen beide doorwerkleeftijden wat lager dan bij zzp'ers en zowel voor het kunnen als het willen doorwerken worden hogere leeftijden genoemd naarmate de zelfstandig ondernemers ouder zijn. In de nijverheid denken zelfstandig ondernemers tot iets minder hoge leeftijd te kunnen en willen doorwerken dan in de overige sectoren. Ongeveer een derde van de zelfstandig ondernemers weet niet tot welke leeftijd ze willen of kunnen blijven werken. Deze onzekerheid is kleiner bij DGA's en groter bij personen met IOA.

Ongeveer 30% van de zelfstandig ondernemers verwacht dat zij financieel gezien kunnen stoppen vóór de wettelijke pensioenleeftijd. Bij de DGA's ligt dit percentage bijna twee maal zo hoog (58%). Verder kunnen zelfstandig ondernemers in de landbouw zich vaker financieel veroorloven om eerder te stoppen met werken dan in de overige sectoren.

5.17 Tevredenheid

Van de zelfstandig ondernemers geeft ruim drie kwart aan dat zij tevreden zijn met de arbeidsomstandigheden en een nog iets groter deel dat zij tevreden zijn met hun werk als zelfstandige. Er zijn slechts geringe verschillen tussen de verschillende groepen zelfstandig ondernemers in de werktevredenheid.

5.18 Technische toelichting op tabel 5.1

In de grote resultatentabel op de volgende pagina's zijn ten eerste de verschillen tussen zelfstandig ondernemers, directeuren-grotaandeelhouders (DGA) en personen met inkomen uit overige arbeid (IOA) getoetst. Bovendien is binnen de groep zelfstandig ondernemers onderscheid gemaakt naar het type zelfstandig ondernemer (zmp'ers, klassieke zzp'ers, nieuwe zzp'ers), naar geslacht, leeftijd en sector.

Elk verschil tussen een onderscheiden groep zelfstandig ondernemers enerzijds (bijvoorbeeld 'mannen' of de leeftijdscategorie '55 jaar en ouder') en alle andere zelfstandig ondernemers anderzijds, is getoetst op significantie. Een gemarkeerde groep is op het betrokken gegeven significant verschillend van alle andere cases op dezelfde regel. We gebruiken het teken '▲' (of 'Δ') wanneer een groep significant *hogere* scoort dan het totaal, en het teken '▼' (of '▽') voor een significant *lager* scorende groep ($p < 0,05$). Percentages zijn getoetst met de Pearson χ^2 toets; gemiddelden met de *t*-test.

Of er een gesloten ('▲') of een open (of 'Δ') symbool wordt gebruikt, hangt af van de grootte van het corresponderende verschil, herberekend naar Cohen's d (Cohen, 1988). Bij verhoudingsgewijs grote verschillen tussen groepen (Cohen's $d \geq 0,20$) gebruiken we een gesloten symbool ('▲'); bij verhoudingsgewijs kleine verschillen (Cohen's $d < 0,20$) gebruiken we een open symbool ('Δ'). Er is daarmee náást het significantie criterium ook een grootte-criterium in acht genomen (Cohen's d is de grootte van het verschil tussen groepen in verhouding tot de standaarddeviatie in de gemeten variabele). Door naast de p -waarde ook naar de effectgrootte te kijken ontstaat een gedifferentieerder beeld.

Tabel 5.1 Resultaten ZEA 2012

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Invulduur in minuten [M]	41Δ	37▼	38	42	43Δ	40▼	42Δ	39▼	40▼	40	44Δ	43	44Δ	40	39▼
N	2.765	501	311	585	636	1.545	1.818	947	1.135	845	785	284	434	1.355	601
A PERSOONSgegevens															
Geboortejaar [registratie] [M]	1.964▲	1.962▼	1.957▼	1.965Δ	1.962▼	1.964	1.964▼	1.965Δ	1.975▲	1.962▼	1.950▼	1.962▼	1.965	1.964	1.964
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
Leeftijd [1-10-2012; registratie] [M]	48▼	50Δ	54▲	47▼	50▲	48	48Δ	47▼	36▼	50▲	62▲	49Δ	47	48	48
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
Leeftijd [registratie]															
1 15 t/m 24	1%Δ	0,2%▼	1%	1%	0,5%▼	2%	1%	1%	3%▲	0%▼	0%▼	0%▼	0,2%▼	1%	2%
2 25 t/m 34	13%▲	3%▼	6%▼	13%	13%	13%	14%Δ	11%▼	32%▲	0%▼	0%▼	10%	15%	12%	14%
3 35 t/m 44	26%	28%	17%▼	30%Δ	22%▼	27%	25%	28%	65%▲	0%▼	0%▼	25%	31%Δ	26%	24%
4 45 t/m 54	30%	36%Δ	21%▼	33%	29%	30%	29%▼	32%Δ	0%▼	100%	0%▼	32%	28%	31%	31%
5 55 t/m 64	21%▼	26%Δ	33%▲	18%▼	25%Δ	20%	20%	22%	0%▼	0%▼	71%▲	22%	21%	20%	22%
6 65 en ouder	9%▼	7%▼	22%▲	6%▼	11%Δ	9%	11%▲	5%▼	0%▼	0%▼	29%▲	11%	5%▼	10%	8%
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
Leeftijd [registratie]															
1 15 t/m 44	41%▲	31%▼	24%▼	44%	36%▼	41%	41%	41%	100%	0%▼	0%▼	35%	46%Δ	40%	39%
2 45 t/m 54	30%	36%Δ	21%▼	33%	29%	30%	29%▼	32%Δ	0%▼	100%	0%▼	32%	28%	31%	31%
3 55 en ouder	29%▼	32%	55%▲	23%▼	36%Δ	29%	30%	27%	0%▼	0%▼	100%	33%	26%	30%	30%
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
Geslacht [registratie]															
1 Man	66%Δ	80%▲	33%▼	66%	72%Δ	63%▼	100%	0%	66%	63%▼	68%	74%Δ	88%▲	68%Δ	40%▼
2 Vrouw	34%▼	20%▼	67%▲	34%	28%▼	37%Δ	0%	100%	34%	37%Δ	32%	26%▼	12%▼	32%▼	60%▲
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
A01. In welke situatie zit u momenteel?															
a. Werkzaam als zelfstandige	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
b. Eén betaalde baan als werknemer (in loondienst, ook uitzendkracht of oproepkracht)	10%▲	2%▼	2%▼	3%▼	14%Δ	11%Δ	9%	11%	11%Δ	11%	7%▼	15%Δ	3%▼	9%	12%Δ
c. Meerdere betaalde banen als werknemer	0,5%	0,4%	0,3%	0,4%	1%	0,5%	0,4%	1%	0,4%	1%	0,4%	1%	0,5%	0,2%	1%
d. Werkloos	1%Δ	0%▼	1%	0%▼	1%	1%Δ	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,2%	1%	1%
e. Arbeidsongeschikt	1%	0,4%	2%	0,4%▼	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%Δ	1%	1%	1%	1%
f. VUT/prepensioen	0,5%▼	1%	4%▲	0,3%	0,2%	1%	1%	0,2%	0%▼	0%▼	2%▲	0%	0%	1%	1%
g. Pensioen/functioneel leeftijdsontslag	4%▼	3%▼	16%▲	1%▼	5%	5%Δ	6%▲	1%▼	0%▼	0%▼	15%▲	3%	3%	6%Δ	3%
h. Schoolgaand/opleiding aan het volgen	1%	0%▼	2%	1%	1%	1%	1%▼	2%Δ	2%Δ	1%	0,3%▼	1%	0%▼	1%	2%
i. Huisvrouw/huisman	5%▼	3%▼	15%▲	3%▼	8%Δ	5%	2%▼	12%▲	4%	6%	5%	9%Δ	4%	4%▼	7%Δ
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?															
1 Geen opleiding gevolgd/afgemaakt, basisonderwijs	2%Δ	0,4%▼	2%	2%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	3%Δ	3%	3%	3%	1%▼
2 LBO, VMBO (kader- en beroepsgerichte leerweg), VBO, leerlingwezen	10%Δ	5%▼	10%	12%	11%	10%	13%▲	5%▼	10%	11%	11%	12%	25%▲	8%▼	3%▼
3 MAVO, VMBO (theoretische en gemengde leerweg), eerste drie jaar HAVO/VWO, MULO, ULO	10%	6%▼	9%	12%Δ	12%Δ	8%▼	9%	10%	6%▼	9%	14%▲	8%	14%Δ	11%Δ	5%▼
4 MBO	31%Δ	19%▼	27%	32%	45%▲	25%▼	33%Δ	26%▼	36%Δ	27%▼	27%▼	55%▲	38%Δ	29%▼	20%▼
5 HAVO/VWO (bovenbouw), WO-propedeuse	10%▼	17%▲	11%	10%	9%	11%	9%▼	14%Δ	9%▼	13%Δ	9%	5%▼	7%▼	11%	13%Δ
6 HBO, WO-bachelor/kandidaats	25%	28%	22%	21%▼	16%▼	31%▲	23%▼	30%Δ	26%	26%	23%	12%▼	10%▼	25%	41%▲

			Zelfstandig ondernemer													
Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector					
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
7	WO-doctoraal, master	11%▼	24%▲	20%Δ	10%	5%▼	15%▲	11%	13%	11%	11%	12%	4%▼	3%▼	13%Δ	17%▲
-	Gemiddelde	4,6▼	5,3▲	4,8	4,4▼	4,1▼	4,8▲	4,4▼	4,8▲	4,6	4,6	4,5▼	4,0▼	3,6▼	4,6Δ	5,3▲
	N	3.025	539	355	657	699	1.668	1.991	1.034	1.227	914	884	316	471	1.492	654
Hoogst voltooide opleiding																
1	Laag	22%Δ	12%▼	21%	26%Δ	26%Δ	19%▼	25%Δ	18%▼	18%▼	22%	28%▲	24%	42%▲	22%	9%▼
2	Midden	41%Δ	36%▼	38%	42%	53%▲	36%▼	42%	40%	45%Δ	41%	36%▼	61%▲	45%	40%	33%▼
3	Hoog	37%▼	52%▲	41%	32%▼	20%▼	45%▲	33%▼	43%Δ	37%	37%	36%	16%▼	13%▼	38%Δ	58%▲
	N	3.025	539	355	657	699	1.668	1.991	1.034	1.227	914	884	316	471	1.492	654
A05. Hoe is uw huishouden samengesteld?																
1	Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen	34%▼	35%	46%▲	28%▼	34%	35%Δ	35%	31%	21%▼	21%▼	65%▲	28%▼	32%	34%	35%
2	Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen	49%	56%Δ	39%▼	59%▲	49%	45%▼	48%▼	52%Δ	59%▲	63%▲	20%▼	60%▲	56%Δ	46%▼	46%▼
3	Eénouder-huishouden	3%	2%	4%	2%	3%	3%	2%▼	5%Δ	2%	5%Δ	2%▼	1%▼	1%▼	4%	5%Δ
4	Alleenstaand	12%Δ	6%▼	11%	9%▼	11%	14%Δ	13%	11%	14%Δ	9%▼	13%	9%▼	9%▼	13%Δ	13%
5	Anders	2%Δ	1%▼	1%	1%	3%	2%	2%Δ	1%▼	4%▲	1%▼	1%▼	2%	1%	2%	2%
	N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
A06. Heeft uw partner inkomen?																
a.	Ik heb geen partner	1%Δ	1%	0%	1%	2%Δ	1%	1%	1%	2%Δ	1%	0,2%▼	2%	0,5%	1%	1%
b.	Nee, mijn partner heeft geen inkomen	12%	17%Δ	10%	10%	14%	13%	18%▲	2%▼	12%	9%▼	16%Δ	13%	16%Δ	14%	6%▼
c.	Ja, uit baan als werknemer	47%	47%	43%	38%▼	43%▼	52%▲	50%Δ	40%▼	60%▲	47%	28%▼	33%▼	54%Δ	43%▼	55%▲
d.	Ja, als zelfstandige	33%Δ	28%	22%▼	49%▲	35%	25%▼	24%▼	50%▲	25%▼	41%▲	34%	47%▲	21%▼	35%Δ	30%
e.	Ja, (pre)pensioen	5%▼	6%	22%▲	3%▼	5%	6%Δ	4%▼	7%Δ	0%▼	1%▼	17%▲	2%▼	4%	5%	8%Δ
f.	Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen)	4%	3%	8%▲	2%▼	4%	6%Δ	4%	4%	2%▼	3%▼	9%▲	2%	5%	5%	5%
g.	Ja, uit andere bron	2%	1%	2%	2%	4%Δ	2%▼	3%	2%	1%▼	2%	5%▲	6%▲	2%	2%	2%
	N	2.565	495	303	583	600	1.381	1.691	874	1.030	779	756	285	425	1.242	537
Herkomst [registratie]																
1	Autochtoon	84%▼	90%Δ	85%	87%Δ	88%Δ	80%▼	84%	83%	79%▼	85%	88%Δ	98%▲	86%	81%▼	82%
2	Niet autochtoon	16%Δ	10%▼	15%	13%▼	12%▼	20%▲	16%	17%	21%Δ	15%	12%▼	2%▼	14%	19%Δ	18%
	N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
Landsdeel [registratie]																
1	Noord-Nederland (Drenthe, Groningen en Friesland)	11%	7%▼	12%	11%	14%Δ	9%▼	11%	10%	10%	11%	11%	17%▲	11%	11%	7%▼
2	Oost-Nederland (Flevoland, Overijssel en Gelderland)	21%	20%	23%	23%	24%Δ	19%▼	22%Δ	19%▼	19%	22%	23%	29%▲	17%▼	21%	19%
3	West-Nederland (Noord-Holland, Utrecht, Zeeland, Zuid-Holland)	47%	51%	41%▼	43%▼	38%▼	53%▲	47%	49%	50%Δ	47%	45%	28%▼	45%	49%	55%Δ
4	Zuid-Nederland (Noord-Brabant en Limburg)	21%	23%	24%	23%	23%Δ	19%▼	20%	22%	21%	21%	21%	26%Δ	27%Δ	19%▼	19%
	N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
Stedelijkheid [registratie]																
1	Niet	15%	12%	15%	17%	21%▲	11%▼	16%	13%	14%	14%	16%	30%▲	17%	14%	9%▼
2	Weinig	24%	26%	26%	25%	32%▲	21%▼	25%	23%	23%	25%	25%	42%▲	26%	22%▼	18%▼
3	Matig	19%▼	24%Δ	21%	25%Δ	16%▼	19%	19%	20%	18%	19%	21%	18%	20%	19%	19%
4	(Zeer) sterk	42%Δ	38%	38%	34%▼	31%▼	49%▲	40%	44%	45%Δ	41%	38%▼	10%▼	37%▼	45%Δ	54%▲
	N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
B UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE																
B01. Heeft u personeel in dienst?																
1	Nee	78%▲	35%▼	93%▲	0%	100%▲	100%▲	78%	78%	77%	76%	83%Δ	83%Δ	84%Δ	73%▼	83%Δ
2	1-4 personen	15%	24%▲	4%▼	68%▲	0%▼	0%▼	14%	15%	15%	16%	12%▼	13%	12%▼	18%Δ	12%▼

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
3 5-9 personen	5%▼	15%▲	1%▼	22%▲	0%▼	0%▼	5%	4%	5%	5%	3%▼	2%▼	4%	6%▲	4%	
4 10-49 personen	2%▼	21%▲	1%▼	10%▲	0%▼	0%▼	2%	2%	3%	2%	1%	2%	1%▼	3%▲	2%	
5 50-99 personen	0,1%▼	4%▲	0,4%	1%▲	0%	0%▼	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0%	0%	0,2%	0,1%	
6 100-249 personen	0%▼	0,3%▲	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
7 250 personen of meer	0%▼	1%▲	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
B02. Heeft u de afgelopen 12 maanden personeel ingeleend / ingehuurd?																
1 Ja, vaak	7%	13%▲	2%▼	10%▲	7%	5%▼	8%▲	4%▼	10%▲	5%▼	4%▼	10%▲	14%▲	6%▼	4%▼	
2 Ja, soms	22%	29%▲	5%▼	29%▲	26%▲	18%▼	25%▲	17%▼	26%▲	24%	15%▼	47%▲	32%▲	17%▼	15%▼	
3 Nee	71%	58%▼	93%▲	61%▼	67%▼	77%▲	67%▼	79%▲	64%▼	71%	81%▲	43%▼	54%▼	77%▲	81%▲	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
B03. Wat voor personeel heeft u de afgelopen 12 maanden ingeleend / ingehuurd?																
a. Uitzendkrachten via een uitzendbureau	16%▼	29%▲	7%	25%▲	17%	9%▼	17%	13%	17%	13%	19%	24%▲	20%	12%▼	9%▼	
b. Andere zelfstandigen via een intermediair (bijvoorbeeld een detacheringsbureau)	3%▼	8%▲	7%	4%▲	2%	2%	2%	4%	3%	2%	3%	3%	4%	2%	2%	
c. Andere zelfstandigen direct / via eigen netwerk (zonder tussenkomst intermediair)	70%	63%▼	72%	61%▼	57%▼	84%▲	71%	69%	75%▲	68%	59%▼	44%▼	82%▲	74%▲	73%	
d. Personeel van andere bedrijven	14%	16%	21%	17%▲	22%▲	6%▼	14%	11%	16%	13%	9%	30%▲	14%	9%▼	3%▼	
e. Stagiairs	13%▼	19%▲	19%	24%▲	11%	7%▼	12%	16%	15%	12%	10%	14%	7%▼	14%	22%▲	
f. Anders	8%	5%	8%	5%▼	14%▲	7%	8%	9%	5%▼	9%	16%▲	14%▲	3%▼	9%	10%	
N	872	227	25	254	231	387	654	218	442	266	164	181	217	336	122	
B04. Voert u uw onderneming alleen, met een meewerkend gezinslid, of met een medeondernemer?																
a. Alleen	58%	43%▼	81%▲	28%▼	44%▼	76%▲	59%	57%	60%	57%	57%	25%▼	62%	57%	73%▲	
b. Met meewerkend gezinslid / gezinsleden	26%▲	26%	13%▼	42%▲	39%▲	14%▼	26%	26%	22%▼	28%	29%▲	48%▲	26%	28%	13%▼	
c. Met medeondernemer(s)	16%▼	31%▲	4%▼	31%▲	17%	10%▼	16%	17%	18%▲	17%	13%▼	29%▲	12%▼	16%	14%▼	
d. Anders	2%	2%	3%	2%	3%▲	1%▼	1%▼	2%▲	1%	2%	2%	2%	1%	2%	1%	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
B05. Heeft uw bedrijf als belangrijkste doel de verkoop van goederen of grondstoffen of biedt u vooral uw eigen arbeid of diensten aan?																
1 Verkoop van goederen of grondstoffen	23%▲	22%	7%▼	36%▲	66%▲	0%▼	25%▲	20%▼	20%▼	25%	27%▲	77%▲	7%▼	27%▲	3%▼	
2 Aanbieden van eigen arbeid of diensten	66%▼	68%	89%▲	48%▼	0%▼	100%▲	63%▼	71%▲	69%▲	66%	61%▼	16%▼	73%▲	62%▼	90%▲	
3 Beide evenveel	11%▲	9%	3%▼	15%▲	34%▲	0%▼	12%▲	9%▼	12%	9%▼	12%	7%▼	20%▲	11%	7%▼	
N	3.025	540	350	655	701	1.669	1.989	1.036	1.229	913	883	314	471	1.493	653	
B06-B08. Met/zonder personeel																
1 ZMP	22%▼	-	-	100%	0%▼	0%▼	22%	22%	23%	24%	17%▼	17%▼	16%▼	27%▲	17%▼	
2 Klassieke ZZP	23%▲	-	-	0%▼	100%	0%▼	25%▲	19%▼	20%▼	22%	28%▲	69%▲	20%	21%▼	9%▼	
3 Nieuwe ZZP	55%	-	-	0%▼	0%▼	100%	53%▼	59%▲	56%	55%	54%	14%▼	64%▲	52%▼	74%▲	
N	3.031	0	0	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
B06. Maakt u gebruik van eigen kapitaalgoederen, ter waarde van minimaal 100.000 euro? (Zoals een vrachtwagen, een winkelpand of eigen grond)																
1 Ja	28%	39%▲	8%▼	51%▲	47%▲	11%▼	30%▲	24%▼	23%▼	31%	33%▲	82%▲	23%▼	27%▼	13%▼	
2 Nee	70%	60%▼	91%▲	47%▼	50%▼	87%▲	69%▼	73%▲	75%▲	68%	65%▼	15%▼	75%▲	72%▲	85%▲	
3 Weet ik niet	2%	1%	1%	2%	3%▲	1%▼	1%▼	3%▲	2%	1%	2%	3%	2%	1%▼	2%	
N	3.028	538	353	657	701	1.670	1.993	1.035	1.228	916	884	316	471	1.496	652	
B07. Bent u een Directeur Grootaandeelhouder (DGA)?																
1 Ja	7%▼	98%▲	3%▼	14%▲	8%	4%▼	8%▲	4%▼	8%	5%▼	8%	10%▲	6%	8%▲	3%▼	
2 Nee	92%▲	2%▼	96%▲	84%▼	89%▼	96%▲	91%▼	94%▲	91%	93%▲	91%	87%▼	93%	91%▼	96%▲	
3 Weet ik niet	1%▲	0%▼	1%	2%	2%▲	1%▼	1%	2%	1%	1%	2%	3%▲	1%	1%	2%	
N	3.016	539	353	653	698	1.665	1.989	1.027	1.226	911	880	315	470	1.491	647	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
B08. Bent u (of is uw bedrijf of onderneming) ingeschreven bij de Kamer van Koophandel (KvK)?																
1 Ja	99%▲	100%▲	53%▼	100%Δ	100%Δ	98%▼	99%	98%	99%	100%Δ	97%▼	98%	100%	99%Δ	97%▼	
2 Nee	1%▼	0,2%▼	46%▲	0,3%▼	0,4%▼	2%Δ	1%	2%	1%	0,4%▼	3%Δ	2%	0,2%	1%▼	3%Δ	
3 Weet ik niet	0%▼	0%	1%▲	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
N	3.026	539	354	656	699	1.671	1.989	1.037	1.228	915	884	314	471	1.492	655	
B09. Heeft u een Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) van de belastingdienst?																
1 Ja, een VAR-wuo (winst uit onderneming)	30%▲	3%▼	13%▼	16%▼	12%▼	43%▲	31%	28%	33%Δ	29%	25%▼	13%▼	32%	31%Δ	31%	
2 Ja, een VAR-dga (directeur-grootaandeelhouder)	1%▼	20%▲	0,3%▼	2%Δ	0,2%	0,3%▼	1%Δ	0,1%▼	1%	0,4%	0,5%	0%	1%	1%Δ	0,2%	
3 Ja, een VAR-row (resultaat uit overige werkzaamheden)	1%▼	0,2%▼	13%▲	0,4%▼	1%	2%Δ	1%	1%	1%	1%	2%	0,3%	1%	1%	3%Δ	
4 Ja, een VAR-loon (loon uit dienstbetrekking)	1%	2%	2%	2%	1%	1%	2%Δ	1%▼	2%Δ	1%	1%	0,3%	3%Δ	1%	1%	
5 Ja, maar ik weet niet welke VAR	9%Δ	7%	6%▼	6%▼	8%	11%Δ	10%Δ	8%▼	11%Δ	9%	7%▼	7%	19%▲	7%▼	9%	
6 Nee	37%▼	48%Δ	50%▲	46%▲	47%▲	30%▼	37%	38%	31%▼	41%Δ	42%Δ	46%▲	32%▼	38%	37%	
7 Weet ik niet	21%	21%	17%	29%▲	32%▲	13%▼	18%▼	25%Δ	21%	18%▼	22%	33%▲	13%▼	22%	19%	
N	3.029	539	353	657	701	1.671	1.992	1.037	1.229	915	885	316	470	1.495	655	
B10. Hoeveel verschillende klanten (opdrachtgevers of afnemers) had u in de afgelopen 12 maanden?																
1 Geen	2%▼	2%	6%▲	2%	4%Δ	2%▼	2%	2%	1%▼	2%	5%▲	6%▲	1%▼	2%	2%	
2 1	4%▼	7%	16%▲	3%	5%Δ	4%	4%	3%	3%	3%▼	6%Δ	14%▲	2%▼	3%	2%▼	
3 2-3	14%	12%	23%▲	3%▼	18%Δ	16%Δ	15%Δ	12%▼	13%	14%	14%	33%▲	9%▼	13%	8%▼	
4 4-9	20%	13%▼	23%Δ	6%▼	14%▼	27%▲	21%Δ	17%▼	20%	19%	20%	23%	24%Δ	17%▼	17%	
5 10-19	13%Δ	11%	8%▼	8%▼	10%▼	16%▲	13%	13%	15%Δ	12%	10%▼	9%▼	17%Δ	12%	14%	
6 20-49	15%Δ	11%	9%▼	10%▼	11%▼	18%Δ	14%	15%	15%	14%	14%	5%▼	27%▲	12%▼	17%	
7 50-99	9%	9%	6%▼	12%Δ	10%	8%▼	8%▼	11%Δ	10%	10%	8%	4%▼	10%	8%	13%Δ	
8 100 of meer	24%	35%▲	8%▼	55%▲	28%Δ	10%▼	22%▼	27%Δ	23%	26%	23%	6%▼	10%▼	31%▲	28%Δ	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
B11. Welk deel van uw omzet in de afgelopen 12 maanden kwam van uw grootste klant?																
1 0-10% van de omzet	37%Δ	34%	23%▼	59%▲	38%	28%▼	34%▼	44%▲	35%▼	39%	39%	14%▼	29%▼	40%Δ	51%▲	
2 10-40% van de omzet	30%▼	35%Δ	30%	24%▼	26%▼	34%Δ	32%Δ	26%▼	33%Δ	29%	27%▼	25%	41%▲	30%	25%▼	
3 40-60% van de omzet	14%	10%▼	17%Δ	8%▼	12%	17%Δ	14%	13%	13%	14%	14%	14%	13%	14%	11%	
4 60-90% van de omzet	12%	11%	12%	5%▼	13%	15%Δ	14%Δ	10%▼	12%	11%	14%	25%▲	14%	10%▼	9%▼	
5 90-100% van de omzet	7%▼	10%	18%▲	4%▼	11%▲	6%	7%	7%	7%	7%	7%	22%▲	3%▼	6%	4%▼	
N	2.907	522	313	630	667	1.610	1.927	980	1.202	884	821	294	460	1.445	615	
B12. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw bedrijf?																
1 Zeer goed	7%▼	16%▲	7%	8%	4%▼	7%	7%	6%	6%	6%	8%	3%▼	5%	8%Δ	6%	
2 Goed	33%▼	41%Δ	38%	39%Δ	27%▼	33%	33%	34%	35%	33%	31%	32%	30%	32%	39%Δ	
3 Redelijk	31%Δ	22%▼	30%	32%	34%Δ	29%▼	31%	31%	33%Δ	32%	26%▼	38%Δ	34%	30%	29%	
4 Matig	19%Δ	13%▼	18%	14%▼	22%Δ	19%	19%	18%	18%	19%	20%	19%	20%	18%	19%	
5 Slecht	10%Δ	8%	7%▼	7%▼	13%Δ	11%	10%	11%	8%▼	9%	15%▲	8%	11%	12%Δ	8%	
N	3.024	540	340	655	697	1.671	1.988	1.035	1.228	916	880	313	471	1.494	653	
B13. Welke situatie was het meeste op u van toepassing voordat u zelfstandige werd?																
1 Ik werkte in loondienst	66%▼	83%▲	52%▼	70%Δ	60%▼	67%	68%Δ	63%▼	68%	70%Δ	60%▼	47%▼	73%Δ	71%Δ	61%▼	
2 Ik was werkloos	7%Δ	2%▼	7%	3%▼	6%	9%Δ	8%Δ	5%▼	6%▼	7%	8%	2%▼	10%Δ	6%	7%	
3 Ik had geen betaald werk vanwege zorgtaken	3%▼	1%▼	14%▲	2%▼	3%	4%Δ	0,1%▼	9%▲	2%▼	3%	4%Δ	3%	1%▼	3%	4%Δ	
4 Ik had geen betaald werk om gezondheidsredenen	1%Δ	0%▼	1%	0,3%▼	1%	2%Δ	1%▼	2%Δ	1%	1%	2%	0%▼	2%	1%	2%	
5 Ik was met (pre)pensioen of VUT	1%▼	1%	7%▲	0%▼	0,5%	1%Δ	1%	0,4%	0%▼	0%▼	2%▲	0,4%	0%	1%	1%	
6 Ik volgde een opleiding	13%▲	7%▼	6%▼	17%Δ	17%Δ	10%▼	14%Δ	11%▼	19%▲	10%▼	9%▼	32%▲	4%▼	11%▼	17%Δ	
7 Anders	9%	6%▼	13%Δ	8%	13%▲	7%▼	8%	9%	4%▼	8%	15%▲	16%▲	9%	7%▼	9%	
N	3.030	540	354	657	701	1.672	1.993	1.037	1.229	915	886	316	470	1.496	655	

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
B14. Welke omstandigheden maakten dat u als zelfstandige ging werken?															
a. Ik zocht een nieuwe uitdaging	35%	37%	27%▼	31%▼	27%▼	39%▲	33%▼	37%▲	40%▲	34%	28%▼	16%▼	36%	37%▲	37%
b. Ik heb altijd al als zelfstandige willen werken	37%▲	40%▲	11%▼	49%▲	43%▲	30%▼	42%▲	27%▼	45%▲	36%	27%▼	44%▲	39%	38%	32%▼
c. Ik wilde zelf bepalen hoeveel en wanneer ik werk	29%▲	22%▼	32%	20%▼	21%▼	36%▲	27%▼	33%▲	33%▲	31%	22%▼	18%▼	24%▼	30%	37%▲
d. Ik wilde niet (meer) voor een baas werken	21%▲	23%	8%▼	16%▼	18%▼	24%▲	22%	19%	24%▲	22%	15%▼	11%▼	25%▲	21%	22%
e. Ik kon geen geschikte baan vinden als werknemer (in loondienst)	9%	4%▼	12%▲	5%▼	6%▼	12%▲	9%	10%	10%	8%	9%	2%▼	9%	10%	10%
f. Ik kon meer verdienen als zelfstandige	13%	13%	6%▼	10%▼	9%▼	15%▲	14%▲	11%▼	18%▲	11%	7%▼	4%▼	18%▲	12%	15%
g. Mijn werkzaamheden in mijn vorige baan kwamen te vervallen	7%	5%	7%	4%▼	5%▼	9%▲	7%	6%	5%▼	7%	10%▲	1%▼	6%	8%▲	7%
h. Ik ben ontslagen of mijn vorige contract is niet verlengd	6%▲	3%▼	5%	2%▼	4%	8%▲	6%	5%	6%	5%	6%	1%▼	4%	7%▲	6%
i. Mijn werkgever wilde dat ik als zelfstandige ging werken	2%	4%▲	2%	3%	1%▼	3%	3%	2%	2%	2%	2%	1%	3%	2%	2%
j. Mijn baan als werknemer was te zwaar	1%	0,1%▼	3%▲	0,4%▼	1%	2%▲	1%	2%	1%	2%	2%	0%▼	2%	1%	2%
k. In mijn vorige baan was de werksfeer niet goed	6%	4%▼	5%	3%▼	4%▼	8%▲	6%	6%	6%	7%	5%	1%▼	9%▲	6%	7%
l. Anders	23%▼	26%	33%▲	25%	30%▲	19%▼	20%▼	28%▲	19%▼	22%	29%▲	39%▲	16%▼	22%	22%
N	3.027	537	353	655	701	1.672	1.990	1.037	1.229	916	883	316	469	1.494	655
B15. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld als zelfstandige? [M]															
	42▲	48▲	24▼	51▲	46▲	37▼	46▲	35▼	44▲	44▲	38▼	48▲	46▲	43	36▼
N	3.006	538	352	655	699	1.652	1.979	1.027	1.224	910	872	314	469	1.481	648
B16. Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans als zelfstandige?															
0	0,3%	0,3%	0,4%	0%	1%	0,4%	0,4%	0,2%	1%▲	0%▼	0,3%	1%	1%	0,2%	0,2%
1	2%▼	1%▼	8%▲	0,2%▼	1%▼	3%▲	2%	2%	1%▼	2%	4%▲	1%	1%	3%▲	2%
2	3%▼	2%▼	14%▲	1%▼	3%	4%▲	3%▼	4%▲	3%	2%▼	5%▲	3%	2%	3%	4%
3	6%▼	2%▼	20%▲	3%▼	4%▼	8%▲	4%▼	9%▲	5%	4%▼	8%▲	1%▼	3%▼	6%	10%▲
4	9%	7%	12%▲	7%▼	6%▼	12%▲	6%▼	16%▲	9%	9%	9%	3%▼	3%▼	8%▼	20%▲
5	31%	39%▲	26%▼	30%	20%▼	36%▲	31%	30%	33%	31%	28%	9%▼	41%▲	32%	31%
6	30%▲	37%▲	11%▼	43%▲	30%	25%▼	34%▲	24%▼	31%	32%	28%	27%	41%▲	33%▲	21%▼
7	18%▲	11%▼	9%▼	17%	35%▲	11%▼	20%▲	15%▼	17%	21%▲	17%	55%▲	7%▼	16%▼	12%▼
- Gemiddelde	5,3▲	5,3▲	4,0▼	5,6▲	5,7▲	4,9▼	5,4▲	5,0▼	5,3	5,4▲	5,0▼	6,1▲	5,3	5,3	4,8▼
N	3.011	539	352	652	700	1.659	1.980	1.031	1.224	915	872	316	467	1.484	650
B17. Hoeveel uur per week zou u als zelfstandige willen werken? [M]															
	38▲	41▲	24▼	43▲	41▲	35▼	41▲	32▼	41▲	39▲	33▼	44▲	41▲	38	33▼
N	2.900	519	337	625	648	1.627	1.921	979	1.191	883	826	292	453	1.430	633
B18. Hoeveel uur per week besteedt u gemiddeld aan marketing en/of acquisitie voor uw werk als zelfstandige? [M]															
	4,5	6,6▲	1,5▼	5,5▲	5,0▲	4,0▼	4,8▲	4,0▼	4,6	4,8	4,2	2,3▼	5,0	5,1▲	3,8▼
N	2.976	537	340	645	686	1.645	1.961	1.015	1.210	900	866	309	460	1.469	644
B19. Hoeveel uur per week werkt u in loondienst? [M]															
	25▲	17▼	#	19▼	26	25	29▲	18▼	26▲	23	23	25	27	27▲	20▼
N	302	12	9	21	99	183	187	115	139	102	61	48	18	138	82
B20. Sinds wanneer bent u werkzaam als zelfstandige? (Jaartal) [M]															
	1.998▼	1.997▼	2.002▲	1.996▼	1.994▼	2.001▲	1.998▼	1.999▲	2.005▲	1.998	1.990▼	1.991▼	1.998	1.999▲	1.999▲
N	3.015	537	350	651	699	1.664	1.985	1.030	1.226	914	875	314	468	1.489	649
B21. Sinds wanneer bestaat uw huidige bedrijf of onderneming? (Jaartal) [M]															
	1.994	1.989▼	1.995	1.988▼	1.984▼	2.000▲	1.993▼	1.996▲	2.000▲	1.994	1.985▼	1.971▼	1.996▲	1.995▲	1.998▲
N	3.006	537	314	653	697	1.655	1.981	1.025	1.224	906	876	315	467	1.484	645

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
B22a. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u alleen?															
1 Zelden of nooit (0-10%)	17%▼	32%▲	7%▼	39%▲	12%▼	10%▼	16%	17%	17%	17%	15%	19%	21%Δ	17%	12%▼
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	15%	23%▲	8%▼	25%▲	10%▼	14%▼	16%Δ	13%▼	20%▲	14%	9%▼	14%	19%Δ	16%	12%▼
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	13%	16%Δ	4%▼	16%Δ	11%	12%	14%Δ	11%▼	14%Δ	13%	10%▼	20%▲	11%	13%	9%▼
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	15%Δ	11%	11%	12%▼	19%Δ	14%	16%Δ	13%▼	14%	17%	14%	20%Δ	15%	16%	11%▼
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	41%	18%▼	71%▲	7%▼	49%▲	49%▲	38%▼	46%Δ	34%▼	39%	53%▲	27%▼	34%▼	39%▼	56%▲
N	2.681	457	321	546	614	1.521	1.763	918	1.146	801	734	265	403	1.319	605
B22b. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met (personeel van) een opdrachtgever of klant?															
1 Zelden of nooit (0-10%)	66%Δ	52%▼	76%▲	71%Δ	83%▲	57%▼	64%▼	71%Δ	61%▼	67%	74%▲	82%▲	66%	63%▼	71%
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	15%	21%Δ	11%	10%▼	10%▼	18%▲	16%Δ	12%▼	17%Δ	14%	11%▼	12%	16%	16%Δ	10%▼
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	9%	9%	7%	7%	4%▼	11%▲	9%	8%	10%	9%	7%▼	3%▼	10%	10%Δ	7%
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	6%	8%	4%	6%	3%▼	8%Δ	7%Δ	5%▼	7%Δ	5%	5%	3%▼	5%	7%	6%
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	4%▼	10%▲	2%▼	6%	0,1%▼	5%Δ	4%	4%	5%	4%	3%	1%▼	4%	5%	5%
N	2.192	409	235	476	484	1.232	1.430	762	992	653	547	217	317	1.095	486
B22c. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met (personeel van) een leverancier of onderaannemer?															
1 Zelden of nooit (0-10%)	86%	81%▼	96%▲	84%	89%Δ	85%	83%▼	91%▲	81%▼	89%Δ	90%Δ	91%Δ	71%▼	86%	94%▲
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	10%	12%	3%▼	10%	8%	10%	11%Δ	6%▼	13%▲	7%▼	7%▼	6%	20%▲	9%	4%▼
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	3%	4%	0,2%▼	3%	1%▼	4%Δ	4%Δ	1%▼	4%Δ	3%	1%▼	2%	5%Δ	3%	2%
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	1%	2%	0,5%	2%	1%	1%	1%	0,5%	1%	1%	1%	0%	3%▲	1%	0,4%
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	1%	1%	0%	1%	0,4%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	0,1%▼
N	2.113	379	225	463	480	1.171	1.380	733	963	629	521	220	315	1.036	466
B22d. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met andere zelfstandigen?															
1 Zelden of nooit (0-10%)	57%▼	56%	74%▲	61%	68%▲	52%▼	53%▼	64%▲	51%▼	55%	70%▲	62%	43%▼	60%Δ	60%
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	27%Δ	25%	17%▼	26%	19%▼	30%Δ	27%	25%	28%	29%	20%▼	20%▼	27%	28%	26%
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	8%	8%	3%▼	5%▼	7%	10%Δ	10%Δ	5%▼	10%Δ	8%	5%▼	9%	13%▲	6%▼	8%
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	4%	4%	2%	3%	2%▼	5%Δ	5%Δ	2%▼	6%Δ	3%	2%▼	3%	8%▲	2%▼	3%
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	4%	6%	4%	5%	4%	4%	5%	4%	5%	5%	3%	6%	8%▲	3%▼	3%
N	2.345	413	248	482	513	1.350	1.558	788	1.056	714	575	233	377	1.137	518
B22e. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met uw eigen personeel?															
1 Zelden of nooit (0-10%)	10%	11%	10%	10%	-	-	7%▼	15%▲	8%	9%	14%	10%	12%	8%	15%
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	24%	22%	23%	24%	-	-	22%	26%	28%Δ	22%	17%	37%▲	25%	23%	18%
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	16%	15%	36%▲	16%	-	-	19%Δ	12%▼	17%	17%	14%	24%	12%	16%	13%
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	16%	21%	18%	16%	-	-	17%	14%	19%	13%	16%	10%	17%	16%	18%
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	34%	32%	14%	34%	-	-	35%	33%	28%▼	39%	39%	19%▼	34%	36%	36%
N	598	324	19	598	-	-	390	208	267	200	132	49	70	372	103
B22f. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met ingeleend / ingehuurd personeel?															
1 Zelden of nooit (0-10%)	59%	55%	70%	51%▼	64%	61%	56%▼	66%Δ	56%	62%	60%	59%	52%▼	60%	65%
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	29%	30%	30%	34%	30%	26%	30%	28%	31%	27%	30%	32%	27%	29%	32%
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	5%	6%	0%	6%	4%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	4%	7%	5%	3%
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	3%	4%	0%	4%	1%▼	4%	4%Δ	1%▼	4%	3%	1%	2%	7%▲	3%	0%▼
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	4%	4%	0%	6%Δ	1%	3%	4%	1%	4%	2%	5%	3%	7%▲	3%	0%▼
N	717	188	20	208	192	317	536	181	392	200	125	153	170	273	107
B22g. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met een medeondernemer?															
1 Zelden of nooit (0-10%)	14%	16%	11%	15%	15%	11%	14%	13%	11%	18%	13%	14%	14%	11%	23%▲
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	21%▼	30%▲	16%	26%▲	17%	18%	24%	17%	25%Δ	19%	16%	26%	17%	22%	16%
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	18%	13%	11%	14%	19%	23%	16%	23%	17%	17%	20%	23%	11%	18%	18%
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	10%	14%	30%▲	9%	10%	11%	8%	13%	11%	10%	8%	10%	18%	10%	6%
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	37%▲	27%▼	32%	35%	39%	38%	38%	35%	35%	35%	43%	28%	41%	38%	36%
N	462	156	12	192	117	153	295	167	209	145	108	87	50	233	84

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
B22h. Welk deel van uw werktijd als zelfstandige werkt u samen met een gezinslid?																
1 Zelden of nooit (0-10%)	16%	17%	12%	12%▼	13%	25%▲	18%	13%	16%	18%	14%	12%	26%▲	13%▼	24%▲	
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	30%	28%	30%	20%▼	34%	36%Δ	35%▲	21%▼	36%Δ	26%	29%	28%	35%	30%	29%	
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	18%	11%	20%	23%▲	18%	11%▼	19%	16%	14%	17%	22%Δ	23%	13%	18%	14%	
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	11%	11%	12%	14%Δ	10%	8%	10%	12%	12%	10%	9%	12%	6%	11%	13%	
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	25%	33%	26%	32%▲	25%	19%▼	18%▼	39%▲	22%	29%	26%	25%	20%	29%Δ	20%	
N	739	129	42	254	256	229	481	258	258	240	242	149	112	390	77	
B23. Welk deel van uw werktijd zijn er andere personen in dezelfde werkruimte aan het werk als u? (Bijvoorbeeld dezelfde werkkamer, bouwplaats etc.)																
1 Zelden of nooit (0-10%)	41%	26%▼	63%▲	13%▼	49%▲	48%▲	37%▼	48%▲	34%▼	41%	50%▲	32%▼	30%▼	39%▼	57%▲	
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	17%	16%	14%	18%	20%Δ	16%▼	19%Δ	14%▼	18%	18%	15%	25%▲	23%Δ	16%	13%▼	
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	13%Δ	13%	7%▼	18%Δ	10%▼	13%	14%	13%	15%Δ	14%	10%▼	17%Δ	10%▼	15%Δ	9%▼	
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	13%	21%▲	5%▼	20%▲	10%▼	11%▼	14%	12%	16%Δ	12%	10%▼	15%	16%Δ	14%	9%▼	
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	15%▼	23%▲	11%▼	31%▲	10%▼	12%▼	16%Δ	14%▼	17%	15%	14%	11%▼	20%Δ	17%	12%▼	
N	3.017	537	348	656	700	1.661	1.985	1.033	1.224	910	883	316	467	1.487	653	
B24. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?																
1 Ja, regelmatig	39%	40%	30%▼	42%	40%	38%	39%	39%	43%Δ	43%Δ	31%▼	35%	23%▼	42%Δ	46%Δ	
2 Ja, soms	40%	44%Δ	30%▼	42%	41%	39%	40%	40%	43%Δ	37%▼	39%	50%▲	42%	39%	36%▼	
3 Nee	21%▼	16%▼	41%▲	16%▼	19%	23%Δ	20%	21%	14%▼	20%	30%▲	15%▼	35%▲	19%▼	19%	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
B25. Heeft u het afgelopen jaar tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's ochtends gewerkt?																
1 Ja, regelmatig	9%	8%	5%	9%	9%	9%	11%Δ	7%▼	11%	10%	7%▼	11%	3%▼	11%Δ	7%	
2 Ja, soms	27%	26%	22%	25%	34%▲	25%▼	31%▲	21%▼	29%	26%	25%	54%▲	23%	26%	20%▼	
3 Nee	63%▼	67%	73%Δ	66%	56%▼	66%Δ	59%▼	72%▲	60%▼	64%	68%Δ	35%▼	74%▲	63%	73%▲	
N	2.394	455	211	547	564	1.283	1.582	813	1.051	725	619	268	304	1.209	529	
B26. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?																
1 Ja, regelmatig	54%▲	49%	29%▼	64%▲	68%▲	44%▼	55%	53%	59%Δ	56%	45%▼	78%▲	35%▼	57%Δ	50%▼	
2 Ja, soms	33%▼	41%Δ	35%	28%▼	23%▼	40%▲	34%	32%	33%	34%	34%	15%▼	45%▲	33%	33%	
3 Nee	13%▼	10%▼	36%▲	8%▼	9%▼	16%▲	11%▼	15%Δ	8%▼	10%▼	21%▲	8%▼	20%▲	10%▼	17%Δ	
N	3.025	540	354	656	701	1.668	1.990	1.035	1.226	916	883	315	471	1.493	651	
B27. Waar werkt u doorgaans?																
a. Op eigen werklocatie (kantoor, winkel, eigen grond)	51%	73%▲	17%▼	84%▲	68%▲	30%▼	48%▼	55%Δ	46%▼	58%▲	50%	83%▲	34%▼	52%	49%	
b. Thuis (in woning)	45%▼	47%	68%▲	36%▼	41%▼	51%▲	40%▼	56%▲	45%	44%	48%	28%▼	22%▼	52%▲	54%▲	
c. Bij klant / opdrachtgever	40%	38%	43%	23%▼	22%▼	54%▲	46%▲	29%▼	47%▲	39%	31%▼	12%▼	72%▲	37%▼	34%▼	
d. Onderweg (in auto, trein etc.)	11%	18%▲	2%▼	9%	11%	11%	13%Δ	7%▼	12%Δ	10%	9%	4%▼	6%▼	13%▲	9%	
e. Anders	9%Δ	4%▼	7%	6%▼	9%	10%Δ	9%	9%	9%	8%	10%	8%	6%▼	8%	13%▲	
N	3.030	539	355	657	701	1.672	1.994	1.036	1.229	915	885	316	471	1.495	654	
B28. Hoeveel van uw werk als zelfstandige verricht u gemiddeld thuis? (Uur per week) [M]																
	16Δ	12▼	15	13▼	22▲	15▼	16	16	15▼	17	17	31▲	9,6▼	16	15	
N	2.996	535	349	656	688	1.652	1.971	1.025	1.223	905	868	314	463	1.474	651	
B29. Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg? (Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek etc., minuten per dag) [M]																
	71	82Δ	42▼	63▼	61▼	78Δ	84▲	46▼	75	68	68	26▼	99▲	78Δ	57▼	
N	2.925	527	342	644	672	1.609	1.933	992	1.202	886	836	301	460	1.439	632	
B30. Bent u lid van een brancheorganisatie of een belangenvereniging? [% ja]																
	47%	55%Δ	31%▼	67%▲	49%	38%▼	43%▼	53%Δ	42%▼	51%Δ	49%	69%▲	38%▼	40%▼	60%▲	
N	3.026	538	354	657	699	1.670	1.991	1.034	1.229	913	884	314	470	1.494	654	

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
B31. Hoe tevreden bent u over de activiteiten van brancheorganisaties en belangenverenigingen?															
1 Niet tevreden	11%Δ	10%	5%▼	13%Δ	14%Δ	9%▼	10%	12%	10%	13%Δ	10%	14%	9%	10%	13%
2 Tevreden	31%	40%▲	23%▼	44%▲	31%	26%▼	29%▼	35%Δ	27%▼	35%Δ	33%	53%▲	22%▼	26%▼	40%▲
3 Zeer tevreden	3%	4%	4%	6%Δ	2%▼	3%	3%	4%	3%	3%	4%	3%	4%	3%	4%
4 Weet niet / geen mening	55%	46%▼	68%▲	37%▼	53%	62%▲	57%Δ	50%▼	60%Δ	49%▼	53%	30%▼	65%▲	60%▲	43%▼
N	2.962	532	330	644	684	1.635	1.952	1.070	1.206	892	864	308	461	1.458	641
C UW BEROEP/VAK															
Beroep [2-digits; ISCO2008]															
01 Militairen	0,1%	0%	0,2%	0%	0,2%	0,0%	0,1%	0%	0%	0,2%Δ	0%	0%	0%	0,1%	0,1%
10 Leidinggevende functies	0,1%	0,5%Δ	0%	0,3%	0%	0,1%	0,2%	0%	0%	0%	0,4%Δ	0%	0%	0,2%	0%
11 Topbestuurders, leden wetgevende instanties, beleidsvoerende functies	0,1%▼	1%Δ	0,4%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0%	0%	0,1%	0,2%	0%	0%	0,1%	0%
12 Managers op administratief en commercieel gebied	0,1%▼	3%▲	0,3%	0%	0%	0,2%	0,2%	0%	0,2%	0%	0,1%	0%	0%	0,2%	0%
13 Managers productie en gespecialiseerde dienstverlening	1%▼	5%▲	0,4%	2%Δ	0%▼	0,4%	1%Δ	0,2%▼	1%	0,4%	1%	0%	1%	1%	0,2%
14 Managers horeca, detailhandel en overige diensten	1%	2%Δ	0%▼	2%Δ	1%	1%▼	1%	1%	1%▼	2%Δ	1%	1%	0%▼	2%Δ	0,2%▼
21 Ingenieurs en onderzoekers wis-, natuur- en technische wetenschappen	5%	7%	5%	3%▼	3%▼	7%▲	6%Δ	3%▼	6%Δ	5%	4%	1%▼	6%	8%▲	2%▼
22 Specialisten gezondheidszorg (artsen, verloskundigen e.d.)	5%Δ	3%▼	4%	10%▲	1%▼	6%	3%▼	9%▲	5%	6%	5%	0,5%▼	1%▼	1%▼	23%▲
23 Docenten	2%	0,4%▼	6%▲	1%▼	0,1%▼	4%▲	2%▼	3%Δ	2%	2%	3%	0,3%▼	0%▼	1%▼	7%▲
24 Specialisten bedrijfsbeheer en administratie (accountants, HR adviseurs)	7%▼	16%▲	4%▼	3%▼	2%▼	11%▲	7%	8%	6%	9%Δ	7%	0,3%▼	2%▼	9%▲	7%
25 Specialisten informatie- en communicatietechnologie (systeemanalisten, softwareontwikkelaars)	3%▼	8%▲	1%▼	2%	1%▼	4%Δ	4%Δ	1%▼	5%Δ	3%	1%▼	0,4%▼	1%▼	6%▲	0,2%▼
26 Juristen, sociaal wetenschappers en kunstenaars	8%	5%▼	16%▲	2%▼	7%	11%▲	6%▼	11%Δ	7%▼	8%	11%Δ	1%▼	1%▼	8%	18%▲
31 Technische vakspecialisten (landmeters, analisten, technisch tekenaars)	2%	3%	1%▼	3%	1%▼	3%	3%Δ	1%▼	2%	2%	2%	0%▼	3%	4%Δ	0,3%▼
32 Verpleegkundigen, mondhygiënisten, ambulancepersoneel e.d.	2%	0,4%▼	3%Δ	1%▼	1%	3%Δ	1%▼	4%Δ	1%▼	2%	2%	1%	1%	1%▼	5%▲
33 Vakspecialisten bedrijfsbeheer en administratie (boekhouders, inkopers)	7%▼	18%▲	3%▼	8%	8%	7%	8%	7%	6%▼	7%	10%Δ	2%▼	2%▼	13%▲	1%▼
34 Vakspecialisten op juridisch, maatschappelijk en cultureel gebied	3%	0,3%▼	5%▲	2%	1%▼	3%Δ	2%▼	3%Δ	2%	3%	3%	0,4%▼	1%▼	2%	5%▲
35 Vakspecialisten informatie en communicatie (computer operator, geluidstechnicus)	1%Δ	0,1%▼	1%	0,3%▼	1%	1%Δ	1%Δ	0,4%▼	2%Δ	0,4%▼	0,3%▼	0%▼	0%▼	2%Δ	1%
41 Administratief medewerkers	1%▼	2%Δ	1%	1%	1%	1%	0,3%▼	2%Δ	0,5%	0,4%	2%Δ	0%	1%	1%Δ	0,1%▼
42 Klantvoorlichters, kassiers, incassomedewerkers	0,3%	0,4%	1%	0,4%	1%	0,2%	0,1%▼	1%Δ	0,1%	0,4%	0,3%	0%	0%	1%Δ	0,1%
43 Boekhoudkundig medewerkers en voorraadbeheerders	1%▼	2%	3%Δ	1%	1%	1%	1%▼	2%Δ	1%	1%	1%	1%	1%	2%Δ	0%▼
44 Overig administratief personeel	0,2%	0,2%	0,5%	0,4%	0%	0,3%	0,2%	0,3%	0,4%	0%	0,2%	0%	0%	0,4%Δ	0%
51 Medewerkers persoonlijke dienstverlening (kappers, uitvaartverzorgers)	7%Δ	3%▼	7%	10%Δ	4%▼	7%	3%▼	13%▲	7%	7%	6%	0,3%▼	0,4%▼	5%▼	20%▲
52 Verkopers	9%Δ	7%	3%▼	18%▲	19%▲	1%▼	8%▼	11%Δ	9%	8%	10%	1%▼	1%▼	17%▲	1%▼
53 Verzorgend personeel	1%▼	0,2%▼	25%▲	1%	0,2%▼	2%Δ	0,3%▼	3%▲	1%	1%	2%	1%	0%▼	0,4%▼	4%▲
54 Beveiligingswerkers	0,2%	0,1%	0,2%	0,1%	0,3%	0,2%	0,3%	0%	0,1%	0,3%	0,2%	0%	0,2%	0,3%	0%

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
61 Tuinders, akkerbouwers en veetelers	10%▲	2%▼	3%▼	10%	29%▲	2%▼	12%Δ	6%▼	10%	10%	10%	80%▲	1%▼	2%▼	0,3%▼	
62 Bosbouwers, vissers en jagers	0,1%	0%	0%	0%	0,4%Δ	0%	0,2%	0%	0,2%Δ	0%	0%	1%▲	0%	0%	0%	
70 Ambachtslieden	0,0%	0,2%	0%	0%	0%	0,1%	0,1%	0%	0,1%	0%	0%	0%	0%	0,1%	0%	
71 Bouwarbeiders [excl. elektriciens]	9%▲	3%▼	1%▼	6%▼	6%▼	11%Δ	13%▲	2%▼	12%Δ	9%	5%▼	2%▼	50%▲	1%▼	1%▼	
72 Metaalarbeiders, machinemonteurs	2%	2%	0%▼	3%Δ	1%	2%	3%Δ	1%▼	2%	2%	2%	1%	4%Δ	2%	0,2%▼	
73 Medewerkers drukkerij en kunstnijverheid	1%	0,4%	1%	1%	2%	1%	2%Δ	1%▼	1%▼	1%	2%Δ	0%▼	4%▲	1%▼	1%	
74 Elektriciens en electronicamonteurs	1%	1%	0,4%	1%	1%	1%	1%Δ	0,3%▼	1%Δ	1%	1%	0%	4%▲	0,2%▼	0,5%	
75 Voedselverwerkende beroepen, houtwerkers, kleermakers en andere ambachtslieden	3%Δ	1%▼	1%▼	3%	5%Δ	2%▼	3%Δ	2%▼	3%	2%	4%	1%▼	11%▲	2%▼	1%▼	
81 Bedieners vaste machines en installaties	0,3%	1%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%	0,4%	0,2%	0%▼	1%Δ	0,4%	0%	1%	0,2%	0,4%	
82 Assemblagemedewerkers	0,1%	0,2%	0%	0%	0,2%	0,2%	0,2%	0%	0,2%	0%	0,1%	0%	1%Δ	0,1%	0%	
83 Bestuurders voertuigen en bedieners mobiele installaties	3%Δ	1%	1%▼	2%	1%▼	4%Δ	3%Δ	1%▼	3%	2%	2%	3%	1%▼	4%▲	0,1%▼	
91 Huishoudelijke hulpen en schoonmakers	1%	0,4%	2%Δ	1%	0%▼	1%	1%	0,3%	1%	1%	0,4%	0%	0,2%	1%Δ	0,2%	
92 Hulparbeiders land- en bosbouw, visserij	0,3%	0%	0%	0,4%	0,5%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,1%	0,5%	2%▲	0%	0,1%	0%	
93 Hulparbeiders mijnbouw, bouwnijverheid, industrie en vervoer	0,4%	0,2%	0%	1%	0,3%	0,3%	1%	0,1%	0,4%	0,4%	0,4%	2%▲	0,4%	0,3%	0%	
94 Keukenhulpen en fastfoodbereiders	0,1%	0%	0%	0,3%Δ	0%	0%	0,1%	0%	0%	0,2%Δ	0%	0%	0%	0,1%	0%	
96 Vuilnisophalers en overige elementaire beroepen	1%Δ	0,2%	0%	0,3%	1%	1%Δ	1%Δ	0,2%▼	1%	1%	1%	0%	2%Δ	1%	0,2%	
N	3.000	534	354	649	693	1.657	1.970	1.030	1.218	904	878	313	468	1.481	647	
C02. Kunt u aangeven in welke categorie uw beroep of vak het beste past?																
1 Schilders	2%Δ	1%	0,4%	1%▼	0,2%▼	3%Δ	2%Δ	0,4%▼	2%	2%	2%	0%▼	10%▲	0,3%▼	0%▼	
2 Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers, e.d.	1%	1%	0%▼	1%	2%Δ	1%	2%Δ	0%▼	2%Δ	1%	0,3%▼	0,2%	7%▲	0,2%▼	0%▼	
3 Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	3%Δ	1%▼	0,2%▼	3%	2%▼	5%Δ	5%▲	1%▼	5%Δ	4%	2%▼	1%▼	20%▲	0,4%▼	0,1%▼	
4 Aannemers bouw en installatie	3%Δ	2%	0%▼	2%	2%	3%	4%▲	0,3%▼	3%Δ	2%	2%	1%▼	15%▲	0,2%▼	0,4%▼	
5 Kleermakers, stoffeerders, e.d.	1%Δ	0,2%	0%	0,3%	1%	1%	0,5%▼	1%Δ	1%	1%	1%	0%	2%▲	1%	0,5%	
6 Monteurs, instrumentmakers, reparateurs, e.d.	2%Δ	2%	0,2%▼	3%	2%	2%	4%▲	0,4%▼	3%	2%	3%	0%▼	5%▲	3%	1%▼	
7 Overige ambachtelijke en industriële beroepen	6%Δ	4%	3%▼	7%Δ	6%	4%▼	7%Δ	3%▼	5%	5%	6%	2%▼	19%▲	4%▼	2%▼	
8 Buschauffeurs, treinbestuurders, schippers, e.d.	1%	0,3%	0,3%	1%	0%▼	1%	1%	1%	1%	1%	0,4%	0%	0%	1%Δ	0%▼	
9 Vrachtwagenchauffeurs	1%	1%	0%	1%	0,4%▼	2%Δ	2%Δ	0,2%▼	1%	1%	1%	1%	0,5%	2%Δ	0%▼	
10 Grondwerk- en kraanmachinisten, e.d.	0,4%	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%	0,4%	0,4%	0,3%	0,5%	0,4%	0,1%	1%	1%	0,4%	0%	
11 Postbestellers, koeriers, bezorgers, e.d.	1%	0%	0,4%	0,4%	0%▼	1%Δ	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	1%Δ	0%▼	
12 Overige transportberoepen	1%	2%	0,2%	2%Δ	0,2%▼	1%	1%	1%	2%Δ	1%▼	1%	0%▼	0%▼	2%Δ	0,2%▼	
13 Secretariaessen, typisten, e.d.	0,4%	1%Δ	0,4%	0,3%	0,2%	1%	0%▼	1%Δ	0,4%	0,3%	1%	0%	0%	1%Δ	0%	
14 Accountants, boekhouders, administrateurs, e.d.	3%	5%	5%	4%	1%▼	4%Δ	3%▼	4%Δ	2%▼	4%	5%Δ	1%▼	1%▼	6%▲	0%▼	
15 Overige administratieve beroepen	1%▼	3%Δ	1%	1%	1%	1%	0,4%▼	2%Δ	1%	1%	1%	0,5%	1%	1%Δ	0,2%▼	
16 Vertegenwoordigers, handelsagenten	2%	3%	0,4%▼	2%	6%▲	0,3%▼	2%	2%	1%	2%	3%Δ	1%	0,5%▼	3%▲	0,3%▼	
17 Winkeliers en andere verkopers	7%Δ	6%	1%▼	16%▲	15%▲	0,3%▼	6%	8%	6%▼	8%	8%	1%▼	1%▼	14%▲	1%▼	
18 Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen, e.d.	1%▼	3%Δ	1%	1%	0,1%▼	1%Δ	1%Δ	0,2%▼	0,4%▼	1%	1%	0%	0%▼	2%Δ	0%▼	
19 Overige commerciële beroepen	2%	5%Δ	0,4%▼	2%	5%Δ	2%▼	3%	2%	3%	2%	3%	1%	1%▼	3%Δ	1%▼	
20 Horecaondernemers, cateraars, koks, e.d.	3%	3%	1%▼	9%▲	3%	1%▼	3%	3%	3%	4%Δ	2%	0%▼	0%▼	6%▲	0,3%▼	
21 Huisbewaarders, schoonmakers (in gebouwen), e.d.	0,3%	0,2%	0,4%	0,4%	0%	0,3%	0,4%	0,2%	0,3%	0,2%	0,3%	0%	0%	1%Δ	0%	
22 Beveiligers, bewakers, e.d.	0,2%	0%	0%	1%Δ	0%	0,1%	0,3%	0%	0,4%	0,1%	0%	0%	0%	0,4%Δ	0%	
23 Kappers, schoonheidsspecialisten	3%Δ	0,2%▼	2%	3%	1%▼	3%Δ	0,4%▼	7%▲	4%Δ	2%	2%▼	0%▼	0%▼	0,1%▼	12%▲	
24 Overige dienstverlenende functies	5%	4%	9%▲	3%	2%▼	6%Δ	4%▼	6%Δ	4%	4%	5%	2%▼	2%▼	6%Δ	6%	
25 Geneeskundigen, tandartsen	2%	2%	1%	4%▲	0%▼	2%	2%▼	3%Δ	2%	2%	2%	0%▼	0%▼	0,0%▼	8%▲	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
26 Fysiotherapeuten, psychologen, logopedisten, e.d.	3%	1%▼	3%	5%Δ	0%▼	3%	1%▼	5%▲	2%	3%	3%	0%▼	0,4%▼	0,3%▼	11%▲	
27 Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden	0,5%	0%	2%Δ	0,3%	0%▼	1%Δ	0,1%▼	1%Δ	0,2%	1%	1%	0%	0%	0,1%▼	2%▲	
28 Bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpverleners, e.d.	1%▼	0%▼	13%▲	0,3%	0,2%	1%Δ	0%▼	2%▲	1%Δ	0,3%	1%	0,5%	0%	0,3%▼	2%▲	
29 Alfahulpverleners	0%▼	0%	5%▲	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
30 Overige gezondheidszorgberoepen	3%▼	1%▼	9%▲	2%▼	1%▼	4%Δ	1%▼	6%▲	2%▼	3%	3%	0%▼	1%▼	0,4%▼	10%▲	
31 Docenten basis-, voortgezet en hoger onderwijs	1%▼	0,1%	3%▲	0,4%	0%▼	1%Δ	0,4%	1%	0,4%	1%	1%	0%	0%	0,1%▼	2%▲	
32 Coaches, trainers, cursusleiders	3%	1%▼	4%	1%▼	0,1%▼	5%▲	2%▼	4%Δ	2%	3%	3%	0%▼	1%▼	1%▼	9%▲	
33 Organisatieadviseurs	1%▼	3%▲	1%	0,5%	0%▼	1%Δ	1%	1%	1%	1%	1%	0,3%	0,1%	1%Δ	0,5%	
34 Overige opleidings- en adviesberoepen	2%	2%	3%	0,3%▼	0,4%▼	3%Δ	2%	2%	1%▼	2%	3%Δ	0,4%	0,4%▼	2%	3%Δ	
35 Architecten, ingenieurs en verwante technici, tekenaars, e.d.	3%	4%	3%	2%	1%▼	4%Δ	4%Δ	1%▼	2%	2%	4%Δ	0%▼	2%	5%▲	0,3%▼	
36 ICT-ers, websitebouwers, DTP-ers, e.d.	4%	7%Δ	2%	3%	2%▼	6%Δ	6%▲	1%▼	7%Δ	4%	1%▼	0%▼	1%▼	8%▲	1%▼	
37 Kunstenaars, musici, acteurs, e.d.	4%Δ	0,2%▼	3%	0,2%▼	5%	4%Δ	3%	4%	4%	3%	3%	1%▼	0%▼	2%▼	11%▲	
38 Journalisten, schrijvers, fotografen, tolken, vertalers, e.d.	3%	1%▼	5%Δ	0%▼	1%▼	5%▲	2%▼	5%▲	3%	3%	3%	0%▼	0%▼	4%Δ	3%	
39 Beroepssporters	0,2%	0%	0%	0%	0,4%	0,1%	0,2%	0%	0,2%	0%	0,2%	0%	0%	0,2%	0,1%	
40 Overige specialisten	2%▼	4%Δ	3%	1%▼	1%▼	4%Δ	2%	3%	3%	2%	2%	0%▼	2%	4%Δ	2%	
41 Akkerbouwers	1%Δ	0%▼	0%	1%	4%▲	0,2%▼	1%	1%	1%	1%	2%Δ	10%▲	0,3%	0,2%▼	0%▼	
42 Veehouders, pluimveehouders	5%▲	0%▼	1%▼	3%▼	20%▲	0,5%▼	6%Δ	4%▼	5%	7%Δ	5%	49%▲	0,5%▼	0,3%▼	0,1%▼	
43 Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers, e.d.	3%Δ	1%	1%	6%▲	6%▲	1%▼	4%Δ	2%▼	3%	3%	3%	20%▲	0,3%▼	2%▼	0%▼	
44 Vissers, viskwekers, jagers, e.d.	0,2%	0%	0,4%	0%	1%Δ	0,1%	0,3%	0%	0,2%	0%	0,3%	1%▲	0%	0,1%	0%	
45 Dierenartsen	0,1%	0%	0%	1%Δ	0%	0%▼	0,1%	0,1%	0,0%	0,3%	0,0%	0%	0%	0,2%	0%	
46 Overige agrarische beroepen	1%	1%	0,3%	1%▼	2%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	7%▲	1%	0,4%▼	1%	
47 Interimmanagers	1%▼	5%▲	1%	0,2%▼	0,2%▼	2%Δ	2%	1%	1%	2%	1%	0%▼	0%▼	2%▲	0,1%▼	
48 Directeuren, topmanagers	1%▼	9%▲	0,2%▼	2%Δ	0,2%	0,4%	1%	1%	1%	0,3%	1%	0%	0,4%	1%	0,3%	
49 Overige leidinggevende beroepen	1%▼	2%Δ	1%	1%Δ	0,5%	0,4%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,3%	1%	0,4%	
50 Overige beroepen	6%▼	8%	11%Δ	4%▼	6%	7%Δ	6%	6%	6%	5%	6%	1%▼	3%▼	6%	9%Δ	
N	3.017	535	350	654	698	1.665	1.987	1.031	1.222	910	886	316	471	1.487	650	
D UW BEDRIJF																
Sector [13 categorieën; SBI2008-registratie]																
1 A (01-03). Landbouw, bosbouw en visserij	11%▲	2%▼	5%▼	8%▼	32%▲	3%▼	12%Δ	8%▼	10%	11%	12%	100%	0%▼	0%▼	0%▼	
2 B-E (06-39). Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	5%	4%	2%▼	4%	6%	5%	6%Δ	3%▼	4%	5%	7%Δ	0%▼	32%▲	0%▼	0%▼	
3 F (41-43). Bouwnijverheid	11%Δ	7%▼	2%▼	8%▼	7%▼	14%▲	15%▲	3%▼	14%Δ	10%	7%▼	0%▼	68%▲	0%▼	0%▼	
4 G (45-47). Groot- en detailhandel	17%Δ	15%	4%▼	30%▲	34%▲	4%▼	17%	16%	14%▼	18%	20%Δ	0%▼	0%▼	33%▲	0%▼	
5 H (49-53). Vervoer en opslag	4%Δ	3%	1%▼	5%	1%▼	5%Δ	4%	3%	4%	4%	3%	0%▼	0%▼	8%▲	0%▼	
6 I (55-56). Horeca	4%	3%	2%	9%▲	3%	2%▼	3%	4%	3%	5%	3%	0%▼	0%▼	7%▲	0%▼	
7 J (58-63). Informatie en communicatie	6%	5%	2%▼	4%▼	3%▼	8%Δ	7%Δ	3%▼	9%▲	5%	2%▼	0%▼	0%▼	12%▲	0%▼	
8 K (64-66). Financiële instellingen	1%▼	23%▲	0%▼	1%	0,1%▼	1%	1%	1%	0,2%▼	1%	1%Δ	0%	0%▼	1%Δ	0%▼	
9 L-N (68-82). Zakelijke dienstverlening/onroerend goed	20%▼	32%▲	15%▼	14%▼	5%▼	29%▲	20%	20%	19%	20%	22%	0%▼	0%▼	39%▲	0%▼	
10 O (84). Openbaar bestuur	0,0%	0,2%	0,3%	0%	0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0%	0%	0%	0%	0%	0,2%Δ	
11 P (85). Onderwijs	4%	1%▼	9%▲	1%▼	0,4%▼	7%▲	3%	5%	3%	4%	4%	0%▼	0%▼	0%▼	17%▲	
12 Q (86-88). Gezondheids- en welzijnzorg	8%▼	3%▼	44%▲	11%Δ	0,2%▼	10%Δ	4%▼	16%▲	7%	9%	8%	0%▼	0%▼	0%▼	36%▲	
13 R-U (90-99). Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	10%Δ	1%▼	15%▲	6%▼	8%▼	13%▲	6%▼	18%▲	11%	10%	10%	0%▼	0%▼	0%▼	46%▲	
N	2.937	540	245	650	686	1.600	1.937	1.000	1.175	894	868	316	471	1.496	655	

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Sector [4 categorieën; SBI2008-registratie]															
1 A. Landbouw, bosbouw en visserij	11%▲	2%▼	5%▼	8%▼	32%▲	3%▼	12%Δ	8%▼	10%	11%	12%	100%	0%▼	0%▼	0%▼
2 B-F. Nijverheid en energie	16%Δ	12%▼	4%▼	12%▼	14%	19%Δ	21%▲	6%▼	18%Δ	15%	14%	0%▼	100%	0%▼	0%▼
3 G-N. Commerciële dienstverlening	51%▼	80%▲	24%▼	62%▲	46%▼	48%▼	53%Δ	47%▼	50%	51%	51%	0%▼	0%▼	100%	0%▼
4 O-U. Niet-commerciële dienstverlening	22%	5%▼	68%▲	17%▼	9%▼	30%▲	14%▼	39%▲	22%	23%	23%	0%▼	0%▼	0%▼	100%
N	2.937	540	245	650	686	1.600	1.937	1.000	1.175	894	868	316	471	1.496	655
Achtergrond SBI2008 classificatie															
0 Niet handmatig	89%▲	100%▲	0%▼	94%▲	91%	87%▼	90%Δ	87%▼	83%▼	92%Δ	95%▲	97%Δ	94%	92%	90%▼
1 Handmatig - Zelfstandig ondernemer gestart <2010 - SBI onbekend	1%Δ	0%	0%	0,4%	0%▼	1%Δ	0,3%▼	1%Δ	1%	0,1%▼	1%	0%	0%	0,1%▼	2%▲
2 Handmatig - Zelfstandig ondernemer gestart >= 2010	10%▲	0%▼	0%▼	5%▼	9%	12%Δ	9%	11%	16%▲	8%▼	5%▼	3%▼	6%	8%Δ	8%
4 Handmatig - IOA	0%▼	0%▼	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655
D02. In welke sector bent u voornamelijk werkzaam?															
1 Voedings- en genotmiddelenindustrie	1%	2%	1%	2%Δ	2%Δ	0,5%▼	2%Δ	1%▼	1%	1%	1%	2%	1%	1%	0,2%▼
2 Aardolie- en chemische industrie	0,2%▼	1%	1%	0,3%	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%	0%▼	0,3%	0,5%	0%	1%Δ	0,1%	0,1%
3 Metaalproductenindustrie	1%	2%Δ	0,3%	2%Δ	1%	1%▼	2%Δ	0,2%▼	1%	1%	1%	0%	3%▲	1%	0%▼
4 Metaal- en elektronische industrie	1%	2%Δ	1%	2%	1%	1%	1%Δ	0,3%▼	1%	1%	2%Δ	0%	4%▲	1%	0%▼
5 Machine-industrie	0,4%▼	2%Δ	0%	0,3%	0%	1%	1%Δ	0,0%▼	0,3%	1%	0,4%	0%	0,4%	1%	0,1%
6 Ander type industrie	1%	2%	0,3%	1%	2%	2%	2%Δ	0,5%▼	1%	2%	2%	0,4%	3%Δ	2%	0,3%▼
7 Bouwbedrijven	4%Δ	3%	1%▼	3%	3%▼	5%Δ	6%Δ	2%▼	6%Δ	4%	3%▼	0%▼	21%▲	2%▼	0,1%▼
8 Bouwinstallatiebedrijven	1%	3%Δ	1%	1%	1%	1%	2%Δ	1%▼	2%Δ	1%	1%	0%▼	7%▲	0,5%▼	0%▼
9 Afwerking van gebouwen	3%Δ	1%▼	0,4%▼	2%	2%▼	4%Δ	5%▲	0,2%▼	5%Δ	4%	1%▼	0%▼	19%▲	1%▼	0,2%▼
10 Ander type bouwbedrijf	2%Δ	2%	0,3%▼	1%▼	1%▼	4%Δ	3%Δ	0,4%▼	3%Δ	2%	2%	1%	12%▲	1%▼	0,4%▼
11 Autohandel en -reparatie	2%	3%Δ	0%▼	4%▲	2%	0,4%▼	2%Δ	1%▼	2%	2%	1%	0%▼	0%▼	3%▲	0,3%▼
12 Groothandel machines en apparaten	0,4%▼	1%Δ	0,3%	0,1%	1%Δ	0,1%▼	1%Δ	0%▼	1%Δ	0,1%	0,3%	0%	0,4%	1%Δ	0%
13 Warenhuizen en supermarkten	0,4%	1%	1%	1%Δ	0,3%	0,1%▼	0,3%	1%	0,1%▼	0,4%	1%Δ	0%	0%	1%Δ	0%
14 Ander type groot- en detailhandel	9%	10%	2%▼	16%▲	20%▲	2%▼	8%▼	11%Δ	7%▼	9%	11%Δ	1%▼	3%▼	16%▲	1%▼
15 Wegvervoer (exclusief openbaar vervoer)	2%	2%	0,4%	2%	0,3%▼	2%	2%Δ	1%▼	2%	2%	1%	0,4%▼	0%▼	4%▲	0%▼
16 Post en telecommunicatie	0,3%	0,1%	0%	0%	0%	1%Δ	0,2%	0,5%	1%Δ	0,2%	0%	0%	0%	0,5%Δ	0,1%
17 Ander type vervoer en communicatie	2%	2%	1%	2%	1%▼	2%	2%	2%	3%Δ	1%	1%	0%▼	0,5%▼	3%Δ	1%
18 Bankwezen	1%▼	2%Δ	1%	0%▼	0,4%	1%Δ	1%	0,4%	1%	1%Δ	0,2%▼	0,4%	0%	1%	1%
19 Ander type financiële instellingen	1%▼	3%Δ	2%	1%	0%▼	2%Δ	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0,1%▼	2%Δ	0,3%▼
20 Computerservice en informatietechnologie	2%	5%Δ	1%▼	2%	1%	3%Δ	3%Δ	1%▼	4%Δ	2%	1%▼	0%▼	0,3%▼	4%▲	1%▼
21 Juridische en economische dienstverlening	1%▼	4%▲	1%	1%	0%▼	2%Δ	1%	1%	1%	1%	1%	0%▼	0,2%▼	2%Δ	0,3%▼
22 Architecten- en ingenieursbureaus	2%▼	4%Δ	1%	1%	0%▼	2%Δ	2%	1%	1%	1%	2%	0%▼	0,2%▼	3%▲	0,1%▼
23 Ander type zakelijke dienstverlening	6%▼	12%▲	5%	5%	2%▼	9%▲	6%	7%	5%▼	6%	8%Δ	0,4%▼	3%▼	9%▲	4%▼
24 Basis- en speciaal onderwijs	0,4%▼	0,5%	2%▲	0,2%	0%▼	1%Δ	0,2%▼	1%Δ	1%Δ	0,1%	0,4%	0%	0%	0,2%▼	2%▲
25 Voortgezet onderwijs	0,5%	0,3%	2%▲	0,3%	0,5%	1%	0,5%	1%	0,3%	0,3%	1%	0%	0%	0,3%	1%Δ
26 Hoger onderwijs	1%	0%	1%	0%▼	0,3%	1%Δ	1%	0,4%	0,2%▼	1%	1%Δ	0%	0%	1%	1%
27 Ander type onderwijs	1%	0,2%▼	2%	0,2%▼	0%▼	2%Δ	1%▼	2%Δ	1%	2%	1%	0%▼	0,2%▼	0,5%▼	4%▲
28 Ziekenhuizen	0,5%▼	2%Δ	1%	0,3%	0%▼	1%Δ	1%	0,5%	0,4%	0,4%	1%	0%	0%	0,2%▼	2%▲
29 Ander type gezondheidszorg	6%	3%▼	9%Δ	10%▲	1%▼	6%	3%▼	12%▲	5%▼	7%Δ	7%	0%▼	0,4%▼	1%▼	23%▲
30 Verpleeg- en verzorgingshuizen	0,4%	0,4%	0,2%	0,1%	0%▼	1%Δ	0,5%	0,4%	0,2%	1%	1%	0%	0,4%	0,5%	1%
31 Ander type welzijnszorg	4%▼	1%▼	25%▲	2%▼	1%▼	5%Δ	1%▼	9%▲	4%	3%	4%	1%▼	0%▼	1%▼	13%▲
32 Gemeenten, provincies	1%	2%	1%	0,4%▼	0,4%▼	2%Δ	1%	1%	1%	1%	2%	0%▼	0%▼	2%Δ	1%
33 Ministeries	0,3%	1%Δ	0,2%	0,2%	0,1%	0,3%	0,3%	0,1%	0,2%	0,2%	0,4%	0%	0,2%	0,3%	0,2%
34 Justitie (exclusief het ministerie zelf)	0,2%	0%	1%▲	0%	0%	0,3%Δ	0,2%	0,1%	0%	0,2%	0,4%	0%	0%	0,2%	0,2%
35 Politie	0,0%▼	0,3%	0,2%	0%	0%	0,1%	0%	0,1%	0,1%	0%	0%	0%	0%	0%	0,2%Δ

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
36 Ander type openbaar bestuur/overheid	0,4%	0,4%	1%	0%	0,1%	1%Δ	0,3%	1%	0,5%	1%	0,1%	0%	0,4%	0,4%	1%	
37 Cultuur, sport en recreatie	6%Δ	1%▼	5%	3%▼	3%▼	8%▲	5%	7%	5%	6%	7%	2%▼	2%▼	5%▼	13%▲	
38 Ander type cultuur en overige dienstverlening	2%	1%▼	3%	1%▼	2%	3%Δ	2%	3%	3%	2%	2%	0%▼	0,4%▼	3%	5%Δ	
39 Landbouw, bosbouw en visserij	11%▲	4%▼	4%▼	10%	32%▲	2%▼	13%Δ	7%▼	10%	11%	12%	86%▲	2%▼	3%▼	0,2%▼	
40 Energie- en waterleidingbedrijven	1%	1%	0%	1%	0,2%	1%	1%	0,2%	1%	0,4%	0,2%	0%	1%	1%	0%▼	
41 Horeca	3%	4%	1%▼	8%▲	4%	1%▼	3%	3%	3%	4%Δ	2%▼	0%▼	0,3%▼	6%▲	0,4%▼	
42 Overige bedrijven	17%	10%▼	21%Δ	14%▼	16%	19%Δ	15%▼	21%Δ	18%	17%	16%	6%▼	15%	18%	23%Δ	
N	2.974	534	343	646	692	1.635	1.963	1.010	1.202	896	876	310	459	1.470	642	
E UW WERKOMSTANDIGHEDEN																
E01. Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?																
1 Ja, regelmatig	3%Δ	1%▼	0%▼	2%	2%	3%	4%▲	0,4%▼	4%Δ	2%▼	1%▼	3%	8%▲	2%▼	1%▼	
2 Ja, soms	22%▲	11%▼	9%▼	20%	27%Δ	21%	26%▲	13%▼	24%Δ	24%	17%▼	37%▲	45%▲	15%▼	14%▼	
3 Nee	76%▼	88%▲	91%▲	78%	71%▼	76%	70%▼	87%▲	72%▼	74%	81%Δ	59%▼	47%▼	84%▲	85%▲	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
E02. Wat zijn de belangrijkste gevaren die u loopt tijdens uw werk?																
a. Vallen van hoogte	46%▲	29%▼	10%▼	37%▼	29%▼	58%▲	52%▲	18%▼	52%▲	40%▼	43%	26%▼	76%▲	36%▼	17%▼	
b. Struikelen, uitglijden	51%▲	39%	28%▼	41%▼	54%	54%	56%▲	30%▼	53%	51%	49%	62%▲	62%▲	46%	20%▼	
c. Bekneld raken	24%▲	10%▼	12%	16%▼	40%▲	19%▼	26%Δ	17%▼	25%	24%	23%	62%▲	18%▼	17%▼	9%▼	
d. Snijden, steken	36%▲	11%▼	23%	37%	36%	35%	37%	31%	37%	37%	31%	28%▼	45%▲	31%▼	38%	
e. Botsen, aanrijdingen	16%	18%	0%▼	18%	12%	18%	17%	14%	17%	14%	17%	16%	10%▼	24%▲	15%	
f. Ongeluk met gevaarlijke stoffen	11%	11%	0%	12%	12%	11%	12%	7%	13%	10%	11%	19%▲	7%▼	12%	9%	
g. Confrontatie met geweld	13%	19%	16%	18%▲	11%	12%	10%▼	24%▲	14%	12%	11%	6%▼	4%▼	22%▲	21%▲	
h. Verbranden	10%	5%	7%	13%	7%	10%	10%	8%	12%	9%	5%▼	6%	9%	14%▲	4%	
i. Verstikking	4%▲	0%	0%	5%	6%	3%	5%	1%	5%	4%	3%	11%▲	2%	3%	3%	
j. Anders	20%	22%	34%	17%	24%	19%	17%▼	34%▲	20%	20%	21%	23%	11%▼	21%	37%▲	
N	733	65	30	140	202	391	600	134	339	232	163	128	245	243	95	
E03. Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten, bijvoorbeeld bij tillen, duwen, trekken, sjouwen, of gebruikt u in uw werk gereedschappen en apparaten waarbij u veel kracht moet zetten?																
1 Ja, regelmatig	23%▲	6%▼	8%▼	23%	31%▲	20%▼	28%▲	13%▼	27%Δ	24%	17%▼	45%▲	51%▲	15%▼	12%▼	
2 Ja, soms	25%▲	15%▼	17%▼	29%Δ	34%▲	20%▼	26%	24%	25%	27%	24%	40%▲	30%Δ	22%▼	24%	
3 Nee	52%▼	79%▲	75%▲	48%	35%▼	60%▲	46%▼	63%▲	48%▼	49%	59%▲	15%▼	19%▼	63%▲	64%▲	
N	3.002	535	351	654	689	1.659	1.974	1.028	1.224	910	868	314	462	1.480	651	
E04. Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt?																
1 Ja, regelmatig	13%▲	2%▼	2%▼	10%▼	18%Δ	13%	18%▲	4%▼	17%▲	11%▼	9%▼	28%▲	36%▲	7%▼	6%▼	
2 Ja, soms	17%▲	9%▼	5%▼	14%▼	25%▲	15%▼	21%▲	10%▼	17%	19%	14%▼	36%▲	31%▲	12%▼	10%▼	
3 Nee	70%▼	88%▲	93%▲	76%Δ	58%▼	73%Δ	62%▼	86%▲	65%▼	70%	77%▲	37%▼	34%▼	82%▲	83%▲	
N	2.916	519	336	626	662	1.628	1.912	1.004	1.212	880	824	306	448	1.438	633	
E05. Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding?																
1 Ja, regelmatig	13%▲	2%▼	5%▼	11%	13%	15%Δ	15%Δ	10%▼	16%Δ	13%	10%▼	17%Δ	29%▲	8%▼	12%	
2 Ja, soms	33%▲	18%▼	23%▼	34%	45%▲	28%▼	34%	32%	34%	35%	31%	53%▲	47%▲	25%▼	36%	
3 Nee	53%▼	80%▲	72%▲	55%	43%▼	57%Δ	51%▼	58%Δ	50%▼	52%	59%Δ	30%▼	25%▼	67%▲	52%	
N	2.972	524	340	645	683	1.644	1.953	1.019	1.221	898	852	309	457	1.468	644	
E06. Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken?																
1 Ja, regelmatig	34%▲	14%▼	21%▼	30%▼	35%	35%	36%Δ	30%▼	35%	35%	30%▼	53%▲	49%▲	27%▼	30%▼	
2 Ja, soms	27%Δ	21%▼	18%▼	32%Δ	32%Δ	24%▼	28%Δ	25%▼	30%Δ	26%	25%▼	31%	30%	27%	26%	
3 Nee	39%▼	64%▲	61%▲	38%	33%▼	41%Δ	36%▼	45%Δ	35%▼	39%	45%Δ	15%▼	21%▼	47%▲	44%Δ	
N	2.978	527	343	645	686	1.647	1.955	1.023	1.224	894	859	309	459	1.472	644	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
E07. Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken?																
1 Ja, regelmatig	6%▲	2%▼	1%▼	3%▼	6%	7%Δ	7%▲	3%▼	8%Δ	5%	3%▼	8%	16%▲	3%▼	4%▼	
2 Ja, soms	21%▲	10%▼	7%▼	21%	29%▲	18%▼	27%▲	9%▼	21%	23%	19%	48%▲	43%▲	13%▼	11%▼	
3 Nee	73%▼	88%▲	92%▲	76%	65%▼	76%Δ	66%▼	88%▲	71%▼	73%	78%Δ	44%▼	41%▼	84%▲	85%▲	
N	2.977	525	341	648	682	1.647	1.953	1.025	1.224	901	853	309	457	1.474	644	
E08. Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oorkappen of oordopjes?																
1 Ja, regelmatig	20%▲	12%▼	3%▼	18%	22%	20%	27%▲	7%▼	24%Δ	21%	15%▼	35%▲	51%▲	13%▼	6%▼	
2 Ja, soms	12%▲	8%	2%▼	10%	19%▲	10%▼	16%▲	3%▼	14%Δ	11%	10%	30%▲	23%▲	7%▼	8%▼	
3 Nee	12%	11%	11%	14%	15%Δ	10%▼	12%	13%	10%▼	14%	14%	17%Δ	9%▼	11%	15%	
4 N.v.t. (geen lawaai)	55%▼	69%▲	84%▲	58%	44%▼	59%Δ	45%▼	77%▲	53%▼	54%	61%Δ	18%▼	18%▼	68%▲	72%▲	
N	2.702	469	300	579	639	1.483	1.830	872	1.108	823	771	294	443	1.325	552	
E09. Werkt u met water of waterige oplossingen?																
1 Nooit	60%▼	82%▲	70%Δ	54%▼	45%▼	68%▲	57%▼	64%Δ	57%	59%	64%Δ	20%▼	38%▼	73%▲	61%	
2 Soms	21%Δ	13%▼	16%▼	23%	31%▲	17%▼	24%Δ	17%▼	21%	22%	21%	45%▲	35%▲	15%▼	17%▼	
3 Vaak	13%▲	3%▼	10%	15%	19%▲	10%▼	13%	12%	14%	14%	11%▼	29%▲	20%▲	8%▼	13%	
4 Altijd	6%Δ	1%▼	4%	9%Δ	5%	6%	6%	7%	8%Δ	6%	4%▼	5%	8%	5%▼	8%Δ	
N	2.987	537	348	648	684	1.655	1.955	1.032	1.220	906	862	311	455	1.478	649	
E10. Krijgt u tijdens uw werk stoffen op uw huid? (Zoals lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen, bestrijdingsmiddelen)																
1 Nooit	65%▼	86%▲	82%▲	65%	52%▼	71%▲	61%▼	73%▲	61%▼	66%	70%Δ	39%▼	32%▼	78%▲	69%Δ	
2 Soms	25%▲	12%▼	13%▼	28%	40%▲	18%▼	28%Δ	20%▼	27%	25%	24%	57%▲	42%▲	16%▼	22%▼	
3 Vaak	7%Δ	2%▼	3%▼	6%	7%	7%	8%Δ	5%▼	8%Δ	7%	5%▼	4%▼	18%▲	5%▼	5%	
4 Altijd	3%Δ	0,5%▼	1%	2%	2%	3%	3%	2%	4%Δ	2%	2%	0,4%▼	7%▲	1%▼	4%Δ	
N	2.998	536	347	652	694	1.653	1.968	1.030	1.216	905	877	313	458	1.483	651	
E11. Ademt u tijdens uw werk stoffen in? (Zoals damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof, stof van steen en beton)																
1 Nooit	65%▼	84%▲	91%▲	68%Δ	51%▼	69%Δ	57%▼	79%▲	61%▼	66%	70%Δ	28%▼	28%▼	78%▲	78%▲	
2 Soms	27%▲	14%▼	8%▼	26%	42%▲	21%▼	32%▲	17%▼	29%	26%	25%	65%▲	49%▲	17%▼	16%▼	
3 Vaak	6%▲	1%▼	1%▼	4%▼	6%	7%Δ	8%▲	3%▼	7%Δ	6%	4%▼	5%	19%▲	3%▼	4%▼	
4 Altijd	2%Δ	0%▼	0%▼	2%	1%▼	3%Δ	3%Δ	1%▼	3%Δ	2%	1%▼	1%	5%▲	1%▼	2%	
N	3.009	536	346	653	691	1.665	1.980	1.029	1.226	913	870	312	468	1.484	652	
E12. Komt u in contact met besmettelijke personen, dieren of materiaal?																
1 Nooit	82%▼	91%▲	79%▼	82%	78%▼	84%Δ	83%Δ	80%▼	82%	82%	83%	60%▼	89%▲	91%▲	67%▼	
2 Soms	15%Δ	7%▼	19%Δ	16%	19%Δ	13%▼	14%▼	18%Δ	15%	16%	14%	31%▲	10%▼	8%▼	29%▲	
3 Vaak	2%	1%	1%	2%	3%Δ	1%	2%	2%	2%	2%	2%	6%▲	0,5%▼	1%▼	4%Δ	
4 Altijd	1%	0,5%	1%	0,5%	1%	1%	1%Δ	0,3%▼	1%Δ	1%	0,4%	3%▲	0,2%	0,4%▼	1%	
N	3.007	535	348	655	690	1.662	1.973	1.035	1.225	912	870	312	462	1.486	654	
E13-E17. Zelfstandigheid/autonomie (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 5 items; alfa=0.78) [M]																
	3,4▼	3,5Δ	3,5	3,4▼	3,5Δ	3,4	3,4	3,4	3,3▼	3,4	3,5▲	3,3▼	3,4	3,4Δ	3,4	
N	3.022	539	353	653	701	1.669	1.987	1.035	1.224	915	883	316	469	1.491	653	
E13. Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert?																
1 Nooit	1%	0%	0,3%	0,1%	0,2%	1%Δ	0,4%	1%	1%	1%	0,5%	1%	1%	0,4%	1%	
2 Soms	6%Δ	4%	3%	6%	6%	6%	6%	6%	8%Δ	6%	3%▼	9%Δ	8%	5%▼	5%	
3 Vaak	34%	32%	32%	31%▼	26%▼	39%▲	37%Δ	30%▼	39%Δ	33%	29%▼	35%	43%▲	32%	31%	
4 Altijd	59%▼	64%	64%	63%Δ	68%▲	54%▼	57%▼	64%Δ	53%▼	61%	67%▲	56%	49%▼	62%Δ	63%	
N	3.021	539	354	651	701	1.669	1.987	1.034	1.224	914	883	316	469	1.490	652	
E14. Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?																
1 Nooit	1%Δ	0,1%▼	0,3%	0,2%▼	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,5%	
2 Soms	5%	5%	6%	5%	3%▼	6%	5%	5%	7%Δ	5%	3%▼	7%	5%	4%▼	6%	
3 Vaak	31%	31%	29%	34%	24%▼	33%Δ	34%Δ	26%▼	35%Δ	31%	26%▼	33%	36%Δ	29%	29%	
4 Altijd	63%	64%	65%	61%	72%▲	60%▼	60%▼	67%Δ	57%▼	64%	70%Δ	59%	58%▼	65%Δ	64%	
N	3.015	538	351	652	696	1.667	1.980	1.035	1.219	915	881	314	467	1.488	652	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
E15. Kunt u zelf uw werktempo regelen?																
1 Nooit	1%	0,2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	
2 Soms	7%Δ	6%	4%▽	10%Δ	4%▽	8%	7%	7%	9%Δ	7%	5%▽	6%	8%	7%	9%	
3 Vaak	33%Δ	30%	27%▽	33%	27%▽	35%Δ	35%Δ	29%▽	36%Δ	34%	27%▽	36%	33%	32%	33%	
4 Altijd	59%▽	63%	68%Δ	56%	69%▲	55%▽	56%▽	63%Δ	53%▽	59%	66%▲	58%	58%	60%	57%	
N	3.016	538	352	650	699	1.666	1.985	1.031	1.222	911	883	316	469	1.485	652	
E16. Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen?																
1 Nooit	1%	0,3%	1%	0,2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,3%▽	1%	
2 Soms	9%	6%▽	13%Δ	10%	9%	9%	8%	10%	9%	8%	9%	12%	7%	9%	10%	
3 Vaak	32%	33%	27%▽	35%	27%▽	34%	34%Δ	30%▽	35%Δ	33%	27%▽	38%Δ	38%Δ	31%	29%	
4 Altijd	58%	61%	59%	55%	63%Δ	57%	57%	59%	55%▽	58%	62%Δ	49%▽	53%▽	60%Δ	60%	
N	3.015	536	349	648	699	1.668	1.981	1.034	1.224	911	880	314	469	1.486	652	
E17. Kunt u vrij nemen wanneer u dat wilt?																
1 Nooit	4%	2%	5%	5%	5%	3%▽	4%	4%	4%	4%	3%	3%	3%	4%	5%	
2 Soms	30%Δ	27%	24%	41%▲	33%Δ	24%▼	30%	30%	30%	31%	28%	43%▲	30%	28%	27%	
3 Vaak	32%	37%Δ	28%	28%▽	25%▽	36%▲	32%	31%	34%Δ	31%	29%▽	28%	30%	33%	32%	
4 Altijd	35%	33%	43%Δ	27%▼	36%	37%Δ	34%	36%	32%▽	34%	40%Δ	26%▼	37%	35%	36%	
N	3.021	536	353	653	701	1.668	1.987	1.034	1.224	915	883	316	469	1.491	652	
E18-E21. Taakeisen (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items; alfa=0.86) [M]																
	2,3	2,6▲	1,9▼	2,5▲	2,2▽	2,2▽	2,3▲	2,2▼	2,3Δ	2,3Δ	2,1▼	2,3	2,4Δ	2,3Δ	2,1▼	
N	3.015	539	353	654	696	1.666	1.986	1.030	1.225	914	877	313	469	1.492	649	
E18. Moet u erg snel werken?																
1 Nooit	8%▽	4%▽	25%▲	4%▽	9%	10%Δ	7%▽	12%Δ	7%▽	7%	12%▲	3%▼	6%	7%▽	16%▲	
2 Soms	59%▲	45%▼	56%	56%▽	67%▲	58%▽	57%▽	63%Δ	60%	59%	59%	68%▲	53%▽	59%	61%	
3 Vaak	27%▽	42%▲	17%▼	34%Δ	21%▽	27%	30%Δ	21%▽	27%	30%Δ	24%▽	25%	32%Δ	29%Δ	20%▼	
4 Altijd	5%▽	10%▲	3%▽	7%Δ	3%▽	5%	6%Δ	4%▽	6%Δ	4%	4%	4%	9%▲	5%	3%▽	
N	3.015	539	352	656	694	1.664	1.985	1.030	1.225	914	876	313	471	1.489	649	
E19. Moet u heel veel werk doen?																
1 Nooit	7%▽	3%▼	19%▲	3%▼	9%Δ	8%Δ	6%▽	10%Δ	4%▽	6%▽	13%▲	6%	5%▽	7%	11%Δ	
2 Soms	49%	39%▼	56%Δ	42%▽	49%	52%Δ	47%▽	54%Δ	49%	48%	51%	45%	47%	48%	55%Δ	
3 Vaak	35%	44%▲	20%▼	44%▲	33%	32%▽	37%Δ	30%▽	38%Δ	37%	28%▽	38%	37%	36%Δ	27%▼	
4 Altijd	9%	14%Δ	5%▽	12%Δ	8%	7%▽	10%Δ	6%▽	9%	10%	7%	10%	11%Δ	9%	7%▽	
N	3.010	538	351	652	696	1.663	1.982	1.028	1.223	911	877	313	466	1.491	648	
E20. Moet u extra hard werken?																
1 Nooit	13%▽	6%▼	39%▲	6%▼	14%	15%Δ	10%▼	18%▲	8%▼	12%	20%▲	10%	10%▽	12%	19%▲	
2 Soms	58%Δ	50%▽	48%▽	57%	63%Δ	57%	57%	60%	59%	58%	58%	66%Δ	55%	57%	60%	
3 Vaak	22%	33%▲	10%▼	27%Δ	19%▽	21%	24%Δ	17%▽	24%Δ	23%	17%▽	19%	24%	24%Δ	16%▽	
4 Altijd	7%	11%Δ	3%▽	11%▲	5%▽	6%▽	8%Δ	5%▽	8%	8%	5%▽	6%	11%Δ	8%	4%▽	
N	3.010	538	353	653	696	1.661	1.982	1.028	1.225	912	873	313	468	1.489	647	
E21. Is uw werk hectisch?																
1 Nooit	15%	6%▼	32%▲	7%▼	17%	18%Δ	13%▽	19%Δ	12%▽	12%▽	23%▲	13%	16%	13%▽	20%Δ	
2 Soms	60%▲	46%▼	54%	59%	69%▲	57%▽	61%	58%	60%	60%	60%	74%▲	62%	58%▽	58%	
3 Vaak	20%▽	36%▲	11%▼	27%▲	11%▼	21%	20%	19%	23%Δ	21%	14%▼	12%▼	16%	23%Δ	17%▽	
4 Altijd	5%▽	12%▲	3%▽	8%Δ	3%▽	5%	6%	4%	6%	7%Δ	3%▽	1%▽	6%	6%	5%	
N	3.015	540	353	654	696	1.665	1.986	1.029	1.225	909	881	315	469	1.489	650	
E22-E24. Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.79) [M]																
	1,7▼	1,9▲	1,9Δ	1,8Δ	1,7▽	1,7	1,7▽	1,8Δ	1,8	1,7	1,7	1,7	1,5▼	1,7▽	2,0▲	
N	3.021	540	355	654	698	1.669	1.988	1.033	1.227	912	882	315	469	1.493	652	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
E22. Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties?																
1 Nooit	46% Δ	35% ∇	40%	40% ∇	52% Δ	46%	49% \blacktriangle	39% ∇	45%	45%	48%	47%	60% \blacktriangle	48% Δ	30% ∇	
2 Soms	49% ∇	58% Δ	51%	53% Δ	43% ∇	49%	45% ∇	55% Δ	50%	49%	47%	48%	38% ∇	47% ∇	61% \blacktriangle	
3 Vaak	5% ∇	6%	8% Δ	7% Δ	4%	5%	5%	5%	5%	5%	4%	4%	1% ∇	5%	8% Δ	
4 Altijd	1%	0,4%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,2% ∇	1% Δ	
N	3.014	538	354	650	697	1.667	1.981	1.033	1.222	912	880	315	469	1.486	651	
E23. Is uw werk emotioneel veeleisend?																
1 Nooit	47% \blacktriangle	33% ∇	42%	43% ∇	52% Δ	46%	51% \blacktriangle	40% ∇	47%	46%	48%	51%	66% \blacktriangle	50% Δ	26% ∇	
2 Soms	42% ∇	52% \blacktriangle	42%	42%	40%	43%	39% ∇	47% Δ	42%	43%	41%	44%	29% ∇	41%	52% \blacktriangle	
3 Vaak	9% ∇	13% Δ	13%	12% Δ	6% ∇	9%	8% ∇	11% Δ	10%	9%	9%	5% ∇	3% ∇	8% ∇	17% \blacktriangle	
4 Altijd	2%	1%	3%	3%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	0,2% ∇	1%	1% ∇	5% \blacktriangle	
N	3.021	540	355	654	698	1.669	1.988	1.033	1.227	912	882	315	469	1.492	652	
E24. Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk?																
1 Nooit	31% \blacktriangle	20% ∇	23% ∇	23% ∇	31%	34% Δ	33% Δ	27% ∇	31%	30%	32%	23% ∇	47% \blacktriangle	32%	20% ∇	
2 Soms	50% ∇	56% Δ	55%	56% Δ	47%	50%	48% ∇	54% Δ	48% ∇	53% Δ	51%	54%	41% ∇	50%	58% Δ	
3 Vaak	13%	17% Δ	13%	15%	15%	12% ∇	13%	13%	15% Δ	13%	11% ∇	15%	8% ∇	13%	15%	
4 Altijd	6% ∇	7%	9% Δ	6%	7%	5% ∇	6%	5%	6%	4% ∇	6%	8% Δ	4%	5%	7%	
N	3.018	540	353	652	698	1.668	1.986	1.033	1.226	910	882	315	469	1.490	652	
E25-E27. Moeilijkheidsgraad (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.78) [M]																
N	3,1 ∇	3,3 \blacktriangle	3,0 ∇	3,1 ∇	3,0 ∇	3,2 \blacktriangle	3,1 Δ	3,1 ∇	3,1 ∇	3,1	3,2 Δ	2,8 ∇	3,1 ∇	3,1 Δ	3,2 \blacktriangle	
N	3.021	540	355	654	698	1.669	1.986	1.035	1.226	913	882	313	467	1.493	654	
E25. Vereist uw werk intensief nadenken?																
1 Nooit	3% ∇	0,2% ∇	11% \blacktriangle	2%	3%	3%	2% ∇	4% Δ	3%	2%	4%	5% Δ	3%	2% ∇	4% Δ	
2 Soms	36% Δ	18% ∇	40% Δ	38%	45% \blacktriangle	31% ∇	33% ∇	41% Δ	38% Δ	36%	31% ∇	51% \blacktriangle	39%	32% ∇	35%	
3 Vaak	41%	51% \blacktriangle	29% ∇	43%	38%	41%	43% Δ	37% ∇	41%	41%	40%	39%	39%	43% Δ	37% ∇	
4 Altijd	21% ∇	32% \blacktriangle	20%	18% ∇	14% ∇	25% \blacktriangle	22% Δ	18% ∇	17% ∇	21%	25% Δ	6% ∇	19%	22% Δ	24% Δ	
N	3.021	540	355	654	698	1.668	1.986	1.035	1.226	914	880	313	467	1.494	652	
E26. Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt?																
1 Nooit	1%	0,2% ∇	3% \blacktriangle	0,3%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2% Δ	1%	1%	
2 Soms	11%	5% ∇	14% Δ	14% Δ	15% Δ	7% ∇	10%	11%	12%	11%	9% ∇	18% \blacktriangle	12%	11%	7% ∇	
3 Vaak	40%	46% Δ	32% ∇	43% Δ	46% Δ	35% ∇	40%	39%	45% Δ	40%	32% ∇	57% \blacktriangle	38%	39%	32% ∇	
4 Altijd	49%	49%	50%	42% ∇	38% ∇	56% \blacktriangle	49%	48%	42% ∇	49%	58% \blacktriangle	24% ∇	48%	49%	61% \blacktriangle	
N	3.021	539	355	653	700	1.668	1.985	1.036	1.226	913	882	315	466	1.493	654	
E27. Vergt uw werk veel aandacht van u?																
1 Nooit	1% ∇	1%	4% \blacktriangle	0,3% ∇	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	2% Δ	1%	1%	
2 Soms	16%	10% ∇	23% \blacktriangle	17%	24% \blacktriangle	13% ∇	16%	16%	16%	15%	17%	33% \blacktriangle	20% Δ	14% ∇	12% ∇	
3 Vaak	46%	48%	36% ∇	50% Δ	44%	45%	45%	46%	50% Δ	47%	38% ∇	45%	46%	48% Δ	40% ∇	
4 Altijd	37%	41%	37%	33% ∇	32% ∇	41% Δ	37%	37%	33% ∇	37%	43% Δ	21% ∇	32% ∇	37%	48% \blacktriangle	
N	3.016	540	354	653	697	1.666	1.982	1.034	1.224	912	881	312	467	1.492	651	
E28-E30. Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.69) [M]																
N	3,0	3,0 Δ	2,9 ∇	3,0	2,9 ∇	3,0 Δ	3,0	3,0	3,0 Δ	3,0	2,9	2,6 ∇	2,9	3,0	3,1 \blacktriangle	
N	3.030	540	353	656	701	1.673	1.993	1.037	1.229	915	886	316	471	1.495	654	
E28. Is uw werk gevarieerd?																
1 Nooit	1%	1%	2%	0,4%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2% Δ	2% Δ	1%	0,3% ∇	
2 Soms	17% Δ	11% ∇	19%	16%	20% Δ	16%	17%	18%	19%	17%	15%	18%	17%	18%	15%	
3 Vaak	53%	56%	45% ∇	53%	51%	54%	54%	51%	53%	54%	52%	56%	50%	53%	54%	
4 Altijd	29% ∇	32%	34%	31%	28%	28%	28%	30%	27%	28%	32% Δ	24%	31%	28%	31%	
N	3.026	540	352	654	701	1.671	1.989	1.037	1.229	915	882	316	469	1.493	654	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
E29. Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert?																
1 Nooit	3%	1%▼	6%▲	2%	4%Δ	2%	2%	3%	2%▼	2%	4%Δ	5%Δ	3%	3%	1%▼	
2 Soms	43%	38%▼	47%	44%	54%▲	38%▼	44%Δ	40%▼	42%	43%	44%	63%▲	53%▲	42%	29%▼	
3 Vaak	36%	42%Δ	28%▼	36%	28%▼	39%Δ	36%	36%	36%	37%	34%	25%▼	28%▼	37%	43%Δ	
4 Altijd	19%	19%	18%	18%	15%▼	21%Δ	18%▼	21%Δ	20%	18%	17%	7%▼	17%▼	18%	27%▲	
N	3.028	540	353	656	699	1.672	1.993	1.035	1.229	915	884	314	471	1.495	654	
E30. Vereist uw werk creativiteit?																
1 Nooit	2%	1%	4%Δ	1%	2%	1%	1%▼	2%Δ	1%	1%	3%Δ	5%▲	2%	2%	0,3%▼	
2 Soms	22%	20%	26%	24%	29%▲	19%▼	21%	24%	19%▼	24%Δ	24%	44%▲	19%	21%	16%▼	
3 Vaak	40%	48%Δ	34%▼	45%Δ	38%	39%	42%Δ	37%▼	40%	41%	39%	40%	41%	41%	38%	
4 Altijd	36%	31%▼	35%	30%▼	31%▼	41%▲	36%	37%	39%Δ	33%▼	35%	11%▼	38%	36%	45%▲	
N	3.028	540	352	656	700	1.672	1.991	1.037	1.229	914	885	316	471	1.494	653	
E31. Hoeveel uur per dag werkt u gemiddeld aan een beeldscherm voor uw werk? (Inclusief laptop, notebook en thuiswerk) [M]																
	3,3▼	5,0▲	2,1▼	3,4	2,6▼	3,5Δ	3,2	3,4	3,6Δ	3,3	2,8▼	1,5▼	2,2▼	4,1▲	3,0▼	
N	3.006	538	353	652	697	1.657	1.977	1.029	1.223	910	873	316	465	1.482	649	
E33,E35,E37,E39. Intern ongewenst gedrag (incl. 'pesten') [% een enkele keer t/m zeer vaak]																
	9%	10%	4%▼	11%Δ	10%	8%▼	10%	8%	9%	11%Δ	7%	11%	10%	9%	8%	
N	3.026	538	355	654	699	1.673	1.991	1.035	1.229	915	882	314	469	1.496	654	
E32,E34,E36,E38. Extern ongewenst gedrag (incl. 'pesten') [% een enkele keer t/m zeer vaak]																
	23%	25%	14%▼	30%▲	22%	21%▼	23%	24%	23%	25%	21%	10%▼	26%	24%	25%	
N	3.026	539	355	654	699	1.673	1.991	1.035	1.229	915	882	314	469	1.496	654	
E32. Ongewenste seksuele aandacht van klanten / opdrachtgevers?																
1 Nooit	96%	96%	97%	95%	97%Δ	96%	98%▲	93%▼	95%	96%	97%Δ	99%Δ	98%Δ	96%	93%▼	
2 Ja, een enkele keer	4%	4%	3%	5%	2%▼	4%	2%▼	7%▲	5%	4%	3%	1%▼	2%▼	4%	7%▲	
3 Ja, vaak	0,1%	0%	0%	0%	0,2%	0,1%	0%▼	0,3%Δ	0,1%	0,2%	0%	0%	0,3%	0,1%	0%	
4 Ja, zeer vaak	0,0%	0%	0%	0%	0%	0,1%	0,1%	0%	0,1%	0%	0%	0%	0%	0,1%	0%	
N	3.026	538	354	654	699	1.673	1.991	1.035	1.229	915	882	314	469	1.496	654	
E33. Ongewenste seksuele aandacht van collega's of andere zelfstandigen?																
1 Nooit	99%	98%	99%	99%	99%	99%	99%	99%	99%	99%	100%Δ	99%	100%Δ	99%	99%	
2 Ja, een enkele keer	1%▼	2%Δ	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,2%▼	1%	0%▼	1%	1%	
3 Ja, vaak	0,1%	0%	0%	0%	0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0%	0%	0%	0%	0,1%	0%	
4 Ja, zeer vaak	0,0%	0%	0%	0,2%	0%	0%	0,1%	0%	0%	0,1%	0%	0%	0%	0,1%	0%	
N	3.025	538	355	654	699	1.672	1.991	1.034	1.228	914	882	314	469	1.495	653	
E34. Intimidatie door klanten / opdrachtgevers?																
1 Nooit	80%	77%▼	90%▲	73%▼	82%	83%Δ	80%	82%	81%	79%	82%	92%▲	76%▼	79%▼	81%	
2 Ja, een enkele keer	19%	22%Δ	10%▼	26%▲	18%	16%▼	19%	18%	18%	21%	17%	7%▼	23%Δ	20%	19%	
3 Ja, vaak	1%	0,4%	0%	1%	0,2%▼	1%	1%	1%	1%	0,3%	1%	0,4%	1%	1%	0,2%▼	
4 Ja, zeer vaak	0,0%	0%	0%	0,1%	0%	0%	0,0%	0%	0%	0%	0,1%	0%	0%	0%	0,1%	
N	3.022	539	355	654	696	1.671	1.987	1.035	1.229	913	880	314	469	1.492	652	
E35. Intimidatie door collega's of andere zelfstandigen?																
1 Nooit	94%	92%	97%Δ	92%▼	94%	94%	93%	95%	94%	93%	95%	95%	92%	94%	94%	
2 Ja, een enkele keer	6%	8%	2%▼	8%Δ	5%	5%	6%	5%	6%	7%	5%	4%	7%	6%	6%	
3 Ja, vaak	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,1%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,1%	1%Δ	0,3%	0,1%	0,1%	
N	3.025	536	355	654	699	1.672	1.989	1.035	1.229	914	881	314	469	1.494	653	
E36. Lichamelijk geweld door klanten / opdrachtgevers?																
1 Nooit	98%	98%	99%	96%▼	98%	98%Δ	98%	98%	97%	98%	98%	99%	99%	97%▼	98%	
2 Ja, een enkele keer	2%	2%	1%	4%Δ	2%	2%▼	2%	2%	3%	2%	2%	1%	1%	3%Δ	2%	
3 Ja, vaak	0,1%	0,3%	0%	0%	0,1%	0,1%	0,1%	0%	0,1%	0%	0%	0,2%	0%	0,1%	0%	
N	3.023	537	355	654	698	1.672	1.988	1.035	1.229	913	881	314	467	1.495	654	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
E37. Lichamelijk geweld door collega's of andere zelfstandigen?																
1 Nooit	99%	99%	100%	100%	99%	99%	99%▼	100%▲	99%	99%	100%	99%	99%	99%	100%	
2 Ja, een enkele keer	1%	1%	0,3%	0,2%	1%	1%	1%▲	0,1%▼	1%	1%	0,2%	1%	1%	1%	0,1%	
3 Ja, vaak	0,0%	0%	0%	0%	0,1%	0%	0,0%	0%	0%	0,1%	0,2%▲	0%	0%	0%	0%	
N	3.025	537	355	654	699	1.672	1.989	1.035	1.229	913	882	314	468	1.495	654	
E38. Pesten door klanten / opdrachtgevers?																
1 Nooit	95%	94%	97%	93%	94%	95%	95%	95%	95%	94%	96%	97%	94%	94%	96%	
2 Ja, een enkele keer	5%	5%	3%	7%▲	6%	4%▼	5%	5%	5%	6%	4%	3%	6%	6%	4%	
3 Ja, vaak	0,2%	1%	0%	0%	0%	0,4%▲	0,2%	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%	0%	0%	0,3%	0,1%	
4 Ja, zeer vaak	0,0%	0%	0%	0%	0,1%	0%	0,0%	0%	0%	0,1%	0%	0,2%▲	0%	0%	0%	
N	3.024	537	355	652	699	1.673	1.989	1.035	1.227	914	882	314	469	1.493	654	
E39. Pesten door collega's of andere zelfstandigen?																
1 Nooit	96%▼	97%	98%▲	96%	94%▼	97%▲	96%	96%	96%	95%	96%	93%▼	95%	96%	97%	
2 Ja, een enkele keer	4%▲	2%	2%	4%	6%▲	3%▼	4%	4%	4%	5%	3%	7%▲	5%	4%	3%	
3 Ja, vaak	0,1%	0,4%	0%	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%	0%	0%	0,2%	0,3%	0,3%	0%	0,1%	0,2%	
4 Ja, zeer vaak	0,1%	0%	0%	0,1%	0,1%	0%	0,1%	0%	0%	0,2%	0%	0,2%	0%	0,1%	0%	
N	3.019	537	354	654	697	1.668	1.987	1.032	1.228	913	878	313	468	1.492	651	
F ARBOREGELS																
F01. Werkt u onder hiërarchisch gezag van uw klant / opdrachtgever?																
1 Nooit	60%	62%	62%	66%▲	68%▲	55%▼	57%▼	67%▲	55%▼	62%	66%▲	58%	53%▼	63%▲	63%	
2 Soms	30%	29%	25%	28%	25%▼	33%▲	33%▲	26%▼	34%▲	30%	25%▼	30%	36%▲	29%	28%	
3 Vaak	6%	6%	7%	3%▼	4%	8%▲	6%	5%	7%	6%	5%	7%	7%	6%	5%	
4 Altijd	2%	2%	5%▲	2%	1%▼	3%▲	3%▲	1%▼	3%	2%	2%	3%	3%	2%	2%	
5 Weet ik niet	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	1%▼	1%	
N	3.022	540	355	656	696	1.670	1.989	1.033	1.229	913	880	315	469	1.492	652	
F02. Wie is er wettelijk verantwoordelijk voor uw veiligheid en gezondheid tijdens het werk?																
1 Ikzelf	87%	85%	83%	93%▲	94%▲	82%▼	85%▼	91%▲	83%▼	87%	91%▲	95%▲	83%▼	87%	89%	
2 Mijn klant(en) of opdrachtgever(s)	3%	2%	5%▲	1%▼	1%▼	4%▲	4%▲	1%▼	3%	3%	2%	2%	4%	3%	2%	
3 Dit wisselt per situatie	8%	9%	6%	5%▼	3%▼	11%▲	9%▲	4%▼	10%▲	7%	5%▼	2%▼	11%▲	8%	6%	
4 Weet ik niet	3%▼	4%	5%▲	2%	2%	3%▲	2%	3%	4%▲	3%	1%▼	1%	2%	3%	3%	
N	3.026	539	355	656	699	1.670	1.993	1.033	1.225	915	886	316	471	1.494	651	
F03. Gelden er voor u andere Arboregels dan voor werknemers in uw branche die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren?																
1 Ja	8%▲	6%	3%▼	12%▲	10%▲	5%▼	8%	7%	6%▼	9%▲	8%	12%▲	11%▲	7%▼	7%	
2 Soms wel, soms niet	9%▲	4%▼	3%▼	9%	11%▲	8%▼	10%▲	6%▼	11%▲	8%	6%▼	17%▲	16%▲	6%▼	6%▼	
3 Nee	39%▼	56%▲	39%	48%▲	30%▼	39%	40%▲	36%▼	39%	40%	38%	31%▼	42%	40%	39%	
4 Weet ik niet	38%▲	27%▼	43%▲	26%▼	38%	42%▲	35%▼	42%▲	39%	36%	36%	31%▼	25%▼	41%▲	41%▲	
5 Niet van toepassing, in mijn branche zijn er geen werknemers die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren	7%	6%	12%▲	5%▼	11%▲	6%▼	6%▼	8%▲	4%▼	7%	11%▲	9%	5%	7%	8%	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
F04. Is dit verschil in Arboregels een voordeel of een nadeel voor uw werk als zelfstandige?																
1 Het is voordelig voor mij	35%	29%	11%▼	35%	43%▲	28%▼	38%▲	24%▼	33%	37%	34%	27%	51%▲	32%	23%▼	
2 Maakt geen verschil	37%	52%▲	27%	32%	37%	40%	38%	34%	38%	34%	39%	49%▲	30%	36%	34%	
3 Het is nadelig voor mij	13%	5%	16%	21%▲	3%▼	15%	9%▼	23%▲	17%▲	12%	8%▼	6%▼	10%	16%	20%▲	
4 Weet ik niet	15%	14%	46%▲	12%	17%	16%	14%	19%	12%	17%	19%	18%	9%▼	16%	22%	
N	496	56	22	137	147	212	363	134	218	155	123	92	128	184	83	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
G ARBEIDSONGEVALLEN																
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woon-werkverkeer] [% ja]																
	2%Δ	0,3%▽	1%	1%	3%Δ	2%	3%Δ	1%▽	3%Δ	2%	1%	3%	4%Δ	2%	1%▽	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade, én minimaal 4 dagen verzuim (definitie Eurostat) [Exclusief woon-werkverkeer] [% ja]																
	2%Δ	0,2%▽	1%	1%	3%Δ	1%	2%Δ	0,4%▽	2%Δ	1%	1%	2%	3%Δ	1%	1%▽	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Inclusief woon-werkverkeer] [% ja]																
	2%Δ	0,4%▽	1%	1%	3%Δ	2%	3%Δ	1%▽	3%Δ	2%	1%	3%	4%Δ	2%	1%▽	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade, én minimaal 4 dagen verzuim (definitie Eurostat) [Inclusief woon-werkverkeer] [% ja]																
	2%Δ	0,3%▽	1%	1%	3%Δ	1%	2%Δ	0,4%▽	2%Δ	1%	1%	2%	3%Δ	1%	1%▽	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
G01. Bent u in de afgelopen 12 maanden tijdens het werk betrokken geweest bij een ongeval of voorval, waardoor u lichamelijk letsel of geestelijke schade heeft opgelopen?																
1 Ja, één keer	3%Δ	2%	2%	3%	5%Δ	3%	4%Δ	2%▽	4%	3%	3%	6%Δ	6%Δ	2%▽	2%▽	
2 Ja, meerdere keren	1%	0,5%	0%	1%	1%	1%	1%Δ	0,3%▽	1%	1%	0,1%▽	1%	2%	1%	1%	
3 Nee	96%▽	98%	98%	97%	94%▽	96%	95%▽	98%Δ	95%▽	96%	97%	92%▽	92%▽	97%Δ	98%Δ	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
G01n. Aantal keer in de afgelopen 12 maanden tijdens het werk betrokken geweest bij een ongeval of voorval [M]																
	4,4	#	-	#	#	3,9	4,7	#	5,7▲	3,0▼	#	#	#	4,3	#	
N	28	3	-	5	7	16	24	3	15	12	1	4	8	12	4	
G02. Welk soort letsel heeft u hierbij opgelopen?																
1 Lichamelijk letsel	72%▲	29%▼	#	68%	76%	71%	73%	68%	75%	69%	69%	90%▲	73%	64%	68%	
2 Geestelijke schade	15%▼	59%▲	#	20%	11%	15%	12%▼	30%▲	9%	17%	26%	3%	15%	16%	21%	
3 Beide	13%	11%	#	12%	13%	14%	16%	2%	16%	14%	6%	7%	12%	20%	10%	
N	129	13	7	22	44	63	108	21	63	38	28	24	37	49	15	
G03. Heeft u als gevolg van dit ongeval/voorval uw werk niet kunnen doen?																
1 Ja, en ik ben nog steeds niet aan het werk	4%	0%	#	0%	12%▲	0%▼	4%	6%	8%▲	0%	0%	5%	0%	8%	0%	
2 Ja, maar ik ben inmiddels weer aan het werk	44%	17%	#	31%	46%	46%	49%▲	18%▼	48%	41%	38%	37%	56%	44%	37%	
3 Nee	52%	83%▲	#	69%	42%	54%	48%▼	75%▲	44%	59%	62%	59%	44%	48%	63%	
N	129	13	7	22	44	63	108	21	63	38	28	24	37	49	15	
G04. Hoe lang heeft u uw werk niet kunnen doen als gevolg van dit ongeval/voorval?																
1 0 dagen (minder dan 1 volledige dag)	4%	#	#	#	9%	0%	4%	#	3%	7%	0%	11%	5%	0%	#	
2 1, 2 of 3 dagen	21%	#	#	#	22%	25%	21%	#	17%	33%	16%	20%	20%	23%	#	
3 4, 5 of 6 dagen	16%	#	#	#	0%▼	35%▲	17%	#	19%	22%	0%	0%	34%▲	9%	#	
4 1 tot 2 weken	18%	#	#	#	17%	8%	19%	#	22%	12%	15%	29%	10%	21%	#	
5 2 weken tot 1 maand	19%	#	#	#	20%	14%	18%	#	16%	9%	42%▲	0%	23%	27%	#	
6 1 maand tot 6 maanden	20%	#	#	#	33%▲	15%	19%	#	23%	10%	27%	40%	7%	20%	#	
7 Langer dan 6 maanden	2%▼	#	#	#	0%	4%	2%	#	0%	7%	0%	0%	0%	0%	#	
N	62	2	4	7	25	29	56	5	35	16	11	10	21	25	6	
G05. Waar of door wie bent u voor dit ongeval/voorval behandeld?																
a. Niet behandeld	38%	55%	#	42%	36%	39%	34%▼	59%▲	35%	42%	42%	38%	39%	34%	46%	
b. Bedrijfs hulpverlener, EHBO'er op de werkvloer	5%	8%	#	6%	13%▲	0%▼	7%	0%	11%▲	0%	0%	6%	4%	8%	0%	
c. Bedrijfsarts	1%	0%	#	0%	0%	3%	2%	0%	1%	3%	0%	0%	0%	1%	7%▲	
d. Huisarts/huisartsenpost	34%	18%	#	24%	37%	36%	37%	20%	42%	26%	28%	38%	38%	32%	20%	
e. Op de (spoedeisende) eerstehulpafdeling van een ziekenhuis	19%	6%	#	20%	15%	22%	22%▲	2%▼	19%	24%	13%	19%	21%	23%	6%	
f. In een ziekenhuis opgenomen	6%	0%	#	8%	12%	2%	6%	6%	4%	2%	17%▲	6%	2%	9%	10%	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
g. Specialist, verbonden aan een ziekenhuis (afpraak op de polikliniek)	11%	0%	#	8%	12%	11%	10%	15%	13%	5%	15%	6%	7%	16%	16%	
h. Anders	11%	21%	#	11%	7%	13%	9%	20%	14%	6%	8%	3%	3%	14%	33%▲	
N	129	13	7	22	44	63	108	21	63	38	28	24	37	49	15	
G06. Hoe ontstond het letsel?																
1 Ergens aan gesneden, gestoten	28%	19%	#	29%	23%	31%	28%	25%	38%▲	19%	18%	40%	29%	21%	22%	
2 Door een voorwerp geraakt	1%	4%	#	0%	0%	3%	1%	3%	1%	3%	0%	0%	3%	1%	0%	
3 Een beknelling	7%	0%	#	8%	8%	5%	7%	6%	5%	5%	12%	17%▲	3%	8%	0%	
4 Val van hoogte (trap, ladder, steiger, e.d.)	7%	11%	#	4%	7%	8%	7%	4%	3%	6%	16%▲	0%	12%	6%	10%	
5 Uitglijden, struikelen of andere val	14%	0%	#	13%	14%	14%	15%	11%	9%	23%▲	12%	10%	13%	17%	8%	
6 Door iemand bedreigd, gebeten, geschopt	12%	0%	#	12%	10%	14%	12%	13%	11%	18%	7%	13%	8%	16%	4%	
7 Contact met stroom, hitte, kou, gevaarlijke stoffen, lawaai	2%	0%	#	0%	6%▲	0%	2%	0%	4%	0%	0%	0%	7%▲	0%	0%	
8 Verkeersongeval op de openbare weg, tijdens werktijd	4%	0%	#	8%	4%	2%	5%	0%	3%	4%	5%	3%	0%	4%	15%▲	
9 Verkeersongeval op de openbare weg, tijdens woon-werkverkeer	0%▼	6%▲	#	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
10 Anders	25%▼	59%▲	#	27%	28%	22%	22%	37%	25%	21%	31%	17%	25%	26%	40%	
N	129	13	7	22	44	63	108	21	63	38	28	24	37	49	15	
H UW GEZONDHEID																
H01. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid?																
1 Uitstekend	12%	15%	13%	14%	13%	12%	12%	14%	13%	11%	13%	12%	13%	12%	12%	
2 Zeer goed	28%	27%	27%	30%	23%▼	29%	28%	27%	32%Δ	25%▼	24%▼	26%	26%	28%	29%	
3 Goed	52%	51%	53%	50%	55%	52%	52%	52%	49%▼	57%Δ	52%	53%	52%	52%	52%	
4 Matig	7%	6%	8%	6%	9%	7%	7%	8%	6%▼	6%	11%Δ	8%	8%	7%	7%	
5 Slecht	0,5%	1%	0,3%	0,3%	1%	0,4%	1%	0,4%	0,4%	1%	0,5%	1%	0,4%	1%	0,2%	
N	3.030	540	354	657	701	1.672	1.994	1.036	1.229	915	886	316	471	1.495	655	
H02-H06. Burnout (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items; alfa=0.84) [M]																
	1,8	1,9Δ	1,6▼	1,9Δ	1,7▼	1,8	1,8	1,8	1,8Δ	1,9Δ	1,7▼	1,6▼	1,8	1,8	1,9Δ	
N	3.020	537	352	657	696	1.668	1.988	1.032	1.228	914	879	315	471	1.488	652	
H02-H06. Burnout (twee categorieën)																
1 Nee (score 3.20 of lager op schaal 1 t/m 7)	92%	89%▼	94%	89%▼	94%	93%Δ	92%	94%	93%	91%▼	93%	95%	92%	93%	91%	
2 Ja (score bóven 3.20 op schaal 1 t/m 7)	8%	11%Δ	6%	11%Δ	6%	7%▼	8%	6%	7%	9%Δ	7%	5%	8%	7%	9%	
N	3.020	537	352	657	696	1.668	1.988	1.032	1.228	914	879	315	471	1.488	652	
H02. Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk																
1 Nooit	48%	42%▼	62%▲	41%▼	53%Δ	49%	50%Δ	45%▼	44%▼	48%	55%Δ	60%▲	57%Δ	46%▼	42%▼	
2 Enkele keren per jaar	42%	45%	30%▼	46%Δ	39%	41%	40%▼	45%Δ	47%Δ	41%	36%▼	35%▼	37%▼	44%Δ	45%	
3 Maandelijks	2%	3%	3%	4%Δ	2%	2%	2%	3%	3%	3%	2%	1%▼	1%▼	2%	4%Δ	
4 Enkele keren per maand	5%	6%	3%	6%	4%	5%	5%	5%	5%	5%	4%	4%	4%	5%	6%	
5 Elke week	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,4%	1%	2%	
6 Enkele keren per week	1%	2%Δ	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%▼	2%Δ	1%	0,5%	1%	1%	1%	
7 Elke dag	0,4%	1%	0,4%	0,4%	0,3%	0,5%	0,5%	0,3%	1%	0,4%	0,2%	0%	1%	0,3%	1%	
- Gemiddelde	1,7	1,9Δ	1,6▼	1,9Δ	1,6▼	1,7	1,7	1,8	1,8Δ	1,8	1,6▼	1,5▼	1,6▼	1,8Δ	1,9Δ	
N	3.017	537	351	655	695	1.667	1.987	1.030	1.228	912	878	314	471	1.487	652	
H03. Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg																
1 Nooit	34%	27%▼	51%▲	30%▼	37%Δ	34%	33%▼	37%Δ	34%	30%▼	39%Δ	39%Δ	35%	34%	32%	
2 Enkele keren per jaar	41%	46%Δ	31%▼	40%	43%	41%	42%	40%	40%	43%	40%	43%	38%	41%	43%	
3 Maandelijks	7%	8%	5%	8%	5%▼	7%	6%	7%	8%Δ	6%	5%▼	4%	6%	7%	7%	
4 Enkele keren per maand	9%	9%	6%	11%	8%	10%	10%	9%	9%	11%	10%	8%	9%	10%	9%	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
5 Elke week	4%	4%	3%	4%	3%	3%	4% Δ	2% ∇	5% Δ	4%	2% ∇	2%	4%	4%	3%	
6 Enkele keren per week	4%	5%	3%	5%	3%	4%	4%	4%	4%	5%	4%	2%	5%	4%	4%	
7 Elke dag	1%	2%	0,4%	2%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	2%	1%	2%	1%	2%	
- Gemiddelde	2,2	2,4 Δ	1,9 ∇	2,4 Δ	2,1 ∇	2,2	2,3 Δ	2,2 ∇	2,3	2,3 Δ	2,1 ∇	2,0 ∇	2,3	2,2	2,3	
N	3.006	536	351	652	695	1.658	1.977	1.028	1.225	907	874	315	468	1.480	650	
H04. Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk																
1 Nooit	55%	50% ∇	70% \blacktriangle	50% ∇	59% Δ	55%	56%	53%	50% ∇	52% ∇	65% \blacktriangle	59%	56%	55%	53%	
2 Enkele keren per jaar	31%	35% Δ	20% \blacktriangledown	33%	29%	31%	29% ∇	35% Δ	34% Δ	33%	24% \blacktriangledown	28%	29%	31%	34%	
3 Maandelijks	3%	4%	2%	3%	2% ∇	4% Δ	4%	3%	4% Δ	3%	3%	3%	3%	3%	4%	
4 Enkele keren per maand	6%	6%	5%	8% Δ	4%	5%	6%	4%	5%	7% Δ	4%	4%	7%	6%	4%	
5 Elke week	2%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	3% Δ	2%	1% ∇	3%	2%	2%	2%	
6 Enkele keren per week	2%	3% Δ	1%	3% Δ	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	3% Δ	1%	2%	
7 Elke dag	1%	1%	0%	1%	1%	1%	1% Δ	0,4% ∇	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
- Gemiddelde	1,8	1,9	1,5 \blacktriangledown	1,9 Δ	1,7	1,8	1,8	1,7	1,9 Δ	1,8	1,6 ∇	1,7	1,8	1,8	1,8	
N	3.012	535	352	654	691	1.666	1.979	1.032	1.225	909	878	312	471	1.484	653	
H05. Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken																
1 Nooit	66%	59% ∇	69%	60% ∇	73% Δ	65%	68% Δ	63% ∇	63% ∇	65%	72% Δ	76% \blacktriangle	76% \blacktriangle	67%	53% \blacktriangledown	
2 Enkele keren per jaar	23%	28% Δ	20%	25%	18% ∇	24%	21% ∇	26% Δ	25% Δ	23%	19% ∇	17% ∇	17% ∇	22%	32% \blacktriangle	
3 Maandelijks	4%	3%	3%	5%	2% ∇	4%	4%	4%	5% Δ	3%	3%	4%	2% ∇	3%	6% Δ	
4 Enkele keren per maand	4%	5%	3%	6% Δ	4%	4%	4%	4%	3% ∇	6% Δ	4%	2% ∇	5%	4%	4%	
5 Elke week	1%	2%	1%	2% Δ	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	0,3%	0,3% ∇	1%	2% Δ	
6 Enkele keren per week	1% ∇	2% Δ	3% Δ	1%	1%	1% ∇	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,2%	1%	1%	
7 Elke dag	1%	1%	1%	1%	0,4%	1%	1%	1%	2% Δ	0,5%	1%	0%	0,3%	1%	2% Δ	
- Gemiddelde	1,6 ∇	1,8 Δ	1,6	1,7 Δ	1,5 ∇	1,6	1,6	1,6	1,6 Δ	1,6	1,5 ∇	1,4 \blacktriangledown	1,4 \blacktriangledown	1,6	1,8 \blacktriangle	
N	2.999	535	352	652	689	1.659	1.976	1.023	1.225	909	865	309	467	1.483	647	
H06. Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk																
1 Nooit	63%	58% ∇	75% \blacktriangle	57% ∇	65%	64%	62%	64%	58% ∇	61%	70% \blacktriangle	68% Δ	59%	62%	64%	
2 Enkele keren per jaar	27%	30% Δ	15% \blacktriangledown	30% Δ	24%	27%	27%	26%	32% Δ	25%	21% ∇	22%	28%	27%	26%	
3 Maandelijks	3%	2%	4%	5% Δ	3%	2% ∇	3%	2%	3%	3%	2% ∇	4%	3%	3%	3%	
4 Enkele keren per maand	4%	4%	3%	4%	3%	4%	4%	4%	3%	4%	4%	2%	4%	4%	4%	
5 Elke week	2%	2%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	1%	3% Δ	2%	1%	4% Δ	2%	1%	
6 Enkele keren per week	1%	2%	1%	2%	3% Δ	1% ∇	1%	2%	2%	2%	1% ∇	1%	1%	2% Δ	1%	
7 Elke dag	1%	1%	0,5%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	
- Gemiddelde	1,6	1,7 Δ	1,4 ∇	1,7 Δ	1,6	1,6 ∇	1,7	1,6	1,7	1,7 Δ	1,5 ∇	1,5	1,7	1,7	1,6	
N	3.007	533	349	650	697	1.660	1.979	1.028	1.221	911	875	315	467	1.482	649	
H07-H09. Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items; alfa=0.83) [M]																
N	5,9	5,9	5,7 ∇	5,9	5,9	5,8	5,9	5,8	5,8	5,8	5,9	6,0	5,9	5,8 ∇	6,0 Δ	
N	3.014	538	354	655	691	1.668	1.985	1.029	1.225	914	874	311	471	1.486	652	
H07. Als ik werk voel ik me fit en sterk																
1 Nooit	5%	3% ∇	7%	4%	6%	5%	5%	4%	3% ∇	5%	7% Δ	7%	4%	5%	3% ∇	
2 Enkele keren per jaar	3%	4%	3%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	2%	4%	3%	3%	
3 Maandelijks	4%	5%	4%	4%	3%	4%	4%	4%	4%	4%	3%	4%	4%	4%	3%	
4 Enkele keren per maand	7%	7%	9%	7%	6%	7%	7%	7%	8% Δ	7%	4% ∇	5%	6%	7%	6%	
5 Elke week	17%	19%	14%	17%	16%	18%	17%	18%	21% Δ	16%	13% ∇	13% ∇	17%	18%	18%	
6 Enkele keren per week	23%	24%	20%	23%	20% ∇	25% Δ	22%	25%	27% Δ	23%	18% ∇	18% ∇	21%	24%	26%	
7 Elke dag	41%	39%	43%	41%	47% Δ	38% ∇	42%	39%	34% \blacktriangledown	41%	50% \blacktriangle	51% \blacktriangle	44%	38% ∇	40%	
- Gemiddelde	5,6	5,6	5,5	5,6	5,7	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,7	5,7	5,7	5,5 ∇	5,7	
N	2.967	535	349	647	679	1.640	1.953	1.014	1.214	902	851	308	466	1.464	637	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
H08. Ik ben enthousiast over mijn werk																
1 Nooit	3%	2%	4%Δ	2%	4%Δ	2%	3%	2%	1%▽	3%	4%Δ	4%	2%	3%	2%	
2 Enkele keren per jaar	1%▽	3%Δ	2%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	
3 Maandelijks	3%	1%	3%	3%	3%	3%	3%	2%	3%	2%	2%	2%	2%	3%Δ	1%▽	
4 Enkele keren per maand	4%	4%	5%	4%	4%	5%	4%	4%	5%	5%	4%	1%▽	4%	5%Δ	4%	
5 Elke week	12%	12%	11%	12%	11%	13%	11%▽	14%Δ	15%Δ	11%	10%▽	13%	10%	12%	12%	
6 Enkele keren per week	20%	21%	19%	20%	16%▽	23%Δ	21%	20%	23%Δ	23%	15%▽	16%▽	20%	22%	20%	
7 Elke dag	56%	56%	56%	58%	61%Δ	54%▽	57%	56%	52%▽	55%	64%▲	62%Δ	59%	53%▽	59%	
- Gemiddelde	6,1	6,1	6,0	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,2	6,2	6,2	6,0▽	6,2Δ	
N	3.008	537	355	653	693	1.663	1.982	1.027	1.224	909	876	312	471	1.480	651	
H09. Ik ga helemaal op in mijn werk																
1 Nooit	4%▽	3%	8%▲	4%	4%	3%	4%	3%	3%	3%	5%Δ	4%	4%	4%	3%	
2 Enkele keren per jaar	3%	3%	4%	3%	3%	3%	3%	2%	2%	3%	3%	3%	3%	4%	1%▽	
3 Maandelijks	3%	2%	4%	2%	4%	3%	3%	3%	4%	3%	3%	3%	3%	4%	3%	
4 Enkele keren per maand	5%	4%	3%	5%	4%	6%	5%▽	6%Δ	6%	6%	4%▽	3%	4%	6%	5%	
5 Elke week	12%	15%	12%	11%	12%	13%	11%▽	14%Δ	14%Δ	12%	10%▽	10%	12%	13%	13%	
6 Enkele keren per week	23%	24%	21%	23%	18%▽	24%Δ	22%	24%	23%	26%Δ	19%▽	22%	20%	22%	25%	
7 Elke dag	50%	49%	50%	53%	54%Δ	48%▽	52%Δ	47%▽	48%	47%▽	57%Δ	55%	54%	48%▽	51%	
- Gemiddelde	5,9	5,9	5,7▽	6,0	5,9	5,9	5,9	5,8	5,9	5,8	5,9	6,0	5,9	5,8▽	6,0Δ	
N	2.999	533	352	654	683	1.662	1.976	1.023	1.220	910	868	308	468	1.481	647	
H10-H11. Body Mass Index (kg/m2) [M]																
	25▽	26Δ	25	25	26Δ	25▽	26▲	24▼	25▼	25	26▲	25	26Δ	25Δ	24▼	
N	2.995	537	349	655	688	1.653	1.974	1.021	1.216	906	873	309	463	1.479	650	
H10-H11. Body Mass Index (kg/m2)																
1 BMI <18.5 – ondergewicht	1%	1%	1%	1%	1%	1%Δ	1%▽	2%Δ	2%Δ	1%	1%	1%	0%▽	1%	2%Δ	
2 BMI 18.5-25 – normaal gewicht	50%	44%▽	52%	47%	50%	52%	43%▼	65%▲	58%▲	49%	40%▼	48%	41%▼	49%	61%▲	
3 BMI 25-30 – overgewicht	40%	46%Δ	36%	43%	40%	39%	47%▲	26%▼	33%▼	40%	48%▲	47%Δ	49%▲	40%	31%▼	
4 BMI >=30 – obesitas	9%	10%	11%	9%	10%	8%	10%	8%	7%▽	10%	11%Δ	5%▽	10%	10%Δ	6%▽	
N	2.995	537	349	655	688	1.653	1.974	1.021	1.216	906	873	309	463	1.479	650	
H10. Wat is uw lengte? (cm) [M]																
	178	181▲	173▼	178	178Δ	177▽	182▲	169▼	179Δ	178	176▽	180▲	180▲	178	174▼	
N	3.023	539	353	657	699	1.667	1.990	1.033	1.228	911	884	316	468	1.490	655	
H11. Wat is uw gewicht? (kg) [M]																
	80	84▲	76▼	81	82Δ	79▽	85▲	70▼	79▽	80	81Δ	82Δ	84▲	81Δ	74▼	
N	2.998	537	349	655	688	1.656	1.976	1.022	1.216	907	875	309	465	1.481	650	
I ZIEKTE EN WERK																
I Aantal te werken dagen in kalenderjaar (deeltijdgecorrigeerd; fulltime = 215 dagen) [M]																
	197▲	204▲	160▼	207▲	202Δ	192▼	201▲	191▼	199	202Δ	190▼	205▲	205▲	198	189▼	
N	3.019	540	353	657	700	1.662	1.984	1.034	1.225	915	879	316	470	1.488	651	
I Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [M]																
	2,9Δ	1,8▽	1,6	2,7	2,7	3,0	2,8	3,0	2,8	2,9	3,1	2,9	3,8Δ	2,5	3,0	
N	3.015	539	353	657	695	1.663	1.986	1.029	1.227	912	876	312	468	1.488	652	
I01. Heeft u gedurende de afgelopen 12 maanden niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? [% ja]																
	34%Δ	28%▽	25%▽	30%▽	31%	37%Δ	34%	34%	38%Δ	31%	31%▽	29%	37%	33%	36%	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
I02. Hoe vaak heeft u de afgelopen 12 maanden niet (of minder uren) gewerkt vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? (Niet is 0 keer) [M]																
	2,3Δ	1,4	1,3	2,0	2,8	2,2	2,2	2,4	2,4	1,9	2,5	2,9	2,5	2,0	2,7	
N	3.008	539	353	654	695	1.658	1.984	1.024	1.221	912	875	312	467	1.488	646	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
I03. Hoeveel werkdagen heeft u, alles bij elkaar, de afgelopen 12 maanden niet (of minder uren) gewerkt vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? (Niet is 0 dagen) [M]	5,4Δ	3,7	2,3▽	5,6	5,1	5,4	5,4	5,2	5,4	5,5	5,2	6,1	7,2Δ	4,6▽	5,4	
N	3.016	539	353	657	695	1.664	1.987	1.029	1.227	913	877	312	468	1.489	653	
I04. Is het in de afgelopen 12 maanden wel eens voorgekomen dat u bent gaan werken terwijl u eigenlijk ziek was?																
1 Ja, één keer	25%	23%	22%	26%	24%	25%	24%	27%	28%Δ	25%	20%▽	28%	21%	24%	26%	
2 Ja, meerdere keren	30%Δ	25%▽	19%▽	32%	33%	29%▽	30%	30%	33%Δ	30%	27%▽	32%	34%	29%	31%	
3 Nee	45%▽	52%Δ	59%▲	42%	44%	46%	46%	43%	38%▽	45%	53%▲	40%	45%	47%Δ	42%	
N	3.024	538	354	654	699	1.670	1.989	1.035	1.226	914	884	315	469	1.492	654	
I05. Bent u verzekerd voor arbeidsongeschiktheid?																
1 Ja	37%	55%▲	11%▽	53%▲	33%▽	32%▽	43%▲	24%▽	44%▲	41%Δ	22%▽	49%▲	48%▲	33%▽	30%▽	
2 Nee	61%	43%▽	81%▲	46%▽	63%	66%▲	54%▽	73%▲	52%▽	57%▽	76%▲	48%▽	51%▽	64%Δ	66%Δ	
3 Weet ik niet	3%▽	2%	7%▲	1%▽	4%Δ	3%	2%▽	4%Δ	4%Δ	2%	2%	3%	1%▽	3%	3%	
N	3.025	540	355	655	698	1.672	1.989	1.036	1.229	914	882	315	470	1.493	654	
J DE LAATSTE KEER DAT U NIET KON WERKEN VANWEGE ZIEKTE (evt. >1jr.)																
J01. Wat voor soort klachten had u toen u de laatste keer niet kon werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?																
1 Rugklachten	9%	8%	9%	8%	11%Δ	8%	10%Δ	6%▽	7%▽	11%Δ	9%	12%Δ	13%Δ	8%▽	7%	
2 Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen	6%Δ	3%▽	5%	8%	6%	5%	6%	6%	5%▽	8%Δ	6%	8%	8%	6%	4%▽	
3 Klachten heup, benen, knieën, voeten	4%	3%	3%	5%	5%	4%	5%	3%	3%	6%Δ	5%	5%	8%▲	3%▽	3%▽	
4 Klachten hart- en vaatstelsel	2%	3%Δ	2%	2%	2%	2%	3%Δ	0,3%▽	1%▽	2%	4%▲	2%	3%Δ	2%	1%	
5 Psychische klachten, overspannenheid, burn-out	3%	2%	3%	3%	1%▽	3%Δ	2%	3%	3%	3%	1%▽	1%	2%	3%	2%	
6 Vermoeidheid of concentratieproblemen	2%	1%	1%	2%	1%	2%Δ	2%	2%	2%	2%	1%	0%▽	0%▽	2%Δ	3%Δ	
7 Conflict met collega, klant of opdrachtgever	0,2%	0,2%	0%	0%	0,3%	0,2%	0,1%	0,2%	0,4%Δ	0%	0,1%	0%	0%	0,3%	0,1%	
8 Klachten luchtwegen	1%	2%	2%	1%	1%	2%	1%▽	2%Δ	1%	1%	2%	1%	2%	1%	2%	
9 Klachten buik, maag of darmen	4%	4%	3%	4%	3%	5%Δ	4%	5%	6%Δ	4%	3%	4%	3%	4%	6%Δ	
10 Huidklachten	0,4%	0,4%	1%	1%	0,3%	0,3%	0,4%	0,3%	0,4%	0,4%	0,3%	0%	0,2%	1%	0,4%	
11 Klachten oren of ogen	1%	0,2%	0,3%	0,3%	1%	1%	1%	1%	1%	0,4%	1%Δ	2%Δ	0,2%	1%	1%	
12 Griep of verkoudheid	35%	39%	30%▽	35%	34%	36%	36%	33%	41%▲	34%	28%▽	33%	32%	37%	34%	
13 Hoofdpijn	4%	5%	3%	5%	4%	4%	3%▽	7%Δ	4%	5%	3%	4%	2%▽	4%	6%Δ	
14 Klachten in verband met zwangerschap	1%Δ	0,3%	0%	1%	1%	1%	0%▽	3%▲	2%▲	0,2%▽	0,1%▽	1%	0,4%	1%	2%Δ	
15 Overige klachten	8%	12%Δ	6%	8%	9%	7%	7%▽	9%Δ	6%▽	9%	8%	8%	9%	7%	9%	
16 N.v.t., nog nooit voorgekomen	20%▽	17%▽	33%▲	18%	20%	20%	20%	19%	17%▽	18%	25%Δ	18%	17%	21%	20%	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
J02. Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer niet (of minder uren) gewerkt? [M]	14Δ	6,9▽	13	15	18Δ	12▽	15	12	14	11	16	21Δ	25▲	10▽	10	
N	2.360	434	232	525	541	1.293	1.548	811	995	728	636	251	379	1.143	513	
J03. Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van uw werk?																
1 Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk	9%Δ	6%▽	5%	9%	11%	9%	11%Δ	6%▽	9%	11%	8%	11%	16%▲	9%	5%▽	
2 Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	13%	10%▽	14%	15%	13%	13%	15%Δ	11%▽	15%Δ	12%	11%	15%	18%Δ	11%▽	13%	
3 Nee, geen gevolg van mijn werk	73%▽	80%Δ	74%	71%	69%	74%Δ	69%▽	80%▲	72%	73%	73%	71%	61%▽	74%Δ	77%Δ	
4 Weet niet	5%	4%	6%	4%	7%Δ	4%▽	6%Δ	4%▽	4%	4%	7%Δ	3%	5%	5%	4%	
N	2.437	447	239	541	561	1.336	1.599	838	1.023	749	665	259	389	1.189	524	
J04. Wat was naar uw mening de belangrijkste reden in het werk die (geheel of voor een deel) leidde tot het ontstaan van deze klachten?																
1 Werkdruk, werkstress	24%▽	49%▲	21%	27%	17%▽	26%	25%	23%	31%▲	19%	20%	13%▽	14%▽	33%▲	26%	
2 Emotioneel te zwaar	4%	3%	9%	5%	3%	4%	4%	3%	3%	4%	5%	3%	0%▽	4%	8%▲	
3 Lichamelijk te zwaar	33%▲	11%▽	19%	29%	37%	32%	34%	29%	27%▽	36%	39%	38%	53%▲	21%▽	32%	
4 Langdurig dezelfde handelingen verrichten, langdurig achter computer werken	13%	10%	24%▲	12%	12%	14%	11%▽	19%▲	10%	15%	16%	18%	7%▽	15%	12%	
6 Problemen met collega's of ondergeschikten	1%	4%▲	0%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	3%Δ	1%	
7 Problemen met klanten / opdrachtgevers	1%	0%	1%	2%	3%▲	0,2%▽	1%	2%	1%	1%	2%	1%	0%	2%▲	0%	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
8 Gevaarlijk werk/bedrijfsongeval	5%▲	0%	0%	1%▼	11%▲	4%	7%▲	0%▼	6%	6%	3%	14%▲	9%▲	3%▼	0%▼	
9 Gevaarlijke stoffen	1%	0%	0%	1%	1%	1%	0,5%	2%	0%	2%Δ	1%	1%	2%	0,4%	1%	
10 Anders	18%	22%	26%	22%	15%	17%	17%	19%	20%	16%	15%	12%	16%	18%	20%	
N	544	70	47	128	130	285	402	141	244	171	129	68	129	237	96	
K CHRONISCHE ZIEKTE OF AANDOENING																
K01-K02. Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk] [% ja]																
	20%Δ	14%▼	19%	17%▼	24%Δ	19%	19%	21%	16%▼	19%	25%▲	19%	22%	20%	18%	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
K01. Heeft u één of meer van de volgende langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps, en zo ja kunt u aangeven welke?																
a. Nee	66%	69%Δ	58%▼	69%	63%	65%	67%Δ	63%▼	74%▲	66%	53%▼	71%Δ	61%▼	66%	65%	
b. Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSI)	6%Δ	2%▼	6%	5%	8%Δ	6%	5%▼	8%Δ	4%▼	6%	9%Δ	8%	8%	5%	6%	
c. Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma)	6%	4%	7%	3%▼	7%Δ	6%	6%	6%	3%▼	5%	11%▲	7%	7%	5%	4%	
d. Problemen met rug en nek (ook artritis, reuma, RSI)	9%	6%▼	14%Δ	9%	10%	9%	8%	10%	6%▼	11%Δ	11%Δ	7%	12%Δ	9%	9%	
e. Migraine of ernstige hoofdpijn	4%	2%	3%	4%	3%	4%	3%▼	6%Δ	3%	6%Δ	2%▼	3%	3%	3%	5%Δ	
f. Hart- of vaatziekten	4%▼	6%	6%	3%▼	6%Δ	4%	5%Δ	2%▼	1%▼	4%	9%▲	5%	6%	4%	3%	
g. Astma, bronchitis, emfyseem	4%	4%	7%Δ	4%	3%	5%	4%▼	5%Δ	3%	4%	5%Δ	2%	5%	4%	5%Δ	
h. Maag- of darmstoornissen	2%	3%	3%	1%▼	2%	3%Δ	2%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	3%Δ	2%	
i. Suikerziekte	3%	3%	5%Δ	2%	3%	3%	4%Δ	2%▼	1%▼	2%	7%▲	3%	4%	4%	1%▼	
j. Ernstige huidziekten	1%	0,3%	1%	1%	0,3%	1%	1%	1%	0,3%	1%	1%	0,3%	1%	0,5%	1%	
k. Psychische klachten/aandoeningen	3%Δ	1%	1%	2%	2%	3%Δ	2%	3%	3%	2%	2%	2%	1%	3%	3%	
l. Gehoorproblemen	2%	1%	3%	2%	2%	3%	3%Δ	1%▼	1%▼	2%▼	5%▲	3%	3%	2%	3%	
m. Epilepsie	0,3%	0,1%	0,4%	0,1%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	1%	0,1%▼	1%	
n. Levensbedreigende ziekten (bijvoorbeeld kanker, aids)	1%	1%	1%	2%Δ	1%	0,4%▼	1%	1%	0,2%▼	1%	2%Δ	1%	1%	1%	1%	
o. Problemen met zien	2%	1%	2%	2%	1%	2%	2%	2%	1%▼	1%	3%Δ	1%	1%	2%	2%	
p. Anders	5%	6%	5%	5%	5%	5%	4%▼	7%Δ	5%	4%	6%	2%▼	4%	5%	7%Δ	
N	3.031	540	355	657	701	1.673	1.994	1.037	1.229	916	886	316	471	1.496	655	
K02. Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk?																
1 Niet belemmerd	43%▼	54%Δ	54%Δ	47%	35%▼	46%	44%	43%	40%	44%	45%	37%	42%	42%	50%Δ	
2 Licht belemmerd	48%Δ	39%▼	42%	44%	57%▲	45%▼	47%	50%	51%	48%	45%	49%	49%	51%	41%▼	
3 Sterk belemmerd	9%Δ	7%	4%▼	9%	8%	9%	10%	7%	9%	8%	9%	14%	9%	7%	9%	
N	1.044	167	148	207	257	581	658	387	319	312	413	93	182	513	229	
K03. Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van uw werk?																
1 Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk	7%Δ	3%	3%▼	10%	6%	7%	8%	6%	6%	10%	7%	7%	13%▲	6%	6%	
2 Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	18%Δ	11%▼	12%	21%	19%	17%	20%Δ	14%▼	18%	21%	16%	28%▲	20%	19%	11%▼	
3 Nee, geen gevolg van mijn werk	67%▼	77%Δ	77%Δ	61%▼	66%	69%	63%▼	74%▲	68%	63%	69%	55%▼	58%▼	68%	77%▲	
4 Weet niet	7%	8%	9%	8%	8%	7%	9%Δ	5%▼	8%	6%	8%	9%	9%	7%	6%	
N	1.042	167	148	207	255	580	657	385	319	311	412	92	182	512	228	
K04. Heeft u -in verband met uw gezondheid- de afgelopen 12 maanden iets aangepast in uw werkplek of uw werkzaamheden?																
a. Nee	82%▼	89%Δ	87%Δ	85%Δ	80%	81%	83%Δ	79%▼	81%	83%	80%	79%	80%	84%Δ	77%▼	
b. Ja, in hulpmiddelen of meubilair	8%Δ	4%▼	5%	6%	10%Δ	7%	8%	8%	8%	8%	7%	11%Δ	8%	7%	8%	
c. Ja, in werktijden	7%	5%	5%	7%	6%	6%	6%▼	8%Δ	7%	6%	7%	6%	5%	6%	9%Δ	
d. Ja, in hoeveelheid werk	7%Δ	4%	4%	4%▼	5%	9%Δ	6%▼	9%Δ	6%	6%	9%Δ	7%	7%	5%▼	11%Δ	
e. Ja, in functie of takenpakket	2%	3%Δ	0,5%▼	4%Δ	3%	1%▼	2%	2%	3%	2%	2%	4%Δ	2%	2%	2%	
f. Ja, in opleiding of omscholing	1%	1%	1%	0,3%	1%	1%Δ	1%	1%	1%Δ	0,4%	0,2%▼	0,3%	1%	1%	1%	
g. Ja, in toegankelijkheid tot het gebouw	0,1%	0%	0%	0%	0,5%Δ	0%▼	0,2%	0%	0,2%	0,1%	0%	1%▲	0%	0,1%	0%	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
h. Ja, andere aanpassingen	3%Δ	1%	2%	2%	4%Δ	2%	3%	2%	3%	2%	2%	3%	4%	2%▽	3%	
N	3.012	538	355	656	691	1.665	1.984	1.028	1.223	909	880	313	468	1.485	651	
K05. Zijn er volgens u (verdere) aanpassingen nodig in uw werkplek of uw werkzaamheden in verband met uw gezondheid?																
a. Nee	89%▽	93%Δ	92%	89%	87%▽	89%	89%	88%	89%	89%	88%	88%	91%	89%	87%	
b. Ja, in hulpmiddelen of meubilair	4%Δ	3%	3%	4%	5%	4%	4%	4%	5%	4%	3%	7%Δ	4%	4%	3%▽	
c. Ja, in werktijden	3%	3%	3%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	2%	3%	3%	4%	
d. Ja, in hoeveelheid werk	4%Δ	2%▽	3%	4%	4%	5%	5%	4%	4%	4%	5%	5%	3%	4%	6%Δ	
e. Ja, in functie of takenpakket	1%	1%	0,3%	2%Δ	1%	1%▽	1%	1%	1%Δ	0,5%	1%	2%	1%	1%	1%	
f. Ja, in opleiding of omscholing	0,5%	1%	1%	0,2%	0,4%	1%	1%	0,3%	1%	0,4%	0,1%	0,5%	0,2%	0,3%	1%Δ	
g. Ja, in toegankelijkheid tot het gebouw	0,1%	0,3%	0%	0,3%	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%	0,2%	0,1%	0,1%	0%	0%	0,2%	0,1%	
h. Ja, andere aanpassingen	2%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	
N	3.009	537	351	657	699	1.653	1.982	1.028	1.221	911	877	313	465	1.489	648	
L FUNCTIONEREN EN INZETBAARHEID																
L01-L03. In-role performance / functioneren (schaal: 1= minimaal - 5= optimaal; 3 items; alfa=0.85) [M]																
	4,4	4,3▽	4,5Δ	4,4▽	4,4▽	4,5Δ	4,5	4,4	4,5Δ	4,4	4,4	4,4	4,6▲	4,4▽	4,4	
N	3.011	538	351	652	695	1.664	1.981	1.029	1.228	913	870	310	469	1.486	651	
L01. Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen																
1 Helemaal mee eens	44%	34%▽	52%Δ	37%▽	39%▽	48%▲	44%	43%	43%	43%	45%	43%	56%▲	40%▽	42%	
2 Grotendeels mee eens	47%	55%Δ	40%▽	54%Δ	48%	43%▽	47%	46%	49%Δ	46%	44%	49%	38%▽	48%	48%	
3 Niet mee eens, noch mee oneens	6%	7%	5%	5%	8%Δ	6%	6%	7%	5%	6%	7%	5%	4%	7%Δ	6%	
4 Niet mee eens	3%	3%	3%	4%	4%	2%▽	3%	3%	2%	4%	3%	2%	1%▽	4%Δ	3%	
5 Helemaal niet mee eens	1%	1%	0,3%	1%	1%	1%	1%	1%	0,3%▽	1%	1%Δ	1%	1%	1%	1%	
N	3.002	538	349	649	693	1.660	1.975	1.027	1.224	913	866	310	465	1.482	651	
L02. De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af																
1 Helemaal mee eens	58%	50%▽	65%Δ	53%▽	54%▽	61%Δ	58%	58%	59%	56%	58%	54%	68%▲	56%▽	56%	
2 Grotendeels mee eens	38%	45%Δ	32%▽	42%Δ	42%Δ	35%▽	39%	38%	38%	40%	37%	42%	30%▼	40%	40%	
3 Niet mee eens, noch mee oneens	3%	4%	2%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	2%	2%	3%Δ	2%	
4 Niet mee eens	1%	1%	0,2%	1%	0,5%	1%	1%	1%	0,5%	1%	1%	0,4%	1%	1%	1%	
5 Helemaal niet mee eens	0,5%	0,3%	0,3%	1%	0,4%	0,4%	0,4%	1%	0,2%▽	0,3%	1%Δ	0,4%	1%	0,3%	0,4%	
N	3.017	539	353	653	697	1.666	1.982	1.034	1.229	913	875	314	469	1.486	653	
L03. Ik presteer goed in mijn werk																
1 Helemaal mee eens	58%Δ	48%▼	64%Δ	54%▽	52%▽	63%Δ	59%	57%	60%	58%	57%	53%	70%▲	56%▽	57%	
2 Grotendeels mee eens	38%	47%Δ	34%▽	44%Δ	42%Δ	34%▽	38%	39%	37%	39%	38%	41%	28%▼	39%	42%	
3 Niet mee eens, noch mee oneens	3%	5%Δ	1%	2%	5%Δ	3%	3%	3%	3%	3%	3%	5%	1%▽	4%Δ	1%▽	
4 Niet mee eens	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,4%	0%	0,1%	0%	1%Δ	0,4%	0%	0,3%	0,1%	
5 Helemaal niet mee eens	0,4%	0,3%	0,3%	1%	0,4%	0,4%	0,4%	1%	0,3%	0,2%	1%Δ	0,5%	1%	0,3%	0,3%	
N	3.016	538	351	653	698	1.665	1.984	1.032	1.228	913	875	312	469	1.488	653	
L04. Files, vertraging in het openbaar vervoer of andere vervoersproblemen																
1 Nooit/zelden	75%Δ	58%▼	87%▲	80%Δ	84%▲	69%▼	70%▼	84%▲	70%▽	74%	82%▲	95%▲	71%▽	71%▼	79%Δ	
2 Ongeveer maandelijks	13%	18%Δ	8%▽	9%▽	9%▽	17%▲	15%Δ	9%▽	15%Δ	15%	9%▽	4%▼	14%	14%Δ	13%	
3 Ongeveer wekelijks	7%▽	14%▲	3%▽	8%	5%▽	8%	9%Δ	5%▽	8%	7%	7%	1%▼	10%Δ	9%Δ	5%▽	
4 Ongeveer dagelijks	4%	9%▲	1%▽	4%	1%▼	6%Δ	6%Δ	2%▽	6%Δ	4%	3%▽	0%▼	5%	6%Δ	4%	
N	2.990	535	354	650	686	1.654	1.974	1.016	1.226	907	857	308	464	1.476	647	
L05. Storing in apparatuur																
1 Nooit/zelden	76%	65%▼	87%▲	74%	75%	77%	75%▽	78%Δ	72%▽	74%	84%▲	65%▼	83%▲	73%▽	82%Δ	
2 Ongeveer maandelijks	21%	30%▲	12%▼	22%	22%	20%	22%	20%	24%Δ	23%Δ	14%▼	28%▲	15%▽	24%Δ	16%▽	
3 Ongeveer wekelijks	3%	5%Δ	1%▽	4%Δ	2%	2%▽	3%	2%	3%	2%	2%	6%▲	1%▽	3%	2%	
4 Ongeveer dagelijks	0,5%	0,4%	0%	0,2%	0,5%	1%	1%	0,2%	1%	0,4%	0,3%	0,3%	1%	1%	0,5%	
N	2.975	531	348	648	686	1.641	1.960	1.015	1.221	905	849	310	458	1.467	646	

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
L06. Onnodig overleg / vergaderen															
1 Nooit/zelden	87%▲	69%▼	92%▲	85%	93%▲	85%▼	86%▼	89%▲	84%▼	87%	92%▲	91%▲	89%	85%▼	90%▲
2 Ongeveer maandelijks	11%▼	24%▲	6%▼	14%▲	5%▼	12%▲	11%	10%	13%▲	11%	6%▼	7%	9%	12%▲	9%
3 Ongeveer wekelijks	2%▼	6%▲	1%	1%	2%	2%	2%▲	1%▼	3%▲	2%	1%▼	1%	1%	3%▲	1%
4 Ongeveer dagelijks	0,3%	1%	1%	0,1%	0,3%	0,3%	0,4%	0,1%	0,4%	0,3%	0%	1%	0,2%	0,3%	0,1%
N	2.959	527	346	644	679	1.636	1.946	1.013	1.224	895	840	302	460	1.462	641
L07. Onnodige administratie															
1 Nooit/zelden	66%	52%▼	81%▲	58%▼	62%▼	70%▲	63%▼	71%▲	63%▼	65%	72%▲	46%▼	74%▲	66%	67%
2 Ongeveer maandelijks	24%	32%▲	14%▼	28%▲	27%▲	22%▼	26%▲	21%▼	26%	26%	20%▼	35%▲	20%▼	25%	22%
3 Ongeveer wekelijks	7%	12%▲	3%▼	9%▲	9%	6%▼	8%▲	6%▼	9%▲	7%	6%▼	14%▲	5%▼	7%	7%
4 Ongeveer dagelijks	3%	4%	1%	5%▲	2%	2%▼	3%	2%	3%	3%	2%	5%▲	1%	2%▼	4%▲
N	2.981	531	347	649	690	1.642	1.963	1.018	1.224	903	855	310	460	1.474	644
L08. Collega die slecht functioneert															
1 Nooit/zelden	86%▲	66%▼	94%▲	76%▼	96%▲	87%	85%▼	89%▲	81%▼	88%	93%▲	95%▲	88%	83%▼	90%▲
2 Ongeveer maandelijks	10%▼	24%▲	4%▼	17%▲	3%▼	10%	11%▲	8%▼	14%▲	9%	5%▼	5%▼	9%	12%▲	7%▼
3 Ongeveer wekelijks	3%▼	9%▲	2%	6%▲	1%▼	2%	3%	2%	4%▲	3%	2%▼	0,2%▼	2%	4%▲	2%
4 Ongeveer dagelijks	1%	1%	0%	2%▲	1%	1%	1%	1%	2%▲	1%	0%▼	0%	1%	1%	1%
N	2.966	529	347	650	675	1.641	1.952	1.014	1.225	901	840	304	460	1.469	639
L09. Problemen met klanten / opdrachtgevers															
1 Nooit/zelden	84%▲	68%▼	91%▲	79%▼	87%▲	84%	82%▼	86%▲	80%▼	84%	89%▲	91%▲	85%	79%▼	88%▲
2 Ongeveer maandelijks	15%▼	28%▲	8%▼	18%▲	12%▼	14%	16%▲	12%▼	18%▲	15%	10%▼	8%▼	13%	18%▲	11%▼
3 Ongeveer wekelijks	1%	3%▲	1%	2%	1%	1%	2%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	2%	1%
4 Ongeveer dagelijks	0,4%	1%▲	0%	1%▲	0%	0,3%	0,3%	1%	1%	0,5%	0%▼	0%	0,3%	1%▲	0%
N	2.974	529	350	648	683	1.643	1.959	1.015	1.225	904	844	305	461	1.470	643
L10. Beperkte motivatie voor uw huidige werk															
1 Nooit/zelden	90%	90%	96%▲	89%	92%	90%	89%▼	94%▲	88%▼	90%	94%▲	94%▲	91%	89%▼	92%
2 Ongeveer maandelijks	8%▲	7%	4%▼	10%	7%	8%	10%▲	5%▼	10%▲	8%	6%▼	6%	9%	9%▲	7%
3 Ongeveer wekelijks	1%	2%▲	1%	0,4%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,2%	0,4%	1%▲	1%
4 Ongeveer dagelijks	0,5%	1%	0,2%	1%	0,3%	0,4%	1%	0,3%	1%▲	0,3%	0,1%	1%	0%	1%	0,2%
N	2.971	529	347	645	683	1.642	1.954	1.016	1.223	903	845	305	459	1.470	643
L11. Uw leefstijl/gedrag in uw vrije tijd															
1 Nooit/zelden	92%▼	92%	97%▲	92%	92%	92%	90%▼	94%▲	89%▼	93%	94%▲	93%	94%	91%▼	92%
2 Ongeveer maandelijks	7%▲	7%	3%▼	7%	8%	7%	8%▲	5%▼	10%▲	6%	5%▼	6%	6%	8%	6%
3 Ongeveer wekelijks	1%	1%	0%	0,3%	0,4%	1%▲	1%	1%	1%	1%	0,3%	0,4%	0%	1%	1%
4 Ongeveer dagelijks	1%	0,1%	0,4%	1%	0,4%	1%	1%	0,3%	1%	0,2%	1%	0,3%	1%	1%	1%
N	2.973	530	347	650	683	1.641	1.957	1.016	1.224	905	844	306	460	1.470	643
L12. Beperkingen in uw gezondheid															
1 Nooit/zelden	88%	89%	90%	89%	85%▼	88%	88%	86%	90%▲	87%	85%▼	85%	86%	89%▲	87%
2 Ongeveer maandelijks	8%	8%	6%	8%	10%▲	7%	8%	10%	7%	9%	9%	11%	8%	8%	9%
3 Ongeveer wekelijks	2%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	1%	4%▲	1%▼	3%
4 Ongeveer dagelijks	2%	2%	2%	2%	3%	2%	2%	2%	2%▼	2%	4%▲	4%	3%	2%	2%
N	2.985	532	347	650	689	1.645	1.966	1.019	1.223	905	856	309	463	1.475	645
L13. Zorg voor een familielid of andere naaste															
1 Nooit/zelden	83%	87%▲	80%	85%	82%	83%	86%▲	79%▼	85%▲	81%	83%	80%	88%▲	82%	83%
2 Ongeveer maandelijks	10%	10%	14%▲	11%	10%	10%	9%▼	13%▲	9%	12%▲	9%	12%	7%▼	11%	10%
3 Ongeveer wekelijks	4%▲	2%▼	4%	2%▼	6%	5%	4%	5%	3%▼	4%	6%▲	5%	4%	5%	3%
4 Ongeveer dagelijks	2%	1%	2%	2%	3%	2%	2%	3%	2%	2%	2%	3%	1%	2%	3%
N	2.973	531	345	647	684	1.642	1.959	1.014	1.222	904	848	300	462	1.473	643

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
L14. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt																
1 Helemaal niet mee eens	7%	5%	8%	6%	8%	7%	8%	6%	5%▼	7%	10%Δ	9%	7%	7%	6%	
2 Niet mee eens	6%	4%▼	5%	6%	8%Δ	5%▼	6%	7%	5%	8%Δ	8%	8%	5%▼	6%		
3 Mee eens	38%Δ	28%▼	35%	38%	43%Δ	35%▼	37%	39%	33%▼	41%Δ	40%Δ	48%▲	42%Δ	34%▼	38%	
4 Helemaal mee eens	49%▼	64%▲	52%	50%	41%▼	53%Δ	50%	49%	57%▲	48%	41%▼	35%▼	43%▼	54%Δ	50%	
N	3.029	540	355	657	701	1.672	1.992	1.037	1.229	914	886	316	471	1.494	655	
L15. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt																
1 Helemaal niet mee eens	7%	4%▼	8%	5%	7%	7%	7%	5%	5%▼	6%	9%Δ	7%	6%	7%	6%	
2 Niet mee eens	3%	3%	3%	4%Δ	3%	2%▼	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	4%	
3 Mee eens	41%Δ	36%	36%	44%	46%Δ	38%▼	40%	43%	39%▼	43%	42%	52%▲	39%	39%▼	44%	
4 Helemaal mee eens	49%▼	56%Δ	53%	47%	44%▼	53%Δ	50%	49%	53%Δ	47%	46%▼	38%▼	52%	52%Δ	47%	
N	3.024	540	354	657	698	1.669	1.991	1.034	1.229	913	883	314	468	1.493	655	
L16. Als u aan uw werkvermogen in de beste periode van uw leven 10 punten geeft, hoeveel punten zou u dan aan uw werkvermogen op dit moment toekennen?																
0 Geheel niet in staat om te werken	0,3%	0,2%	0,2%	0,4%	1%	0,2%	0,2%	1%	0,4%	0,2%	0,5%	0%	0,2%	0,4%	0,4%	
1	0,2%	0%	0%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,3%	0,1%	0,2%	0,2%	1%Δ	0%	0,1%	0,1%	
2	0,3%	0%	0,2%	0,1%	0%	0,5%Δ	0,4%	0,2%	0,4%	0,2%	0,3%	1%Δ	0,4%	0,1%	0,2%	
3	0,5%	1%	1%	0,2%	1%	0,5%	1%	0,4%	0%▼	1%	1%	0%	0,4%	1%	1%	
4	1%	1%	1%	1%	1%	0,4%	1%	0,5%	1%	0,3%	1%Δ	2%Δ	1%	0,2%▼	1%	
5	2%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	1%▼	1%	3%Δ	2%	3%Δ	1%▼	3%	
6	3%	3%	4%	2%	5%Δ	3%	4%	3%	3%	2%▼	5%Δ	2%	3%	4%	3%	
7	11%	8%▼	12%	10%	12%	11%	11%	11%	8%▼	11%	15%Δ	11%	11%	11%	10%	
8	33%	32%	33%	32%	37%Δ	32%	34%	32%	28%▼	35%	39%Δ	38%Δ	34%	33%	31%	
9	26%▼	33%Δ	25%	29%	24%	27%	26%	27%	30%Δ	27%	21%▼	28%Δ	24%	27%	27%	
10 Werkvermogen in uw beste periode	22%	20%	23%	24%	18%▼	23%	22%	22%	28%▲	21%	14%▼	17%▼	22%	22%	23%	
- Gemiddelde	8,4	8,5	8,4	8,5Δ	8,2▼	8,4	8,4	8,4	8,6▲	8,4	8,0▼	8,2▼	8,3	8,4	8,4	
N	3.028	539	354	657	701	1.670	1.993	1.035	1.229	913	886	316	471	1.493	654	
M ASPECTEN VAN UW WERK ALS ZELFSTANDIGE																
M01. Interessant werk																
1 Niet belangrijk	3%	1%▼	6%▲	2%	3%	2%	3%	2%	2%	3%	3%	3%	4%Δ	2%	1%▼	
2 Belangrijk	45%	45%	46%	52%Δ	52%Δ	39%▼	46%Δ	42%▼	42%▼	46%	48%	64%▲	51%Δ	45%	33%▼	
3 Heel belangrijk	53%	54%	48%	45%▼	45%▼	59%▲	51%▼	56%Δ	55%Δ	52%	50%▼	33%▼	46%▼	53%	65%▲	
N	3.012	539	351	653	697	1.663	1.977	1.036	1.223	912	877	313	466	1.490	650	
M02. Mogelijkheid om te leren																
1 Niet belangrijk	14%	9%▼	19%Δ	11%▼	18%Δ	13%	14%	13%	11%▼	15%	17%Δ	19%Δ	18%Δ	14%	10%▼	
2 Belangrijk	58%	63%Δ	53%	64%Δ	61%Δ	53%▼	60%Δ	53%▼	56%	57%	61%Δ	67%Δ	58%	60%Δ	48%▼	
3 Heel belangrijk	29%	27%	28%	25%▼	20%▼	34%▲	26%▼	34%Δ	33%Δ	29%	22%▼	15%▼	24%▼	26%▼	42%▲	
N	2.998	539	347	649	691	1.658	1.969	1.029	1.224	911	862	313	464	1.480	649	
M03. Prettige sfeer																
1 Niet belangrijk	2%	1%	1%	1%▼	3%Δ	2%	2%Δ	0,3%▼	1%	1%	2%	2%	1%	2%Δ	1%	
2 Belangrijk	38%▼	44%Δ	40%	31%▼	46%▲	38%	41%Δ	33%▼	32%▼	38%	47%▲	53%▲	40%	38%	31%▼	
3 Heel belangrijk	60%	56%	59%	68%▲	51%▼	61%	57%▼	66%Δ	66%▲	61%	50%▼	45%▼	59%	60%	68%▲	
N	3.006	534	350	652	691	1.663	1.972	1.034	1.222	911	872	311	465	1.485	652	
M04. Goede relatie met klanten of opdrachtgevers																
1 Niet belangrijk	1%	1%	4%▲	1%	4%▲	1%▼	2%Δ	1%▼	1%▼	1%	2%Δ	6%▲	0,5%	1%▼	1%	
2 Belangrijk	36%	39%	35%	35%	43%Δ	34%▼	36%	36%	34%	36%	39%Δ	54%▲	31%▼	36%	34%	
3 Heel belangrijk	62%	60%	60%	64%	54%▼	65%Δ	62%	64%	65%Δ	63%	58%▼	40%▼	69%Δ	63%	66%	
N	3.011	537	348	653	690	1.667	1.977	1.033	1.222	914	874	310	468	1.489	651	

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
M05. Goed inkomen															
1 Niet belangrijk	8%	5%▼	17%▲	6%▼	10%Δ	8%	8%	7%	6%▼	8%	11%Δ	6%	7%	8%	11%Δ
2 Belangrijk	63%	67%Δ	61%	66%Δ	58%▼	64%	61%▼	67%Δ	59%▼	65%	66%Δ	63%	56%▼	65%Δ	64%
3 Heel belangrijk	29%Δ	28%	22%▼	28%	32%	28%	31%Δ	26%▼	34%▲	27%	23%▼	30%	37%▲	27%▼	26%▼
N	3.012	540	349	654	694	1.664	1.979	1.033	1.224	913	874	312	466	1.492	649
M06. Veel vraag naar mijn producten/diensten															
1 Niet belangrijk	7%▼	6%▼	23%▲	3%▼	5%▼	10%▲	8%	6%	7%	5%▼	11%Δ	6%	5%	8%	8%
2 Belangrijk	53%	54%	51%	48%▼	53%	55%Δ	52%	55%	49%▼	56%Δ	55%	53%	45%▼	53%	57%Δ
3 Heel belangrijk	40%Δ	40%	26%▼	49%▲	43%	35%▼	40%	39%	45%Δ	38%	35%▼	41%	50%▲	39%	35%▼
N	2.994	533	341	652	687	1.655	1.969	1.026	1.221	911	862	311	463	1.483	647
M07. Mogelijkheid om in deeltijd te werken															
1 Niet belangrijk	47%	59%▲	28%▼	54%Δ	57%▲	40%▼	57%▲	28%▼	45%	49%	47%	66%▲	63%▲	46%	28%▼
2 Belangrijk	36%	32%▼	40%	35%	32%▼	38%Δ	32%▼	43%▲	35%	35%	37%	26%▼	27%▼	38%Δ	42%Δ
3 Heel belangrijk	17%	9%▼	32%▲	11%▼	11%▼	22%▲	11%▼	29%▲	19%Δ	16%	16%	9%▼	9%▼	16%	29%▲
N	2.995	537	346	653	688	1.654	1.965	1.030	1.224	911	860	311	461	1.484	646
M08. Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen															
1 Niet belangrijk	13%▼	22%▲	11%	20%▲	13%	10%▼	15%Δ	9%▼	15%Δ	11%▼	13%	16%	20%▲	13%	7%▼
2 Belangrijk	48%	51%	43%▼	51%	52%Δ	46%▼	50%Δ	45%▼	47%	48%	50%	55%Δ	45%	50%	46%
3 Heel belangrijk	38%	28%▼	46%Δ	28%▼	34%▼	44%▲	34%▼	47%▲	38%	40%	37%	29%▼	35%	37%	48%▲
N	3.002	540	349	652	690	1.660	1.970	1.032	1.219	914	870	309	466	1.487	648
M09. Mogelijkheid om thuis te werken															
1 Niet belangrijk	39%	45%Δ	23%▼	53%▲	32%▼	36%▼	45%▲	27%▼	42%Δ	39%	33%▼	26%▼	64%▲	36%▼	33%▼
2 Belangrijk	36%	36%	36%	32%▼	39%Δ	35%	34%▼	38%Δ	34%	33%	41%Δ	38%	25%▼	38%Δ	36%
3 Heel belangrijk	26%	19%▼	41%▲	15%▼	29%	29%Δ	21%▼	34%▲	24%▼	28%	27%	36%▲	11%▼	26%	31%Δ
N	2.997	538	346	649	688	1.660	1.967	1.031	1.220	912	865	309	464	1.487	645
M10. Reistijd/afstand naar het werk															
1 Niet belangrijk	35%	35%	31%	37%	39%Δ	32%▼	39%▲	26%▼	34%	30%▼	42%▲	42%Δ	35%	38%Δ	26%▼
2 Belangrijk	44%	49%Δ	42%	44%	38%▼	46%Δ	42%▼	47%Δ	43%	49%Δ	40%▼	32%▼	49%Δ	42%▼	50%Δ
3 Heel belangrijk	21%	16%▼	27%Δ	19%	23%	22%	18%▼	27%▲	24%Δ	22%	18%▼	26%	16%▼	21%	24%Δ
N	2.988	536	343	649	685	1.653	1.961	1.026	1.220	909	859	308	463	1.480	644
M11. Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)															
1 Niet belangrijk	9%	9%	8%	9%	9%	9%	10%Δ	7%▼	10%Δ	7%▼	9%	8%	9%	9%	8%
2 Belangrijk	49%	54%Δ	50%	49%	51%	48%	49%	48%	49%	50%	48%	54%	52%	48%	48%
3 Heel belangrijk	42%	37%▼	42%	42%	40%	44%	41%▼	45%Δ	41%	43%	44%	39%	39%	43%	44%
N	3.002	539	347	654	690	1.658	1.974	1.028	1.225	911	865	313	465	1.483	649
M12. Eigen baas zijn															
1 Niet belangrijk	7%	4%▼	11%Δ	5%▼	7%	8%Δ	7%	8%	9%Δ	7%	5%▼	5%	6%	7%	8%
2 Belangrijk	33%▼	35%	42%Δ	34%	30%▼	34%	32%▼	36%Δ	35%	30%▼	34%	30%	32%	33%	37%Δ
3 Heel belangrijk	60%Δ	61%	46%▼	62%	63%	58%▼	61%Δ	57%▼	56%▼	63%Δ	61%	64%	62%	60%	55%▼
N	3.017	540	351	655	699	1.664	1.984	1.033	1.223	914	880	315	467	1.493	650
M13. Interessant werk															
1 Niet tevreden	2%	2%	3%	2%	2%	3%	2%	2%	3%	3%	2%	1%▼	4%	3%	1%▼
2 Tevreden	58%Δ	54%	54%	59%	64%Δ	55%▼	60%Δ	53%▼	58%	56%	60%	72%▲	65%Δ	59%	45%▼
3 Heel tevreden	40%▼	45%Δ	42%	39%	34%▼	42%Δ	37%▼	44%Δ	39%	41%	38%	27%▼	31%▼	38%	53%▲
N	2.993	536	352	652	688	1.653	1.963	1.030	1.213	914	866	314	461	1.478	648

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
M14. Mogelijkheid om te leren															
1 Niet tevreden	6%	3%▼	7%	5%	5%	6%	6%	5%	6%	5%	5%	3%	8%Δ	7%	3%▼
2 Tevreden	68%	68%	61%▼	70%	74%Δ	65%▼	71%Δ	64%▼	65%▼	68%	73%Δ	83%▲	73%Δ	69%	58%▼
3 Heel tevreden	26%▼	28%	32%Δ	25%	20%▼	29%Δ	24%▼	31%Δ	29%Δ	27%	22%▼	14%▼	19%▼	24%	39%▲
N	2.968	535	346	647	675	1.646	1.947	1.021	1.213	910	844	309	457	1.463	644
M15. Prettige sfeer															
1 Niet tevreden	2%	2%	2%	1%	3%	2%	2%	1%	2%	1%	2%	2%	3%	2%	0,4%▼
2 Tevreden	57%	55%	52%	53%▼	60%Δ	57%	60%Δ	51%▼	55%	57%	60%Δ	68%▲	64%Δ	57%	49%▼
3 Heel tevreden	41%	42%	46%	46%Δ	37%▼	41%	38%▼	48%▲	43%	42%	38%▼	30%▼	34%▼	42%	51%▲
N	2.982	533	351	653	681	1.648	1.957	1.025	1.215	910	858	310	459	1.472	647
M16. Goede relatie met klanten of opdrachtgevers															
1 Niet tevreden	2%	3%	2%	1%	3%	2%	2%	1%	2%	2%	2%	1%	3%Δ	2%	1%
2 Tevreden	56%	55%	51%	58%	61%Δ	53%▼	57%Δ	53%▼	53%▼	56%	59%Δ	74%▲	54%	55%	50%▼
3 Heel tevreden	42%	42%	46%	41%	37%▼	45%Δ	40%▼	45%Δ	45%Δ	42%	39%▼	24%▼	42%	43%	49%Δ
N	2.984	533	341	651	685	1.648	1.956	1.029	1.215	911	858	309	461	1.474	646
M17. Goed inkomen															
1 Niet tevreden	30%▲	16%▼	18%▼	25%▼	39%▲	29%	29%	32%	30%	30%	30%	34%	26%▼	32%	27%
2 Tevreden	54%▼	60%	62%Δ	58%Δ	51%▼	55%	55%	53%	52%▼	55%	58%Δ	55%	56%	53%	57%
3 Heel tevreden	15%▼	24%▲	20%	17%	11%▼	17%Δ	15%	15%	18%Δ	15%	12%▼	10%▼	18%	15%	16%
N	2.983	537	349	653	681	1.649	1.957	1.026	1.212	912	860	311	458	1.474	647
M18. Veel vraag naar mijn producten/diensten															
1 Niet tevreden	25%Δ	21%	15%▼	18%▼	26%	28%Δ	25%	26%	23%▼	25%	29%Δ	14%▼	24%	28%Δ	25%
2 Tevreden	58%▼	60%	67%Δ	62%Δ	63%Δ	55%▼	59%	56%	59%	59%	57%	73%▲	59%	57%▼	56%
3 Heel tevreden	16%	19%	18%	20%Δ	11%▼	17%	16%	18%	18%Δ	17%	13%▼	14%	16%	16%	19%Δ
N	2.976	533	342	650	679	1.646	1.956	1.020	1.212	909	855	307	461	1.469	645
M19. Mogelijkheid om in deeltijd te werken															
1 Niet tevreden	11%Δ	10%	5%▼	14%Δ	14%Δ	8%▼	13%Δ	8%▼	10%	11%	12%	13%	16%Δ	11%	8%▼
2 Tevreden	64%	67%	60%	68%Δ	64%	62%▼	66%Δ	60%▼	62%	64%	66%	72%Δ	68%	64%	58%▼
3 Heel tevreden	25%	23%	35%▲	18%▼	21%▼	29%▲	21%▼	32%▲	27%Δ	24%	22%▼	16%▼	16%▼	25%	34%▲
N	2.933	529	340	645	658	1.629	1.919	1.014	1.202	898	833	303	446	1.451	640
M20. Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen															
1 Niet tevreden	5%	6%	2%▼	9%▲	5%	3%▼	5%	5%	7%Δ	3%▼	4%	3%	6%	5%	4%
2 Tevreden	58%	58%	52%▼	66%Δ	60%	54%▼	60%Δ	55%▼	57%	59%	60%	66%Δ	63%Δ	58%	52%▼
3 Heel tevreden	37%	36%	46%Δ	25%▼	34%	43%▲	35%▼	41%Δ	37%	37%	36%	30%▼	31%▼	37%	44%Δ
N	2.973	534	346	650	681	1.643	1.948	1.025	1.209	909	855	309	456	1.470	645
M21. Mogelijkheid om thuis te werken															
1 Niet tevreden	6%Δ	4%▼	3%▼	8%	6%	6%	7%Δ	5%▼	7%	6%	6%	5%	13%▲	5%▼	6%
2 Tevreden	58%	63%Δ	48%▼	68%▲	57%	55%▼	60%Δ	54%▼	57%	58%	60%	58%	66%Δ	58%	54%▼
3 Heel tevreden	36%▼	34%	49%▲	25%▼	38%	39%Δ	33%▼	41%Δ	36%	36%	34%	37%	20%▼	37%	41%Δ
N	2.944	525	337	639	675	1.630	1.929	1.015	1.205	903	836	306	451	1.455	639
M22. Reistijd/afstand naar het werk															
1 Niet tevreden	6%	8%	4%▼	6%	6%	7%	7%Δ	5%▼	7%	5%▼	8%	3%▼	10%Δ	6%	6%
2 Tevreden	55%	51%	54%	53%	52%	57%Δ	58%Δ	48%▼	53%	55%	57%	54%	65%▲	54%	50%▼
3 Heel tevreden	39%	41%	43%	41%	43%Δ	37%▼	35%▼	47%▲	41%	40%	35%▼	43%	26%▼	40%	44%Δ
N	2.946	533	341	643	669	1.634	1.937	1.009	1.208	902	837	304	451	1.457	640

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
M23. Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)															
1 Niet tevreden	3%Δ	1%▽	2%	2%	3%	3%	4%Δ	2%▽	3%	3%	3%	3%	6%▲	2%	2%
2 Tevreden	59%Δ	53%▽	53%	61%	61%	57%▽	60%Δ	56%▽	59%	59%	59%	72%▲	68%▲	55%▽	56%▽
3 Heel tevreden	38%▽	46%Δ	45%Δ	37%	36%	40%	36%▽	43%Δ	38%	38%	39%	26%▼	26%▼	42%Δ	42%Δ
N	2.977	533	342	649	686	1.643	1.951	1.027	1.212	908	857	313	456	1.471	644
M24. Eigen baas zijn															
1 Niet tevreden	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%Δ	1%▽	2%	2%	1%	0,4%	4%Δ	1%	2%
2 Tevreden	42%	38%	43%	45%	41%	41%	42%	40%	43%	41%	40%	46%	47%Δ	41%	38%▽
3 Heel tevreden	57%	60%	55%	53%	57%	58%	56%	59%	55%	57%	59%	53%	50%▽	58%	60%Δ
N	2.987	535	348	654	687	1.646	1.964	1.023	1.211	910	866	314	457	1.478	644
M25. Onzekerheid over de (toekomstige) vraag naar uw producten/diensten															
1 Helemaal niet vervelend	11%	11%	15%	12%	12%	11%	13%Δ	9%▽	13%Δ	10%	10%	12%	13%	12%	9%▽
2 Enigszins vervelend	34%	34%	27%▽	33%	32%	35%	33%	34%	37%Δ	34%	29%▽	33%	29%▽	34%	36%
3 Vervelend	24%Δ	25%	14%▼	23%	23%	25%	24%	23%	24%	25%	22%	20%	26%	25%	23%
4 Heel erg vervelend	16%	18%	12%▽	18%	16%	16%	16%	18%	16%	17%	17%	10%▽	18%	17%	18%
5 Niet van toepassing	15%▽	12%▽	33%▲	14%	17%Δ	14%	14%	16%	10%▼	14%	22%▲	26%▲	13%	13%▽	15%
N	3.015	538	353	652	700	1.663	1.981	1.033	1.222	913	880	314	467	1.490	650
M26. Onzekerheid over hoogte van uw inkomen															
1 Helemaal niet vervelend	11%▽	16%Δ	18%Δ	11%	11%	12%	13%Δ	9%▽	13%Δ	11%	10%	12%	12%	11%	9%
2 Enigszins vervelend	35%	36%	27%▽	33%	36%	35%	34%	36%	36%	37%	31%▽	37%	31%▽	35%	35%
3 Vervelend	27%Δ	22%	15%▼	28%	26%	27%	26%	28%	27%	28%	24%	27%	28%	26%	28%
4 Heel erg vervelend	18%Δ	13%▽	14%	18%	18%	17%	17%	19%	18%	17%	18%	16%	19%	18%	17%
5 Niet van toepassing	10%▼	13%	26%▲	10%	9%	10%	10%	9%	7%▽	8%▽	16%▲	8%	10%	9%	10%
N	3.013	538	353	652	697	1.663	1.981	1.032	1.222	908	882	314	467	1.485	653
M27. Onzekerheid over de tijdsbesteding aan uw werk															
1 Helemaal niet vervelend	28%	35%Δ	25%	26%	31%Δ	27%	29%Δ	26%▽	29%	30%Δ	24%▽	30%	25%	28%	27%
2 Enigszins vervelend	30%Δ	29%	22%▽	31%	28%	31%	29%	32%	33%Δ	33%	24%▽	26%	26%▽	32%	32%
3 Vervelend	16%Δ	13%	13%	17%	12%▽	18%Δ	16%	16%	17%	15%	15%	12%	20%Δ	16%	15%
4 Heel erg vervelend	6%	4%	5%	5%	6%	6%	6%	5%	5%	5%	7%	4%	8%Δ	6%	5%
5 Niet van toepassing	20%▽	19%	35%▲	20%	22%Δ	18%▽	19%	21%	15%▽	16%▽	29%▲	27%▲	21%	17%▽	21%
N	3.001	537	347	649	696	1.656	1.972	1.029	1.215	911	875	314	463	1.486	644
M28. Onzekerheid over uw toekomstige loopbaan															
1 Helemaal niet vervelend	22%▽	31%▲	22%	23%	20%	22%	23%	20%	23%	21%	21%	22%	17%▽	23%	22%
2 Enigszins vervelend	29%Δ	25%	18%▼	30%	28%	29%	29%	30%	34%Δ	32%Δ	19%▼	26%	28%	29%	30%
3 Vervelend	17%Δ	13%	12%	16%	15%	18%Δ	16%	19%	17%	19%Δ	15%▽	9%▼	19%	17%	18%
4 Heel erg vervelend	10%	8%	8%	9%	9%	11%	11%	9%	11%	10%	9%	6%▽	15%Δ	10%	10%
5 Niet van toepassing	22%▽	22%	38%▲	23%	28%Δ	19%▽	22%	23%	16%▼	18%▽	35%▲	37%▲	21%	21%▽	20%
N	2.985	538	351	649	686	1.650	1.964	1.021	1.209	905	871	309	459	1.478	644
M29. Ontbreken van collectieve regelingen voor ziekte en pensioen															
1 Helemaal niet vervelend	21%▽	37%▲	18%▽	21%	21%	22%	23%Δ	18%▽	24%Δ	20%	19%	24%	16%▽	23%Δ	20%
2 Enigszins vervelend	20%Δ	18%	13%▽	22%	18%	21%	19%	22%	24%Δ	22%	14%▼	19%	19%	20%	22%
3 Vervelend	17%Δ	10%▽	16%	18%	16%	18%	17%	17%	18%	19%	14%▽	13%▽	19%	18%	18%
4 Heel erg vervelend	15%Δ	7%▼	13%	11%▽	15%	17%Δ	14%▽	18%Δ	16%	16%	14%	7%▼	17%	16%	16%
5 Niet van toepassing	25%▽	27%	40%▲	28%	30%Δ	23%▽	26%	25%	18%▼	22%▽	39%▲	37%▲	28%	23%▽	24%
N	3.009	536	353	652	696	1.661	1.976	1.033	1.220	912	878	311	466	1.489	648

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
M30. Geen of weinig collega's om mee te overleggen															
1 Helemaal niet vervelend	30%	33%	29%	30%	29%	30%	31%	28%	30%	33%Δ	27%▽	29%	29%	31%	28%
2 Enigszins vervelend	25%Δ	23%	18%▽	22%	25%	26%	25%	26%	27%Δ	27%	20%▽	22%	24%	26%	26%
3 Vervelend	11%Δ	8%	9%	11%	10%	12%	11%	12%	14%Δ	10%	9%▽	8%▽	10%	12%	12%
4 Heel erg vervelend	4%Δ	1%▽	3%	3%	3%	4%	3%	4%	4%	2%▽	4%	1%▽	4%	4%	4%
5 Niet van toepassing	30%▽	33%	42%▲	34%Δ	33%	27%▽	29%	31%	25%▽	28%	40%▲	41%▲	32%	28%▽	30%
N	3.008	537	353	649	696	1.663	1.978	1.030	1.222	906	879	312	465	1.487	650
M31. Niet of slecht betalende klanten															
1 Helemaal niet vervelend	8%	8%	9%	7%	8%	8%	8%	7%	8%	8%	7%	7%	4%▽	8%	9%
2 Enigszins vervelend	17%Δ	14%	12%▽	17%	17%	17%	16%	18%	17%	19%Δ	13%▽	14%	11%▽	18%	20%Δ
3 Vervelend	17%	18%	11%▽	20%Δ	14%▽	17%	18%	16%	17%	17%	16%	13%▽	18%	18%	16%
4 Heel erg vervelend	25%	31%Δ	15%▼	27%	23%	25%	27%Δ	22%▽	29%Δ	23%	22%▽	17%▼	39%▲	23%	19%▽
5 Niet van toepassing	33%▽	29%▽	54%▲	29%▽	39%Δ	32%	31%▽	38%Δ	28%▽	32%	41%▲	49%▲	28%▽	30%▽	36%
N	3.000	538	350	651	690	1.659	1.974	1.026	1.219	913	869	310	464	1.484	648
M32. Administratie voeren/boekhouding															
1 Helemaal niet belastend	28%▽	29%	40%▲	29%	22%▽	31%Δ	27%▽	32%Δ	25%▽	30%	31%Δ	22%▽	32%	33%Δ	20%▼
2 Enigszins belastend	38%	40%	29%▽	34%▽	37%	39%Δ	38%	37%	41%Δ	38%	34%▽	31%▽	34%	38%	42%Δ
3 Belastend	19%Δ	17%	11%▽	21%	24%Δ	17%▽	21%Δ	16%▽	20%	18%	19%	28%▲	20%	17%▽	21%
4 Heel erg belastend	9%Δ	8%	5%▽	10%	10%	9%	9%	10%	10%	9%	8%	13%Δ	6%▽	8%▽	14%Δ
5 Niet van toepassing	5%▽	6%	15%▲	6%	7%Δ	4%▽	5%	5%	4%▽	5%	7%Δ	6%	7%Δ	5%	4%
N	3.005	538	351	650	693	1.661	1.974	1.031	1.218	907	880	310	468	1.483	649
M33. Voldoen aan en bijhouden van wetgeving															
1 Helemaal niet belastend	22%	17%▽	28%Δ	15%▼	16%▽	27%▲	22%	20%	22%	21%	21%	6%▼	20%	26%▲	19%
2 Enigszins belastend	33%▽	40%Δ	32%	33%	29%▽	34%	32%	34%	33%	34%	30%▽	19%▼	37%Δ	33%	35%
3 Belastend	21%	24%Δ	10%▼	27%Δ	25%Δ	17%▼	22%	19%	21%	20%	22%	33%▲	20%	20%	18%▽
4 Heel erg belastend	14%Δ	15%	4%▼	19%▲	19%▲	9%▼	14%	12%	13%	15%	14%	37%▲	12%	10%▼	13%
5 Niet van toepassing	11%	5%▼	25%▲	5%▼	11%	13%Δ	9%▽	14%Δ	10%	9%▽	14%Δ	5%▼	11%	10%	15%Δ
N	3.000	531	348	648	692	1.660	1.970	1.030	1.212	912	876	310	466	1.482	649
M34. Het aantal regels en instanties waar u als zelfstandige mee te maken hebt															
1 Helemaal niet belastend	20%	15%▽	30%▲	12%▼	13%▼	25%▲	20%	19%	21%	19%	18%	4%▼	21%	23%Δ	17%
2 Enigszins belastend	32%	33%	32%	30%	26%▽	35%Δ	31%	34%	33%	33%	28%▽	13%▼	35%	33%	36%Δ
3 Belastend	22%	25%Δ	10%▼	26%Δ	28%Δ	18%▽	22%	22%	23%	21%	23%	33%▲	22%	21%	20%
4 Heel erg belastend	19%	23%Δ	7%▼	29%▲	25%▲	12%▼	19%	17%	16%▽	21%Δ	20%	48%▲	15%▽	15%▽	16%
5 Niet van toepassing	8%▽	5%▽	20%▲	3%▼	7%	10%Δ	7%▽	9%Δ	7%	6%▽	11%Δ	3%▼	7%	8%	10%Δ
N	3.008	536	351	649	697	1.663	1.977	1.031	1.220	911	877	313	468	1.486	649
M35. Verantwoordelijkheid voor uw eigen personeel															
1 Helemaal niet belastend	26%	23%	31%	26%	-	-	24%	29%	27%	24%	27%	28%	28%	25%	24%
2 Enigszins belastend	43%	40%	46%	43%	-	-	43%	42%	43%	43%	42%	40%	37%	44%	43%
3 Belastend	22%	24%	3%▼	22%	-	-	22%	20%	22%	24%	18%	26%	22%	22%	20%
4 Heel erg belastend	7%▽	11%	16%	7%	-	-	8%	6%	8%	7%	7%	7%	9%	6%	10%
5 Niet van toepassing	3%	2%	3%	3%	-	-	2%	3%	1%▼	2%	7%▲	0%	4%	3%	3%
N	650	350	24	650	-	-	425	225	281	216	153	52	76	404	111
N OPLEIDING EN ONTWIKKELING															
N01. Heeft u in de afgelopen 12 maanden voor uw werk één of meer van de volgende activiteiten bijgewoond?															
a. Training of instructie op de werkvloer	19%▽	27%Δ	20%	26%▲	13%▼	20%	20%	18%	21%	21%	16%▽	18%	19%	18%▽	24%Δ
b. 1-5 dagen cursus of opleiding	27%▽	34%Δ	28%	36%▲	18%▼	28%	25%▽	31%Δ	28%	31%Δ	22%▽	28%	19%▼	24%▽	40%▲
c. Meer dan 5 dagen cursus of opleiding	8%	9%	7%	7%	3%▼	10%Δ	6%▼	12%▲	9%	9%	6%▽	3%▼	3%▼	6%▽	18%▲
d. Bezoek aan een vakbeurs, congres of seminar	55%	68%▲	37%▼	66%▲	62%Δ	48%▼	55%	55%	52%▽	59%Δ	55%	73%▲	42%▼	55%	56%
e. Bijeenkomst van leverancier of brancheorganisatie	34%	44%▲	15%▼	50%▲	41%Δ	25%▼	37%Δ	29%▽	32%	40%Δ	32%▽	56%▲	34%	34%	27%▼

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
f. Nee, geen van deze activiteiten	28% Δ	16% ∇	35% \blacktriangle	17% ∇	27%	32% \blacktriangle	28%	28%	28%	23% ∇	32% Δ	15% ∇	39% \blacktriangle	30% Δ	21% ∇	
N	3.023	540	354	654	701	1.669	1.987	1.036	1.225	915	884	315	468	1.493	654	
N02. Waarop was of waren deze activiteiten gericht?																
a. Kennis en vaardigheden voor uw huidige werk	78%	74% ∇	86% \blacktriangle	80%	65% ∇	82% \blacktriangle	77%	79%	79%	79%	74% ∇	81%	72% ∇	74% ∇	87% \blacktriangle	
b. Kennis en vaardigheden voor ander werk	9%	7%	9%	5% ∇	6% ∇	12% \blacktriangle	8%	10%	11% Δ	9%	6% ∇	5% ∇	10%	9%	10%	
c. Kennisnemen van nieuwe producten of diensten	59% \blacktriangle	57%	26% ∇	67% \blacktriangle	65% Δ	52% ∇	63% \blacktriangle	51% ∇	60%	58%	59%	59%	69% \blacktriangle	63% Δ	46% ∇	
d. Netwerken of contacten onderhouden	60%	68% Δ	46% ∇	63%	65% Δ	56% ∇	59%	62%	59%	60%	60%	64%	49% ∇	63% Δ	56% ∇	
e. Acquisitie of marketing	21% ∇	36% \blacktriangle	10% ∇	19%	19%	23% Δ	22%	20%	18% ∇	24% Δ	22%	9% ∇	15% ∇	27% \blacktriangle	19%	
N	2.177	450	226	539	515	1.123	1.429	748	875	702	600	265	286	1.045	514	
N03. Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus?																
a. Nee	66% ∇	74% Δ	73% Δ	66%	76% \blacktriangle	61% ∇	68% Δ	61% ∇	58% ∇	63% ∇	79% \blacktriangle	76% \blacktriangle	74% Δ	67%	54% ∇	
b. Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen	16% Δ	9% ∇	13%	14%	11% ∇	18% Δ	13% ∇	21% \blacktriangle	18% Δ	17%	10% ∇	12%	8% ∇	14% ∇	26% \blacktriangle	
c. Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige werk aan te kunnen	15%	15%	8% ∇	19% Δ	11% ∇	15%	14%	16%	18% Δ	16%	10% ∇	13%	10% ∇	15%	18% Δ	
d. Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten	18% Δ	11% ∇	11% ∇	14% ∇	10% ∇	23% \blacktriangle	18%	20%	24% \blacktriangle	19%	9% ∇	6% ∇	18%	18%	23% Δ	
N	3.016	539	353	649	700	1.667	1.982	1.034	1.221	912	883	314	468	1.488	653	
N04. Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?																
1 Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	5% Δ	3% ∇	3%	5%	5%	5%	5%	5%	6%	5%	4%	4%	3%	7% Δ	4% ∇	
2 Het sluit goed aan	70%	79% \blacktriangle	64% ∇	72%	71%	69%	68% ∇	74% Δ	71%	72%	67% ∇	77% Δ	66%	68% ∇	74% Δ	
3 Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	25%	18% ∇	33% \blacktriangle	23%	24%	26%	27% Δ	21% ∇	23%	24%	28% Δ	20% ∇	30% Δ	25%	22%	
N	3.012	538	353	649	699	1.664	1.978	1.035	1.220	911	882	315	463	1.489	652	
N05-N08. Leeroriëntatie (schaal: 1=helemaal oneens - 5=helemaal eens; 4 items; alfa=0.82) [M]																
	4,0 Δ	4,0	3,8 ∇	4,0	3,9 ∇	4,0 Δ	4,0	4,0	4,0 Δ	4,0	3,9 ∇	3,9 ∇	3,9 ∇	4,0	4,1 \blacktriangle	
N	3.003	535	345	648	693	1.662	1.972	1.031	1.218	913	872	312	459	1.485	652	
N05. In mijn werk probeer ik telkens weer nieuwe dingen te leren																
1 Helemaal mee oneens	2%	2%	3%	2%	1%	1%	2%	1%	2%	2%	2%	2%	3% Δ	1%	1% ∇	
2 Oneens	3%	3%	4%	3%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	2% ∇	
3 Niet eens, niet oneens	15%	17%	19%	13%	19% Δ	14% ∇	13% ∇	18% Δ	13%	14%	18% Δ	22% \blacktriangle	16%	14%	13%	
4 Eens	54%	54%	50%	59% Δ	53%	52% ∇	56% Δ	50% ∇	53%	56%	53%	58%	52%	55%	51%	
5 Helemaal eens	27% Δ	25%	24%	24% ∇	22% ∇	30% Δ	26%	29%	30% Δ	26%	24% ∇	15% ∇	26%	26%	33% Δ	
N	3.010	537	349	649	698	1.664	1.975	1.035	1.218	913	879	315	461	1.487	654	
N06. Ik denk er over na hoe ik in de toekomst mijn werk zo goed mogelijk kan blijven doen																
1 Helemaal mee oneens	2%	2%	3%	2%	2%	2%	2%	1%	2%	2%	2%	1%	3% Δ	1%	1%	
2 Oneens	2%	2%	4%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	1%	3% Δ	2%	3%	2%	1% ∇	
3 Niet eens, niet oneens	9% ∇	9%	17% \blacktriangle	9%	9%	9%	9%	9%	7% ∇	9%	14% \blacktriangle	8%	10%	10%	8%	
4 Eens	60%	61%	56%	61%	63% Δ	58% ∇	61%	59%	59%	61%	59%	69% \blacktriangle	60%	60%	56% ∇	
5 Helemaal eens	27% Δ	25%	20% ∇	26%	23% ∇	29% Δ	26%	29%	30% Δ	27%	22% ∇	19% ∇	23%	26%	33% Δ	
N	3.006	534	345	650	694	1.663	1.973	1.033	1.216	914	876	314	461	1.485	652	
N07. In mijn werk zoek ik de mensen op waar ik iets van kan leren																
1 Helemaal mee oneens	2%	2%	5% Δ	2%	3%	2%	2%	3%	2%	2%	3%	2%	4%	3%	2%	
2 Oneens	6%	5%	12% \blacktriangle	5%	8%	6%	7%	6%	6%	5%	8% Δ	7%	8%	6%	6%	
3 Niet eens, niet oneens	26%	24%	28%	27%	25%	27%	27%	25%	27%	27%	25%	24%	30%	26%	25%	
4 Eens	47%	52%	43%	51%	48%	46%	47%	47%	46%	48%	49%	53%	48%	47%	46%	
5 Helemaal eens	17%	17%	13% ∇	16%	16%	19% Δ	16% ∇	19% Δ	19% Δ	17%	15% ∇	14%	11% ∇	18%	21% Δ	
N	2.995	534	342	646	692	1.657	1.966	1.029	1.218	910	867	311	459	1.483	648	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
N08. Ik zorg ervoor dat ik qua kennis en vaardigheden goed mee kan komen met veranderingen in mijn werk																
1 Helemaal mee oneens	1%	1%	3%▲	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0,3%	3%▲	1%	1%	
2 Oneens	2%	2%	2%	2%	3%▲	2%	2%	2%	2%	1%▼	2%	4%▲	3%	2%	1%	
3 Niet eens, niet oneens	11%	10%	17%▲	9%	15%▲	10%	10%▼	13%▲	9%▼	11%	13%▲	14%▲	10%	11%	9%	
4 Eens	64%	63%	59%	67%▲	65%	62%▼	65%▲	60%▼	64%	65%	61%	68%	63%	64%	62%	
5 Helemaal eens	22%	24%	19%	21%	16%▼	26%▲	22%	24%	24%	21%	22%	14%▼	21%	22%	27%▲	
N	3.001	534	344	648	690	1.663	1.969	1.033	1.218	913	870	312	459	1.483	652	
N09. Ik probeer voortdurend om mijn producten of diensten te vernieuwen																
1 Helemaal mee oneens	2%	1%▼	6%▲	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	3%	2%	2%	
2 Oneens	7%	5%▼	12%▲	5%▼	8%	8%	7%	8%	8%	7%	7%	11%▲	8%	6%▼	7%	
3 Niet eens, niet oneens	27%	24%	34%▲	19%▼	25%	32%▲	28%	27%	26%	27%	29%	37%▲	26%	26%	26%	
4 Eens	44%	47%	36%▼	52%▲	44%	41%▼	44%	45%	43%	46%	44%	40%	44%	46%	44%	
5 Helemaal eens	19%	23%▲	12%▼	22%▲	20%	17%▼	20%	18%	21%▲	18%	17%	10%▼	19%	20%	21%	
N	2.992	535	337	646	690	1.656	1.962	1.030	1.218	911	863	312	458	1.481	647	
N10. Ik neem financiële risico's om nieuwe producten/diensten te ontwikkelen of aan te bieden																
1 Helemaal mee oneens	14%▼	8%▼	31%▲	7%▼	10%▼	18%▲	12%▼	16%▲	11%▼	12%	18%▲	6%▼	16%	13%	17%▲	
2 Oneens	25%▲	17%▼	30%▲	20%▼	22%▼	28%▲	25%	26%	23%▼	27%	27%	24%	29%	24%	25%	
3 Niet eens, niet oneens	28%▲	24%	24%	29%	27%	28%	28%	27%	29%	26%	28%	32%	28%	27%	28%	
4 Eens	24%	37%▲	11%▼	34%▲	30%▲	18%▼	25%	22%	25%	27%	21%▼	30%▲	21%▼	26%	23%	
5 Helemaal eens	9%	14%▲	4%▼	10%	11%▲	8%▼	10%	8%	12%▲	8%	6%▼	8%	7%	10%▲	8%	
N	2.996	534	338	648	691	1.657	1.966	1.030	1.217	911	868	312	458	1.483	648	
O WERK EN THUIS																
O01. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?																
1 Nee, nooit	34%▼	27%▼	58%▲	24%▼	36%	37%▲	32%▼	37%▲	32%▼	31%▼	40%▲	29%▼	38%	32%▼	38%▲	
2 Ja, een enkele keer	53%	58%▲	37%▼	57%▲	52%	52%	54%	52%	54%	56%▲	49%▼	58%	50%	54%	51%	
3 Ja vaak	11%	13%▲	4%▼	17%▲	11%	9%▼	12%▲	9%▼	12%	11%	9%	11%	10%	12%	10%	
4 Ja, zeer vaak	2%	2%	1%	3%	2%	1%	2%	1%	2%	2%	2%	3%	2%	2%	1%	
N	3.005	534	353	649	694	1.662	1.974	1.031	1.213	912	880	315	464	1.482	651	
O02. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?																
1 Nee, nooit	53%▼	49%▼	69%▲	47%▼	52%	56%▲	53%	54%	49%▼	50%▼	61%▲	51%	58%▲	51%▼	56%	
2 Ja, een enkele keer	43%	46%▲	29%▼	47%▲	44%	41%▼	43%	41%	46%▲	46%▲	35%▼	45%	39%	44%▲	40%	
3 Ja vaak	4%	4%	3%	5%▲	4%	3%▼	4%	5%	5%▲	4%	3%	4%	3%	4%	4%	
4 Ja, zeer vaak	0,3%	0,4%	0,2%	0,4%	0,3%	0,4%	0,3%	1%	0,3%	0,3%	0,4%	0%	0,2%	0,4%	0,4%	
N	3.003	534	353	648	697	1.659	1.969	1.034	1.216	911	876	314	465	1.480	650	
O03. Draagt u in uw huishouden het meeste bij aan het inkomen?																
1 Ja, het meest	52%▼	76%▲	34%▼	54%	49%	53%	69%▲	20%▼	50%	51%	55%▲	51%	69%▲	53%	38%▼	
2 Evenveel	24%▲	14%▼	11%▼	30%▲	29%▲	20%▼	20%▼	33%▲	24%	26%	23%	31%▲	17%▼	27%▲	22%	
3 Nee, minder	24%▼	10%▼	55%▲	16%▼	22%	28%▲	11%▼	48%▲	26%▲	22%	22%	18%▼	14%▼	20%▼	40%▲	
N	2.641	504	317	592	623	1.426	1.718	923	1.046	825	770	285	426	1.284	565	
O04. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden?																
1 Komt veel geld tekort	7%▲	2%▼	5%	5%	5%	8%▲	7%	6%	8%	6%	6%	3%▼	10%▲	7%	5%	
2 Komt een beetje geld tekort	15%▲	11%▼	10%▼	13%	15%	15%	14%	15%	13%	15%	17%	13%	16%	14%	16%	
3 Komt precies rond	29%▲	21%▼	32%	26%	36%▲	26%▼	28%	30%	30%	30%	26%▼	36%▲	27%	28%	27%	
4 Houdt een beetje geld over	41%	45%	43%	46%▲	38%	41%	42%	40%	41%	40%	43%	45%	42%	39%▼	43%	
5 Houdt veel geld over	9%▼	21%▲	10%	11%▲	5%▼	10%	9%	9%	9%	9%	9%	3%▼	6%▼	11%▲	9%	
N	3.001	535	350	647	697	1.657	1.972	1.028	1.212	909	879	313	467	1.479	648	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
O05. Krijgt u steun en waardering van uw partner, familie of vrienden voor uw werk als zelfstandige?																
1 Nooit	3%	2%▼	4%	3%	3%	4%	4%	3%	2%▼	4%	4%Δ	1%▼	5%Δ	3%	3%	
2 Soms	23%	25%	20%	20%	26%Δ	22%	23%	22%	23%	21%	28%Δ	18%▼	23%	21%		
3 Vaak	36%	37%	36%	36%	36%	36%	36%	37%	38%	36%	34%	37%	35%	36%	37%	
4 Altijd	38%	36%	41%	40%	36%	38%	38%	38%	36%	38%	40%	34%	41%	37%	39%	
N	3.016	536	352	652	699	1.665	1.981	1.035	1.220	914	882	315	467	1.488	652	
P UW VERDERE LOOPBAAN																
P01. Loopt u het risico dat uw bedrijf of onderneming failliet gaat?																
1 Ja, een groot risico	4%	5%	3%	6%Δ	3%	4%	5%Δ	3%▼	4%	5%	4%	5%	6%	4%	3%	
2 Ja, een klein risico	22%	33%▲	8%▼	29%▲	25%Δ	18%▼	24%Δ	17%▼	25%Δ	22%	18%▼	24%	29%▲	22%	16%▼	
3 Nee, niet of nauwelijks risico	63%	56%▼	73%▲	55%▼	59%▼	67%Δ	60%▼	67%Δ	60%▼	62%	68%Δ	60%	51%▼	64%	69%Δ	
4 Weet ik niet	11%	6%▼	17%▲	9%	13%	11%	10%	12%	11%	10%	11%	11%	13%	10%▼	11%	
N	3.015	535	349	652	698	1.665	1.979	1.036	1.220	915	880	315	467	1.487	652	
P02. Maakt u zich zorgen over de toekomst van uw bedrijf of onderneming?																
1 Ja, vaak	11%	13%	6%▼	15%Δ	10%	10%	12%	10%	11%	12%	11%	7%▼	15%Δ	12%	9%	
2 Ja, soms	49%Δ	52%Δ	27%▼	52%	52%Δ	46%▼	48%	50%	51%	54%Δ	41%▼	54%	50%	48%	47%	
3 Nee	40%▼	35%▼	68%▲	33%▼	38%	44%Δ	40%	39%	38%	34%▼	48%▲	39%	35%▼	40%	44%Δ	
N	3.011	534	351	650	697	1.664	1.977	1.034	1.215	914	882	315	465	1.486	651	
P03. Heeft u er in het afgelopen jaar over gedacht om een (nieuwe) baan als werknemer te zoeken? [% ja]																
	25%Δ	14%▼	21%	19%▼	19%▼	30%▲	24%	26%	32%▲	26%	14%▼	13%▼	22%	26%Δ	27%	
N	3.016	536	353	650	697	1.668	1.980	1.036	1.217	915	884	315	465	1.488	654	
P04. Heeft u in het afgelopen jaar daadwerkelijk iets ondernomen om een (nieuwe) baan als werknemer te krijgen? [% ja]																
	41%	25%▼	47%	24%▼	43%	45%▲	41%	41%	40%	39%	49%Δ	34%	37%	39%	46%	
N	743	76	74	121	130	491	476	267	387	234	121	42	101	391	175	
P05. Zou u, als het aan u lag, over 5 jaar uw huidige werk als zelfstandige nog doen? [% ja]																
	84%Δ	82%	75%▼	83%	83%	84%	83%	85%	89%▲	89%Δ	71%▼	86%	81%	83%	87%Δ	
N	3.000	534	352	646	693	1.661	1.971	1.029	1.213	908	880	314	461	1.484	648	
P06. Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [M]																
	66Δ	64▼	68▲	64▼	68Δ	67Δ	67Δ	66▼	64▼	66▼	70▲	67	65▼	66	68Δ	
N	2.076	434	189	483	470	1.123	1.428	648	832	634	611	218	319	1.025	447	
P06wn. Weet niet tot welke leeftijd ik wil doorgaan met werken [% aangekruist]																
	31%	19%▼	46%▲	26%▼	32%	32%Δ	27%▼	37%▲	32%	30%	30%	30%	31%	31%	31%	
N	3.013	536	353	650	696	1.667	1.979	1.034	1.217	915	881	315	465	1.485	654	
P07. Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [M]																
	67	67	68▲	65▼	67	67	67Δ	66▼	64▼	66	70▲	66	64▼	67Δ	67	
N	1.944	416	173	455	424	1.065	1.332	613	814	589	541	190	311	946	431	
P07wn. Weet niet tot welke leeftijd ik in staat ben om huidige werk voort te zetten [% aangekruist]																
	35%	22%▼	51%▲	30%▼	38%Δ	36%	32%▼	41%Δ	33%	35%	38%Δ	39%	33%	36%	34%	
N	3.013	536	353	650	696	1.667	1.979	1.034	1.217	915	881	315	465	1.485	654	
P08. Onder welke omstandigheden zou u tot een hogere leeftijd willen doorwerken dan u nu wilt?																
a. Lichter werk (fysiek en/of psychisch)	23%▲	16%▼	10%▼	25%	27%Δ	21%▼	25%Δ	19%▼	28%▲	24%	15%▼	31%Δ	41%▲	17%▼	21%	
b. Minder uren of minder dagen per week werken	52%	63%▲	34%▼	60%Δ	50%	51%▼	52%	53%	54%	56%Δ	47%▼	48%	53%	52%	55%	
c. Omscholing/bijbolsing	4%	1%▼	6%Δ	3%▼	2%▼	6%Δ	4%	5%	6%Δ	6%Δ	1%▼	2%▼	6%	4%	6%Δ	
d. Meer uitdaging of voldoening in het werk	10%	8%	8%	8%▼	8%▼	12%Δ	11%	9%	13%Δ	10%	6%▼	4%▼	7%▼	12%Δ	10%	
e. Als stoppen financieel niet mogelijk of wenselijk is	38%	45%Δ	25%▼	38%	33%▼	40%Δ	38%	38%	40%	42%Δ	31%▼	25%▼	44%Δ	39%	37%	
f. Meer inkomen uit werkzaamheden	17%Δ	10%▼	14%	14%▼	15%▼	20%Δ	16%	19%	19%Δ	16%	15%	11%▼	14%	18%Δ	19%	
g. Klanten/opdrachtgevers of collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk	14%	17%Δ	9%▼	12%	7%▼	17%▲	14%	14%	15%	14%	12%	3%▼	10%▼	15%Δ	16%Δ	

	Zelfstandig ondernemer															
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector				
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening	
h. Familie/vrienden die ondersteunen dat ik langer doorwerk	12%	14%	9%	12%	11%	13%	12%	12%	14%Δ	12%	10%	17%Δ	7%▽	12%	12%	
i. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten	5%	2%▽	8%Δ	4%	4%	5%	2%▽	10%▲	5%	5%	4%	3%	1%▽	5%	8%Δ	
j. Beter gezondheid	12%Δ	8%▽	9%	8%▽	13%	12%	12%	11%	14%Δ	10%▽	10%	11%	15%Δ	11%	12%	
k. Andere omstandigheden	3%	3%	5%	3%	2%▽	4%Δ	3%	4%	4%	3%	3%	2%	3%	3%	5%Δ	
l. Weet niet	14%	9%▽	27%▲	13%	18%Δ	13%	14%	15%	14%	12%▽	17%Δ	23%▲	9%▽	14%	13%	
m. Niet van toepassing: Ik wil hoe dan ook niet langer doorwerken	10%▽	10%	17%▲	10%	8%	10%	11%	9%	7%▽	10%	13%Δ	7%	10%	11%	9%	
N	3.000	536	352	646	693	1.660	1.971	1.029	1.214	912	873	315	463	1.480	648	
P10. Onder welke omstandigheden zou u in staat zijn om tot een hogere leeftijd door te werken dan u nu verwacht te kunnen?																
a. Lichter werk (fysiek en/of psychisch)	29%▲	19%▽	17%▼	32%	33%Δ	26%▽	32%Δ	24%▽	35%▲	31%	19%▼	41%▲	48%▲	22%▼	27%	
b. Minder uren of minder dagen per week werken	54%	61%Δ	34%▼	63%▲	50%▽	51%▽	53%	54%	54%	58%Δ	48%▽	52%	54%	53%	56%	
c. Omscholing/bijtscholing	5%	4%	6%	3%	1%▼	7%▲	4%	6%	6%Δ	6%Δ	1%▼	1%▽	6%	5%	6%	
d. Klanten/opdrachtgevers of collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk	14%	19%Δ	10%▽	11%▽	9%▽	18%▲	15%	13%	13%	16%	14%	3%▼	11%▽	16%Δ	16%	
e. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten	8%	6%	10%	7%	7%	8%	4%▼	14%▲	9%	8%	6%▽	6%	6%	7%	11%Δ	
f. Beter gezondheid	13%	10%	11%	10%▽	15%	14%	13%	14%	13%	12%	15%	13%	17%Δ	12%	13%	
g. Andere omstandigheden	4%	4%	3%	3%	3%	4%	4%	3%	4%	3%	5%	4%	3%	4%	4%	
h. Weet niet	25%▽	21%▽	41%▲	21%▽	28%Δ	25%	24%	26%	25%	21%▽	27%	30%Δ	18%▽	25%	24%	
i. Niet van toepassing: Ik ben hoe dan ook niet in staat tot langer doorwerken	5%	6%	8%Δ	5%	4%	6%	6%	4%	4%▽	5%	7%Δ	2%▽	7%Δ	5%	6%	
N	2.991	532	350	647	689	1.654	1.966	1.025	1.207	912	872	313	463	1.474	649	
P12. Verwacht u financieel gezien te kunnen stoppen met werken vóór de wettelijke pensioenleeftijd?																
1 Zeker wel	7%▼	16%▲	16%▲	8%	9%Δ	5%▽	7%Δ	5%▽	4%▽	4%▽	13%▲	10%Δ	5%	7%	6%	
2 Waarschijnlijk wel	24%▽	42%▲	18%▼	31%Δ	25%	22%▽	25%	24%	28%Δ	24%	20%▽	34%▲	20%▽	25%	21%▽	
3 Waarschijnlijk niet	28%▲	18%▽	18%▽	27%	25%▽	29%Δ	28%	27%	29%	35%▲	19%▼	24%	32%Δ	27%	28%	
4 Zeker niet	20%▲	9%▼	18%	14%▼	19%	24%Δ	20%	21%	12%▼	20%	32%▲	10%▼	24%Δ	19%	26%Δ	
5 Weet ik niet	21%	14%▽	30%▲	21%	23%	20%	20%	23%	27%▲	17%▽	16%▽	22%	18%	22%	20%	
N	2.988	531	343	646	689	1.653	1.960	1.028	1.217	915	856	315	463	1.472	646	
Q TEVREDENHEID																
Q01. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden?																
1 Zeer ontevreden	4%▽	5%	6%Δ	5%	3%	4%	5%Δ	3%▽	4%	5%	3%	5%	5%	4%	3%	
2 Ontevreden	4%	2%	3%	2%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	3%	1%▽	6%Δ	4%	3%	
3 Niet ontevreden/niet tevreden	15%Δ	10%▽	11%▽	17%	14%	15%	16%	14%	15%	16%	14%	11%▽	16%	15%	17%	
4 Tevreden	58%Δ	54%	52%▽	56%	62%Δ	58%	59%	58%	60%	59%	56%	67%Δ	64%Δ	57%	55%▽	
5 Zeer tevreden	19%▼	28%▲	28%Δ	20%	17%	19%	17%▽	21%Δ	17%▽	16%▽	24%Δ	16%	9%▼	21%Δ	22%Δ	
N	2.997	534	352	650	686	1.660	1.969	1.028	1.213	908	876	315	464	1.474	649	
Q02. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk als zelfstandige?																
1 Zeer ontevreden	3%	5%	5%	5%	3%	3%	4%	3%	3%	4%Δ	3%	5%	4%	3%	3%	
2 Ontevreden	3%	1%▽	3%	3%	3%	3%	3%	3%	4%Δ	3%	2%▽	1%▽	3%	4%Δ	2%▽	
3 Niet ontevreden/niet tevreden	11%	10%	10%	13%	11%	11%	12%	10%	11%	12%	11%	6%▽	11%	13%Δ	11%	
4 Tevreden	55%Δ	49%▽	50%	54%	58%	55%	54%	58%	55%	56%	54%	66%▲	59%	52%▽	55%	
5 Zeer tevreden	27%▽	35%Δ	32%	26%	25%	28%	27%	27%	26%	24%	30%Δ	22%	23%	28%	28%	
N	2.970	534	350	638	685	1.647	1.947	1.023	1.205	905	860	309	461	1.463	645	
R AFSLUITING																
R02. Mogen TNO en CBS u in de toekomst nog eens benaderen voor vergelijkbaar onderzoek? [% ja]																
	68%	69%	67%	64%▽	63%▽	72%Δ	68%	68%	70%	67%	66%	57%▼	70%	68%	72%Δ	
N	2.981	532	353	642	690	1.649	1.961	1.019	1.206	904	871	308	461	1.471	646	

	Zelfstandig ondernemer														
	Type zelfstandige			Met/zonder personeel			Geslacht		Leeftijd			Sector			
	Zelfstandig ondernemer	DGA	IOA	ZMP	Klassieke ZZP	Nieuwe ZZP	Man	Vrouw	15 t/m 44	45 t/m 54	55 en ouder	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
R03. In mei 2013 worden de resultaten van dit onderzoek verwacht. Wilt u op de hoogte gebracht worden van deze resultaten? [% ja]	77%	77%	73%	77%	77%	78%	78%	76%	76%	79%	78%	72%▽	78%	77%	78%
N	2.982	532	346	642	689	1.651	1.961	1.021	1.207	908	867	311	464	1.470	645
R05. Wilt u meedoen aan de verloting van Staatsloten of VVV-bonnen ter waarde van €25,-?															
1 Ja, ik wil kans maken op een Staatslot	56%Δ	61%Δ	38%▼	58%	57%	55%	64%▲	41%▼	55%	58%	57%	55%	63%Δ	58%	48%▼
2 Ja, ik wil kans maken op een VVV-bon	37%	29%▼	55%▲	34%▽	37%	39%	30%▼	53%▲	39%	36%	37%	38%	31%▽	36%▽	47%▲
3 Nee	6%▽	10%Δ	7%	8%	6%	6%	6%	7%	6%	7%	6%	8%	6%	7%	5%
N	2.988	529	351	640	692	1.656	1.968	1.020	1.213	906	869	311	464	1.473	646

Percentages zijn kolom-percentages, en zijn getoetst met de Pearson Chi-kwadraat test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de t-test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs 'overige cases'.

▲: p<0,05: significant hoge (en ▼: lage) percentages en/of gemiddelden, en Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Open driehoekjes Δ: significant, maar Cohen's d effectgrootte is kleiner dan 0,20. Cohen (1988). #: N < 10.

2012

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Methodologie en
beschrijvende resultaten

6 Literatuur

- Berg N. van den, Mevissen JWM, Tijsmans N. (2009). *Zzp'ers en hun marktpositie. Onderzoek naar de mate waarin zzp'ers investeren in en ondersteuning (kunnen) krijgen bij het behouden en vergroten van hun marktpositie*. Regioplan Beleidsonderzoek.
- Bethlehem, J. (2009). *Applied survey methods: a statistical perspective*. Wiley.
- Born J.A. van den (2009). *The drivers of career success of the job-hopping professional in the new network economy. The challenge of being an entrepreneur and an employee*. Born To Grow.
- Bossche van den, S., Van Putten, D., Houtman, I. en Koppes, L. (2009). *Monitoring van Arbeid door TNO 2011-2020*. Hoofddorp, TNO.
- CBS (2003). *Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS)*. Heerlen, CBS.
- CBS (2012a). *Zelfstandigen zonder personeel; persoonskenmerken*. StatLine publicatie. Geraadpleegd in februari 2013. (<http://statline.cbs.nl>).
- CBS (2012b). *Methoden en definities Enquête Beroepsbevolking 2011*. Heerlen, CBS. (<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/methoden/dataverzameling/overige-dataverzameling/ebb-uitgebreide-methodenbeschrijving-2011-art.htm>).
- Cohen, J. (1988), *Statistical power analysis for the behavioral sciences, 2nd ed.* New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates.
- Dekker, R., & Kösters, L. (2011). De ontmythologisering van de zzp-trend. *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken*, 27, 248-263.
- Dijkstra, L., Kroft, H., & Oomkes, K.J. (red.) (2004). *Handleiding Monitor Arboconvenanten: Toelichting, gebruiksaanwijzing en technische specificaties, 2^e editie*. Den Haag, SZW.
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. (Eurofound). (2009). *Fourth European Working Conditions Survey (2005)*. Dublin, Eurofound.
- Intomart GfK. (2013). *Veldwerkverantwoording ZEA 2012*. Hilversum, Intomart GfK.
- Karasek R.A., Brisson, C., Kawakami N., Houtman I.L.D., Bongers P., Amick, B. (1998). The Job Content Questionnaire (JCQ): an instrument for internationally comparative assessments of psychosocial job characteristics. *Journal of Occupational Health Psychology*, 3(4), 322-355.
- Koppes, L.L.J., Vroome, de E.M.M., Mol, M.E.M., Janssen, B.J.M., Zwieten, van M.H.J., Bossche, van den S.N.J. (2012). *Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2011 (NEA 2011): Methodologie en globale resultaten*. Hoofddorp, TNO.
- Koppes, L.L.J., Vroome, de E.M.M., Mars, G.M.J., Janssen, B.J.M., Zwieten, van M.H.J., Bossche, van den S.N.J. (2013). *Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2012: Methodologie en globale resultaten*. Hoofddorp, TNO.
- Kraan, K., Dhondt, S., Houtman, I.L.D., Vroome, de E., Nelemans, R. (2000). *NOVA-WEBA Handleiding: Een vragenlijst op arbeidsorganisatorische knelpunten op te sporen*. Hoofddorp, TNO.
- Kristensen T.S., Hannerz H., Høgh A., Borg V. (2005). The Copenhagen Psychosocial Questionnaire – a tool for the assessment and improvement of the psychosocial work environment. *Scandinavian Journal of Work Environment & Health*, 31, 438-449.
- Oeij, P., Vroome, de E.M.M., Kraan, K., Bossche, van den S.N.J., & Goudswaard, A. (2013). *Werkgevers Enquête Arbeid 2012: Methodologie en beschrijvende resultaten*. Hoofddorp, TNO, in voorbereiding.

- OSA (2008). Arbeidsaanbodpanel 2008 werkenden (vragenlijst). Tilburg, Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek.
- Otten, F., Arts, K., Siermann, C., & Ybema, J.F., Arbeidsparticipatie van ouderen. *Sociaal-Economische Trends*, 2^e kwartaal 2010, 31-39.
- Schaufeli W., Bakker, A., (2003). *Utrecht Bevlogenheidschaal (UBES)*. Utrecht, Sectie Psychologie van Arbeid, Gedrag en Organisatie, Universiteit Utrecht.
- Schaufeli W.B., Dierendonck, van D. (2000). *Utrechtse Burnout Schaal (UBOS)*. (Testhandleiding). Amsterdam, Harcourt Test Services.
- SCP/CBS (2011). *Armoedesignalement*. Den Haag, SCP/CBS. (<http://www.scp.nl/content.jsp?objectid=29129>)
- SER (2010). *Zzp'ers in beeld: Een integrale visie op zelfstandigen zonder personeel*. Den Haag, Sociaal-Economische Raad.
- Smulders, P.G.W., Adries, F., Otten, F., (2001). *Hoe denken Nederlanders over hun werk: Opzet, kwaliteit en eerste resultaten van de TNO Arbeidssituatie Survey*. Hoofddorp, TNO.
- Theeuwes, J. & Koopmans, C. (2010). *Het einde van de wet van Okun*. Amsterdam, SEO.
- Tuomi, K., Ilmarinen, J., Jahkola, A., Katajarinne L., Tulkki, A. (1998). *Work Ability Index*. 2. Helsinki, Finnish Institute of Occupational Health.
- Veldhoven, M. van, & Dorenbosch L. (2008). Age, proactivity and career development. *Career Development Internatil*, 13, 112-131.
- Vriend, I. Kampen, B. van, Schmikli, S. Eckhardt, J., Schoots, W. & P. den Hertog (2005). *Ongevallen en Bewegen in Nederland 2000-2003: Ongevalsletsel en sportblessures in kaart gebracht*. Amsterdam, Consument en Veiligheid.
- Vries, N.E. de, & Vroonhof, P.J.M. (2010). *Stand van zaken zonder personeel*. Zoetermeer, EIM.
- Ybema, J.F., Geuskens, G.A., Heuvel, van den S.G. (2011). *Study on Transitions in Employment, Ability, and Motivation (STREAM): Methodologie en globale resultaten*. Hoofddorp, TNO.

7 Bijlagen

7.1 Screenshots online vragenlijst ZEA 2012

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

TNO innovation for life
Centraal Bureau voor de Statistiek
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

0% 100%

Informatie Contact Stoppen Copyright TNO/CBS

WELKOM BIJ DE ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID.

Hieronder vindt u een korte toelichting bij het invullen van de vragenlijst.

Vragenlijstdeel:
Per pagina ziet u één of meer vragen of een tekst met uitleg of inleiding.

- **Antwoorden:** De mogelijke antwoorden op een vraag staan altijd onder de vraagtekst. U kunt antwoorden door te klikken op één of op één of meer vakjes.
- **Voortgang:** U gaat naar de volgende vraag door het klikken op de knop '**Volgende**' onderin het scherm. Indien u terug wilt gaan naar de vorige vraag dan klikt u op de knop '**Vorige**'.
- **Stoppen:** Wilt u de vragenlijst op een later tijdstip afmaken of even uitstellen, drukt u dan op de knop 'Stoppen' links bovenin het scherm. De vragen die u tot dan toe hebt beantwoord, worden bewaard. Door weer naar de website www.zea2012.tno.nl te gaan en uw inlogcode in te voeren, gaat u terug naar de plaats waar u de vragenlijst heeft onderbroken.

Vragen en/of opmerkingen
Indien u naar aanleiding van het invullen van de vragenlijst vragen en/of opmerkingen hebt, kunt u een mail sturen naar zea-intomart@dfk.nl. Ook kunt u bellen naar het gratis informatienummer 0800 - 023 07 83. Deze is bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 10:00-17:00 uur en van 19:00 - 21:00 uur.

Extra informatie
Voor meer informatie over het onderzoek kunt u terecht op de website www.zea.intomart@dfk.nl.

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

TNO innovation for life Centraal Bureau voor de Statistiek Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

0% 100%

Informatie Contact Stoppen Copyright TNO/CBS

Onder zelfstandige verstaan wij onder meer:

- Ondernemers (met of zonder personeel)
- Freelancers
- Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)
- Directeuren-grotaandeelhouders (DGA)
- Personen met inkomen uit werk die niet als werknemer in dienst zijn bij een bedrijf (bijvoorbeeld sommige alfhulpen, postbestellers, gastouders, artiesten, etcetera)

Klopt het dat u op dit moment niet als zelfstandige werkzaam bent?

Ja, dat klopt

Nee, dat klopt niet. Ik ben wel als zelfstandige werkzaam

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

TNO innovation for life Centraal Bureau voor de Statistiek Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

0% 100%

Informatie Contact Stoppen Copyright TNO/CBS

PERSOONSGEGEVENS

In welke situatie zit u momenteel?

Meer antwoorden mogelijk.

Werkzaam als zelfstandige

Eén betaalde baan als werknemer (in loondienst, ook uitzendkracht of oproepkracht)

Meerdere betaalde banen als werknemer

Werkloos

Arbeidsongeschikt

VUT/prepensioen

Pensioen/functioneel leeftijdsontslag

Schoolgaand/opleiding aan het volgen

Huisvrouw/huisman

Onder zelfstandige verstaan wij onder meer:

- Ondernemers (met of zonder personeel)
- Freelancers
- Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)
- Directeuren-grotaandeelhouders (DGA)
- Personen met inkomen uit werk die niet als werknemer in dienst zijn bij een bedrijf (bijvoorbeeld sommige alfhulpen, postbestellers, gastouders, artiesten, etcetera)

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

0% 100%

Informatie
Contact
Stoppen
Copyright TNO/CBS

PERSOONSGEGEVENS

Wat is uw geslacht?

Man

Vrouw

Vorige
Volgende

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

0% 100%

Informatie
Contact
Stoppen
Copyright TNO/CBS

PERSOONSGEGEVENS

Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?

Geen opleiding gevolgd/afgemaakt, basisonderwijs

LBO, VMBO (kader- en beroepsgerichte leerweg), VBO, leerlingwezen

MAVO, VMBO (theoretische en gemengde leerweg), eerste drie jaar HAVO/VWO, MULO, ULO

MBO

HAVO/VWO (bovenbouw), WO-propedeuse

HBO, WO-bachelor/kandidaats

WO-doctoraal, master

Vorige
Volgende

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

TNO innovation for life Centraal Bureau voor de Statistiek Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

0% 100%

Informatie Contact Stoppen Copyright TNO/CBS

UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Hoeveel verschillende klanten (opdrachtgevers of afnemers) had u in de afgelopen 12 maanden?

- Geen
- 1
- 2-3
- 4-9
- 10-19
- 20-49
- 50-99
- 100 of meer

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

TNO innovation for life Centraal Bureau voor de Statistiek Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

0% 100%

Informatie Contact Stoppen Copyright TNO/CBS

UW GEZONDHEID

Wilt u aangeven hoe vaak iedere uitspraak op u van toepassing is?

	Nooit	Enkele keren per jaar	Maandelijks	Enkele keren per maand	Elke week	Enkele keren per week	Elke dag
Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik werk voel ik me fit en sterk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben enthousiast over mijn werk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga helemaal op in mijn werk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7.2 Vragen ZEA 2012

ZEA 2012 Zelfstandigen Enquête Arbeid Vragenlijst

A Persoonsgegevens

ALL

A01 PERSOONSgegevens

In welke situatie zit u momenteel?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Werkzaam als zelfstandige*
2. Eén betaalde baan als werknemer (in loondienst, ook uitzendkracht of oproepkracht)
3. Meerdere betaalde banen als werknemer
4. Werkloos
5. Arbeidsongeschikt
6. VUT/prepensioen
7. Pensioen/functioneel leeftijdsontslag
8. Schoolgaand/opleiding aan het volgen
9. Huisvrouw/huisman

* Toelichting: onder zelfstandige verstaan wij onder meer:

- Ondernemers (met of zonder personeel)
- Freelancers
- Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)
- Directeuren-groootaandeelhouders (DGA)
- Personen met inkomen uit werk die niet als werknemer in dienst zijn bij een bedrijf (bijvoorbeeld sommige alfa-hulpverleners, postbestellers, gastouders, artiesten, etcetera)

SELECTION: A01=1 & (A01=2 or A01=3)

Werkt u als zelfstandige in combinatie met een baan als werknemer? Vul dan deze vragenlijst in voor uw werk als zelfstandige!

ALL

A02 PERSOONSgegevens

Wat is uw geslacht?

1. Man
2. Vrouw

ALL

A03 PERSOONSgegevens

Wat is uw geboortjaar? ...

Vult u a.u.b. een jaartal in (4 cijfers).

ALL

A04 PERSOONSgegevens

Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?

1. Geen opleiding gevolgd/afgemaakt, basisonderwijs
2. LBO, VMBO (kader- en beroepsgerichte leerweg), VBO, leerlingwezen
3. MAVO, VMBO (theoretische en gemengde leerweg), eerste drie jaar HAVO/VWO, MULO, ULO
4. MBO
5. HAVO/VWO (bovenbouw), WO-propedeuse
6. HBO, WO-bachelor/kandidaats
7. WO-doctoraal, master

ALL

A05 PERSOONSGEGEVENS

Hoe is uw huishouden samengesteld?

1. Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen
2. Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen
3. Eénouder-huishouden
4. Alleenstaand
5. Anders

Selection: A05=1, 2 or 5

A06 PERSOONSGEGEVENS

Heeft uw partner inkomen?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Ik heb geen partner
2. Nee, mijn partner heeft geen inkomen
3. Ja, uit baan als werknemer
4. Ja, als zelfstandige
5. Ja, (pre)pensioen
6. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen)
7. Ja, uit andere bron

B Uw situatie als zelfstandige

ALL

B01 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Heeft u personeel in dienst?

Dit betreft personen van wie u de werkgever bent.

1. Nee
2. 1-4 personen
3. 5-9 personen
4. 10-49 personen
5. 50-99 personen
6. 100-249 personen
7. 250 personen of meer

ALL

B02 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Heeft u de afgelopen 12 maanden personeel ingeleend/ingehuurd?

Dit betreft personen van wie u niet de werkgever bent.

1. Ja, vaak
2. Ja, soms
3. Nee

B03 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

U hoeft onderstaande vraag alleen in te vullen als u hierboven heeft aangegeven in de afgelopen 12 maanden personeel ingeleend/ingehuurd te hebben.

Wat voor personeel heeft u de afgelopen 12 maanden ingeleend / ingehuurd?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Uitzendkrachten via een uitzendbureau
2. Andere zelfstandigen via een intermediair (bijvoorbeeld een detachingsbureau)
3. Andere zelfstandigen direct / via eigen netwerk (zonder tussenkomst intermediair)
4. Personeel van andere bedrijven
5. Stagiairs
6. Anders, namelijk...

ALL

B04 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Voert u uw onderneming alleen, met een meewerkend gezinslid, of met een medeondernemer?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Alleen
2. Met meewerkend gezinslid / gezinsleden
3. Met medeondernemer(s)
4. Anders, namelijk...

ALL

B05 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Heeft uw bedrijf als belangrijkste doel de verkoop van goederen of grondstoffen of biedt u vooral uw eigen arbeid of diensten aan?

1. Verkoop van goederen of grondstoffen
2. Aanbieden van eigen arbeid of diensten
3. Beide evenveel

ALL

B06 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Maakt u gebruik van eigen kapitaalgoederen, ter waarde van minimaal 100.000 euro?

Zoals een vrachtwagen, een winkelpand of eigen grond.

1. Ja
2. Nee
3. Weet ik niet

ALL

B07 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Bent u een Directeur Grootaandeelhouder (DGA)?

Een DGA is een ondernemer die (alleen of samen met anderen) een eigen BV heeft en zelf in dienst is van die BV.

1. Ja
2. Nee
3. Weet ik niet

ALL

B08 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Bent u (of is uw bedrijf of onderneming) ingeschreven bij de Kamer van Koophandel (KvK)?

1. Ja
2. Nee
3. Weet ik niet

ALL

B09 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Heeft u een Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) van de belastingdienst?

Indien u meer dan één VAR hebt, kies dan de VAR die u het meest gebruikt.

1. Ja, een VAR-wuo (winst uit onderneming)
2. Ja, een VAR-dga (directeur-grootaandeelhouder)
3. Ja, een VAR-row (resultaat uit overige werkzaamheden)
4. Ja, een VAR-loon (loon uit dienstbetrekking)
5. Ja, maar ik weet niet welke VAR
6. Nee
7. Weet ik niet

ALL**B10 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Hoeveel verschillende klanten (opdrachtgevers of afnemers) had u in de afgelopen 12 maanden?

1. Geen
2. 1
3. 2-3
4. 4-9
5. 10-19
6. 20-49
7. 50-99
8. 100 of meer

SELECTION: B10 ≠ 1**B11 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Welk deel van uw omzet in de afgelopen 12 maanden kwam van uw grootste klant?

1. 0-10% van de omzet
2. 10-40% van de omzet
3. 40-60% van de omzet
4. 60-90% van de omzet
5. 90-100% van de omzet

ALL**B12 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw bedrijf?

1. Zeer goed
2. Goed
3. Redelijk
4. Matig
5. Slecht

ALL**B13 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Welke situatie was het meeste op u van toepassing voordat u zelfstandige werd?

1. Ik werkte in loondienst
2. Ik was werkloos
3. Ik had geen betaald werk vanwege zorgtaken
4. Ik had geen betaald werk om gezondheidsredenen
5. Ik was met (pre)pensioen of VUT
6. Ik volgde een opleiding
7. Anders

ALL

B14 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Welke omstandigheden maakten dat u als zelfstandige ging werken?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Ik zocht een nieuwe uitdaging
2. Ik heb altijd al als zelfstandige willen werken
3. Ik wilde zelf bepalen hoeveel en wanneer ik werk
4. Ik wilde niet (meer) voor een baas werken
5. Ik kon geen geschikte baan vinden als werknemer (in loondienst)
6. Ik kon meer verdienen als zelfstandige
7. Mijn werkzaamheden in mijn vorige baan kwamen te vervallen
8. Ik ben ontslagen of mijn vorige contract is niet verlengd
9. Mijn werkgever wilde dat ik als zelfstandige ging werken
10. Mijn baan als werknemer was te zwaar
11. In mijn vorige baan was de werksfeer niet goed
12. Anders, namelijk...

ALL

B15 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld als zelfstandige?

Tel hierbij ook de uren die u aan marketing en/of acquisitie besteedt voor uw werk als zelfstandige en de uren die u thuis werkt

Graag afronden op hele uren.

.... uur per week

B16 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans als zelfstandige?

Dus: over hoeveel dagen worden de gewerkte uren per week verspreid?

.... dag(en) per week

B17 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Hoeveel uur per week zou u als zelfstandige willen werken?

Graag afronden op hele uren.

... uur per week

ALL

B18 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Hoeveel uur per week besteedt u gemiddeld aan marketing en/of acquisitie voor uw werk als zelfstandige?

Graag afronden op hele uren.

....uur per week

SELECTION: A01= 2 or 3

B19 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Hoeveel uur per week werkt u in loondienst?

Graag afronden op hele uren.

.... uur per week

ALL**B20 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Sinds wanneer bent u werkzaam als zelfstandige?

Vult u a.u.b. een jaartal in (4 cijfers).

..... (jaartal)

B21 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Sinds wanneer bestaat uw huidige bedrijf of onderneming?

Vult u a.u.b. een jaartal in (4 cijfers).

..... (jaartal)

ALL**B22 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Welk deel van uw werktijd als zelfstandige...

- a. Werkt u alleen?
- b. Werkt u samen met (personeel van) een opdrachtgever of klant?
- c. Werkt u samen met (personeel van) een leverancier of onderaannemer?
- d. Werkt u samen met andere zelfstandigen?
- e. Werkt u samen met uw eigen personeel? [if B01=2, 3, 4, 5, 6 or 7]
- f. Werkt u samen met ingeleend / ingehuurd personeel? [if B02=1 or 2]
- g. Werkt u samen met een medeondernemer? [if B04=3]
- h. Werkt u samen met een gezinslid? [if B04=2]

Mogelijke antwoorden:

1. Zelden of nooit (0-10%)
2. Minder dan de helft van de tijd (10-40%)
3. Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)
4. Meer dan de helft van de tijd (60-90%)
5. (Vrijwel) altijd (90-100%)

ALL**B23 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

- a. Welk deel van uw werktijd zijn er andere personen in dezelfde werkruimte aan het werk als u? (bijvoorbeeld dezelfde werkkamer, bouwplaats, etc.)

Mogelijke antwoorden:

1. Zelden of nooit (0-10%)
2. Minder dan de helft van de tijd (10-40%)
3. Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)
4. Meer dan de helft van de tijd (60-90%)
5. (Vrijwel) altijd (90-100%)

ALL**B24 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

- a. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?

Mogelijke antwoorden:

1. Ja, regelmatig
2. Ja, soms
3. Nee

SELECTION: B24a = 1 or 2**B25 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

- a. Heeft u het afgelopen jaar tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's ochtends gewerkt?

Mogelijke antwoorden:

1. Ja, regelmatig
2. Ja, soms
3. Nee

ALL**B26 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

- a. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?

Mogelijke antwoorden:

1. Ja, regelmatig
2. Ja, soms
3. Nee

ALL**B27 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Waar werkt u doorgaans?
Meer antwoorden mogelijk.

–

1. Op eigen werklocatie (kantoor, winkel, eigen grond)
2. Thuis (in woning)
3. Bij klant / opdrachtgever
4. Onderweg (in auto, trein, etc.)
5. Anders, namelijk...

ALL**B28 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Hoeveel van uw werk als zelfstandige verricht u gemiddeld thuis?
Graag afronden op hele uren.

.... uur per week

B29 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg?
Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek, etc.

Graag afronden op hele minuten.

.... minuten per dag

ALL**B30 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE**

Bent u lid van een brancheorganisatie of een belangenvereniging?

1. Ja
2. Nee

ALL

B31 UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIGE

Hoe tevreden bent u over de activiteiten van brancheorganisaties en belangenverenigingen?

1. Niet tevreden
2. Tevreden
3. Zeer tevreden
4. Weet niet /geen mening

C Uw beroep/vak

ALL

C01 UW BEROEP / VAK

Wat is uw beroep of vak?

Kunt u dit zo specifiek mogelijk omschrijven? Door bijvoorbeeld een specialisme of niveau aan te geven.

Dus niet:

- "boer"
- "winkelier"
- "verpleegkundige"
- "bouwvakker"
- "arts"

Maar liever:

- "akkerbouwer" of "pluimveehouder"
- "slager" of "drogist"
- "verpleegkundige niveau 4" of "verpleegkundige op de spoedeisende hulp"
- "metselaar" of "stukadoor"
- "huisarts" of "KNO arts"

ALL

C02 UW BEROEP / VAK

Kunt u aangeven in welke categorie uw beroep of vak het beste past?

Indien u meerdere beroepen als zelfstandige heeft, beantwoord deze vraag dan voor het beroep waar u de meeste tijd aan besteedt.

- Ambachtelijke en industriële beroepen, namelijk:
 1. Schilders
 2. Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers, e.d.
 3. Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers
 4. Aannemers bouw en installatie
 5. Kleermakers, stoffeerders, e.d.
 6. Monteurs, instrumentmakers, reparateurs, e.d.
 7. Overige ambachtelijke en industriële beroepen
- Transportberoepen, namelijk:
 8. Buschauffeurs, treinbestuurders, schippers, e.d.
 9. Vrachtwagenchauffeurs
 10. Grondwerk- en kraanmachinisten, e.d.
 11. Postbestellers, koeriers, bezorgers, e.d.
 12. Overige transportberoepen
- Administratieve beroepen, namelijk:
 13. Secretariaessen, typisten, e.d.
 14. Accountants, boekhouders, administrateurs, e.d.
 15. Overige administratieve beroepen
- Commerciële beroepen, namelijk:
 16. Vertegenwoordigers, handelsagenten
 17. Winkeliers en andere verkopers
 18. Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen, e.d.
 19. Overige commerciële beroepen

- Dienstverlenende beroepen, namelijk:
 20. Horecaondernemers, cateraars, koks, e.d.
 21. Huisbewaarders, schoonmakers (in gebouwen), e.d.
 22. Beveiligers, bewakers, e.d.
 23. Kappers, schoonheidsspecialisten
 24. Overige dienstverlenende functies
- Gezondheidszorg- en hulpverleningsberoepen, namelijk:
 25. Geneeskundigen, tandartsen
 26. Fysiotherapeuten, psychologen, logopedisten, e.d.
 27. Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden
 28. Bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen, e.d.
 29. Alfahulpen
 30. Overige gezondheidszorgberoepen
- Opleidings- en adviesberoepen, namelijk
 31. Docenten basis-, voortgezet en hoger onderwijs
 32. Coaches, trainers, cursusleiders
 33. Organisatieadviseurs
 34. Overige opleidings- en adviesberoepen
- Specialisten, namelijk:
 35. Architecten, ingenieurs en verwante technici, tekenaars, e.d.
 36. ICT-ers, websitebouwers, DTP-ers, e.d.
 37. Kunstenaars, musici, acteurs, e.d.
 38. Journalisten, schrijvers, fotografen, tolken, vertalers, e.d.
 39. Beroepssporters
 40. Overige specialisten
- Agrarische beroepen, namelijk:
 41. Akkerbouwers
 42. Veehouders, pluimveehouders
 43. Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers, e.d.
 44. Vissers, viskwekers, jagers, e.d.
 45. Dierenartsen
 46. Overige agrarische beroepen
- Leidinggevende beroepen, namelijk
 47. Interimmanagers
 48. Directeuren, topmanagers
 49. Overige leidinggevende beroepen
- 50. Overige beroepen

ALL

C03 UW BEROEP / VAK

Wat zijn de belangrijkste werkzaamheden die u verricht?

Probeer in de omschrijving zo specifiek mogelijk te zijn.

Dus niet:

- "Adviseren"
- "Administratie"
- "Verzorgen"

Maar liever:

- "Particulieren adviseren over hypotheek, Scholieren adviseren bij vervolgstudie, Bedrijven juridisch advies geven"
- "Boekhouden, Leerlingenadministratie bijhouden, Factureren, Gegevens invoeren"
- "Verzorgen van kinderen, Verzorgen van ouderen in thuiszorg, Verzorgen van gehandicapten"

D Uw bedrijf**ALL****D01 UW BEDRIJF**

Wat voor soort bedrijf of onderneming heeft u?

Kunt u dit zo specifiek mogelijk omschrijven.

Dus niet:

- "winkel"
- "agrarisch bedrijf"

Maar liever:

- "slagerij" of "drogisterij"
- "pluimveebedrijf" of "akkerbouwbedrijf"

ALL**D02 UW BEDRIJF**

In welke sector bent u voornamelijk werkzaam?

Als u in meerdere sectoren werkzaam bent, kies dan de sector waarin u de meeste tijd werkzaam bent.

- Industrie, namelijk:
 1. Voedings- en genotmiddelenindustrie
 2. Aardolie- en chemische industrie
 3. Metaalproductenindustrie
 4. Metaal- en elektronische industrie
 5. Machine-industrie
 6. Ander type industrie
- Bouwnijverheid, namelijk:
 7. Bouwbedrijven
 8. Bouwinstallatiebedrijven
 9. Afwerking van gebouwen
 10. Ander type bouwbedrijf
- Handel, namelijk:
 11. Autohandel en -reparatie
 12. Groothandel machines en apparaten
 13. Warenhuizen en supermarkten
 14. Ander type groot- en detailhandel
- Vervoer en communicatie, namelijk:
 15. Wegvervoer (exclusief openbaar vervoer)
 16. Post en telecommunicatie
 17. Ander type vervoer en communicatie
- Financiële instellingen, namelijk:
 18. Bankwezen
 19. Ander type financiële instellingen
- Zakelijke dienstverlening, namelijk:
 20. Computerservice en informatietechnologie
 21. Juridische en economische dienstverlening
 22. Architecten- en ingenieursbureaus
 23. Ander type zakelijke dienstverlening
- Onderwijs, namelijk:
 24. Basis- en speciaal onderwijs
 25. Voortgezet onderwijs
 26. Hoger onderwijs
 27. Ander type onderwijs

- Gezondheids- en welzijnszorg, namelijk:
 28. Ziekenhuizen
 29. Ander type gezondheidszorg
 30. Verpleeg- en verzorgingshuizen
 31. Ander type welzijnszorg

- Openbaar bestuur/overheid, namelijk:
 32. Gemeenten, provincies
 33. Ministeries
 34. Justitie (exclusief het ministerie zelf)
 35. Politie
 36. Ander type openbaar bestuur/overheid

- Overige dienstverlening, namelijk:
 37. Cultuur, sport en recreatie
 38. Ander type cultuur en overige dienstverlening
 39. Landbouw, bosbouw en visserij
 40. Energie- en waterleidingbedrijven
 41. Horeca

- 42. Overige bedrijven

E Uw werkomstandigheden

ALL

E01 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?

1. Ja, regelmatig
2. Ja, soms
3. Nee

E02 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

U hoeft onderstaande vraag alleen in te vullen als u hierboven heeft aangegeven dat u vindt dat u wel eens gevaarlijk werk verricht.

Wat zijn de belangrijkste gevaren die u loopt tijdens uw werk?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Vallen van hoogte
2. Struikelen, uitglijden
3. Bekneld raken
4. Snijden, steken
5. Botsen, aanrijdingen
6. Ongeluk met gevaarlijke stoffen
7. Confrontatie met geweld
8. Verbranden
9. Verstikking
10. Anders

ALL

E03 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

- a. Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten, bijvoorbeeld bij tillen, duwen, trekken, sjouwen, of gebruikt u in uw werk gereedschappen en apparaten waarbij u veel kracht moet zetten?
- b. Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt?
- c. Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding?
- d. Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken?
- e. Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken?

Mogelijke antwoorden:

1. Ja, regelmatig
2. Ja, soms
3. Nee

E08 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oorkappen of oordopjes?

Mogelijke antwoorden:

1. Ja, regelmatig
2. Ja, soms
3. Nee
4. N.v.t.

ALL

E09 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

- a. Werkt u met water of waterige oplossingen?
- b. Krijgt u tijdens uw werk stoffen op uw huid? (zoals lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen, bestrijdingsmiddelen)
- c. Ademt u tijdens uw werk stoffen in? (zoals damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof, stof van steen en beton)
- d. Komt u in contact met besmettelijke personen, dieren of materiaal?

Mogelijke antwoorden:

1. Nooit
2. Soms
3. Vaak
4. Altijd

ALL

E13 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

- a. Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert?
- b. Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?
- c. Kunt u zelf uw werktempo regelen?
- d. Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen?
- e. Kunt u vrij nemen wanneer u dat wilt?

Mogelijke antwoorden:

1. Nooit
2. Soms
3. Vaak
4. Altijd

ALL

E18 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

- a. Moet u erg snel werken?
- b. Moet u heel veel werk doen?
- c. Moet u extra hard werken?
- d. Is uw werk hectisch?

Mogelijke antwoorden:

1. Nooit
2. Soms
3. Vaak
4. Altijd

E22 UW WERKOMSTANDIGHEDEN

- a. Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties?
- b. Is uw werk emotioneel veeleisend?
- c. Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk?

Mogelijke antwoorden:

- 1. Nooit
- 2. Soms
- 3. Vaak
- 4. Altijd

ALL**E25 UW WERKOMSTANDIGHEDEN**

- a. Vereist uw werk intensief nadenken?
- b. Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt?
- c. Vergt uw werk veel aandacht van u?

Mogelijke antwoorden:

- 1. Nooit
- 2. Soms
- 3. Vaak
- 4. Altijd

ALL**E28 UW WERKOMSTANDIGHEDEN**

- a. Is uw werk gevarieerd?
- b. Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert?
- c. Vereist uw werk creativiteit?

Mogelijke antwoorden:

- 1. Nooit
- 2. Soms
- 3. Vaak
- 4. Altijd

ALL**E31 UW WERKOMSTANDIGHEDEN**

Hoeveel uur per dag werkt u gemiddeld aan een beeldscherm voor uw werk?
Inclusief laptop, notebook en thuiswerk.

Graag afronden op hele uren.

.... uur per dag

ALL**E32 UW WERKOMSTANDIGHEDEN**

Kunt u aangeven in welke mate u de afgelopen 12 maanden persoonlijk te maken heeft gehad met:

- a. Ongewenste seksuele aandacht van klanten / opdrachtgevers?
- b. Ongewenste seksuele aandacht van collega's of andere zelfstandigen?
- c. Intimidatie door klanten / opdrachtgevers?
- d. Intimidatie door collega's of andere zelfstandigen?
- e. Lichamelijk geweld door klanten / opdrachtgevers?
- f. Lichamelijk geweld door collega's of andere zelfstandigen?
- g. Pesten door klanten / opdrachtgevers?
- h. Pesten door collega's of andere zelfstandigen?

Mogelijke antwoorden:

1. Nooit
2. Ja, een enkele keer
3. Ja, vaak
4. Ja, zeer vaak

F Arboregels

ALL

F01 ARBOREGELS

Werkt u onder hiërarchisch gezag van uw klant /opdrachtgever?

Er is sprake van hiërarchisch gezag als u (volgens de overeenkomst met uw klant) verplicht bent om aanwijzingen van uw klant op te volgen. Bijvoorbeeld: de klant bepaalt uw werktijden, de materialen waarmee u werkt etc.

1. Nooit
2. Soms
3. Vaak
4. Altijd
5. Weet ik niet

ALL

F02 ARBOREGELS

Wie is er wettelijk verantwoordelijk voor uw veiligheid en gezondheid tijdens het werk?

1. Ikzelf
2. Mijn klant(en) of opdrachtgever(s)
3. Dit wisselt per situatie
4. Weet ik niet

ALL

F03 ARBOREGELS

Gelden er voor u andere Arboregels dan voor werknemers in uw branche die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren?

1. Ja
2. Soms wel, soms niet
3. Nee
4. Weet ik niet
5. Niet van toepassing, in mijn branche zijn er geen werknemers die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren

SELECTION: F03 =1 or 2

F04 ARBOREGELS

Is dit verschil in Arboregels een voordeel of een nadeel voor uw werk als zelfstandige?

1. Het is voordelig voor mij
2. Maakt geen verschil
3. Het is nadelig voor mij
4. Weet ik niet

G Arbeidsongevallen

ALL

G01 ARBEIDSONGEVALLEN

Bent u in de afgelopen 12 maanden tijdens het werk betrokken geweest bij een ongeval of voorval, waardoor u lichamelijk letsel of geestelijke schade heeft opgelopen?

1. Ja, één keer
2. Ja, meerdere keren
3. Nee

Ja, meerdere keren, namelijk:

Keer:

.....

SELECTION: G01= 1 or 2

G02 ARBEIDSONGEVALLEN

Onderstaande vragen hebben betrekking op uw meest recente arbeidsongeval/voorval in de afgelopen 12 maanden.

Welk soort letsel heeft u hierbij opgelopen?

1. Lichamelijk letsel
2. Geestelijke schade
3. Beide

SELECTION: G01= 1 or 2

G03 ARBEIDSONGEVALLEN

Heeft u als gevolg van dit ongeval/voorval uw werk niet kunnen doen?

1. Ja, en ik ben nog steeds niet aan het werk
2. Ja, maar ik ben inmiddels weer aan het werk
3. Nee

SELECTION: G03=1 or 2

G04 ARBEIDSONGEVALLEN

Hoe lang heeft u uw werk niet kunnen doen als gevolg van dit ongeval/voorval?

Tel alle dagen die u niet heeft kunnen werken van begin tot eind van de periode: ook tussenliggende vrije dagen en weekenddagen.

1. 0 dagen (minder dan 1 volledige dag)
2. 1, 2 of 3 dagen
3. 4, 5 of 6 dagen
4. 1 tot 2 weken
5. 2 weken tot 1 maand
6. 1 maand tot 6 maanden
7. Langer dan 6 maanden

SELECTION: G01= 1 or 2**G05 ARBEIDSONGEVALLEN**

Waar of door wie bent u voor dit ongeval/voorval behandeld?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Niet behandeld
2. Bedrijfshulpverleners, EHBO'er op de werkvloer
3. Bedrijfsarts
4. Huisarts/huisartsenpost
5. Op de (spoedeisende) eerstehulpafdeling van een ziekenhuis
6. In een ziekenhuis opgenomen
7. Specialist, verbonden aan een ziekenhuis (afpraak op de polikliniek)
8. Anders

SELECTION: G01= 1 or 2**G06 ARBEIDSONGEVALLEN**

Hoe ontstond het letsel?

Klik alléén de belangrijkste oorzaak aan.

1. Ergens aan gesneden, gestoten
2. Door een voorwerp geraakt
3. Een beknelling
4. Val van hoogte (trap, ladder, steiger, e.d.)
5. Uitglippen, struikelen of andere val
6. Door iemand bedreigd, gebeten, geschopt
7. Contact met stroom, hitte, kou, gevaarlijke stoffen, lawaai
8. Verkeersongeval op de openbare weg, tijdens werktijd
9. Verkeersongeval op de openbare weg, tijdens woon-werkverkeer
10. Anders

H Uw gezondheid**ALL****H01 UW GEZONDHEID**

Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid?

1. Uitstekend
2. Zeer goed
3. Goed
4. Matig
5. Slecht

ALL**H02 UW GEZONDHEID**

Wilt u aangeven hoe vaak iedere uitspraak op u van toepassing is?

- a. Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk
- b. Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg
- c. Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk
- d. Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken
- e. Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk
- f. Als ik werk voel ik me fit en sterk
- g. Ik ben enthousiast over mijn werk
- h. Ik ga helemaal op in mijn werk

Mogelijke antwoorden:

1. Nooit
2. Enkele keren per jaar
3. Maandelijks
4. Enkele keren per maand
5. Elke week
6. Enkele keren per week
7. Elke dag

ALL

H10 UW GEZONDHEID

Wat is uw lengte?
Graag afronden op hele centimeters (drie cijfers).

... cm

ALL

H11 UW GEZONDHEID

Wat is uw gewicht?
Graag afronden op hele kilogrammen.

... kg

I Ziekte en werk

ALL

I01 ZIEKTE EN WERK

Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?

Tel hierbij ook de dagen mee die u niet of minder heeft kunnen werken als gevolg van een arbeidsongeval.

1. Ja
2. Nee

SELECTION: I01=1

I02 ZIEKTE EN WERK

Hoe vaak heeft u gedurende de afgelopen 12 maanden niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?

... keer

SELECTION: I01=1

I03 ZIEKTE EN WERK

Hoeveel werkdagen heeft u, alles bij elkaar, de afgelopen 12 maanden niet (of minder uren) gewerkt vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?

*Tel alleen de dagen waarop u normaal gesproken zou werken.
Graag afronden op hele dagen.*

.... dagen

ALL

I04 ZIEKTE EN WERK

Is het in de afgelopen 12 maanden wel eens voorgekomen dat u bent gaan werken terwijl u eigenlijk ziek was?

1. Ja, één keer
2. Ja, meerdere keren
3. Nee

ALL

I05 ZIEKTE EN WERK

Bent u verzekerd voor arbeidsongeschiktheid?

1. Ja
2. Nee
3. Weet ik niet

J De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte (eventueel langer dan een jaar geleden)

ALL

J01 DE LAATSTE KEER DAT U NIET KON WERKEN VANWEGE ZIEKTE (evt. >1 jr)

Wat voor soort klachten had u toen u de laatste keer niet kon werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?

Klik alléén de belangrijkste klacht aan.

1. Rugklachten
2. Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen
3. Klachten heup, benen, knieën, voeten
4. Klachten hart- en vaatstelsel
5. Psychische klachten, overspannenheid, burn-out
6. Vermoeidheid of concentratieproblemen
7. Conflict met collega, klant of opdrachtgever
8. Klachten luchtwegen
9. Klachten buik, maag of darmen
10. Huidklachten
11. Klachten oren of ogen
12. Griep of verkoudheid
13. Hoofdpijn
14. Klachten in verband met zwangerschap
15. Overige klachten
16. N.v.t., nog nooit voorgekomen

SELECTION: J01 ≠ 16

J02 DE LAATSTE KEER DAT U NIET KON WERKEN VANWEGE ZIEKTE (evt. >1 jr)

Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer niet (of minder uren) gewerkt?

Tel alleen de dagen waarop u normaal gesproken zou werken.

Graag afronden op hele dagen.

... dagen

SELECTION: J01 ≠ 16

J03 DE LAATSTE KEER DAT U NIET KON WERKEN VANWEGE ZIEKTE (evt. >1 jr)

Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van uw werk?

1. Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk
2. Ja, voor een deel gevolg van mijn werk
3. Nee, geen gevolg van mijn werk
4. Weet niet

SELECTION: J03 = 1 or 2**J04 DE LAATSTE KEER DAT U NIET KON WERKEN VANWEGE ZIEKTE (evt. >1 jr)**

Wat was naar uw mening de belangrijkste reden in het werk die (geheel of voor een deel) leidde tot het ontstaan van deze klachten?

Klik alléén de belangrijkste reden aan.

1. Werkdruk, werkstress
2. Emotioneel te zwaar
3. Lichamelijk te zwaar
4. Langdurig dezelfde handelingen verrichten, langdurig achter computer werken
5. Te moeilijk werk
6. Problemen met collega's of ondergeschikten
7. Problemen met klanten / opdrachtgevers
8. Gevaarlijk werk/bedrijfsongeval
9. Gevaarlijke stoffen
10. Anders

K Chronische ziekte of aandoening**ALL****K01 CHRONISCHE ZIEKTE OF AANDOENING**

Heeft u één of meer van de volgende langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps, en zo ja kunt u aangeven welke?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Nee
2. Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSI)
3. Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma)
4. Problemen met rug en nek (ook artritis, reuma, RSI)
5. Migraine of ernstige hoofdpijn
6. Hart- of vaatziekten
7. Astma, bronchitis, emfyseem
8. Maag- of darmstoornissen
9. Suikerziekte
10. Ernstige huidziekten
11. Psychische klachten/aandoeningen
12. Gehoorproblemen
13. Epilepsie
14. Levensbedreigende ziekten (bijv. kanker, aids)
15. Problemen met zien
16. Anders

SELECTION: K01 ≠ 1**K02 CHRONISCHE ZIEKTE OF AANDOENING**

Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk?

1. Niet belemmerd
2. Licht belemmerd
3. Sterk belemmerd

SELECTION: K01 ≠ 1**K03 CHRONISCHE ZIEKTE OF AANDOENING**

Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van uw werk?

1. Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk
2. Ja, voor een deel gevolg van mijn werk
3. Nee, geen gevolg van mijn werk
4. Weet niet

ALL**K04 CHRONISCHE ZIEKTE OF AANDOENING**

Heeft u -in verband met uw gezondheid- de afgelopen 12 maanden iets aangepast in uw werkplek of uw werkzaamheden?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Nee
2. Ja, in hulpmiddelen of meubilair
3. Ja, in werktijden
4. Ja, in hoeveelheid werk
5. Ja, in functie of takenpakket
6. Ja, in opleiding of omscholing
7. Ja, in toegankelijkheid tot het gebouw
8. Ja, andere aanpassingen

ALL**K05 CHRONISCHE ZIEKTE OF AANDOENING**

Zijn er volgens u (verdere) aanpassingen nodig in uw werkplek of uw werkzaamheden in verband met uw gezondheid?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Nee
2. Ja, in hulpmiddelen of meubilair
3. Ja, in werktijden
4. Ja, in hoeveelheid werk
5. Ja, in functie of takenpakket
6. Ja, in opleiding of omscholing
7. Ja, in toegankelijkheid tot het gebouw
8. Ja, andere aanpassingen

L**Functioneren en inzetbaarheid****ALL****L01 FUNCTIONEREN EN INZETBAARHEID**

In welke mate bent u het eens met de volgende uitspraken?

- a. Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen
- b. De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af
- c. Ik presteer goed in mijn werk

Mogelijke antwoorden:

1. Helemaal mee eens
2. Grotendeels mee eens
3. Niet mee eens, noch mee oneens
4. Niet mee eens
5. Helemaal niet mee eens

ALL

L04 FUNCTIONEREN EN INZETBAARHEID

Hoe vaak belemmeren de volgende zaken u bij de uitvoering van uw werk?

- Files, vertraging in het openbaar vervoer of andere vervoersproblemen
- Storing in apparatuur
- Onnodig overleg / vergaderen
- Onnodige administratie
- Collega die slecht functioneert
- Problemen met klanten / opdrachtgevers
- Beperkte motivatie voor uw huidige werk
- Uw leefstijl/gedrag in uw vrije tijd
- Beperkingen in uw gezondheid
- Zorg voor een familielid of andere naaste

Mogelijke antwoorden:

- Nooit/zelden
- Ongeveer maandelijks
- Ongeveer wekelijks
- Ongeveer dagelijks

ALL

L14 FUNCTIONEREN EN INZETBAARHEID

In hoeverre bent u het eens met de volgende uitspraken?

- Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt
- Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt

Mogelijke antwoorden:

- Helemaal niet mee eens
- Niet mee eens
- Mee eens
- Helemaal mee eens

ALL

L16 FUNCTIONEREN EN INZETBAARHEID

Als u aan uw werkvermogen in de beste periode van uw leven 10 punten geeft, hoeveel punten zou u dan aan uw werkvermogen op dit moment toekennen? ('0' betekent dat u momenteel geheel niet in staat bent om te werken). Met 'werkvermogen' bedoelen we de mate waarin u zowel lichamelijk als geestelijk (psychisch) in staat bent om te werken.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Geheel niet in staat om te werken												Werkvermogen in uw beste periode

M Aspecten van uw werk als zelfstandige

ALL

M01 ASPECTEN VAN UW WERK ALS ZELFSTANDIGE

Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten van werk (in het algemeen)?

- a. Interessant werk
- b. Mogelijkheid om te leren
- c. Prettige sfeer
- d. Goede relatie met klanten of opdrachtgevers
- e. Goed inkomen
- f. Veel vraag naar mijn producten/diensten
- g. Mogelijkheid om in deeltijd te werken
- h. Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen
- i. Mogelijkheid om thuis te werken
- j. Reistijd/afstand naar het werk
- k. Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)
- l. Eigen baas zijn

Mogelijke antwoorden:

1. Niet belangrijk
2. Belangrijk
3. Heel belangrijk

ALL

M13 ASPECTEN VAN UW WERK ALS ZELFSTANDIGE

Hoe tevreden bent u over deze aspecten in uw huidige werk?

- a. Interessant werk
- b. Mogelijkheid om te leren
- c. Prettige sfeer
- d. Goede relatie met klanten of opdrachtgevers
- e. Goed inkomen
- f. Veel vraag naar mijn producten/diensten
- g. Mogelijkheid om in deeltijd te werken
- h. Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen
- i. Mogelijkheid om thuis te werken
- j. Reistijd/afstand naar het werk
- k. Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)
- l. Eigen baas zijn

Mogelijke antwoorden:

1. Niet tevreden
2. Tevreden
3. Heel tevreden

ALL

M25 ASPECTEN VAN UW WERK ALS ZELFSTANDIGE

Wat vindt u van de volgende aspecten van uw werk als zelfstandige?

Als u niet of nauwelijks met deze aspecten te maken heeft, vul dan 'niet van toepassing' in.

- a. Onzekerheid over de (toekomstige) vraag naar uw producten/diensten
- b. Onzekerheid over de hoogte van uw inkomen
- c. Onzekerheid over de tijdsbesteding aan uw werk
- d. Onzekerheid over uw toekomstige loopbaan
- e. Ontbreken van collectieve regelingen voor ziekte en pensioen
- f. Geen of weinig collega's om mee te overleggen
- g. Niet of slecht betalende klanten

Mogelijke antwoorden:

1. Helemaal niet vervelend
2. Enigszins vervelend
3. Vervelend
4. Heel erg vervelend
5. Niet van toepassing

ALL

M32 ASPECTEN VAN UW WERK ALS ZELFSTANDIGE

Hoe belastend vindt u de volgende aspecten van uw werk als zelfstandige?

Als u niet of nauwelijks met deze aspecten te maken heeft, vul dan 'niet van toepassing' in.

- a. Administratie voeren/boekhouding
- b. Voldoen aan en bijhouden van wetgeving
- c. Het aantal regels en instanties waar u als zelfstandige mee te maken hebt
- d. Verantwoordelijkheid voor uw eigen personeel

Mogelijke antwoorden:

1. Helemaal niet belastend
2. Enigszins belastend
3. Belastend
4. Heel erg belastend
5. Niet van toepassing

N Opleiding en ontwikkeling

ALL

N01 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Heeft u in de afgelopen 12 maanden voor uw werk één of meer van de volgende activiteiten bijgewoond?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Training of instructie op de werkvloer
2. 1-5 dagen cursus of opleiding
3. Meer dan 5 dagen cursus of opleiding
4. Bezoek aan een vakbeurs, congres of seminar
5. Bijeenkomst van leverancier of brancheorganisatie
6. Nee, geen van deze activiteiten

SELECTION: N01 ≠ 6

N02 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Waarop was of waren deze activiteiten gericht?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Kennis en vaardigheden voor uw huidige werk
2. Kennis en vaardigheden voor ander werk
3. Kennisnemen van nieuwe producten of diensten
4. Netwerken of contacten onderhouden
5. Acquisitie of marketing

ALL

N03 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Nee
2. Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen
3. Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige werk aan te kunnen
4. Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten

ALL

N04 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?

1. Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk
2. Het sluit goed aan
3. Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk

ALL

N05 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de onderstaande uitspraken?

- a. In mijn werk probeer ik telkens weer nieuwe dingen te leren
- b. Ik denk er over na hoe ik in de toekomst mijn werk zo goed mogelijk kan blijven doen
- c. In mijn werk zoek ik de mensen op waar ik iets van kan leren
- d. Ik zorg ervoor dat ik qua kennis en vaardigheden goed mee kan komen met veranderingen in mijn werk
- e. Ik probeer voortdurend om mijn producten of diensten te vernieuwen
- f. Ik neem financiële risico's om nieuwe producten/diensten te ontwikkelen of aan te bieden

Mogelijke antwoorden:

1. Helemaal mee oneens
2. Oneens
3. Niet eens, niet oneens
4. Eens
5. Helemaal eens

O Werk en thuis

ALL

O01 WERK EN THUIS

- a. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?
- b. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?

Mogelijk antwoorden:

1. Nee, nooit
2. Ja, een enkele keer
3. Ja vaak
4. Ja, zeer vaak

SELECTION: A05=1, 2, 3 or 5

O03 WERK EN THUIS

Draagt u in uw huishouden het meeste bij aan het inkomen?

1. Ja, het meest
2. Evenveel
3. Nee, minder

ALL

O04 WERK EN THUIS

Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden?

1. Komt veel geld tekort
2. Komt een beetje geld tekort
3. Komt precies rond
4. Houdt een beetje geld over
5. Houdt veel geld over

ALL

O05 WERK EN THUIS

Krijgt u steun en waardering van uw partner, familie of vrienden voor uw werk als zelfstandige?

1. Nooit
2. Soms
3. Vaak
4. Altijd

P

Uw verdere loopbaan

ALL

P01 UW VERDERE LOOPBAAN

Loopt u het risico dat uw bedrijf of onderneming failliet gaat?

1. Ja, een groot risico
2. Ja, een klein risico
3. Nee, niet of nauwelijks risico
4. Weet ik niet

ALL

P02 UW VERDERE LOOPBAAN

Maakt u zich zorgen over de toekomst van uw bedrijf of onderneming?

1. Ja, vaak
2. Ja, soms
3. Nee

ALL

P03 UW VERDERE LOOPBAAN

Heeft u er in het afgelopen jaar over gedacht om een (nieuwe) baan als werknemer te zoeken?

1. Ja
2. Nee

SELECTION: P03=1

P04 UW VERDERE LOOPBAAN

Heeft u in het afgelopen jaar daadwerkelijk iets ondernomen om een (nieuwe) baan als werknemer te krijgen?

1. Ja
2. Nee

ALL

P05 UW VERDERE LOOPBAAN

Zou u, als het aan u lag, over 5 jaar uw huidige werk als zelfstandige nog doen?

1. Ja
2. Nee

ALL

P06 UW VERDERE LOOPBAAN

Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken?

Tot mijn ... ste jaar

+

1. Weet niet

P07 UW VERDERE LOOPBAAN

Tot welke leeftijd denkt u – lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten?

1. Tot mijn ... ste jaar
+
2. Weet niet

ALL**P08 UW VERDERE LOOPBAAN**

Onder welke omstandigheden zou u tot een hogere leeftijd willen doorwerken dan u nu wilt?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Lichter werk (fysiek en/of psychisch)
2. Minder uren of minder dagen per week werken
3. Omscholing/bijtscholing
4. Meer uitdaging of voldoening in het werk
5. Als stoppen financieel niet mogelijk of wenselijk is
6. Meer inkomen uit werkzaamheden
7. Klanten/opdrachtgevers of collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk
8. Familie/vrienden die ondersteunen dat ik langer doorwerk
9. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten
10. Betere gezondheid
11. Andere omstandigheden
12. Weet niet
13. Niet van toepassing: Ik wil hoe dan ook niet langer doorwerken

SELECTION: P08=11**P09 UW VERDERE LOOPBAAN**

Kunt u het antwoord 'Andere omstandigheden' toelichten?

ALL**P10 UW VERDERE LOOPBAAN**

Onder welke omstandigheden zou u in staat zijn om tot een hogere leeftijd door te werken dan u nu verwacht te kunnen?

Meer antwoorden mogelijk.

1. Lichter werk (fysiek en/of psychisch)
2. Minder uren of minder dagen per week werken
3. Omscholing/bijtscholing
4. Klanten/opdrachtgevers of collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk
5. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten
6. Betere gezondheid
7. Andere omstandigheden
8. Weet niet
9. Niet van toepassing: Ik ben hoe dan ook niet in staat tot langer doorwerken

SELECTION: P10=7**P11 UW VERDERE LOOPBAAN**

Kunt u het antwoord 'Andere omstandigheden' toelichten?

ALL

P12 UW VERDERE LOOPBAAN

Verwacht u financieel gezien te kunnen stoppen met werken vóór de wettelijke pensioenleeftijd?

1. Zeker wel
2. Waarschijnlijk wel
3. Waarschijnlijk niet
4. Zeker niet
5. Weet ik niet

Q

Tevredenheid

ALL

Q01 TEVREDENHEID

In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden?

1. Zeer ontevreden
2. Ontevreden
3. Niet ontevreden/niet tevreden
4. Tevreden
5. Zeer tevreden

ALL

Q02 TEVREDENHEID

In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk als zelfstandige?

1. Zeer ontevreden
2. Ontevreden
3. Niet ontevreden/niet tevreden
4. Tevreden
5. Zeer tevreden

R

Afsluiting

ALL

R01 AFSLUITING

U bent aan het einde gekomen van de vragenlijst.

Wij stellen het op prijs als u hieronder eventuele opmerkingen over de vragenlijst intypt of aangeeft welke onderwerpen over uw werk als zelfstandige in de vragenlijst onvoldoende aan bod zijn gekomen.

ALL

R02 AFSLUITING

Mogen TNO en CBS u in de toekomst nog eens benaderen voor vergelijkbaar onderzoek?

1. Ja
2. Nee

ALL

R03 AFSLUITING

In mei 2013 worden de resultaten van dit onderzoek verwacht. Wilt u op de hoogte gebracht worden van deze resultaten?

1. Ja
2. Nee

SELECTION: R02=1 or R03=1

R04 AFSLUITING

Vult u dan hier het e-mailadres in waarop u bereikbaar bent.

...

ALL

R05 AFSLUITING

Wilt u meedoen aan de verloting van Staatsloten of VVV-bonnen ter waarde van €25,-?

1. Ja, ik wil kans maken op een Staatslot
2. Ja, ik wil kans maken op een VVV-bon
3. Nee

EINDE VRAGENLIJST

7.3 Screenshots informatiewebsite ZEA 2012

Menu

- Home
- Privacy & anonimiteit
- Veel gestelde vragen
- Over Intomart GfK, TNO, SZW & CBS
- Meer informatie?
- **Winnende codes**

TNO innovation for life

 Centraal Bureau voor de Statistiek

 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

 Intomart GfK

Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA)

Welkom op deze website, die is opgezet om u - als respondent van de ZEA - informatie te geven over het onderzoek dat TNO uitvoert in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Intomart GfK.

In de verschillende rubrieken van deze website kunt u informatie vinden over het onderzoek en de partijen die bij de ZEA betrokken zijn.

De termijn voor het invullen van de enquête is inmiddels verstreken. Wij danken u hartelijk voor uw medewerking aan dit belangrijke onderzoek.

Winnende codes
De winnende codes zijn bekend! Kijk snel in het [overzicht](#) om te kijken of u tot de winnaars behoort.

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Menu

- Home
- **Privacy & anonimiteit**
- Veel gestelde vragen
- Over Intomart GfK, TNO, SZW & CBS
- Meer informatie?
- Winnende codes

TNO innovation for life

 Centraal Bureau voor de Statistiek

 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

 Intomart GfK

Privacy & anonimiteit

Onlangs heeft u een uitnodiging ontvangen om een online vragenlijst in te vullen over uw werksituatie. We kunnen ons voorstellen dat er vragen bij u zijn opgekomen over privacy en anonimiteit. Waarborging van privacy is een verplichting voor TNO, het CBS en Intomart GfK, die in de *Wet bescherming persoonsgegevens* is vastgelegd. Bovendien zijn de gedragsregels van de MarktOnderzoekAssociatie (MOA), de vereniging van marktonderzoekbureaus, en de European Society for Opinion and Marketing Research (ESOMAR) van toepassing op de enquête. Dit betekent dat al uw antwoorden anoniem en vertrouwelijk behandeld worden.

Het CBS heeft de naam- en adresgegevens van 22.000 zelfstandigen aan Intomart GfK geleverd. Intomart GfK heeft deze grote groep zelfstandigen een uitnodiging toegestuurd om deel te nemen aan de Zelfstandigen Enquête Arbeid. Uw adresgegevens worden uitsluitend gebruikt om contact met u te leggen in verband met dit onderzoek, en voor het versturen van de beloningen (Staatsloten en VVV cadeaubonnen). Intomart GfK vernietigt het adresbestand direct na het versturen van de beloningen. De onderzoeksgegevens, die Intomart GfK met het onderzoek verzamelt, worden geanonimiseerd aan TNO verstrekt. In publicaties over de enquête zijn de antwoorden van individuele deelnemers op geen enkele wijze herkenbaar.

Naast TNO ontvangt ook het CBS de onderzoeksgegevens. Het CBS beschikt over veel bestanden van andere instellingen. In dit onderzoek zullen de antwoorden die u geeft, worden gecombineerd met bijvoorbeeld bevolkingsgegevens en gegevens over arbeid en inkomen die het CBS al heeft. Door het combineren van deze informatie krijgt u minder vragen voorgelegd en kunnen statistieken zo efficiënt mogelijk worden samengesteld.

Om uw gegevens te beveiligen, zijn tal van maatregelen getroffen. De gegevens worden verwerkt met goed beveiligde computersystemen waartoe onbevoegden geen toegang hebben. De wet garandeert dat uw gegevens alleen voor statistische doeleinden worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang opeisen tot de verzamelde gegevens.

Zelfstandigen Enquête Arbeid

TNO innovation for life

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

GfK
Intomart GfK

Menu

- Home
- Privacy & anonimiteit
- Veel gestelde vragen
- Over Intomart GfK, TNO, SZW & CBS
- Meer informatie?
- **Winnende codes**

Veelgestelde vragen (FAQ)

- **Voor wie is de enquête bedoeld?**
De vragen in de enquête zijn zo opgesteld dat zij van toepassing zijn op zelfstandigen. Er worden verschillende termen voor zelfstandigen gebruikt, maar u behoort tot de doelgroep als u tot één of meer van de volgende categorieën behoort:
 - Ondernemers (met of zonder personeel)
 - Freelancers
 - Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)
 - Directeuren-grotaandeelhouders (DGA)
 - Personen met inkomsten uit werk die niet als werknemer in dienst zijn bij een bedrijf (bijvoorbeeld sommige alfahulpjes, postbestellers, gastouders, artiesten, etcetera)

Personen die uitsluitend als werknemer werkzaam zijn, behoren niet tot de doelgroep van het onderzoek. De vragenlijst is wel op u van toepassing als u zowel zelfstandige als werknemer bent. Vul dan de vragenlijst in met betrekking tot uw werk als zelfstandige.

Als u op dit moment geen zelfstandige bent, dan kunt u dit mailen aan het volgende mailadres zea-intomart@gfk.com. Vermeldt u hierbij de inlogcode die u in de rechterbovenhoek van de uitnodigingsbrief kunt vinden. Wij zorgen er dan voor dat u niet meer benaderd wordt voor dit onderzoek.

- Hoe kan ik meedoen aan het onderzoek?
- Ik wil of kan niet meedoen. Mag ik de enquête laten invullen door iemand anders (bijvoorbeeld door mijn huisgenoot of partner)?
- Is het invullen verplicht?
- Hoe kan ik aangeven dat ik niet kan of wil meewerken?
- Wat is de beloning als tegemoetkoming voor het invullen?
- Wat betekent de inlogcode op de vragenlijst?

Voor de betrouwbaarheid van het onderzoeksresultaat is het van belang dat wij zoveel mogelijk ingevulde enquêtes verzamelen. Natuurlijk is niet iedereen in de gelegenheid om op korte termijn de vragenlijst in te vullen. Bij veel vormen van onderzoek is het daarom gebruikelijk dat geadresseerden na een bepaalde periode worden herinnerd aan het verzoek om mee te werken aan het onderzoek.

Iedere uitnodigingsbrief bevat een unieke code. Als een vragenlijst is ingevuld, wordt deze code geregistreerd. Zo kunnen wij nagaan welke personen de vragenlijst al hebben ingevuld. Na enige tijd sturen wij een herinnering aan de personen die op dat moment nog niet hebben deelgenomen.

De inlogcode is ook nodig voor de verzending van de Staatsloten en VVV-cadeaubonnen.

Bovendien gebruikt het CBS de inlogcode voor het combineren van de enquêtegegevens met bestanden waarover het CBS al beschikt. In publicaties over de enquête zijn de antwoorden van individuele deelnemers op geen enkele wijze herkenbaar. Zie ook [Privacy & anonimiteit](#).

- Hoe kan het dat Intomart GfK via het CBS over mijn adresgegevens beschikt?
- Waarom heb ik alleen een brief ontvangen en geen vragenlijst?
- De enquête is anoniem. Hoe kan het dan gebeuren dat ik een prijs krijg thuisgestuurd?
- Ik ben mijn brief met de inlogcode kwijt, hoe kan ik toch mee doen?
- Ik heb onlangs de enquête ingevuld en nu krijg ik een herinnering
- Wat gebeurt er met de resultaten?

Zelfstandigen Enquête Arbeid

TNO innovation for life

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

GfK
Intomart GfK

Menu

- Home
- Privacy & anonimiteit
- Veel gestelde vragen
- Over Intomart GfK, TNO, SZW & CBS
- Meer informatie?
- **Winnende codes**

Meer weten over TNO, SZW, het CBS en/of Intomart GfK?

Onderzoeksbureau TNO en het Centraal Bureau voor de Statistiek voeren dit onderzoek uit. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid levert daaraan een financiële bijdrage. TNO coördineert het onderzoek. Het CBS selecteert de adressen van zelfstandigen. De inhoud van de enquête is gezamenlijk bepaald door TNO, het CBS en het Ministerie van SZW, na overleg met belangverenigingen van zelfstandigen en andere experts. Marktonderzoeksbureau Intomart GfK organiseert de verzending van uitnodigingen en de verloting en verzending van de prijzen. TNO en het CBS ontvangen de anoniem gemaakte enquêtegegevens van Intomart GfK en zullen de resultaten van de enquête publiceren.

Op de TNO website, in de rubriek 'Over ons', vindt u meer informatie over TNO.

Op de website van SZW vindt u meer informatie over het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Op de website van het CBS, in de rubriek 'Over het CBS', staat informatie over het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Tenslotte vindt u op de website van Intomart GfK, in de rubriek 'Over Intomart GfK', uitgebreide informatie over onderzoeksbureau Intomart GfK.

Zelfstandigen Enquête Arbeid

TNO innovation
for life

 Centraal Bureau voor de Statistiek

 Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Intomart GfK

Menu

- Home
- Privacy & anonimiteit
- Veel gestelde vragen
- Over Intomart GfK, TNO, SZW & CBS
- Meer informatie?
- **Winnende codes**

Meer informatie?

Meer informatie over onder meer publicaties en persberichten op basis van de ZEA is te vinden op de website www.tno.nl/zea.

Indien u verdere vragen heeft, kunt u mailen naar zea-intomart@gfk.com. Ook kunt u bellen naar het gratis informatienummer van Intomart GfK. Telefoonnummer: 0800 023 07 83, bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 10:00 – 17:00 uur en van 19:00 – 21:00 uur.

Zelfstandigen Enquête Arbeid

7.4 Uitnodigingsbrief (1^e benadering)

Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012

Datum
Oktober 2012

Plaats
Hoofddorp

Unieke inlogcode
xxxxxxxxxx

<<naam>>
<<adres>>
<<postcode>> <<woonplaats>>

Betreft: Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012

Geachte <<aanhef>> <<naam>>,

TNO en het CBS voeren dit jaar de eerste Zelfstandigen Enquête Arbeid uit. De enquête gaat over uw werk als zelfstandige en wat u daarvan vindt. Graag vragen wij uw medewerking voor dit belangrijke onderzoek.

U bent speciaal geselecteerd om deze enquête in te vullen. Het is dan ook belangrijk dat u de enquête zelf invult. Door mee te doen maakt u kans op een Staatslot of VVV cadeaubon ter waarde van € 25,-. Uiteraard garanderen wij uw privacy. Onderzoeksgegevens worden anoniem gemaakt en adresgegevens worden vernietigd.

U kunt de enquête gemakkelijk invullen via internet. Ga naar de website en vul uw unieke inlogcode in:

Website: www.zea2012.tno.nl
Uw unieke inlogcode: xxxxxxxxx

Voor meer informatie over het onderzoek, de personen die wij als zelfstandige beschouwen, uw beloning en de waarborging van uw privacy verwijzen wij u naar de bijgevoegde flyer.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking.
Namens TNO, het CBS en het Ministerie van SZW,

Met vriendelijke groet,

dr. Jan Fekke Ybema (TNO)
Onderzoeksliders Zelfstandigen Enquête Arbeid

drs. Henk-Jan Dirven (CBS)
Onderzoeksliders Zelfstandigen Enquête Arbeid

TNO innovation
for life

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

7.5 1^e reminderbrief (2^e benadering)

Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012

Datum
November 2012

Plaats
Hoofddorp

Unieke inlogcode
«inlogcode»

«aanhef_1» «Naam»
«S_adres» «S_adrhnr» «S_huislett» «S_adrtoe»
«S_pccijf» «S_pclett» «S_woonpl»

Betreft: Herinnering Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012

Geachte «aanhef_2» «Naam»,

Enige tijd geleden heeft u van ons een uitnodiging voor de *Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012* ontvangen. Heeft u de vragenlijst al ingevuld? Hartelijk dank! In dat geval hoeft u geen actie meer te ondernemen. Heeft u de vragenlijst nog niet of nog niet helemaal ingevuld, dan vragen wij u vriendelijk om dit alsnog te doen.

Belang van uw deelname

Voor het onderzoek is het van groot belang dat zoveel mogelijk mensen de vragenlijst invullen. Alleen dan krijgen we een goed beeld van de omstandigheden en voorwaarden waaronder zelfstandigen in Nederland werken. Indien u over enkele weken de enquête nog niet heeft ingevuld, dan wordt u mogelijk gebeld door een medewerker van **Intomart GfK** om de reden daarvan te achterhalen.

Invullen via internet

U bent speciaal geselecteerd om deze enquête in te vullen. Het is dan ook belangrijk dat u de enquête **zelf** invult. Dit kan gemakkelijk via internet. Ga naar de website en vul uw unieke inlogcode in. Het adres van de website kunt u invullen linksboven in uw scherm. Invullen in Google of een andere zoekmachine werkt niet.

Website: www.zea2012.tno.nl
Uw unieke inlogcode: «inlogcode»

Uiteraard garanderen wij uw privacy. Onderzoeksgegevens worden anoniem gemaakt en adresgegevens worden vernietigd.

U kunt de vragenlijst nog invullen tot en met **zondag 16 december 2012**. Door mee te doen maakt u een goede kans (van 1 op 25) op een Staatslot of VVV cadeaubon ter waarde van € 25,-.

Heeft u nog vragen?

Voor meer informatie over het onderzoek, de personen die wij als zelfstandige beschouwen, uw beloning en de waarborging van uw privacy verwijzen wij u naar de bijgevoegde flyer.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking.
Namens TNO, het CBS en het Ministerie van SZW,

Met vriendelijke groet,

dr. Jan Fekke Ybema (TNO)
Onderzoeksleders Zelfstandigen Enquête Arbeid

drs. Henk-Jan Dirven (CBS)

TNO innovation
for life

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

7.6 2^e reminderkaart (3^e benadering)

Meer informatie
W www.zea.intomartgfk.nl
T 0800-0230783
E zea-intomart@gfk.com

(EXTRA) PRIJZEN:
• 2 X REISCHEQUES VAN €1000.-
• 200 X STAATSLOTEN & VVV-BONNEN
• 6 X IPAD'S

HELP ONS MEE HET BELEID TE VERBETEREN
ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

Intomart GfK, Postbus 10004, 1201 DA, HILVERSUM

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2012

UW DEELNAME IS BELANGRIJK

Zelfstandigen en ondernemers vormen de ruggengraat van de economie. Op dit moment is er echter nog maar weinig bekend over de omstandigheden en voorwaarden waaronder zelfstandigen en ondernemers werken. Dit maakt het moeilijk om goed beleid te maken.

Uw deelname is erg waardevol omdat de overheid, branche- en belangenorganisaties hiermee beter rekening kunnen houden met uw wensen en behoeften.

WAAROM U?

U behoort tot één van de volgende groepen:

- Ondernemers (met of zonder personeel)
- Freelancers
- Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)
- Directeuren/voorzitters/mede-eigenaren (DGA's)
- Personen met inkomen uit werk, die niet als werknemer in dienst zijn bij een bedrijf (bijvoorbeeld: postbezorfters, gastouders, sommige afhulpers, etcetera)

Als u zowel werknemer als zelfstandige bent, dan vragen wij u de vragenlijst in te vullen voor uw werk als zelfstandige.

DOE OOK MEE EN MAAK KANS OP EEN PRIJS

Inmiddels deden ruim 250 zelfstandigen/ondernemers mee. Laat ook uw stem horen. Meedoen kan tot **31 december**, direct daarna worden de prijzen verloot. De kans dat u een prijs wint, is groot, namelijk circa 1 op 20.

Vul de vragenlijst online in door met onderstaande persoonlijke code in te loggen op:
www.zea2012.ino.nl

ABCDE

UW PRIVACY IS GEWAARBODGD

Wij beseffen dat de vragen soms persoonlijk van aard kunnen zijn. Daarom vinden wij het belangrijk om te ondertekenen dat de antwoorden die u geeft volstrekt vertrouwelijk zullen worden behandeld en verwerkt.

Geachte [heer / mevrouw] [NAAM],

Doef u ook mee aan het 1e nationale onderzoek naar de werksituatie van zelfstandigen en ondernemers? Waar krijgt u in uw dagelijkse werk mee te maken? Met welke leeftijd verwacht u met pensioen te kunnen? Bent u verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid? Hoe ziet u de toekomst van uw bedrijf?

Doe mee en help het CBS, TNO en het Ministerie van SZW aan goede informatie over de situatie van zelfstandigen en ondernemers in Nederland, zodat beleid kan worden gemaakt dat beter aansluit bij uw wensen en behoeften.

Met vriendelijke groet,

dr. Jan Fekke Ybema (TNO)

drs. Henk-Jan Dirven (CBS)

Onderzoeksbureau Zelfstandigen Enquête Arbeid

7.7 Informatiebrochure

2012

Doe mee aan de Zelfstandigen Enquête Arbeid

TNO en het CBS voeren dit jaar de eerste Zelfstandigen Enquête Arbeid uit. Wij vragen uw medewerking voor dit belangrijke onderzoek.

Waarom is dit onderzoek nodig?
U vormt – samen met andere zelfstandigen en ondernemers – de ruggengraat van de Nederlandse economie. Terwijl over de werksituatie van werknemers al wel veel bekend is, weten we tot nu toe maar heel weinig over de omstandigheden en de voorwaarden waaronder u en andere zelfstandigen werken. Dat is jammer omdat brancheorganisaties, belangenverenigingen van zelfstandigen en de overheid zonder die kennis niet goed kunnen inspelen op uw wensen en behoeften. Met de resultaten van deze Zelfstandigen Enquête Arbeid kunnen zij dat wel.

Voor wie is de enquête bedoeld?
De enquête is bedoeld voor zelfstandigen. Er worden verschillende termen voor zelfstandigen gebruikt, maar u behoort tot de doelgroep als u tot één of meer van de volgende categorieën behoort:

- Ondernemers (met of zonder personeel)
- Freelancers
- Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)
- Directeuren-groootaandeelhouders (DGA)
- Personen met inkomen uit werk die niet als werknemer in dienst zijn bij een bedrijf (bijvoorbeeld sommige alfahulpverleners, postbestellers, gastouders, artiesten, etcetera)

Vul de vragenlijst in over het werk van zelfstandigen in Nederland

- Invultijd: circa 20 minuten
- Doelgroep: zelfstandigen en overige niet-werknemers
- Gegevens blijven anoniem
- Meedoen kan tot 16 december 2012

Invullen gaat via Internet

- ga naar www.zea2012.tno.nl

Beloning voor deelname

- Kans op Staatslot of VVV cadeaubon t.w.v. € 25,-.
- De kans op een lot of cadeaubon is ongeveer 1 op 25.

Hartelijk dank voor uw deelname!

Bent u zowel zelfstandige als werknemer?
Vul dan de vragenlijst in met betrekking tot uw werk als zelfstandige!

Personen die uitsluitend als werknemer werkzaam zijn, behoren niet tot de doelgroep van het onderzoek.

Als u op dit moment geen zelfstandige bent, dan kunt u dit mailen aan het volgende mailadres: zea-intomart@gfk.com. Vermeldt u hierbij de inlogcode die u in de rechterbovenhoek van de uitnodigingsbrief kunt vinden. Wij zorgen er dan voor dat u niet meer benaderd wordt voor dit onderzoek.

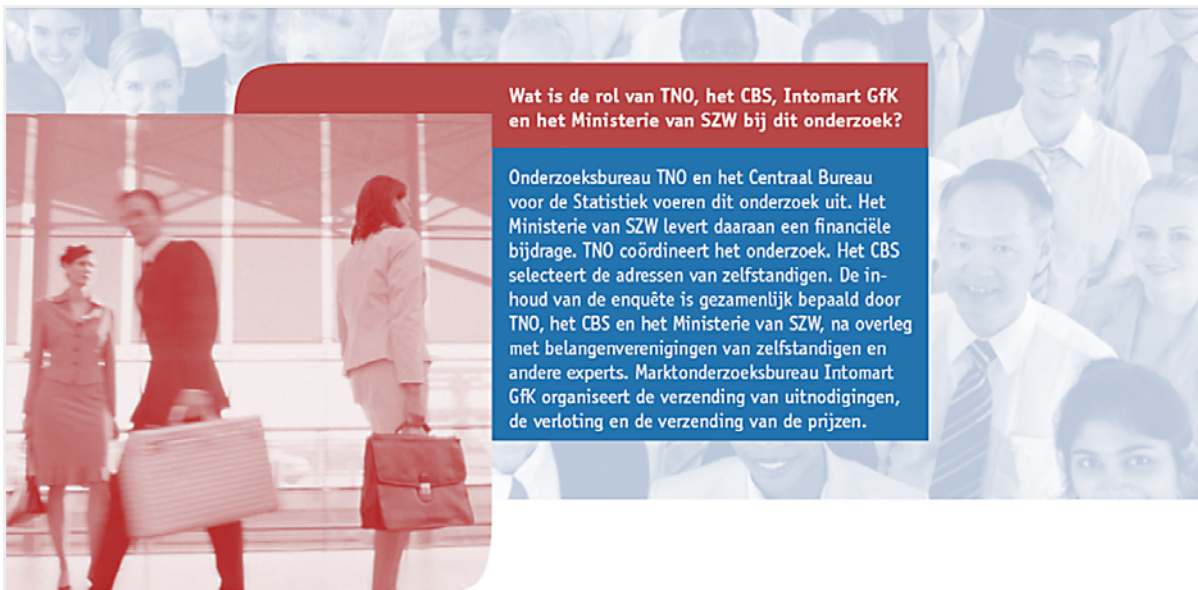
TNO innovation
for life

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Wat is de rol van TNO, het CBS, Intomart GfK en het Ministerie van SZW bij dit onderzoek?

Onderzoeksbureau TNO en het Centraal Bureau voor de Statistiek voeren dit onderzoek uit. Het Ministerie van SZW levert daaraan een financiële bijdrage. TNO coördineert het onderzoek. Het CBS selecteert de adressen van zelfstandigen. De inhoud van de enquête is gezamenlijk bepaald door TNO, het CBS en het Ministerie van SZW, na overleg met belangenverenigingen van zelfstandigen en andere experts. Marktonderzoeksbureau Intomart GfK organiseert de verzending van uitnodigingen, de verloting en de verzending van de prijzen.

Welke vragen willen we u stellen?

Voorbeelden van vragen zijn:

- > Waarom bent u als zelfstandige gaan werken?
- > Werkt u alleen of samen met anderen?
- > Hoe is uw relatie met uw klanten of opdrachtgevers?
- > Hoe tevreden bent u over uw werk als zelfstandige?

De beloning voor het invullen

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 20 minuten. Als tegemoetkoming voor uw inspanning, verloten we 200 Staatsloten of VVV cadeaubonnen ter waarde van € 25,-. In de vragenlijst kunt u aangeven waar uw keuze naar uitgaat. De kans op een bon of lot is ongeveer 1 op 25.

In de bijgaande uitnodigingsbrief vindt u in de rechterbovenhoek een inlogcode. Deze code is uw lotnummer. De winnende codes worden eind december 2012 bekendgemaakt via www.zea.intomartgfk.nl. De winnaars krijgen hun Staatslot of VVV cadeaubon automatisch thuisgestuurd.

Hoe kunt u meedoen aan het onderzoek?

U kunt de vragenlijst invullen via internet. Ga naar www.zea2012.tno.nl. Vervolgens vult u daar uw inlogcode in, die u vindt in de rechterbovenhoek van de bijgaande uitnodigingsbrief. De rest wijst zich vanzelf.

Wanneer worden de resultaten bekendgemaakt?

Vanaf mei 2013 worden de resultaten van de enquête bekendgemaakt door TNO, het CBS en het Ministerie van SZW. Dit gebeurt door middel van rapporten, persberichten en webpublicaties.

Als u via E-mail op de hoogte gebracht wilt worden van de belangrijkste resultaten van het onderzoek, dan kunt u dit aangeven aan het einde van de vragenlijst.

Uw privacy is gewaarborgd

Waarborging van uw privacy is een verplichting voor TNO, het CBS en Intomart GfK, die in de Wet bescherming persoonsgegevens is vastgelegd. Naam- en adresgegevens van deelnemers worden direct na de verzending van de beloningen vernietigd. In publicaties over de enquête zijn de antwoorden van individuele deelnemers op geen enkele wijze herkenbaar.

Het CBS heeft veel bestanden van andere instellingen. In dit onderzoek zullen de antwoorden die u geeft, worden gecombineerd met bijvoorbeeld bevolkingsgegevens en gegevens over arbeid en inkomen die het CBS al heeft. Door het combineren van deze informatie krijgt u minder vragen voorgelegd en kunnen statistieken zo efficiënt mogelijk worden samengesteld.

Om uw gegevens te beveiligen, zijn tal van maatregelen getroffen. De gegevens worden verwerkt met goed beveiligde computersystemen waartoe onbevoegden geen toegang hebben. De wet garandeert dat uw gegevens alleen voor statistische doeleinden worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang opeisen tot de verzamelde gegevens.

Meer informatie?

Mocht u nog vragen hebben, kijk dan op www.zea.intomartgfk.nl of stuur een mail naar zea-intomart@gfk.com.

U kunt ook bellen naar het gratis informatienummer van Intomart GfK. Telefoonnummer: 0800 - 023 07 83, bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 10:00 - 17:00 uur en van 19:00 - 21:00 uur.

7.8 Vragen telefonische enquête reminder/non-response ZEA 2012

In deze bijlage worden de vragen van de telefonische enquête weergegeven die is gehouden onder mensen die de vragenlijst op <datum> nog niet hebben ingevuld.

Vragenlijst ZEA Belactie en non-responsonderzoek Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012

Doelgroep: zelfstandigen die nog niet begonnen zijn aan de vragenlijst of halverwege zijn afgehaakt.

ALLEN

V1

Goede..., u spreekt met <...> van Intomart GfK. In opdracht van TNO en het CBS voeren wij een onderzoek uit onder zelfstandigen. Kan ik daarvoor spreken met <...><...>?

(Indien gesprek doorgang kan vinden:)

Onlangs hebben het CBS, TNO en het ministerie van SZW u uitgenodigd om deel te nemen aan de 'Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012'. Heeft u voor dit onderzoek een uitnodiging of herinneringskaart ontvangen?

ENQ: Als iemand aarzelt met antwoorden of twijfelt, dan uitleggen hoe de brief en kaart eruitziet (zie voorbeeld):

1. Ja (brief en/of kaart ontvangen)
2. Afspraak maken t/m 15-12-2012?
3. Non-respons (gesprek kan geen doorgang vinden)
4. Antwoordapparaat/voicemail (niet inspreken)
5. Fax/modem
6. Nee
7. Weet niet

SELECTIE: V1 = 3 (non respons, gesprek kan geen doorgang vinden)

V2

ENQ: Noteer soort weigering

1. Weigering (te druk etc.)
2. Weigering (principieel/geen toestemming)
3. Weigering (respondent kan niet aan telefoon komen door ziekte of afwezigheid)
4. Weigering (respondent is op dit nummer niet bekend)
5. Andere reden, namelijk...

SELECTIE: V1 = 6 of 7 (mensen die zich niet kunnen herinneren de uitnodiging te hebben ontvangen)

V3

Dat is vreemd; volgens onze administratie zou u een brief ontvangen moeten hebben.

Mag ik uw naam- en adresgegevens controleren?

ENQ: Als u van de respondent de gegevens mag controleren, vraag dan naar naam, adres en woonplaats en controleer deze met onderstaande gegevens. Dus niet zelf naam, adres en woonplaats gaan oplezen.

Naam:

Adres: ...

Woonplaats: ...

1. De juiste persoon
2. Niet de juiste persoon

SELECTIE: V3 = 1 (juiste persoon)

Dan willen wij u alsnog op de hoogte stellen van dit onderzoek.

SELECTIE: V1 = 1 of V3 = 1 (Ja, brief en/of kaart ontvangen of na controle juiste persoon)**V4**

Uw situatie verschilt natuurlijk sterk van die van werknemers. Daarom is uw deelname erg waardevol om meer inzicht te krijgen in de werkomstandigheden van zelfstandigen, zodat de overheid, branche- en belangenorganisaties beter rekening kunnen houden met uw specifieke wensen en behoeften.

We bellen u daarom om te vragen of u de vragenlijst alsnog wilt invullen/afmaken. U maakt daarmee kans van ongeveer 1 op 20, op één van de beloningen waaronder een reischeque van 1.000 euro, een iPad, of een Staatslot of VVV-cadeaubon ter waarde van 25 euro. Zou u de vragenlijst nog willen invullen/afmaken?

1. ja
2. nee, wil ik niet
3. nee, heb de vragenlijst al ingevuld
4. weet nog niet

SELECTIE: V4 = 1 of 4 (wil (misschien) nog deelnemen aan het onderzoek)**V5****SELECTIE: V4 = 1 (wil nog deelnemen aan het onderzoek)**

Fijn om dat te horen, dank u wel alvast hiervoor.

SELECTIE: V4 = 1 of 4 (wil (misschien) nog deelnemen aan het onderzoek)

Wij kunnen u nu direct een link met uw inlogcode sturen waarmee u de vragenlijst verder online kunt invullen. Mogen wij daarvoor uw e-mailadres noteren?

1. ja
2. nee

SELECTIE: V5 = 1 (e-mailadres mag genoteerd worden)

E-mailadres: ...

Ik wil u hartelijk bedanken voor uw medewerking aan dit onderzoek. Wij hopen dat U de vragenlijst binnen enkele dagen wilt invullen, maar in ieder geval voor 31 december 2012.

Bedankt voor uw medewerking en een hele fijne dag/avond verder. [EINDE GESPREK]

SELECTIE: V5 = 2 (e-mailadres mag niet genoteerd worden)

In dat geval willen we u vragen om met de persoonlijke code – die u eerder heeft ontvangen – in te loggen op de website www.zea2012.tno.nl en uw vragenlijst daar in te vullen.

ENQ: Vraag eerst aan de respondent of ze de inlogcode nog hebben. Indien dat het geval is dan hoeft de inlogcode niet te worden voorgelezen. Als de respondent de code niet meer heeft, dan mag de inlogcode worden voorgelezen.

Uw inlogcode is: ...

Ik wil u hartelijk bedanken voor uw medewerking aan dit onderzoek. Wij hopen dat U de vragenlijst binnen enkele dagen wilt invullen, maar in ieder geval voor 31 december 2012.

Bedankt voor uw medewerking en een hele fijne dag/avond verder. [EINDE GESPREK]

SELECTIE: V4 = 2 (wil niet meewerken aan het onderzoek):

Random selectie van 200 niet-geopende en 25 incomplete vragenlijsten

V6

Kunt u aangeven waarom u de vragenlijst niet wilt invullen?

ENQ: vraag in principe spontaan. Indien geen antwoord, probeer dan door te vragen naar de werkelijke reden. Probeer echt het fijne van de zaak te achterhalen (details!).

ENQ niet voorlezen!!!

Al respons

1. Ik heb de vragenlijst WEL ingevuld op internet

Geen doelgroep

2. Ik ben nooit zelfstandige geweest
3. Ik ben geen zelfstandige (meer)

Vragenlijst/inhoudelijk

4. Vragenlijst is te lang
5. Vragenlijst is onduidelijk
6. Vragenlijst is niet interessant
7. Vragenlijst bevat teveel persoonlijke vragen
8. Vragenlijst is te moeilijk/taalprobleem
9. Ik zie er de meerwaarde niet van in

Beloning

10. Beloning is niet interessant (te laag)
11. Beloning is niet interessant (vorm, VVV-bon of Staatslot)

Algemeen

12. Ik heb geen interesse
13. Ik heb geen tijd/te druk
14. Anders, namelijk: ...
15. Weet niet/geen opgave

SELECTIE: V4 = 3 of V6 = 1 (heeft de vragenlijst al ingevuld) of V6 niet beantwoord

V7

Dan heb ik verder geen vragen meer voor u. Hartelijk bedankt voor het invullen van de vragenlijst en uw medewerking aan dit onderzoek.

Bedankt voor uw tijd en een hele fijne dag/avond verder. [EINDE GESPREK]

SELECTIE: (V4 = 2 & V6 ≠ 1) of V3 = 2 (alle overige respondenten)

V8

Bedankt voor uw tijd en een hele fijne dag/avond verder. [EINDE GESPREK]

